Publicație lunară editată de DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

DACIA
magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 33 iunie 2006

AL VII-lea CONGRES INTERNATIONAL DE DACOLOGIE

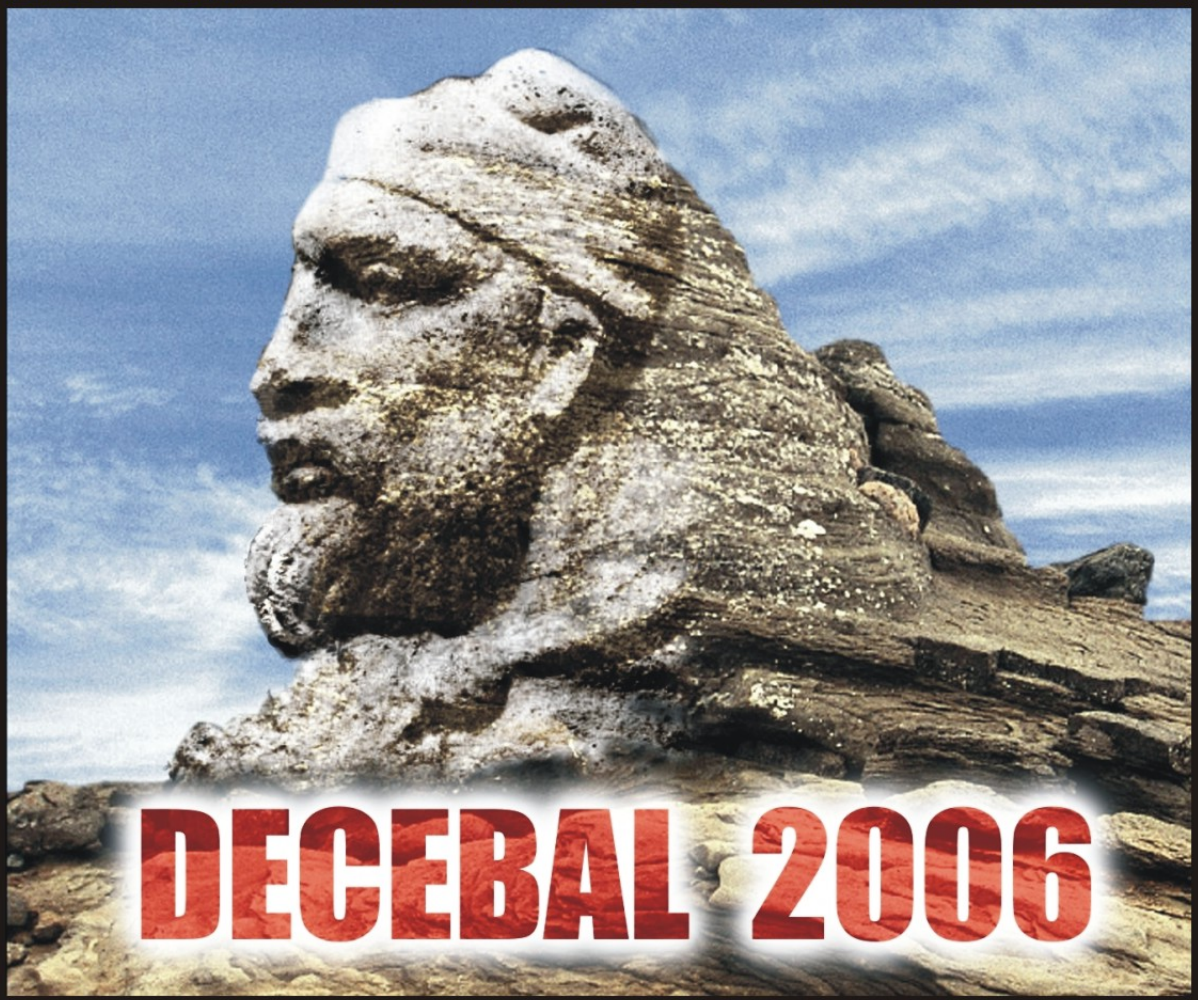

Revista conține rezumatele lucrărilor prezentate la Congres

Cuvânt de deschidere

Dr. Napoleon Săvescu

Preşedinte „Dacia Revival International Society"

În calitate de fondator şi preşedinte al Societăţii "Dacia Revival" salut deschiderea celui de „Al VII-lea Congres Internaţional de Dacologie:Decebal 2006".

Organizaţia noastră deţine un număr de 6 filiale în România şi 5 în alte ţări ale lumii, un site pe internet ("www.dacia.org"), o publicaţie - "Dacia Magazin" – o staţie de televiziune în New York - "Dacia T.V."; a sponsorizat, timp de cinci ani, emisiunea săptămânală "Noapte Albastră " de la Radio România şi a organizat şi susţinut până acum şapte ediţii anuale ale Congresului Internaţional de Dacologie la Bucureşti şi cinci în Statele Unite ale Americii sub patronajul Institutului de Teologie Ortodoxă din New York, a ridicat pe teritoriul României , în ultimii cinci ani, trei monumente: statuia regelui" Burebista" (Orăştie, jud. Hunedoara), "Niculae Densuşianu" (Densuş, Ţara Haţegului, jud. Hunedoara), "Primul mesaj scris din istoria omenirii" (Tărtăria, jud. Alba).

Dacă la încheierea lucrărilor Congresului VI, participanţii au solicitat în unanimitate, ca anul 2006 să fie dedicat comemorării a 1900 de ani de la moartea regelui dac Decebal, Ministerul Culturii şi Cultelor a hotărât să dedice naţional şi internaţional Anul Românesc 2006 "Daciei romane"(!?!).

Punctul nostru de vedere, supus aprecierii publice româneşti, pleacă de la realitatea că, potrivit datelor istorice din însăşi sursă latină, cotropirea, jefuirea şi colonizarea Daciei (fie şi doar a 14%! din teritoriul ei) au fost rezultatul unei acţiuni de agresiune externă, de invadare a pământurilor noastre strămoşeşti (sintagma "Dacia Felix" însemnând, în perioada în care a fost formulată, "Dacia cea rodnică" şi… nicidecum "Dacia cea Fericită", cum a tradus, partizan, Petru Maior!).

Ştim astăzi, că întreaga teorie a "derivării limbii române din latină" (ca şi a derivării celorlalte limbi europene "romanice") este o flagrantă eroare, în pofida faptului că pe acest neadevăr a fost construită o întreagă disciplină lingvistică: Romanistica.

Mai toţi lingviştii de autentică competenţă recunosc că "limbile romanice" – inclusiv idiomurile latine care nu le sunt precursoare, ci surori acestora – au evoluat în mileniile III şi II i.d.Hr. dintr-o aripă "romanică", central şi est-europeană, dezvoltată din straturile mai vechi ale Indo-Europenei şi Paleo-Indo-Europenei, vorbite de o populaţie locată pe cursul mediu şi inferior al Dunării, până în nordul Mării Negre.

Este o chestiune de elementară logică recunoaşterea faptului că şi pe "teritoriul de formare"

a rămas, constant, un nucleu conservativ al caracteristicilor idiomului inițial .

A atribui limba urmaşilor acestora, limbii latinilor de pe Tibru, înseamnă a ne întoarce la inepțiile dicționarului lui Laurian şi Massim.

La memoriul pe care l-am înaintat Preşedintelui României, în care ceream ca în anul 2006 să comemorăm 1900 de la moartea regelui erou Decebal, mi-a răspuns Secretarul de Stat, dl. Virgil Ştefan Nițulescu, din Ministerul Culturii şi Cultelor; probabil o persoană bine intenționată şi doctă în domeniul său specific de activitate, dar, din nefericire, insuficient cunoscătoare a problemei în discuție.

Adevărul este că, înainte de a se consemna în istorie "activități italice" (de sorginte grecească, deci egeeană şi deloc "europeană"!) există un număr impresionant de "culturi preistorice" şi "incipient istorice"(vezi Cucuteni, Gumelnița, Criş-Starcevo, Hamangia, Vincea, L.B.K., etc.), respectiv din mileniile IV şi III î.d.Hr., determinante pentru conturarea perimetrului "indoeuropean incipient", care se află pe teritoriul… geto-dacilor!

În alte teritorii din "orbis romanus" care au suferit o ocupație cu sute de ani mai lungă decât teritoriul geto-dacic (cum sunt, spre exemplu, Britania- 400 de ani, Grecia- 641 de a "mixat cu invadatorii" şi nici nu şi-au modificat limbile native! Ba chiar mai mult, în Italia, romanii nu au reuşit să creeze o limbă unitară, existând azi, acolo, peste 150 de dialecte!

Oare englezii celebrează "Anul Claudius", francezii "Anul Cezar", spaniolii "Anul Agripa" , sirienii "Anul Pompey cel Mare" , egiptenii "Anul Octavianus" , israelienii „Anul Titus" etc.?

Ar fi ceva de neînchipuit. Ridicol.

Este umilitor şi de neînțeles faptul că Ministerul Culturii forțează poporul nostru să celebreze astăzi invazia Daciei de către romani, în loc să comemoreze 1900 de ani de la trecerea în eternitate a ultimului rege dac al națiunii noastre, marele Decebal.

DECEBAL:
PROSLĂVIREA ȘI DIMINUAREA LEGENDAREI FIGURI A REGELUI DACILOR

Prof.TIMOTEI URSU
Consilier Stiintific al Societatii
"DACIA REVIVAL INTERNATIONAL"

Comunicarea face aprecieri critice asupra ultimelor masuri oficiale prin care, in locul comemorarii a 1900 de ani de la lupta de independentza a dacilor regelui Decebal in lupta inegala cu invazia legiunilor romane si eroicul sfarsit al conducatorului acestei lupte, s-a preferat guvernamental "destinarea" anului cultural romanesc 2006 sarbatoririi a 1900 de ani de la… subjugarea pamantului nostru stramosesc de catre un stat strain.

Se mentioneaza cauzele pentru care, dupa parerea autorului, s-a ajuns la o veritabila "diminuare" a importantzei factorului dacic, a rolului acestuia in orizontul antic, a reducerii artificiale a "ariei de habitat" a geto-dacilor, toate acestea puse pe seama limitarilor de natura politica impuse istoriografiei romanesti in cele cinci decenii de dominatzie comunista, si care a dus la o reala incatusare si "lenevire" a cercetarii stiintzifice, limitata strict la datele "traditzionale" si cele convenabile sistemului politic. Autorul considera ca, din aceleasi cauze, au fost ignorate doua posibile surse de exceptzionala informatzie suplimentara privind orizontul antic si premedieval al Istoriei Romaniei, si anume depozitele –necunoscute cercetatorilor romani – ale "hrubelor Bibliotecii Vaticanului" si ampla istoriografie germanica si scandinava, care detzin acte revelatoare cu privire la arealul si implicarea politica a dacilor in epoca premedievala.

Cu privire la personalitatea regelui Decebal, autorul comunicarii nu investigheaza datele privind cele doua razboaie daco-romane de pe teritoriul Daciei ci elementele istorice care au condus la aceasta confruntare si care, dupa parerea autorului, contribuie – printr-o investigare insuficienta – la diminuarea viziunii asupra importantzei reale a regatului dac, in epoca de inceput a mileniului I

Autorul prezinta cateva ipoteze personale, de lucru, privind inscriptzia DECEBALUS PER SCORILO aflata pe vasul dezgropat la Gradistea Muncelului si propune o investigatzie lingvistica comparativa pentru analizarea numelui "DECEBAL".

2006
ANUL DECEBAL

SEMNIFICAȚIA COMEMORĂRII MARELUI REGE

Conf. univ. G. D. Iscru
Doctor în istorie

Comemorând pe Marele Rege DECEBAL acum - când se împlinesc 1900 de ani de la trecerea lui la Dumnezeu - evocăm şi invocăm pe strămoşii noştri autentici, traco-geto-dacii, *străvechimea, autohtonia şi continuitatea lor în urmaşi:* naţiunea română.

Cum spunea poetul Nichifor Crainic: " În doina dulce-a mamei Dochii/ Alunec din părinţi în prunci/ Şi deschizând pe lume ochii/ În cel de azi sunt cel de atunci.".

Îi evocăm, întâi, spre a ne cere iertare pentru marele păcat al atâtor înaintaşi şi contemporani ai noştri care i-au uitat şi chiar i-au contestat, celebrând, în schimb, victoria asupra lor a unui imperiu cotropitor, în anul 106 d.H., imperiu care le-a distrus Statul naţional *condus atunci de* Marele Rege DECEBAL, *după care a trecut la jefuirea sistematică a pământului cotropit. Uitarea şi contestarea s-au produs sub presiunea unei idei periculoase, aceea că imperiile aduc civilizaţie şi ocrotesc popoare, ca şi sub presiunea unei teze neştiinţifice, teza romanizării traco-geto-dacilor. Ambele, şi ideea, şi teza, şi-au găsit la noi şi obedienţi şi adepţi care, de la nivelul autorităţii ştiinţifice şi politice, au îndoctrinat fals atâtea generaţii. Şi pentru aceasta rămân răspunzători.*

Evocăm acel tragic eveniment de acum 1900 de ani, gândindu-ne la consecinţele atât de grave ale distrugerii Statului naţional *geto-dac şi învăţând, o dată în plus, din această lecţie a istoriei, ce însemnează* menţinerea şi apărarea Statului naţional - expresia supremă a voinţei politice a naţiunii.

Comemorându-l pe Marele Rege DECEBAL, *atragem atenţia asupra importanţei pe care civilizaţia traco-geto-dacă a avut-o atât pentru urmaşii direcţi - naţiunea română - cât şi pentru geneza civilizaţiilor naţionale în Europa şi nu numai în Europa.*

În sfârşit, comemorăm un eveniment trist, dar cu optimismul pe care ţi-I dă speranţa. Căci Statul naţional geto-dac a fost restaurat de către un strănepot al lui DECEBAL, generalul Regalian, după aproximativ un veac şi jumătate de ocupaţie, Imperiul fiind silit să-şi retragă trupele şi slujbaşii la sud de Dunăre. Geto-dacii, în continuare, rezistând primului şoc al migratorilor, vor găsi cu aceştia un modus vivendi, *până când românii, cum se vor numi mai târziu urmaşii lor direcţi, şi-au putut reconstitui* Statele naţionale, *mai întinse şi mai puternice. Iar Romei imperiale i s-a plătit "până la ultimul bănuţ". Este o istorie care urmează să se scrie de aici înainte.*

Şi mai avem încă o speranţă. Anume aceea că, începând din acest an al comemorării pentru prima dată a durerosului eveniment din Antichitatea noastră, forurile academice şi universitare, pe temeiul izvoarelor, îşi vor regândi opinia ştiinţifică asupra strămoşilor noştri autentici, *căci prea mare le-au fost şi le este eroarea şi păcatul de a fi slujit o teză pe care nimeni n-a demonstrat-o convingător, niciodată, pentru niciun teritoriu cotropit atunci, de ImperiuI Roman.*

Mihai Eminescu, care simţea în el un suflet şi o inimă de dac, scria despre strămoşii săi astfel:

"Era un popor brav acela, care-a impus tribut superbei împărătese de marmură a lumei: Roma. Era un popor nobil acela a cărui cădere te împle de lacrimi, iar nu de dispret şi a fi descendentul unui popor de eroi, plin de noblețe, de amor de patrie şi libertate, a fi descendentul unui asemenea popor n-a fost şi nu va fi ruşine niciodată".

De la Charnabon la Decebal. Organizarea politico-militară a geto-dacilor

Prof. Viorica Enăchiuc

Lucrarea se referă, în mod special, la organizarea politico-militara a geto-dacilor din secolul al V-lea i.e.n. pană in secolul al II-lea e.n.

Daca în secolele XI-VIII î.e.n., în Hallsttat, se trece la confecţionarea din fier, a armelor de luptă şi la dublarea fortificaţiilor faţă de epoca bronzului (116 identificate arheologic în puncte strategice), începând cu secolele VI-V i.e.n., în La Tene, se realizează noi tipuri de arme din fier(toporul de lupta si spada cu doua taişuri) şi se intensifică confecţionarea din diferite metale a pieselor pentru echipamentul militar (coifuri, cnemide,cămasi de zale,scuturi, etc.) sau a pieselor de harnaşament pentru unităţile de cavalerie.

Izvoarele antice consemnează numele primului rege, care domneşte peste geţi, la inceputul secolului al V-lea i.e.n. şi succesiunea regilor geto-daci pană la Decebal, contribuţia lor la organizarea economică şi administrativă a Daciei, a armatei şi implicarea lor in relaţiile politico-militare cu alte state vecine sau departate.

Cercetările arheologice atestă consolidarea sistemelor de fortificaţii şi folosirea de noi tehnici de construcţii ale cetăţilor cu zid din piatră încă din secolul al IV-lea î.e.n. (Baloteşti- Mehedinţi, Sornum – Argeş,Cotnari).De asemenea, elaborarea de noi tehnici de luptă de către regii daci, în perioada la care ne referim, şi apararea integrităţii teritoriale a Daciei, au fost recunoscute cu admiraţie de către contemporani.

Tezaurul de la pietroasa şi importanţa sa istorică pentru vechea civilizaţie românească

Prof. Viorica Enăchiuc

Tezaurul a fost descoperit în anul 1837, de către sătenii-Ion Lemnaru si Stan Avram -,într-o carieră de piatră din Valea Urgoaiei, la 1 km.de satul Pietroasa, judetul Buzău. După o serie de peripeţii, autorităţile Ministerului de Interne au recuperat din tezaurul descoperit doar 12 piese, din aur, însumand o greutate de 18,7975 kg ; unele piese erau impodobite,prin montura de pietre preţioase. Tezaurul a fost predat, in anul 1838, Colegiului Sfantului Sava din Bucuresti unde mai exista o colectie de obiecte vechi. Cele doua colecţii au constituit baza organizării Muzeului de Antichităţi din Bucuresti.

A fost studiat de numeroşi cercetători, începand cu arheologul Alex. Odobescu şi apoi de N. Fettich, C-tin. Daicoviciu, Ecaterina Dunareanu-Vulpe, Mircea Babeş şi alţii care au propus o primă datare între anii 250-375 e.n. şi l-au atribuit vizigoţilor. Arheologii Kurt Horedt si Radu Harhoiu au datat tezaurul intre anii 400-450 şi l-au atribuit ostrogotilor. Arheologul Victor Teodorescu, după o amplă cercetare asupra tezaurelor 1 si 2 descoperite la Şimleul Silvaniei şi a tezaurului de la Pietroasa consemnează pentru prima dată, existent ape anumite piese a simbolurilor paleocrestine.

Dupa analiza tuturor studiilor publicate, coroborarea lor cu datele furnizate de arheologie şi izvoarele antice, lucrarea noastră aduce noi precizări care impun urmatoarele concluzii.Carpii, de neam getic, care locuiau pe teritoriul Munteniei şi sudul Moldovei, se învecinau în partea de est cu goţii având ca hotar Nistrul.Vizigoţii au trecut în Imperiul roman de răsărit, prin Dobrogea şi au fost colonizaţi la hotarele Macedoniei, in anul 375 e.n., iar ostrogotii au trecut în imperiu la inceputul secolului al V-lea e.n.. Ostrogotii şi vizigotii nu au locuit pe teritoriul Moldovei, nu erau creştini şi nu au avut in posesie tezaurul de la Pietroasa. Acest tezaur aparţinea carpilor.

NOI, URMAȘII

Prof. Mariana TERRA

Dragi confraţi în convingeri şi speranţe,

Vă rog să-mi permiteți să vă prezint această confesiune a mea ca fostă profesoară de română, latină şi franceză în şcoli bucureştene ale anilor '69 - '92. Confesiunea nu mi-a impus-o nimeni şi nu e determinată de nimic altceva dacât de propria-mi conştiință. Deoarece conştiința este un dat fundamental, specific ființei umane, ştim cu toții că este greu – dacă nu chiar imposibil – să păstrezi totul în sinea ta atunci când simți că ai ceva de spus, ceva care te-ar putea elibera de povara apăsătoare a tăcerii.

Încă din anii gimnaziului, petrecuți într-un orăşel de pe malul Mureşului, am simțit instinctiv că ceva nu este în ordine în manualele şcolare de istorie şi română. Ni se spunea, printre altele, că, în timpul războiului cu oastea împăratului roman Traian, Decebal, vestitul rege dac, a preferat sinuciderea în locul capturării.

Îmi amintesc că am venit acasă şi l-am întrebat pe tatăl meu:

- Tată, la şcoală ni s-a spus că Traian a venit la noi, în Dacia, ca să ne cucerească țara şi că Decebal s-a sinucis ca să nu cadă în mâinile romanilor. Dar eu nu înțeleg ceva: dacă romanii au venit să ne supună, de ce e lăudat Traian?

Nu voi uita niciodată răspunsul:

- Draga tatii, tu să zici cum scrie în carte, dar să ştii că noi suntem daci, ne tragem din Decebal iar romanii au fost răi cu dacii.

- Păi atunci de ce ni se zice că noi ne tragem din romani?

- Pentru că aşa se cere acum şi tu nu trebuie să pui întrebări de felul ăsta la şcoală, că nu e bine. E secretul nostru. Noi suntem daci, ăsta e secretul nostru! Bine?

De atunci înainte, ori de câte ori eram intrigată de ceva, mă confesam tatălui meu şi mă simțeam eliberată: cuvântul lui avea o greutate mult mai mare decât toate informațiile din manualele şcolare la un loc.

Am păstrat secretul ani şi ani de zile, ca pe o comoară care nu trebuie vizitată prea des.

Oportunismul acelei triste perioade s-a nascut din conformism forțat de împrejurările politice...

Decebalus, regele Daciei creștine și noi, românii de azi

Alexandru STAN

Preşedinte DACIA REVIVAL, Filila ELVEȚIA

În secolul I înainte de Cristos, regele Burebista apăra hotarele Rgatului Dacia, la Nord de Lacul Constanța, contra invaziilor repetate ale triburilor germanice venite din Scandinavia.

Pentru această operațiune militară, Burebista a trebuit să se deplaseze din Dacia Pontica, unde se afla în acel moment, până la Lacul Constanța (Bodensee), situat între Elveția şi Germania de azi.

Acest imens regat dacic era relativ stabil, din punct de vedere politic, deşi era constituit din numeroase triburi, pe un spațiu imens, aproximativ 3/4 din suprafața Europei de azi.

În orice caz, Sarmizegetusa nu intrase în conflict direct cu Roma, grație diplomației inteligente, paşnice, a regelui Burebista şi a administrațiilor dacice.

În această perioadă de relativă stabilitate a regatului Daciei, Imperiul Roman ataca Galia de Sud şi o cucerea, Iulius Cezar profitând de o eroare tactică a lui Vercingetorix, conducătorul-erou al armatei galilor.

Cum a intrat şi cum trăieşte Vercingetorix în conştiința copilului francez de azi, cum a intrat şi cum trăieşte regele Burebista în conştiința copilului român de azi ?!

Regii din Dacia necreştină şi regii din Dacia creştină, Burebista, Deceneu, Scorilos, Duras, Decebalus, Diegis etc., ce mai pot simboliza ei astăzi, pentru noi, românii din România, pentru românii din Basarabia, pentru cei de la Sud de Dunăre?!

Ce mai pot semnifica ei pentru românii din străinătate în 2006 ?

Ce mai pot reprezenta ei în

această perioadă istorică, caracterizată de internet, de SIDA, de foametea a zeci de milioane de copii în Africa, în Asia, de « globalizare » pre-orientată, de 62 de ani de comunism rusesc şi de comunism românesc, în România ; de manipularea finanţelor si a armatei celei mai industrializate naţiuni de azi, asemănător celei a Imperiului Roman, din secolul II ?

Pentru mulţi români pe care eu îi cunosc personal, trebuie mărturisit cu durere, că nimic sau aproape nimic, în afară de câteva amintiri răzlete de la şcoală sau despre profesori de valoare inestimabilă pentru cultura română, pe care aceştia i-au avut în şcolile din România…

Si totuşi, dacă noi ne reamintim bine, Decebalus a fost, este şi va fi simbolul de Libertate al Daciei, de demnitate, de inteligenţă aliată cu natura, de tenacitate, de diplomaţie, de organizare socială, de cultură a dacilor, a geţilor, a costobocilor, a tira-geţilor, urmaşii pelasgilor, ai tracilor.

Spiritul profund de libertate al românilor, spiritul de credinţă creştină al românilor de azi, îşi au originile în secolele I şi II de creştinism din Dacia, condusă de regii Scorilos, Duras, Decebalus.

Această sete de libertate a românilor de azi îşi are originile deci şi în faptele regelui Decebalus precum si în Dacia necreştină.

Regele Decebalus a favorizat şi cultivat continuarea instalării treptate, echilibrate şi armonioase a Creştinismului în Dacia, creştinare începută deja în anii 50-60, în Dacia Pontica.

Pe Columna Daciei de la Roma, este sculptată scena în care dacii beau din cupa de împărtăşanie creştină, înaintea ultimului asalt al cotropitorilor multinaţionali veniţi de la Roma.

Noi mulţumim aici arhitectului Cristofi Cerchez, istoricului Nicolae Densusianu pentru cercetările lor, în lumea fascinantă a Daciei antice.

În această osmoză dintre viaţa complexă din Dacia necreştină si apoi trecerea treptată la creştinism, în Dacia creştină a secolelor I, II si pâna la sec.VIII, se găsesc sursele echilibrului nostru ca neam, ca naţiune în Europa de azi, în lumea de astăzi.

Iar Decebalus este regele dac din secolul I, II, care a devenit apoi simbol al Libertăţii pentru români, secole de-a rândul.

Unde îl găsim noi pe Decebalus azi?

Regele Decebalus este prezent în Munţii Carpaţi, în ape, în Tiras-Nistru, în Danubius, în Somes, în Naparis, în Arges, în Timis, în Repedea, în Casimcea, în Cerna, în Ozana, în Bicaz, în praful drumului pe care noi mergem în România şi din zona limitrofa României de azi.

Decebalus este şi vine în noi prin mama şi prin tata.

El este prezent în cântecul ciocârliei, în vuietul valurilor Mării, el este prezent în transpiraţia ţăranului român care munceşte cinstit pământul pentru familia lui, precum şi în înţelepciunea acestuia.

Decebalus este în cântecul copilului român fericit precum şi în lacrima lui, tot aşa cum Wilhelm Tell străluceşte în ochii unui copil elveţian.

Decebalus eşti tu şi eu pentru atât şi atâta cât noi mai sântem binefăcători, adică români, în 2006.

Decebalus măsoară şi alimentează setea noastra de Libertate, nevoia noastră de adevăr profund, din Gaetia.

Decebalus mai înseamnă pentru noi, românii din străinătate, noţiunea de acasă, chiar dacă aici comunismul românesc ne-a furat « legal » sau a distrus efectiv, case, rude, cărţi, conştiinţe, structuri sociale, structuri culturale, economice, structuri juridice si altele.

Ce mai poate simnifica Decebalus pentru copilul român de pe malul Nistrului-Tiras, de la Cernăuţi, de la Tiraspol, din Maramureşul de Nord, de la Tisa sau pentru copilul român născut la Sud de Dunăre sau la Milano, la Londra, la Paris, la Roma, la Washington, la Zürich sau la Madrid ?!

Spiritul din Dacia a lui Decebalus este prezent de asemenea în scrierile Sfântului Ioan Casian, ale lui Dionisiu cel Mic, Nicetas de Remesiana sau ale preotului Dacicus, în crucea Daciei, deşi Cultul lui Zalmoxis, cultul soarelui etc., erau încă prezente în conştiinţele si în obiceiurile tuturor popoarelor Daciei antice.

Decebalus este prezent în versul lui Eminescu, în Coloana Infinitului lui Brâncuşi, în podurile lui Anghel Saligny, în inteligenţa inginerului George Constantinescu, în diplomaţia lui Titulescu, în pianul lui Dinu Lipatti sau al lui Radu Lupu precum şi în vioara şi în noblețea sufletului lui George Enescu sau în vioara lui Liviu Prunaru, astăzi.

Pe Decebalus noi îl găsim dacă vrem şi facem efortul necesar şi în Mircea Eliade, în Emil Cioran, în Alexandru Busuioceanu precum şi în spiritul românilor distruşi de către Rusia-URSS, în Făgăraşii lui Ion Gavrilă Ogoranu, în spiritul românilor distruşi de către comuniştii români din România şi din străinătate.

Decebalus este prezent la Cetatea Sarmizecetusa, la Blidaru, la Costesti, la Fareagu, la Orăştie, precum si în toate Davele Sufletului românesc.

Decebalus este în frunza verde de pe toate vaile din Basarabia, din România, el este si în mirosul fainei si al prajiturilor care se raspândeste în bucatriile mamelor romînce si de care copiii se bucura.

Regele Decebalus a condus

popoarele geților în plină perioadă de expansiune a Imperiului Roman ateu, în Dacia de Nord, de Est , simultan cu expansiunea acestuia în Spania si în Mesopotamia.

Românii din străinătate precum si românii din România de azi au nevoie de reperele lor adevărate, de cele încărcate cu valorile Sufletului românesc perpetuu.

De aceea, administrațiile bisericilor, cea a Bisericii ortodoxe, cele ale Bisericilor catolice precum si cele ale Bisericilor protestante din România trebuie să promoveze cercetările pentru studierea Culturii din Dacia creştină precum şi să respecte si să utilizeze terminologia de origine latină si nu cea de origine slavă, obicei cultivat mai ales de către BOR.

Promovarea si utilizarea terminologiei de origine slavonă în bisericile din România de azi contribuie la rusificarea Limbii Române de azi.

Si noi românii, nu vrem si nu dorim aşa ceva!

Sfinții Dacicus, Ioan Casian, Părinte al Bisericii Universale, Dionisiu cel Mic, Nicetas de Remesiana etc. au scris în limba latină şi nu în slavonă!

Toti cei enumerati erau originari din Dacia crestina, ei au fost scoliti, formati în Dacia crestina si au trait în Dacia si ulterior în alte tari din Europa si ele tot de Cultura latina dar nu slavona!

Slavii nu existau înca în Europa, ei nu erau înca crestinati.

Singurele națiuni rămase divizate de comunism si/sau nazism după 1990, în Europa, sânt România si Cehia, prin Basarabia si Slovacia.

Decebalus este si în sufletul lui Pan Halippa.

Decebalus s-ar bucura mult de ReUnirea românilor din Basarabia cu România adică ceea ce a mai rămas azi din Dacia dintre Hypannis si Lacul Constanța.

Regele Burebista simbolizează Unitatea Daciei între Hypannis-Bug, Marea Neagră la Est şi Lacul Constanța, la Vest.

Alexandru Ioan Cuza reprezintă Unirea Basarabiei cu Muntenia în 1859 şi, tot aşa, Pan Halippa a luptat pentru ReUnirea Basarabiei cu România în 1918-1920.

Noi, români din strainatate, propunem Ministerului Culturii din Bucuresti, ca în fiecare oras din România sa fie numita o Piata Decebal, o Piata Burebista si câte un Bulevard Burebista respectiv Bulevardul Decebal.

În Bucuresti, noi propunem ca denumirea de Soseaua Kisseleff sa fie înlocuita cu denumirea Bulevardul Burebista!

El, Decebalus, sarbatoritul de azi al Congresului de Dacologie VII, a fost parte integranta din Unionistii români de la 1859 precum si al Unionistilor români de la 1918-20, de la Chisinau, Bucuresti, Iasi, Cernauti, Cluj, Brasov, Constanta.

Zilele acestea, aici la Congresul de Dacologie, la Bucuresti si apoi la Orastie si apoi acolo unde noi traim fiecare, sa sarbatorim Regele Decebalus si pe colaboratorii sai fideli, în treburile Daciei.

Spre o Renastere a României, a Basarabiei, prin faptele lui Decebalus si ale generalilor lui?!

Cu Sanatate si cu Prietenie pentru toti.

Generalii lui Decebal

Dan Oltean

Erori istoriografice

În istoriografia românească de până acum referitoare la războaiele daco-romane din 101-102 şi 105-106 există două erori de interpretare, credem noi, majore. Mai întîi, ambele războaie sunt prezentate ca nişte acțiuni militare purtate între liderii celor două armate. Fie se vorbeşte în mod exclusivist despre armatele dacice sau romane care s-au ciocnit în cele două confruntări, fie accentul trece subit pe conducători: pe Decebal sau pe Traian.

Niciun studiu serios nu s-a ocupat de intermediari. Niciun studiu nu a abordat în mod exhaustiv situația şi rolul generalilor daci sau romani din cele două războaie. Astfel, s-a creat o impresie falsă că responsabil de toate acțiunile militare desfăşurate la nord de Dunăre este doar Decebal sau doar Traian. Unul din obiectivele acestui studiu este tocmai acela de a analiza datele istorice care există despre generalii din tabăra dacică şi de a acoperi într-o oarecare măsură golul nefiresc care s-a ivit între soldații lui Decebal şi rege, din interpretările istorice.

A doua eroare majoră este aceea de a despărți în mod absolut acțiunile militare din războaiele 101-102 şi 105-106, de cele ulterioare, de cele purtate de dacii din provincia Dacia şi din afara ei împotiva cotropitorilor romani. Mai ales dacii din afara provinciei cucerite poartă acelaşi tip de agresiuni între anii 117-270 ca şi dacii din regatul lui Decebal, înainte ca acesta să fie cucerit de romani.

La fel cum dacii din regatul care-şi avea capitala la Sarmizegetusa Regia treceau în repetate rânduri Dunărea înghețată şi pustiau ținuturile romane de la sud de fluviu ucigînd guvernatorii

provinciilor romane, tot aşa procedau şi dacii din afara provinciei create de romani pe teritoriul fostului regat dacic. Dacii din Maramureş, Crişana, nordul şi centrul Moldovei atacau în momentele de criză ale imperiului producând devastări de amploare. În plus, aceste adevărate invazii dacice în provincia întemeiată de Traian au dus la uciderea a nu mai puțin de doi guvernatori ai Daciei romane.

Al doilea obiectiv al studiului nostru este acela de a trasa o firească legătură de continuitate între acțiunile generalilor daci, conduşi de Decebal, din timpul războaielor cu romanii şi cele ale dacilor de după anul 117.

În mod necesar, luptele dacilor dintre 117-270 au fost purtate tot de generali. O parte dintre aceşti conducători au inițiat "războiul dacic" din 117-118, iar ulterior luptele împotriva romanilor au fost conduse de urmaşii acestor bravi generali.

Până acum a existat, la nivelul interpretărilor istorice româneşti, o teorie unilaterală, preluată probabil din Şcoala Ardeleană, care punea accentul doar pe rezistența romană din Dacia şi care accentua doar perioadele de aşa-zisă pace ori prosperitate. Nimeni nu şi-a pus problema asupra suferințelor provocate de aceste invazii repetate ale dacilor necuceriți şi, mai ales, nimeni nu a dorit să explice cine i-a condus pe aceşti daci în luptele lor împotriva imperiului. Una dintre invaziile dacice din imperiu, cea din 170, ajunge pînă în apropierea Atenei. Au fost aceşti daci din 170 nişte troglodiți, nişte jefuitori, conduşi de "nimeni"- aşa cum încearcă să sugereze istoriografia de nuanță latinistă - sau dimpotrivă: trupele lor au fost bine organizate, bine înarmate şi conduse de militari profesioniști? Noi credem că răspunsul la aceste întrebări nu poate fi decât unul pozitiv, cu atât mai mult cu cât, la un interval destul de scurt de timp, alți doi daci, care se remarcă datorită faptelor de arme, ating funcții înalte în ierarhia militară şi administrativă a imperiului. Este vorba de Regalianus şi de Galerius care devin împărați romani.

Decebal ca general

Înainte de a ajunge unul dintre cei mai importanți regi ai Daciei şi de a veghea de la Sarmizegetusa Regia destinul Daciei, Decebal a fost unul dintre cei mai iscusiți generali ai acestor meleaguri. Datorită abilităților sale militare, el a ucis nu mai puțin de doi generali romani şi a distrus legiunile comandate de aceştia.

Iordanes, în lucrarea Getica, *ne aminteşte despre acțiunea fulgerătoare purtată împotriva Moesiei, prilej cu care însuşi guvernatorul Oppius Sabinus este ucis. Guvernatorul, cel care avea comanda militară a majorității trupelor din Moesia, este prins de daci şi decapitat. Această operațiune condusă de generalul Decebal se petrecea undeva prin anul 85. Acum regele Duras îi cedează tronul lui Decebal iar aceasta devine rege. În*

continuare, Decebal poartă tratative cu împăratul Domițian şi îi cere, în batjocură, să fie de acord cu pacea ,"doi oboli de locuitor roman".

Evident, confruntările nu se opresc, dimpotrivă, Domițian îl trimite pe generalul Cornelius Fuscus, în primăvara anului 87, să-l atace pe Decebal chiar la el acasă. Confruntarea se produce la Tapae, iar romanii sunt pur şi simplu exterminați. Cornelius Fuscus este şi el ucis, iar trofeele luate de daci de la romani vor fi găsite de aceştia în cetățile dacice din Munții Orăştiei şi vor fi recuperate abia în anul 102. Prin urmare, Decebal ajunge rege datorită calităților sale de militar şi de strateg. Înainte de a antrena întreaga forță a Imperiului Roman împotriva sa, el bate legiunile atât pe propriul lor teren, cât şi în Dacia, ucide doi generali romani şi obține de la Domițian o pace favorabilă în urma căreia a primit "meşteri pricepuți în cele mai diferite meserii folositoare şi în timp de pace şi în timp de război" (Dio Cassius, Istoria romană*, 67, 7)*

Regele Decebal în textele de la Sinaia

Adrian Bucurescu

Printre marii regi geto-daci, pomeniti în tablitele de la Sinaia, figureaza la loc din cinste viteazul Decebal, alaturi de care sunt pomeniti si fiii sai, Diegio si Vezino, precum si sora sa, Geopyr.

Precizarile facute în textele de la Sinaia asupra legaturilor de rudenie în familia marelui rege sunt foarte importante, întrucât pâna acum Diegio era socotit fratele lui Decebal, Vezino - locotenentul lui si mare preot iar numele surorii nu era cunoscut.

Un izvor antic singular spune ca pe tatal lui Diurpaneus, ce era un alt nume al lui Decebal, îl chema Sterissa. Din textele de la Sinaia se întelege ca regii geto-daci erau, la rândul lor, fii de regi, dar trebuiau confirmati si de Sfatul Vitejilor, ca mai târziu voievozii, confirmati de Divanul Tarii, cu conditia esentiala sa fie de os domnescc. Aproape sigur, Sterissa a fost fiul lui Coryllus sau Scorilo. DI URPANEUS "Cel Orfan" era un supranume al lui Decebal, ceea ce înseamna ca regele Sterissa a

murit devreme, probabil în vreo lupta si, pentru ca fiul lui era prea mic, domnia i-a fost încredintata lui Duras, fratele lui Sterissa si unchiul micului print.

Se stie de la Jordanes ca, dupa victoria asupra romanilor condusi de Fuscus, Decebal si celelalte capetenii au fost numiti ANSES, denumirea dacica a semizeilor sau îngerilor. Afara de acest atribut, în textele de la Sinaia, Decebal are înca si altele, printre care: "Cel Sfânt", "Împaratul", "Singur Stapânitor" adica "Autocrator", "Magnificul","Domnul Divin", "Cel Vrednic".

Pe Columna lui Traian, toti dacii, inclusiv Decebal, sunt îmbracati la fel, în costumul national mostenit de români, care trebuie sa fi fost si costumul ciobanesc, în amintirea faptului ca însusi Zeul Zalmoxis, numit la Sinaia si Savelo si Zavelio, fusese, în adolescenta, pastor. Dar cum Zeul ajunsese apoi mare preot si rege si va fi purtat atunci vesminte sacre, într-unul din textele de la Sinaia se scrie ca Decebal îi întâmpina pe solii romani în costum de ceremonie: "Împaratul Decebal a iesit din palat cu luptatorii Daciei, cu sfintii preoti, acoperit cu valul sacru al Daciei si cu coroana, încrezator în gratia Zeului Savelo, cu tot neamul în preajma lui, condus la întâlnire de Diegio si Vezino. Ajungând la domnul, solul roman s-a închinat lui Decebal. Ostasii l-au înconjurat pe domnul Fuscus ca si pe nespalatii care îl slujeau. La joc feciorii s-au prins (întrecut). Au fost vegheati la plecarea din Sarmizegetusa".

Nu-i vom putea ierta niciodata pe cei care, din prostie sau din rea-vointa, nu au vegheat asupra tablitelor de la Sinaia, pagini din adevarata noastra

Biblie. Astfel au pierit, poate pentru totdeauna, multe alte informatii de nepretuit referitoare la marele rege ca si la altii, care s-au jertfit pentru dainuirea neamului nostru. Dar noi îi vom învinge pe cei întunecati si îi juram Cerului ca Dacia se va înalta, dupa cum ne îndeamna un cântec de lupta, transcris dupa o tablita de la Sinaia, adica de la poalele Kogaionului:

IZNO CYORYO!
SPOVEDI CERIO
DACIA O PYSYRYO!

CODEX ARGENTEUS – CEL MAI VECHI DOCUMENT SCRIS PREPONDERENT ÎN GETĂ (DOVEDIT, ÎN SPECIAL PRIN LEXIC)

prof. Maria Crişan

Pentru moment voi supune cititorului, spre dreapta lui judecată, un text bine cunoscut tuturor din Biblia zisă a lui Ulfila şi anume rugăciunea **Tătăl nostru** ***după*** **Evanghelia lui Matei** ***VI. 6-12: ATTA UN SAR THU IN HIMINAI WEIHNAI NAMO THEIN, VIMAI THIU DINASSUS THEINS, W AIRTHAI WILGA THEINS SVE IN HIMINA GAIANA AIRTHAI. HLAIF UNSAR ANA THANA SINTEINAI GIF UNS HIMMA DAGA. GAH AFLET UNS THATEI SKULAN BIGAIMA SV A SVE, GAI WEIS THAI SKULAM UNSARAIM GAI NI BRIGGAIS UNS IN FRAINSTUBN GAH AK LAUSEI UNS AF THAMMA UBILIN]UNTE THEINA IST TIUDANGARDI, GAH MACHS, GAH WULTAUS IN AIWINS AMEN] [căci a Ta este împărăţia şi puterea şi mărirea în vecii vecilor amin].***

Acest text este transliterat în C.A. din limba gotică. [Unui vorbitor de limba germană îi va fi lesne să înţeleagă textul, căci germana, prin getică, este nepoata de fiică a limbii gete, aşa cum foarte limpede au clarificat savanţii nordici, idee la care eu am aderat.]

În rugăciunea Tatăl nostrum *avem 65 de cuvinte din care mai mult de jumătate (toate cele subliniate) le-am putut recunoaşte, chiar la prima vedere, că sunt getice şi hitite.*

Pentru cuvântul ATTA = tată, vă rog să vedeţi/revedeţi atent STUDII de Dacologie II cu subtitlul „Fals tratat de geto-dacă" (recomandat mie de către Dl. Professor Dr. Florin Rotaru, Directorul Editurii Biblioteca Bucureştilor, unde am publicat cartea în 2003) Lecţia a 2-a. p.26-27 precum şi „Culegere de micro studii" (Arvin Print, 2004) p. 81-82, unde tratez despre limba hitită şi unde, printre multe alte cuvinte, semnalate de către Carolus Lundius ca fiind pur getice, în cartea Zamolxis primus Getarum legislator, se regăseşte identic şi în hitită, ba chiar şi în hurită, limbă înrudită cu hitita, căci mai multă vreme au avut şi un regat comun.

Substantivul ATTA a fost însuşit apoi, de elină, latină, persană, arabă, turcă (vezi şi ATTA TURK = tată al turcilor, cognomen căpătat de Mustafa Kemal ca unul ce pusese bazele statului turc modem). Deci, cum subliniază cărturarul suedez CAROLUS LUNDIUS, este unul din cele mai vechi cuvinte getice (vezi şi LEX ATTINIS) şi la aproape două secole şi jumătate după aceea,

susţinut şi de hitită. Geticul ATTA a mai devenit în elină şi latină şi ADONIS (= tânărul frumos de care se îndrăgosteşte Afrodita; în română avem „floarea gingaşă", DEDEŢEL, anemonă în care Afrodita l-ar fi prefăcut, după moarte, pe ADONIS, după tradiţia autohtonă, regăsit şi în ebraică, în formula de invocare ADONAI (de origine frigiană) pe care o rostesc rabinii în ceremonialul de înmormântare, însemnând DOAMNE! STĂPÂNE! Aceasta pentru că JEHOV AlJAHVE = Dumnezeu, era interzis să se pronunţe; în afară de ADONAI, ei mai rosteau şi numele de ELOHIM, cum foarte corect semnala şi Dl. Teleoacă în conferinţa sa prezentată la GETICA, *la finele anului 2004.*

În mitologia nordică, acest tătuc (ATTIN/ATTA a devenit WODAN/ WOTAN) ODIN. Trebuie să menţionăm faptul că prima inscripţie hitită a fost descifrată în anul 1917 deci, la 6 ani după moartea savantului român N. Densuşianu, aşa că nu avea cum să fie cuprins acest A TT A - getic/hitit - despre care eu am tratat şi tratez şi acum - în lucrarea sa Dacia preistorică, *publicată la doi ani după dispariţia autorului, cum eronat a afirmat Domnişoara Antigona Grecu la şedinţa din 5 ianuarie 2005 a Academiei Daco-Române, când eu am prezentat ~ aceeaşi schiţă).*

Merită să scoatem în evidenţă faptul că savantul belgian Bonaventura Vulcanius Brugensis, în al său extrem de preţios tratat De litteris et lingua Getarum sive Gothorum, *1597, unde, ca al 2-lea autor, a publicat şi alfabetul getic [primul fusese Joannes Magnus Gothus, care îl copiase de pe o rocă uriaşă, subliniază i.a. că Episcopul Ulfila, în traducerea Pentateuhului (primele cinci cărţi din V.T.) s-a folosit de alfabetul getic, de scrierea geti că, aducând simplificări unor litere - oricine poate constata aceasta comparând alfabetele. Vulcanius mai relataează că el s-a aflat în posesia unor foi deteriorate care ar fi fost exact aceleaşi care s-ar fi pierdut din CODEX ARGENTEUS (Există cercetători asidui ai acestui monument literar, printre care şi Friedrich Fuld (Ulfilas Gotische Bibelubersetzung Die alteste germanische Urkunde - Leipzig, 1805) care vorbesc despre* Moeso8otischen Buchstaben *de care s-a slujit efectiv Ulfila în C.A*

Episcopul Ulfila (313 - 383) a trăit şi activat ca prelat pe pământ getic - doar bunicii lui se refugiaseră din Capadocia în MoesialGeţia din cauza persecutărilor împotriva creştinilor.

După cum am stabilit de peste cinci ani pe baze pur raţionale, etnosul GOT este totuna cu cel GET, GEŢII s-au numit, după sec. al IV-lea, preponderent GOŢI, dar în Peninsula Scandinavă, după cum o susţin toţi cărturarii nordici, ei s-au numit Getae din vremuri imemoriale până în Evul Mediu târziu iar Episcopul Ulfila - subliniază nordicii - a creat aşa zisul alphabet gotic din cel genuin getic şi că el a scris esenţialmente în getică, în calitate de autor (parţial) al lui C.A., considerat cel mai vechi document de limbă germană şi care este, în opinia noastră/şi/ cel mai vechi Document de limbă getă.

Aşadar, Episcopul Ulfila a tradus „Pentateuhul" (inclus în C.A), din greacă în gotică/getică, adică în limba vorbită pe teritoriul unde el a trăit şi a activat, timp de 40 de ani, ca episcop, iar noi credeam că acolo s-a şi născut, căci majoritatea biografilor lui vorbesc că bunicii lui ar fi fost refugiaţi din Capadocia în Moesia. Literele/ parte din ele, de care Ulfila se foloseşte, sunt cele getice, inclusiv runele - după cum spun unii autori, da, spun eu, dar nu cele pur germanice, ci cele pur getice, deoarece runele s-au folosit pe teritoriul strămoşilor noştri până în secolul al 12-lea; în bogata prefaţă la CODEX *ARGENTEUS UPSALIENSIS, se subliniază faptul că forma runelor era diferită de la un teritoriu la altul şi că pe însuşi acelaşi teritoriu s-au folosit rune diferite. Foarte interesant de semnalat este ceea ce subliniază şi* Ancient Scripts. Com.: *Gothic este (citez):* Goţii au vorbit *o* limbă germanică unică în felul ei şi legat nu numai de conceptul de cel mai vechi idiom germanic, dovedit ca atare, dar mai ales prin aceea că este un idiom cu totul aparte din familia limbilor germanice fără vreo legătură lingvistică cu vreo altă limbă germanică care a supravieţuit,· *la aceasta eu aş mai vrea să adaug: lucrurile stau altfel pentru că este vorba de idiomul getic, în opinia mea, idee susţinută şi de limba hitită în care am aflat o mulţime de cuvinte identice cu cele din getă. Lucrurile stau astfel şi pentru că punctul de plecare a fost limba getă, ca matcă a tuturor celorlalte limbi zis indo-europene/ mai curând indo-germanice: de subliniat, cel dintâi, cunoscut mie, a spus-o cărturarul suedez CAROLUS LUNDIUS.*

Scurtă istorie
AROMÂNĂ, MACEDO-ROMÂNĂ, MACEDO-VLAHĂ

Dimu Lascu

Aproape toate civilizaţiile lumii s-au dezvoltat în jurul unor importante fluvii:

Civilizaţia Egipteană - pe valea Nilului, Civilizaţia Mesopotaniană - pe valea Tigru-Eufrat, Civilizaţia Chineză - pe valea Fluviului Galben, Civilizaţia Indiană - pe Gange. Iar Civilizaţia Europeană care va începe în zona celui mai important fluviu european, Dunărea, se dezvoltă în zona Carpato-Danubiano-Pontica - spaţiu ce se confundă cu un imens site istoric, din păcate foarte putin cercetat ,de unde foarte puţine lucruru au iesit la iveală : Hamangia ,Cucuteni, Tartaria, Vinga, Cascioarele şi, bineînţeles, Sarmisegetusa , Sfinxul din Bucegi

Este greu de stabilit în timp şi în spaţiu de unde până unde au existat aceşti Pellasgi, apoi Traci, Daci, apoi Geţi, Sciţi…dar dacă-i citim cu atenţie pe Homer, Herodot, pe Iordanes, Carolus Lundius, pe N. Densusianu, pe Marija Chimbutas sau Gordon Childe, putem spune că aici apare prima civilizaţie europeană, aici s-au îmblânzit pentru prima dată animalele, aici s-a aprins pentru prima dată focul, aici este ceea ce specialiştii au numit "Vechea Europă", spaţiu populat în antichitate în principal de Dacia şi Macedonia istorică. Vom trece în revistă scurta istorie a acestui spaţiu de la pelasgi la mongoli.

...

Macedonenii au fost oameni ai înălţimilor, ei au respirat întotdeauna libertatea.

Ei (după spusele Epicsopului Veniamin De Tudela în sec 12) " au fost vlahi nestăpâniţi de nimeni."

Aşa se şi explică faptul că Suleiman Magnificul a fost nevoit să acorde macedone- nenilor autonomie locală în sec.16 iar ei au înfiinţat capitanatele cu armatoli, ceea ce le-a asigurat şi mai bine păstrarea limbii, obiceiurilor şi religiei.

Neamul românesc s-a format pe ambele maluri ale Dunării unde a existat o unitate etnică românească despărţită de fluviu care nu era un hotar, ci o axă a românităţii (neam românesc pe care îl putem asimila cu un ou cu două galbenuşuri într-un albuş foarte diferit , slavo-otomano-grec)

Din păcate, codiţiile de existenţă , viaţa de clan, setea de libertate a macedonenilor vor cultiva tendinţe individualiste cu manifestări anarhice, care vor împiedica vederi mai largi de formare a unui organ politic unitar, iar inteligenţa şi vrednicia lor vor fi folosite la izbînda altora.

O limbă nu dispare până nu-i dispar vorbitorii, aşa că limba traco-geto-dacă nu a dispărut, ea este latina vulgară, sau i se mai poate spune latina dunăreană, care va deveni, prin evoluţie şi sinteză, italiana de azi în Peninsula Italică, spaniola de azi în Peninsula Iberică, franceza de azi în Galia şi, bineînţeles, româna şi aromâna de azi din cadrul fostului Imperiu Roman de Răsărit unde a existat şi rezistat un singur popor latin - poporul român.

Cu puţină dificultate, aromânii din Tesalia şi Pind…etc, se pot înţelege încă la vorbă cu românii de la Nistru sau chiar dincolo şi nu Imperiului Roman i se datoreşte acest fapt , căci romanii nu au călcat niciodată în Basarabia.Acest fapt are o singură explicaţie şi anume că ei (dacii si macedonenii) au făcut parte dintr-un sungur popor de neam traco-dac şi au trăit şi trăiesc pe un teritoriu care a fost Dacia-Mare. Ei sunt singurii băştinaşi ai acestor locuri, care nu au venit de nicăieri, ei au fost din totdeauna în vechea Europă, motiv pentru care ei nu au putut fi dezrădăcinaţi de toate năvălirile care au trecut peste ei.

Ceea ce defineşte un popor este, în primul rând, limba vorbită.

Câteva cuvinte din limba pe care o vorbesc cei cărora li se spune "vorbitori de vlahă" în Grecia la Salonic, Tesalia, Pind, în Bulgaria, Albania, Serbia. (tabelul de mai jos)*

Care român, oriunde s-ar afla el, nu înţelege oricare dintre aceste cuvinte?

De altfel, aşa se şi explică de ce un aromân din oricare din ţările din sudul Dunării, când vine în România, se integrează cu uşurinţă la orice nivel de învăţământ şi în foarte scurt timp nu-l poţi deosebi de ceilalţi români.

Datorită forţei de caracter, conştiinţa aromânului este foarte puternică; de aceea el spune cu mândrie când se află lângă un alt vorbitor : "Io hiu armân"(eu sunt aromân) adică nu sunt nici grec ,nici sârb, nici turc, nici francez, dar şi mai multă bucurie are când se întâlneşte cu un român nord –dunărean căruia îi spune :

"Ş-o hiu armân".
M u l ţ u m e s c
ş-o hiu armân

părţile corpului uman	grade de rudenie	animale	diverse
capú	*mamâ*	*câni*	*Dumnidză*
ochiú	tati	aoie	ţerú
ureachi	frati	birbecú	lunâ
palmâ	verú	ţapú	soari
maţî	cuscru	caprâ	luni, martâ
guşi	cumnatú	edú	dumânicâ
coapsâ	dziniri	iapâ	ploai
pulpâ	nora	calú	neauâ
grumadzú	soacrâ	vacâ	brumâ
mustăţî	nipotú	vulpi	caşú
nări	niveastâ	lupú	ţeapâ, aiú

BELAGINELE - dovadă a vechimii valahilor în istorie

Prof. Maria Ciornei

Societate umană înregistrează în evoluția ei, populații care s-au distins printr-un înalt nivel al civilizației, exprimată în formele de organizare socio-economică şi spirituală. Pelasgii sunt consemnați în istorie, ca având cel mai vechi cod de legi scrise din lumea antică, numit Belagines (D. Bălaşa-Fundația Artelor Dor 1998, pag. 5) .

Herodot (lib. IV c 789) aminteşte că un rege al agatârşilor, Anacharsis (694 î.e.n) a compus o lucrare în versuri despre legile sciților, dar ele sunt mult mai vechi. Strabon vorbeşte de un codice de legi „vechi de 6000 de ani după spusele lor".

Aceste legi erau considerate de unii autori, divine. Grecii îi numeau pe pelasgi dioi*, precum zeii. Şi legile lui Solon, „în mare parte compilațiuni şi imitațiuni după legile sciților din Carpați şi Dunărea de Jos, erau considerate* divine şi strămoşeşti *din timpuri îndepărtate. Platon spune că atenienii îşi revendicau originea din Atlas ce-şi avea regatul la N. de Istru". (N. Densusianu „Dacia Preistorică", 1913, pag. 879)*

Denumirea Belaginelor

Aceasta variază în funcție de context, având sens şi formă sensibil apropiate; diferența este dată de un fonem. Formele înregistrate vor evidenția importanța acestor legi în existența dură a pelasgilor. Unii cercetători, (D. Bălaşa op. cit. pag. 23) le denumesc „Legile frumoase" sau „Legile naturii." (V. Kernbach-Universul mitic al românilor, Ed. Ştiinț. 1994).

Etimologia cuvântului "Belagine"

În relevarea etimologiei, avem în vedere mai întâi etimonul lexemului Valah*, provenit din cuvântul* pelasgus, Belagine *este, la origine, un cuvânt compus, iar primul termen se referă la aceeaşi* Pelasgi.

Prin evidențierea aplicării legilor fonetice , a evoluției fireşti a uneia şi aceleaşi limbi-pelasgă, valahă, vom demonstra că BELAGINELE sunt LEGILE PELASGILOR, ale VALAHILOR, în fapt. Etimologia cuvântului Belagine*, odată relevată, riguros ştiințific, se constituie ca o altă verigă din lanțul continuității şi vechimii valahilor, dezlegând noi* enigme.

Prestigiul Belaginelor

Acesta a reieşit şi din demersul nostru de până acum; vom releva însă, importanța lor prin prezentarea ÎN PREMIERĂ, a revendicărilor prinse într-un PACT propus de dacii răsculați, romanilor, în anul 117 e.n. În spatele fiecărei revendicări se evidențiază legile străvechi încălcate şi nemulțumirile îndreptățite ale băştinaşilor.

Vechimea Belaginelor

Există din timpuri imemoriale - cum am mai arătat. Iordanes spune, pe la jumătatea sec. al VI-lea e. n., că „există şi azi." Şi Dionisie Exigul (465-545 e. n), "dac adevărat", după cum spune N. Dură („Străromânul Dionisie Exigul şi opera sa"- rev. „Otodoxia", 1978, pag,7), responsabilul Marii Arhive Sinodale a Bisericii din Constantinopole, a avut Belaginele, a adăugat şi tradițiile orale şi a format un „corpus de legi".

Belaginele *sunt menționate în Transilvania, în Țara Românească, în Moldova şi în țările vecine, ca Jus Walachie, Lex Antiqua Valachorum, Lex et Consuetudo, sau Mos Valachorum.*

*Romanii sunt compilatorii acestor legi. Cele „*XII Tabule Romane*", despre care vorbesc cei vechi (Tacit-Ann, 27 şi Servius-Aen VII-675), au fost copiate de decemviri la însărcinarea senatului.*

*N. Densusianu compară prevederile din Lex Valachorum din Țara Făgăraşului din sec. al XVII-lea, cu cele ale celor „*XII Tabule Romane*" şi conchide: „sunt identice".*

Scepticii ar putea spune că valahii i-au copiat pe romani. Noi aducem argumente care arată că legile valahe sunt cele originare.

Belaginele - punte peste timp

Am găsit, în demersul nostru de a alcătui un „Dicționar Explicativ de Antroponime Pelasgo-Române", câteva antroponime care conțin în sine denumirea Belaginelor, Identificarea lor în limba română şi în cea pelasgă arată că ecouri milenare ale existenței pelasgilor au ajuns până azi, aceste nume fiind purtate de vecinii sau de colegii noştri.

Belaginele - legile obştilor valahilor

După cucerirea Daciei, majoritatea dacilor s-au retras în munți cu nobilii şi cu inițiații lor, organizându-se după legile vechi, în condițiile diferite. Principala formă ce funcționează este cea a obştilor.

Belaginele devin Legile Obiceiului Pământului. Vom arăta felul în care funcționează obştea condusă de „sfatul bătrânilor."

Formațiunile obşteşti aveau instituții proprii, obligația de a da oşteni, un for judecător particular, alcătuit din Oameni Buni.

Vom demonstra că aceleaşi instituții cu acelaşi rol se găsesc în „Lex Utinensis" sec. VI-VII e.n., care au fost copiate după un cod „barbar" al unei populații ce locuia în părțile

Istrului.

Existența legilor obştilor, ca legi străvechi, o vom arăta aducând în sprijin documente, prezentate pentru Prima Dată, găsite într-un volum al lui Tudor Ştefanelli, membru al Academiei Române, intitulat „Documente din vechiul Ocol al Câmpulungului Moldovenesc"(Ed. Acad. 1915), ce cuprind zapise, danii, scrisori de judecată, zălojaguri, începând din sec. al XVI-lea până în sec. al XIX-lea.

Vom evidenția în modul de organizare şi funcționare al obştilor, libertățile şi drepturile dacilor de altădată, recunoscute şi respectate şi de străinii ocupanți, austrieci şi unguri.

Civilizația superioară a pelasgilor, organizați riguros, după legi flexibile, realiste şi perfectibile în timp, au asigurat evoluția întregii omeniri.

Cufundându-ne în adâncimea timpului, auzim ecourile cele mai îndepărtate ale strămoşilor, care

n-au pierit, ci s-au înveşnicit şi ne-au înveşnicit prin limba lor melodioasă şi prin frumusețea legilor, care îi unea de Cer şi-i ținea drept, pe Pământ.

TEZAURUL LUI DECEBAL

Tripon Camelia

- Asociația Club „Şi noi putem reuşi" -

DECEBAL, de la a cărui trecere în eternitate se împlinesc 1900 de ani, nu este un nume, ci o denumire a gradului de evoluție spirituală atins de regele geto-dac, care „a reuşit să-l depăşească pe cel a lui Scorilo" - adevăratul sens al expresiei „Decebalus per Scorilo". Există posibilitatea de a demonstra indirect (prin conținutul baladelor şi basmelor populare) procesul de inițiere – până la atingerea/realizarea unirii esenței umane cu cea divină.

Adevăratul sens al legendarului tezaur este ceva mult mai de preț decât aurul fizic, acela de aur spiritual echivalent luminii divine, lumina fără de sfârşit - „Ain sof AUR" (în ebraică). Este speranța transmisă inițiatic de Zalmoxis elitelor geto-dace cu foarte mult timp în urmă; aş spune că întâi a fost Zalmoxis (al cărui nume înseamnă Eliberarea din „Za", legătura ciclului reîncarnărilor), apoi a fost Apollo (care prin „uciderea şarpelui" - stăpânirea energiei Kundalini, a atins nemurirea, fiind zeificat), iar Orfeu este cel care transmite conceptele inițiatice ale lui Apollo, primind numele de fiu, firesc spiritual, al acestuia. Iată de ce tradițiile esoterice din spațiul Carpato-dunărean sunt mult mai vechi decât practicile regelui trac Orfeu (XIII îHr.) considerat inițiatorul unei metode de purificare şi de eliberare din ciclul reîncarnărilor. Prin incantații şi o alimentație vegetariană cu excluderea consumului de ouă (care reprezentau matricea vieții) se poate regăsi drumul spre origini. Stările extatice sunt prezentate artistic prin legendara călătorie în lumea lui Hades pentru a o readuce la viață pe Euridice. În India, brahmanismul urmărea eliberarea sufletului de karmă şi astfel să se pună capăt reîncarnărilor. În tradiția noastră, starea de beatitudine se atinge în al „noulea cer", care poate corespunde nivelului de inițiere posibil de atins. Această cunoaştere străveche a dus la dezvoltarea unor alt fel de acumulări decât cele materiale. Aşa se face că în mormintele dacice inventarul, în majoritatea cazurilor, nu conținea obiecte din aur. Cunoscându-se valoarea adevărată a aurului, acesta a fost tezaurificat unitar, în visteria statului dac. Aş putea afirma că acest obicei are ca scop grăbirea evoluției spirituale a populației prin reducerea ataşamentului față de cele lumeşti, aspect subliniat mai târziu şi de Iisus: „Nu vă strângeți comori pe pământ unde... le sapă şi le fură hoții; ci în cer... pentru că unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră" (Matei 6.19-21)

Aşa cum HANNIBAL (246-183 îHr.) are un nume compus din străvechiul termen anatolian, Hanna („bunică" cu sensul de „bun")*[1]* şi BAL, adică Bunul Bal sau Bun ca şi Bal, tot aşa DECE-BAL înseamnă de Zece ori Bal sau al Zecelea Bal. Baal în semitică se scrie b'l şi înseamnă domn sau stăpân. Considerat zeu al vremii şi călătorind pe nori, el pare asemănător lui Apollo, zeul trac care călătorea în cer într-un car de foc, dar şi Dumnezeului biblic care a vorbit lui Moise ca şi tunetul. În concepția Kabbalei, există o înşiruire de îngeri, arganghели, serafini, domnii... care formează zece ierarhii cereşti. DECEBAL e posibil să fi ajuns la cel mai înalt nivel. Atingerea primului sefirot *[2]* ar echivala cu finalul inițierii din lumea hindusă, atingerea stării de nirvana. Aceleaşi consoane B şi L stau la baza formării numelui mai multor zeități europene închinate luminii precum: Balder (la germani zeu al luminii, însemnând „zi însorită"), Bel (la celți - aspectul de lumină al zeului Lug), Belen-Belenos (la celți, zeul luminii), Belisama (la celți, însemna „cea foarte strălucitoare") şi zeița din Cappadocia Bellona (preluată mai târziu de romani ca zeiță a războiului), dar şi termeni moderni ca blanc (alb, curat, pur, în franceză), bălai, bălaş (în română).

Forma exoterică a misterelor o reprezintă baladele şi basmele. Spre exemplu, balada „Soarele şi Luna" este un adevărat text iniţiatic în care apar primele nouă trepte de iniţiere ca tot atâţia ani de căutare ale personajului principal - fără a găsi „mireasa spirituală", elementul unirii iniţiatice. *[3]* Verbul ebaic DBK *[4]* este interpretat prin unirea dintre esenţa umană şi divină (DEVEKUT). În baladă, se folosesc doi termeni antagonici, Soarele şi Luna, simboluri ale luminii şi întunericului, echivalenţii celor doi arhangheli, Mihail şi Gavriil, a celor două ape vii ce vor izvorî din Ierusalim, sau Ida şi Pingala din hindusă*[5]*. Apar „moş Adam şi moaşa Iva" (principiul masculin şi feminin) care prezintă raiul celor 105 şi 103 „Sfinţi şi ucenici/ Mai mari şi mai mici" (care se pot reduce la cifrele 6 şi 4, rezultând 10) şi latura întunecată reprezentată de iad; ele au dublul rol de a sublinia treptele, dar şi pericolele unirii (căsătoriei dintre cei doi fraţi). Prin expresiile „de-a stânga mireasa" (Luna-planetă) şi „de-a dreapta mirele" (Soarele-stea) se ajunge la acelaşi concept ca în Biblie unde: „Mâna Mea (stângă) a întemeiat pământul, şi dreapta Mea a întins cerurile"(Isaia 48.13)*[6]*. Ca şi în unele texte rabinice clasice, unirea dintre cele două esenţe, umană şi divină, sau dintre Soare şi Lună, este interzisă, rămânând însă esenţială; în Coran, în „ziua Învierii" „se împreună soarele şi luna"*[7],* la fel ca în versetul 2.7 din Apocalipsă „Celui ce va birui îi voi da să mănânce din pomul vieţii, care este în raiul lui Dumnezeu".

Decebal conţine rădăcina BA din BALA=putere, BAHAYA=eternitate şi BHAVA=esenţă (sanscrită). Decebal, ajungând la al ZECELEA nivel, a cunoscut esenţa puterii eterne, ceea ce pentru lumea semitică a însemnat 10 redus la 1, adică întregul lui Dumnezeu. Acesta este tezaurul lui Decebal, cunoaşterea cea mai înaltă pe care un om o poate atinge; prin moartea lui, a pecetluit calea spre ADEVĂRUL SUPREM, lăsându-ne speranţa că într-o zi îl vom atinge şi noi - dăruind lumii noastre Raiul Ceresc şi astfel vom redescoperi TEZAURUL lui DECEBAL.

Referinţe

1. Dicţionar de mitologie a Orientului Apropiat Antic, Ed. Artemis, 2005
2. De la om la Dumnezeu de Omraam Mikhael Aivanhov, Ed. Prosveta 1994
3. Balade populare româneşti I, Editura pentru literatură, 1964
4. Cabala - noi perspective Moshe Idel, Editura Nemira, 2000
5. În lumina Bibliei de Dan Costian, Editura Nemira, 1999
6. Biblia, Ediţia 1942
7. Coranul, Editura Cartier 1997 Sutra Învierii-LXXV -9.

106 1900 DE ANI DE LA RĂZBOAIELE DACO-ROMANE 2006

DECEBALUS, 'AL DACILOR REGE'

Prof. Ionel Cionchin

Istoria politică a Daciei a polarizat atenţia unui mare număr de cercetători din diverse timpuri şi a fost concretizată în apariţia unei impresionante literaturi ştiinţifice. De aceea, vom proceda la prezentarea câtorva probleme privitoare la Decebal (87-106 p.Chr.), marele rege al daco-geţilor, personalitate înzestrată cu deosebite calităţi militare, care s-a dovedit la înălţimea împrejurărilor hotărâtoare neamului său. Cercetătorii au încercat să-i schiţeze portretul fizic, considerându-se că Decebal este prezent pe 6-7 scene ale Columnei, că un bust de la Vatican şi altul de la Muzeul Ermitaj din Sankt Petersburg l-ar reprezenta pe faimosul rege. I-a revenit lui Dio Cassius meritul de a-l fi caracterizat pe regele Decebal şi neamul din care se ivise: «foarte priceput la planurile de război şi iscusit în înfăptuirea lor, ştiind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe duşman şi a se retrage la timp. Dibaci în a întinde curse, era un bun luptător şi se pricepea să folosească izbânda, dar şi să iasă cu bine dintr-o înfrângere. Din această pricină, multă vreme a fost un duşman de temut pentru romani. Numesc aceste populaţii daci, după cum se denumesc ei înşişi şi după numele folosit de romani pentru ei, deşi nu sunt neştiutor că anumiţi scriitori greci îi numesc geţi, pe drept sau nu: în ce mă priveşte, eu ştiu că geţii sunt populaţia care locuieşte la nord de Haemus, în apropierea malurilor Istrului. Domitianus, aşadar, începu o expediţie împotriva lor, dar totuşi nu luă în seamă mersul campaniei… Domitianus, învins de marcomani şi nevoit să fugă, trimise în mare grabă o solie la Decebalus, regele dacilor, şi îi oferi să încheie cu el un tratat pe care, mai înainte vreme, la cererea lui Decebalus, îl refuzase în câteva rânduri. Regele acceptă termenii tratatului (căci se afla într-o situaţie foarte grea), dar nu a fost de acord să vină personal pentru tratative, ci îl trimise pe Diegis… După terminarea ceremoniei, Domitianus aşează pe capul lui Diegis o diademă, de parcă ar fi cu adevărat învingător şi i-ar fi stat în putere să aşeze un rege în fruntea statului. Soldaţilor le împărţi distincţii şi bani, iar la Roma trimise, printre alte trofee, în calitate de învingător, şi o solie din partea lui Decebalus, împreună cu o scrisoare care - pretindea Domitianus - exprima

cuvântul regelui, dar care, pe cât mergea vorba, fusese plăsmuită de el. Pentru a-şi împodobi cortegiul triumfal, aduse o mulţime de obiecte, nu luate de la daci (dimpotrivă, cheltuise o groază de bani pentru a obţine tratatul, acordându-i lui Decebalus meşteri pricepuţi în cele mai diferite meserii folositoare în timp de pace şi în timp de război, ca să nu mai pomenesc de făgăduielile că îi va da mereu alte ajutoare), ci scoase din mobilierul aparţinând palatului imperial».[1] Decebal a fost singurul «rege barbar» căruia i s-a făcut o asemenea prezentare.

Originea, familia şi momentul preluării tronului sunt de domeniul ipotezelor.

Iordanes a menţionat, după opera lui Dio Chrysostomus, lista urmaşilor sau a principalilor regi de la Burebista la Decebal: Deceneus, Comosicus, Coryllus, Dorpaneus.[2] Alte izvoare istorice i-au menţionat şi pe Scorylo şi Duras, conducători daci din secolul I p.Chr., care lipsesc din lista lui Iordanes. Cercetătorii consideră că Decebalus ar fi fost fiul regelui Scorilo (28/29- 68/69 p.Chr.).

Deţinând mai multe funcţii între anii 70-103 p.Chr. – pretor, consul, guvernator în Britania, administratorul apeductelor din Roma, Frontinus ne-a transmis una din fabulele dacilor: «Scorylo, conducătorul dacilor (dux Dacorum), ştiind că poporul roman era dezbinat din pricina războaielor civile şi socotind că nu-i nimerit să-i atace, deoarece datorită unui război din afară s-ar putea restabili înţelegerea între cetăţeni, a pus în faţa concetăţenilor săi doi câini şi pe când se luptau între ei cu îndârjire, le-a arătat un lup. Imediat câinii s-au aruncat asupra acestuia, uitând de cearta lor. Prin această pildă i-a oprit pe barbari de la un atac care ar fi adus foloase romanilor».[3]

Dio Cassius afirma că «Duras care domnise mai înainte, lăsase lui Decebal de bună voie domnia».[4]

În anul 1954, la Grădiştea Muncelului/Sarmizegetusa Regia au fost descoperite ştampilele DECEBALUS şi PER SCORILO, juxtapuse pe pereţii unui vas de cult.[5] În loc să simplifice lucrurile, vasul inscripţionat le-a complicat. Cercetătorii au considerat că onomasticul Coryllus, consemnat de Iordanes, este acelaşi cu Scorylo, menţionat de Frontinus, şi Scorilo de pe vasul de la Grădiştea Muncelului.

Filologi şi istorici au încercat să dezlege inscripţia vasului, după cum vom vedea pe larg în cele ce urmează.

1 Dio Cassius, Istoria Romană, LXVII,6, 1.
2 Iordanes, Getica, 76.
3 Frontinus, Stratagemele, I, 10, 4.
4 Dio Cassius, loc. cit.
5 Constantin Daicoviciu şi colaboratorii, Şantierul arheologic Grădiştea Muncelului – Blidarul. Rezultatul săpăturilor din campania anului 1954, în „Studii şi cercetări de istorie veche, VII, 1-2, 1955, p. 201-204.

Contribuţia Profesorului Iosif Constantin Drăgan la istoriografia şi mişcarea dacologică şi ca mecena al culturii române

conf.univ G.D. Iscru
doctor în istorie

Pornind de la aceste cuvinte de notorietate - Dacia, dacii -, Dacologia se putea constitui ca ştiinţă distinctă - chiar dacă, în fond, parte a ştiinţei istorice româneşti, care să se consacre studierii mai în profunzime a Evului timpuriu şi a Antichităţii noastre, a continuităţii "planului dacic" care ne-a traversat istoria, a conştiinţei tradiţionale privind ascendenţa traco-geto-dacă a românilor, precum şi a importanţei civilizaţiei strămoşilor noştri autentici, traco-geto-dacii, la geneza civilizaţiilor naţionale pe întreg continentul european şi nu numai. Se puteau înfiinţa catedre speciale în facultăţile de profil şi chiar un Institut de Dacologie -, sau, mai cuprinzător, de Traco-dacologie, cu o metodologie integrată. Nici acum nu este timpul trecut pentru a reflecta asupra acestei necesităţi. Locul cel mai potrivit, adecvat, al unor asemenea instituţii este în România - Spaţiu aflat, atunci, în centrul "Vechii Europe", aşa cum a fost aceasta delimitată de specialişti. Ceea ce nu exclude dreptul românilor sud-dunăreni şi chiar al bulgarilor, grecilor, albanezilor, jugo-slavilor să-şi înfiinţeze catedre şi institute similare, ca moştenitori - în ce priveşte etnia şi civilizaţia - ai etniei şi civilizaţiei carpato-danubiano-balcanice. Bulgarii, precum se ştie, au demult un Institut de Tracologie.

La noi, din păcate, mişcarea şi istoriografia dacologică[1], în loc să se constituie în chip firesc, cum am spus, s-a constituit ca o replică la dezinteresul şi chiar la ostilitatea celor care au dirijat forurile ştiinţifice în materie, sprijiniţi şi de factorul politic, aflaţi, de cel puţin două secole, sub obedienţa sau presiunea tezei false a romanizării traco-geto-dacilor după cucerirea unei părţi a Daciei de Imperiul Roman, teză "de import", venită din Occidentul catolic şi politic, animat de ideea nocivă cuprinsă în

cunoscuta sintagmă: "translatia imperii", teză care şi-a găsit şi la noi partizani în mediul ştiinţific şi în cel politic, "motivaţi" prin îndoctrinare sau pe alte căi. Nu intrăm aici în detalii.

Iată de ce, atunci când s-a constituit şi la noi un Institut de Tracologie, dar mai ales când a apărut un animator al acestei mişcări, un român cu mai mari resurse pentru a face, cu adevărat, ceva, precum profesorul Iosif Constantin Drăgan, adepţii mişcării şi istoriografiei traco-dacologice au fost "gratulaţi", de către "confraţii" lor din "sânul" Academiei şi de la Universitate cu apelativul "tracomani". Poate nu toţi au "promovat" şi au "administrat" epitetul. Poate numai dintre aceia pe care lui Bogdan Petriceicu Haşdeu îi plăcea să-i numească: "ştiinţificii", care excludeau categoric, de la "masa" lor pe toţi cei fără ... "blazon". Lipsa de interes şi chiar ostilitatea acestora se menţin, din păcate, până azi.

Profesorul Iosif Constantin Drăgan, din preaplinul material pe care şi l-a realizat din afaceri a alocat o bună parte, ca mecena, pentru cultura românească şi, cu siguranţă, ar fi alocat şi mai mult dacă şi mediul oficial - ştiinţific şi cel politic - şi înainte dar şi după 1989 - nu l-ar fi tratat cu suspiciune, rezerve şi chiar cu ostilitate. Ar fi necesară o evaluare completă a acestui mecena care a fost, din păcate, o "pasăre rară" pentru viaţa noastră culturală.

Dacă ar fi să amintim numai editarea, în ediţie anastatică, a monumentalei lucrări a lui George Călinescu, Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, aceasta ar sugera orientarea şi dimensiunea aportului. Cartea, efectiv, a redeschis, în pofida cenzurii şi autocenzurii, epoca abordării specificului naţional, a creaţiei în spirit naţional, a reconştientizării drumului unic pe care o valoare naţională are şansa să ajungă la nivelul de valoare europeană sau universală.*

Ca autor, prof. Iosif Constantin Drăgan, ajutându-se şi de serviciile unui Institut şi al unor Fundaţii, create şi finanţate de dânsul, s-a orientat, cu precădere, asupra rădăcinilor *naţiunii române, asupra strămoşilor noştri autentici, traco-geto-dacii, dar şi asupra unor situaţii limită din viaţa naţiunii - de pildă "momentul" istoric Ion Antonescu, fără a neglija şi alte împrejurări în care naţiunea era nedreptăţită dintr-o parte sau alta!*

E drept, la început a fost marcat de o eroare ştiinţifică, comună însă mai tuturor istoricilor Antichităţii, avându-şi izvorul chiar în sursele antichităţii, anume aceea de a considera că, de la Herodot "citire", tracii ar putea fi etnonimul întregii naţiuni din Spaţiul carpato-dunăreano-balcanic. N-ar fi fost deloc rău să fi avut un singur etnonim. Dar izvoarele ne arată altfel - şi lor trebuie să le urmăm. Anume, marea şi unica naţiune pe care noi am numit-o a traco-geto-dacilor[2], pe un Spaţiu întins, cu o limbă şi o spiritualitate unice, cu conştiinţă de sine şi voinţă politică, materializate în State naţionale, "întemeiate" succesiv acolo unde împrejurările au permis, a avut mult peste 100 de asemenea denumiri, îndeobşte cunoscute, dar în "triada" amintită noi - şi nu numai noi am ales pe cele mai cunoscute în epocă şi în istorie. Sperăm că această eroare a fost acum înlăturată.

Dar, marcându-l şi pe prof. Iosif Constantin Drăgan, respectiva eroare a generat titlul primului volum: Noi, tracii*, 1976, primul dintr-o trilogie încheiată în anul 2000, cu volumul:* Mileniul imperial al Daciei*, 1986 şi* Imperiul romano-trac, 2000. *Cu voI. II se părea că eroarea era eliminată, dar ea revine, ca viziune, în voI. III, autorul preferând să dea un singur nume populaţiei covârşitoare a Imperiului Roman, ajuns la apogeu sub împăratul Traian dar pornit pe partea firească a căderii nu mult după moartea acestuia. Poate, viziunea i-a fost întărită şi de realitatea istorică, stabilită tot de dânsul, că jumătate din împăraţii Imperiului au fost de origine traci, din Tracia; nu, au fost şi geţi şi daci şi dardani etc. Vol. III, de altfel, se opreşte la ultimul împărat trac, Focas Tracul (602-610).*

Altfel, pentru datele, observaţiile şi interpretările autorului - un spirit atent la tot ce pune în pagină! trilogia profesorului I.C.Drăgan rămâne o lucare de referinţă în domeniu.

Neputând, probabil, să scoată o revistă ştiinţifică de profil în România, în regimul comunist, prof. I.C.Drăgan a început (1970), editarea, în Italia, a Buletinului "Noi, tracii", pe care, într-un număr limitat de exemplare, îl introducea şi în ţară. Buletinul "Noi, tracii" a apărut până în 1995, adică 22 de ani. Aici s-au publicat studii ştiinţifice, date, reflecţii, informaţii referitoare la istoria şi civilizaţia strămoşilor noştrii, traco-geto-dacii. Întrucât în ţară a fost introdus în puţine exemplare şi se găseşte greu, o bibliografie a Buletinului, publicată (in revista "Naţiunea" dar şi separat, în extras), ar fui utilă. Ar ajuta mişcarea dacologică să reia unele direcţii de cercetare jalonate atunci.

În acest cadru deplângem încetarea apariţiei Buletinului, probabil în urma discuţiei avute de prof. L.C. Drăgan cu dl. Gabriel Gheorghe.

Opera prof. LC.Drăgan, ca autor

---

[1] Termenul a fost ales pentru că aici, în Spaţiul acesta, carpato-dunărean, la Nord de Dunăre, a fost centrul Daciei Mari a lui Burebista şi tot de aici Decebal a pornit efortul de reunificare, ca şi Regalian mai târziu iar "planul dacic" ne-a traversat istoria până azi. Termenul mai cuprinzător, cum am spus deja: traco-dacologic - concentrează în el întreaga naţiune tracogeto-dacă, a cărei moştenitoare directă este naţiunea română.

şi, deopotrivă, ca mecena *pentru cultura română onorează pe românul care din preaplinul său material a putut şi a ştiut să aloce timp şi să sacrifice bani în interesul unei cauze nobile.Ea se constituie ca un exemplu şi pentru alţii într-o vreme în care cultura tinde să devină o "cenuşăreasă" în viziunea oamenilor politici.*

[2] *G.D.Iscru,* Traco-geto-dacii, naţiunea matcă dirz Spaţiul carpato-danubiano-balcanic, *ed. IV-a, Ed. Nicolae Bălcescu, Bucureşti, 2005.*

Bibliografia şi consemnarea ei se impun ca o datorie, de la primele studii şi până la portretul Marelui Rege Decebal, săpat în stâncă la Porţile de Fier, unde a apărut prima civilizaţie a continentului european, lucrare gândită şi finanţată de acest mecena al culturii noastre. Poate n-a fost o coincidenţă întâmplătoare că amintita sculptură în stâncă a primului nostru mare erou martir, care merită să privească peste veacurile ce vor veni, a fost cu adevărat finalizată în 2006, an pe care Congresul al VI-lea de Dacologie, reprezentând în esenţă mişcarea şi istoriografia dacologică, l-a proclamat "Anul Decebal", acum, când se împlinesc 1900 de ani de la urcarea la Zamolxe a viteazului aflat în plin efort de "restaurare" a Daciei Mari a înaintaşului său, Marele Rege Burebista.

SARMAŢI, GEŢI ŞI SARMIGETUZA

aspecte etimologice

c.Branislav Stefanoski – Al Dabija

Cându iaste zbor ti toponimlu Sarmisegetuza, atumtsea s-astalj ma multe vider shi hipoteze ligate di nima shi arâzga etimologhica a aishtui ahârdzit câsâbâ ali Dakie.

*Nica anlu 1998, tu amea carte: "*Pelasghyi; limbâ, carte, numâ*, Tetova, 1998" tu fr: 122\123 am scrisâ, tsitat:*

*"*Zborlu "VASILEVS" iaste formâ foneticâ cae iaste componatâ di zboarâle fundamentale; "VA + SIAL + E" yu "VA, VÂ" iasete subliment ti "oarâ di yinainâ (futur)", "SIAL" iaste zborlu pelasg ti "SOARE" a "E" iaste shcurtata forma di "IASTE, ESTE, E". Ashi cându treile zboare "VA + SIAL + E" vâ sâ-s leagâ tu un zbor s-yine pân di zborlu "VASIALE" cai zbor tu armâneasca limbâ di pi fonetica s-tuchiashce tu "VÂSILJE", a tu greaca tu "VASILEVS".

Ti comparatsie a datiljei explicatsie u lom tu mutrire titularea a vâsiljadzlor di tu alantile limbe, ashi tu limbile slave vâsiljelu s-tituleadzâ cu zboarâle "Va{a Svetlost" (vasha svetlost) cu simasie "Avoastrâ Lunjinâ". Cându aista titulare u mutrim pit limba pelasghâ shi pistipsirea a Pelasghyilor tu ambrosia (nimorirea) a vâsiljelui atumtsea avem câ ufilisita forma la pelasghyi iaste "VASIL, VASIAL" tsi e di dip compatibilâ pi tuta atsea cae ma-n sus u dzâsim.

Ca sustsânire a aishcei mutrire dau shi ndao fotografiur di dao discoperite monete di localitetlu "Sarmizeghetusa" di Turda tu Rumunie.

Di pi fotografiurle poate ta sâ-s veadâ câ pi unâ monetâ scrie "ΑΡΜΙΣ ΒΑΣΙΛ" (ARMIS VASIL) a pi alanta "ΣΑΡΜΙΣ ΒΑΣΙΛ" (SARMIS VASIL). Cum pi aiste dao, ashitse sh-pi multe alte monete di asime shi amalâmâ cai sântu aflate Transilvania (Rumunie) yutsido iaste scriatâ "ARMIS" icâ "SARMIS". Scrisura "SARIMS" di pi moneta (2) sigura câ iaste mash unâ interpretatsie lingvisticâ di protoforma "SARMIS".

Prezentatile monete cu ndao explicatsiur li aflai tipârite tu "Dacia Praistorica" di N.Densushianu pi fr.486,487. Tu datile explicatsiur N.Densushianu prubuiashce s-aflâ vârnâ ligâturâ anamisâ di textul di pi inscriptsiile "SARMIS VASIL" cu numa al vârnui vâsilje cae lipseashce s-hibâ "SARMIS" icâ "ARMIS", ma tu documentile istorike vâsilje cu ahtare numâ nu-s aflâ. Di altâ parte numiroasile monete cu identicâ inscriptsie cai dâtescu di tu camâ ete, nu nâ da ti ndreptu texturle di pi scrisurle s-li ligâm mash pân di numa shi identitetlu mash al un unic vâsilje.

Cum ndao di monetile sântu aflate tu localitetlu Gradishte (Sarmizeghetusa), a pi unâ di monetile iaste prezentat câsâbâ cu analte mushate sânâtoase stizme, atsea nj-ljau ti ndreptu s-u dau amea interpretatsie, a atsea iaste câ tutunâ di tu cae etâ sântu monetile cu inscriptsia "ΣΑΡΜΙΣ ΒΑΣΙΛ" (SARMIS VASIL) cai sântu aflate tu atsele reghioane pi nâse totânâ iaste prezentat "**VASILJ**elu" a câsâbâlui "**SARMIZ e GHET usa**", cai di altâ parte sigurâ câ sh-u-are amintatâ numa di pi aluilji fundatorr "**Sarmi**tslji" (Sarmatslji) shi "**Ghet**slji", a vâsiljelu cai li capitanilja l-irra vâsilje sh-a "Sarmatslor" sh-a "Ghetslor"*."bitisit tsitatu.*

A tu fr. 162 di tu idyia carte am scrisâ, tsitat:

"Tu istoria al N.Densushianu astiljem shi ndao alte expuner ligate pân di numa a Armânjlor, ashitse avem:

1.Tu "frândza 127; Plnius Hist. nat. VI.19.1.scrie:

"Ultra sunt **Scytharum** populi.....antiqui (illos) Aramaeos (appellavere*)".*

tradusa iaste:

*"*Naparte (di-n-clo) sântu laoadzlji Scits ..... vecljilj Aramei*".*

Atsea s-dzâtse câ, di la Plinie (23-79) u avem informatsia câ laolu a Skitilor cai li acâtsa pârtsâle di la Dakia pân la muntile Ural a spetsial pân la muntile Cavcaz shi locurle di anvârligâ, singurlu ti identitetlu alui u ufilisea numa di "ARAMEI". Idya putem s-u mutrim ca: " Skitslji tu zâmane furâ Aramei". Aistâ informatsie nâ u da shi Aristotel cai tu aluile scrisurr are alâsatâ câ Skitslji trag di la Traceanjlji di tu Trakie." bitisit tsitatu.

Dupu ghiuvusirea a mamulte pinache di "Arhivile ali Dakie" aflate Sinaia, anligâturâ cu arâzga etimologhicâ a terminilor "Sarmati" shi "Sarmigetuza", pot s-dau una videare completâ.

DECEBAL, EROU ÎNTRE EROII NEAMULUI SAU UN SIMBOL CONTROVERSAT?

Marin Mihail Giurescu

Istoricii l-au prezentat pe regele dacilor şi intr-o postură şi în cealaltă, în funcţie de: poziţia pe care s-au situat, de concepţia care le-a determinat modul de gândire, sau în funcţie de interes, deoarece activitatea oamenilor, chiar dacă nu e determinată, este condiţionată de interes. Chiar şi evoluţia societăţii omeneşti poate fi privită şi prin prisma interesului.

Decebal a ajuns la conducerea statului dac, într-un moment când relaţiile cu Imperiul roman, erau foarte încordate, sau putem spune, când interesele Imperiului roman şi ale Statului dac deveniseră antagonice, adică se aflau în faza conflictuală.

Imparaţii romani au vazut în statul dac o ameninţare, atât în timpul lui Burebista, cat şi în timpul lui Decebal, care reuşise să refacă unitatea politică a dacilor ca şi Burebista: autoritatea lui întinzându-se peste întreg ţinutul dintre Tisa şi Nistru, în longitudine şi între Dunare şi Carpaţii nordici, în latitudine, constituind o adevarata forţa, fapt care a trezit îngrijorarea romanilor.

*C.C.Giurescu şi Dinu C. Giurescu în ISTORIA ROMÂNILOR... publicată de Editura Albatros în anul 1971, la pag. 53, menţionează: ,,*Dintre toate popoarele de la Dunarea de jos, romanii vazuseră şi mai ales simţiseră că cei mai primejdioşi, prin numărul lor, prin organizare, prin civilizaţia şi indeosebi prin sufletul lor, netemător de moarte erau dacii".

Din aceste motive împaraţii romani s-au gândit la anihilarea Statului dac, care statea în calea expansiunii Imperiului şi în felul acesta să inlature amenintarea. Regii daci, la randul lor, simţind ameninţarea, căutau căi de ieşire din situaţie şi se pregăteau pentru a riposta.

Conducătorii dacilor dinaintea lui Decebal, aveau păreri diferite în privinţa atitudinii faţa de romani.

Unii dintre ei s-au amestecat în disputa dintre pretendenţii la conducerea Imperiului ,, căutând să sprijine pe oricine şi orice putea să însemne o slăbire a forţelor Romei". *Dupa cum spun autorii* ,, istoria romanilor" *aşa cum a făcut Burebista care l-a sprijinit pe Pompeius împotriva lui Iulius Cezar. Cezar dupa Victoria împotriva lui Pompeius, a intenţionat represalii asupra lui Burebista, care însă au eşuat, deoarece a fost asasinat.*

La fel a procedat şi Dicomes, sprijinind pe Antonius împotriva lui Octavian Augustus, atrăgându-si represalii din partea lui Octavian.

*Alţi conducători, îşi dădeau seama de puterea romanilor şi de priimejdiile pe care le implica provocarea lor, aşa că aceştia îndemnau la prudenţă şi la evitarea unor acţiuni necugetate. Unul dintre aceştia a fost Roles, rege al geţilor din parţile Dobrogei care pentru atitudinea sa faţa de Imperiul roman, a primit titlul de ,,*prieten şi aliat*" al romanilor. Roles nu a fost singurul şi istoricul antic Frontius ne-a relatat o pildă vie pe care regale Scorilo, considerat tatăl lui Decebal, a dat-o celor care doreau să atace porvinciile romane din sudul Dunarii.*

,,Scorilo, şeful dacilor, deşi ştia că poporul roman e sfâşiat prin luptele civile, nu credea totuşi prudent să încerce un atac, pentru că îşi dădea seama că un razboi extern ar fi adus din nou unirea între paţtile rivale şi de aceea, pentru a convinge pe ai săi, a pus doi câini să se lupte între ei şi când erau mai în focul bătăliei a dat drumul unui lup şi îndată, lăsând furia dintre ei, s-au aruncat asupra lupului; şi aţa a putut cu aceasta pildă, să împiedice năvala împotriva romanilor", *pe care intenţionau să o întreprindă unii dintre conducâtorii*

dacilor.

Tot un istoric antic, Dio Casius, ne relateaza cum a ajuns Decebal la conducerea Statului dac, cu care ocazie ne face şi o descriere a calităţilor sau însuşirilor lui.

„Începând un conflict între romani şi daci , regele acestora Duras văzând greutăţile situaţiei dă de buna voie domnia lui Decebal, care era ager în planurile de război şi în împlinirea lor, ştia să-şi aleagă timpul când să năvălească asupra duşmanului, tot aşa de potrivit ca şi momentul când să bată în retragere, era dibaci în a întinde curse, viteaz în luptă, ştiind să se folosească înţelept de biruinţă şi să iasă bine dintr-o înfrângere; pentru aceleaşi însuşiri el a fost mult timp pentru romani un potrivnic de temut".

In urma acestui citat un alt istoric conchide:

„Ajungem în felul acesta la al treilea mare moment din istoria dacilor, la epopeea tragică a ultimului lor rege, care duce în mormânt odată cu el, şi Statul dac".

Ne intrebăm , daca Decebal a fost fiul Regelui Scorilo, de ce n-a învăţat din pilda tatălui sau relatată de Frontinus?

În zilele noastre ,un personaj tot atât de controversat a fost Mareşalul Ion Antonescu, care pentru a elibera partea de est a Moldovei (Basarabia), anexată de Uniunea Sovietică în urma ultimatumului din 26 iunie 1940, s-a hazardat alături de Hitler, la 22 iunie 1941 într-un război, care s-a soldat, pe lângă pierderea multor vieţi şi cu imense despăgubiri de razboi, fara ca problema pentru care intrase în razboi, să fie rezolvată; deci un sacrificiu inutil.

Decebal însă, rămâne pentru noi – cei care ne considerăm urmaşi ai geto-dacilor, a caror ţară, începând de la 24 ianuarie 1862, poartă numele cotropitorilor romani - eroul care şi-a apărat ţara cu preţul vieţii, cutezând să-l înfrunte pe Traian, împaratul celui mai mare imperiu din Perioada antică, Imperiul roman.

Decebal sau moartea ritualică a primului martir din istoria românilor

Oana Patrichi

"Tot cerul e plin de suflete numite genii sau eroi, care trimit oamenilor visurile şi semnele de boală şi de sănătate"
(Diogene Laertios)

Cuvântul zideşte. Prin cuvânt, iubirea zideşte, aşa cum naşterea zideşte. Dar moartea, moartea violentă, dorită şi trăită, în clipa supremă, pentru destinul celor dragi, poate zidi? Ei bine, o asemenea moarte violentă este întotdeauna creatoare în plan istoric şi metafizic. Prin moartea lui pentru salvarea comunităţii, eroul renaşte şi se eternizează pentru generaţiile care se succed în devenirea unei naţiuni. Acesta a fost şi destinul lui Durpaneus, cel aclamat şi mitizat apoi drept Decebalus, primul mare martir din istoria românilor, cel care a avut curajul să se opună celei mai mari puteri din antichitate. Nu întâmplător, a rămas un reper moral subliminal pentru noi, chiar dacă nu avem obiceiul s-o spunem. De aceea l-au glorificat poeţii:

Ei sunt romani! Si ce mai sunt?
Nu ei, ci de-ar veni Cel-sfânt,
Zamolxe, c-un întreg popor
De zei, i-am intreba: ce vor?
Şi nu le-am da nici lor pământ,
Căci ei au cerul lor!

După ce Traian a inaugurat podul de la Drobeta, în primăvara anului 105, Decebal rămâne fără aliaţii mai importanţi. În scena 86 de pe Columna lui Traian, căpeteniile triburilor din jurul Daciei îl lasă pe regele regilor şi preferă să devină clienţii lui Traian. Erau buri, sarmaţi roxolani, sciţi de la Bosfor şi chiar daci din nordul Maramureşului actual. Apar şi doi iasigi de pe Tisa, foarte supăraţi că Traian nu a vrut să le restituie Crişana de astăzi. Dacă în războiul din 101-102, Decebal s-a bucurat de sprijinul aliaţilor lui, acum rămâne singur în faţa celei mai puternice armate din antichitate.

Traian cel drept este înfăţişat în cinci scene în care împarte bani mercenarilor pentru capetele dacilor ucişi. Uriaşa maşină de război a romanilor i-a copleşit pe daci nu numai printr-o tehnică militară superioară. Traian îi plătea pe mercenari după numărul capetelor tăiate. Scena 19 arată un mercenar roman, ţinând în dinţi un cap de dac. Acolo unde nu reuşea prin luptă, Roma cumpăra supunerea şi mituia trădarea. Desigur, nu aceasta era Roma lui Horaţiu, a lui Virgiliu şi a lui Lucreţiu. Imperiile nu au avut şi nu au preocupări pentru morală, dar au bani pentru dezvoltarea culturii. Practica mituirii făcea parte din politica Romei. De altfel, cetăţenii romani nu s-au arătat indignaţi de condiţiile păcii impuse de Decebal lui Domiţian, cât de fondurile uriaşe, pe care Roma trebuia să le plătească pentru a fortifica poziţia celui mai puternic pretins vasal. Este şi motivul politic, de suprafaţă, ce a stat la baza invaziei lui Traian în Dacia. Pentru ca împăratul să accepte tratatul trădării de către aliaţii lui Decebal, era necesar ca vecinii Daciei să-şi trimită chezaşi la Roma dintre cei mai importanţi membri ai dinastiilor locale. Toţi, inclusiv parţii, care l-au trădat pe Decebal, aveau să plătească scump, cu viaţa sau cu libertatea, refuzul de a spijini alianţa propusă de geniul politic şi militar de la Sarmisegetuza.

Scenele 101-102 evocă momentele disperării celor asediaţi la Sarmisegetuza. Mulţi au considerat că aristocraţii pileaţi se sinucid bând otravă dintr-un vas. În realitate, dacii terminaseră ultima rezervă de apă şi încercau să reziste mai departe asediului prin luptă şi prin rugăciuni către Zăul Moş, Zalmoxis, aducătorul de ploi. Asediul cetăţilor de la Grădiştea s-a desfăşurat vara. Sarmisegetuza nu avea surse proprii de apă. Conform săpăturilor arheologice, dacii săpau

gropi uriaşe, cu pereţi din piatră de râu, în care strângeau apa rezultată din topirea zăpezilor sau apa de ploaie. Gropile erau săpate mai frecvent pe panta muntelui, în afara zidurilor cetăţii. Acolo, apa se decanta şi se păstra mereu proaspătă. Romanii au tăiat accesul la aceste cisterne, provocând un adevărat coşmar în cetate.

Prin urmare, dacii nu trăiau doctrina sinuciderii, ca evreii din al doilea război mondial din Palestina sau ca musulmanii de astăzi. Idealul războinic al dacilor era să moară în luptă cu invadatorii, iar nu să se sinucidă. Scenele 101- 102 arată că dacii au luptat până la epuizarea ultimei picături de apă dintr-un cazan. Prin urmare, nu este vorba de o sinucidere colectivă sau, mai puţin probabil, de o împărtăşire creştină în grup, aşa cum se afirmă uneori. Tragedia dacilor nu era provocată de spaima că dau piept cu romanii, ci de faptul că nu mai aveau apă, situaţie în care nici lupii lui Decebal nu puteau să cedeze.

În acest moment, Decebal părăseşte Sarmisegetuza pentru a organiza rezistenţa la Apulum-Alba Iulia, după cum crede Cichorius. În urma lui, mercenarii lui Traian cară tezaurul din sanctuare. După o luptă îndârjită, Decebal pierde şi cetatea Apulum-Alba Iulia, apoi se îndreaptă spre nordul Moldovei pentru a căuta noi aliaţi şi pentru a forma o altă armată. În scena 113, mercenarii aduc în faţa lui Traian mai mulţi pileaţi daci. Ei l-au trădat pe Decebal şi arată în ce direcţie a plecat regele regilor.

Scenele 114-115-116 evocă tragedia finală. Regele este înconjurat de opt călăreţi romani şi cade într-un genunchi la rădăcina unui stejar. Informaţi de pileaţii trădători, romanii

l-au înconjurat din toate părţile şi au nimicit toate gărzile. Doar el trebuia luat prizonier pentru a fi apoi legat la carul truiumfal al lui Traian de la Roma. Un comandant roman ridică degetul mare, ceea ce înseamnă că îi cruţă viaţa. Regele regilor nu acceptă şi îşi taie gâtul cu sica. Meşterii lui Apollodor evocă în piatră sinuciderea ritualică a lui Decebal.

Spirala din piatră a lui Apollodor din Damasc îl prezintă pe Decebal în şase scene, dar momentul sinuciderii este cel mai tulburător de pe Columnă. Decebal apare ca un bărbat puternic, este mai impunător decât Traian, deşi acesta poate fi văzut în 43 de scene. Regele regilor are o constituţie mai robustă decât toţi militarii romani care l-au împresurat.

A rămas calm şi maiestuos până la capăt, iar meşterii lui Apollodor au respectat adevărul istoric, ca să nu mai vorbim despre valoarea artistică unică a scenei. Mâna stângă strânge hlamida regală, iar marele scut a căzut lângă piciorul drept. Este una din cele mai dramatice şi mai frumoase scene din arta antichităţii. Trebuie să precizăm că sculptorii au lucrat după modele vii. Apollodor chiar a participat la campanie.

În scena 117, corpul lui Decebal apare decapitat. Mercenarii lui Traian îi apucă brutal de mâini pe cei doi copii ai lui Decebal, care îl însoţeau pe rege. Un comat dac, probabil învăţătorul copiilor,

este legat cu mâinile la spate şi trimis şi el pe drumul robilor spre Roma.

Comandantul roman, care apare în scena 115 şi care a vrut să-l cruţe pe Decebal, era Tiberius Claudius Maximus. Piatra lui funerară a fost găsită în 1965, la Grammeni, lângă Philippi, în Macedonia grecească. Era orginar din Panonia, probabil tot dac de origine, care devenise mercenar roman. S-a stabilit la Grammeni după ce a fost lăsat la vatră ca veteran, unde a şi murit. În scena 118, Tiberius a dus capul şi mâna dreaptă ale lui Decebal la Ranistorum şi le-a oferit pe un scut lui Traian, care l-a ridicat la gradul de decurion. Capul lui Decebal a fost expus pe Scările Gemonii de pe râpa Capitoliului, după care a fost aruncat în Tibru. Despre Ranistorum, Maximus şi germenii trădării la români vom vorbi în cele ce urmează.

CAPUL DE LUP - STEAGUL DACILOR

Dr. Mihai Zamfir

Aşa cum este şi normal, oamenii, în existenţa lor cotidiană, trec adesea cu o uşurinţă de neimaginat peste adevărate minuni pe care niciodată nu reuşesc nici să le vadă, nici să le înţeleagă.

O asemenea minune a istoriei noastre este şi steagul dacilor, acel unicat antic din multe puncte de vedere.

1. Este, după cunoştinţa noastră, singurul steag care este în acelaşi timp şi trompeta de luptă. Nu există nicăieri în antichitate un atât de notoriu steag urlător.

2. Este, credem noi, singurul caz, din antichitate, de chimerism vexiliar, al cărui sens este unul multiplu: heraldic, religios, etnic, etc.

3. Este un caz cert de evoluţie simbolistică în care se poate surprinde trecerea de la funcţiile originare spre structura finală.

1. Determinanţii mitologici şi religioşi care explică evoluţia spre acest steag conduc în modul cel mai ferm posibil spre identitatea poporului dacic, eventuala teorie a simbolului de import, "ca la alţii", sau "după un model general" fiind absurde în modul cel mai evident.

Departe de a fi o simplă convenţie

de reprezentare militară, drapelul dacic trebuie tratat, datorită multiplelor sale aspecte evolutive, ca un adevărat fenomen viu, având o simbolistică ce aminteşte în multe privinţe fenomenul

lingvistic alături de care participă în mod hotărâtor la definirea dacilor ca popor.

În afara argumentării celor de mai sus, lucrarea pune în discuție și un alt aspect ignorat copios de istoria noastră antică: regimul drapelului dacic. Opinăm pentru existența unui cadru ceremomial propriu pentru relațiile popor-drapel, rege-drapel, sacerdoți-drapel.

Existența acestui drapel dincolo de ceea ce numim teritoriul și existența temporară a Daciei este un fenomen de asemenea fără precedent.

În fine, dar nu în ultimul rând, existența acestui drapel, chiar după ce unii așa-ziși istorici s-au grăbit să-i desființeze pe daci cu statul lor cu tot, este consonantă cu perpetuarea statului dacilor până spre începutul celui de-al doilea mileniu al epocii noastre, așa cum reiese din paginile "Codexului Rohonczi", lucrare de o importanță fundamentală pentru istoria noastră, pe care o datorăm distinsei doamne profesoare Viorica Enachiuc, eminent filolog, istoric-arheolog și etnolog.

Însuși procesul ieșirii din istorie a acestui drapel este un proces de o mare importanță pentru noi, dacii, care azi ne spunem (numai Dumnezeu știe de ce) români.

Inscripția din Philippi

Doina Mureşan

Aceasta prezentare este bazată pe articolul profesorului american Michael Speidel, *intitulat :* « Cel care l-a capturat pe Decebal – o nouă inscripție din Phillippi ». *O masivă piatră funerară a venit la lumină în 1965 în câmpiile de la Grammeni, un sat lângă anticul Philippi, în Macedonia. Această inscripție în limba latină aduce informații mai detaliate despre cariera militară a unui soldat roman și informații noi despre structura și modul de funcționare a armatei romane. Pe lângă text, piatra funerară conține două reliefuri. Autorul studiului atrage atenția de la început că aceastei descoperiri trebuie să i se dea o atenție specială și totodată este publicată în această lucrare. Textul latin este următorul :*

Ti(berius) Claudius / Maximus, vet(eranus) / [s(e)] v(ivo) f(aciendum) c(uravit), Militavit / eque(s) in leg(ione) VII C(laudia) p(ia) f(ideli), fac / tus Qu(a)estor equit(um), singularis legati le / gionis eiusdem, vexil / larius equitum, item / bello Dacico ob virtu / te(m) donis donatus ab im / p(eratore) Domitiano. Factus dupli(carius) / a divo Traiano (!) in ala secu(n)d(a) / Pannoniorum, a quo et fa(c) / tus explorator in bello Da / cico et ob virtute(m) bis donis / donatus bello Dacico et / Parthico, et abcode(m) factus / decurio in ala eade(m), quod / cepisset Decebalu(m) et caput / eius pertulisset ei Ranissto / ro. Missus voluntarius ho / nesta missione a Terent[io Scau] / riano, consulare [exerci]tus provinciae nov[ae ?Mes / opotamiae……]

În ala secu(n)d(a) Pannoniorum – *acest regiment aparținea armatei din Moesia Superioară încă din 88 A.D., așezată în apropierea Legiunii* VII Claudia. *Aceasta* ala*(aripa) a participat la cucerirea Daciei. Autorul studiului pune accent pe faptul că este o surpriză că această aripă a participat în războiul din Partia. Singura explicație este că aceasta* ala *a fost formată deja în Moesia și Dacia, unitate care nu existase înainte. Traian a chemat în condiții foarte grele trupele pe a căror experiență militară se putea baza. Deoarece inscripția nu precizează clar nici funcția obținută de Maximus după aducerea în fața împăratului a capului lui Decebal, Dr. Speidel face o descriere amănunțită a rangurilor posibile prin care Maximus ar fi putut trece înainte de confruntarea cu Decebal. Se amintește și faptul că angajarea unui centurion sau decurion în forțele auxiliare, direct de către împărat era cu totul neobișnuită; dar că în acest caz, Traian l-a promovat pe Maximus când deja era el însuși cu armata lui în Moesia Superioară. O singură motivație se poate aprecia : pe lângă faptul că acest militar avea o reputație deosebită ca luptător, dobândidu-și ranguri de-a lungul experienței, legiunea avea nevoie de un nou comandant. Fostul comandant al legiunii a șaptea, Longinus, în garda căruia a servit Maximus până la acel moment, a căzut în mâinile lui Decabal la începutul celui de-al doilea război și, ca urmare, s-a sinucis. (Dio Casius, 68.12). Chiar dacă în zilele de astăzi încă nu este clarificată funcția de* vexillarius equitum *, este cunoscut faptul că era o funcție foarte înaltă, egală sau chiar superioară în* optio equitum *(optima funcție în cavalerie). Dar aici intervine problema adusă de inscripție. Maximus a obținut acest grad avansat încă în timpul lui Domițian, tot în Moesia Superioară, unde era centrul de confruntare, care s-a terminat în 89 A.D. Dar este înregistrat de istoricii romani faptul că Domițian a acordat* dona militaria *(recompense militare) în conecție cu* vexillarius equitum *a legiunii VII pe un complet nemeritat fundal – participarea în luptele din Moesia Superioară a acesteia fiind minoră, Dio Cassius 67,7.2). Domițian a făcut orice efort să falsifice «succesul» de a-l fi cucerit pe Decebal, falsuri care au fost dezmințite după moartea lui. Oricum, acest împărat a primit binemeritata* memoria damnatio. *Cu toate că* vexillarius equitum *era o funcție de cavalerie foarte înaltă, tot era sub rangul de* duplicarius alae*, rang pe care Maximus nu l-a primit niciodată. Inscripția atestă pentru prima oară o cavalerie legionară în timpul lui Domițian. Este foarte important faptul că acest fel de cavalerie nu a existat începând cu Vespasian, până la Hadrian.* aşezările militare.

Aici închei comentariile făcute pe baza unor fragmente din eseul profesorului Michael Speidel cu întrebarea către istoricul Eutropius, care a trăit la jumătatea secolului al doilea A.D. și care a scris succint despre viața și faptele câtorva împărați, începând cu Domițian. « După moartea lui Traian, a fost făcut împărat Aelius Hadrianus . El a rechemat armatele din Asiria. A încercat să facă acelaşi lucru şi în Dacia, dar l-au oprit de la aceasta prietenii săi, ca nu cumva să fie dați pe mâna barbarilor o mulțime de cetățeni romani; deoarece Traian, după cucerirea Daciei, adusese o mulțime foarte mare de oameni din toate colțurile lumii romane pentru popularea orașelor și cultivarea ogoarelor: căci Dacia fusese secătuită de bărbați în urma lungului război cu Decebal. »

Nu putem decât să spunem că Eutropius nu a avut cunoștințe de geografie și, cu toată buna lui intenție de a flata pe imperialii romani, nu a ținut seama de alte surse istorice și literare.

PERSONALITATEA REGELUI-PREOT DECEBAL – EROIZARE ŞI CONSACRARE DIVINĂ

Prof.dr. Zenovie Cârlugea

Asasinarea marelui Burebista a marcat, în istoria Daciei, sfârşitul celei mai glorioase epoci a regatului dac. Marele regat se va împărţi în patru, apoi în cinci regate, însă formaţiunea cea mai puternică va continua să fie în Transilvania, cu capitala la vechea Sarmizegetusa, unde Deceneu îşi exercita atât calitatea de rex Daciae *cât şi pe aceea de* pontifex maximus*. Regelui-preot Deceneu i-a urmat cu vrednicie Comosicus, până în anul 29 î.e.n., dovedindu-se „cu nimic mai prejos decât înaintaşul său", cum consemnează istoriografia.*

Instaurarea funcţiei de rege-preot *(*rex *et* pontifex maximus*) s-a dovedit benefică şi prosperă pentru Dacia regală transcarpatică, păstrându-se buna tradiţie a modului de viaţă dac, îndeosebi codul sacru al* Bellaginelor*, „legile frumoase" zalmoxiene ale înţelepciunii şi convieţuirii, transmise, pe cale orală, din generaţie în generaţie.*

Regelui-preot Comosicus i-a urmat la tron, în anul 29 î.e.n., Scorilo (confirmat arheologic), într-o vreme când Roma era sfâşiată de războaiele civile. Politica înţeleaptă a acestuia de a nu se amesteca în luptele pentru putere de la Roma, a asigurat Daciei o domnie liniştită şi lungă, vreme de 40 de ani.

În anul 69 e.n., în scaunul regal al Daciei urca Duras-Diurpaneus, care, renunţând la politica pacifistă a fratelui său, face dese incursiuni armate transdanubiene, în ţinuturile romane din Moesia, intrând astfel în conflict cu Imperiul Roman. În iarna anului 85-86 d. Chr., în urma unor confruntări între steagurile geto-dace ale regelui Duras şi armatele romane, guvernatorul provinciei Moesia, Opiius Sabinus, este ucis.

O campanie romană de proporţii împotriva Daciei fiind iminentă, bătrânul preot-rege Duras cedează, după aproape două decenii de domnie, tronul nepotului său Decebal (87 – 106 d. Chr.), care se va dovedi adevăratul restaurator *al Daciei regale, căruia istoricul roman Dio Cassius (sec. II-III d. Chr.) îi face un portret memorabil. Redevenind, în scurt timp, o forţă statală considerabilă în zona Carpaţilor şi la Dunăre, prezentând pentru Imperiul Roman un real pericol, statul geto-dac – constituit într-o „confederaţie de neamuri" opuse Romei – îşi consolidase puterea de apărare prin întărirea vechilor cetăţi (Blidaru, Piatra Roşie) şi construirea altora, precum şi prin o nouă organizare a cultului zalmoxian (ridicarea de temple şi altare în Sarmizegetusa Basileios şi alte centre zonale politico-religioase).*

În anul 87 d. Chr., împăratul Domiţian (care respinsese pe dacii lui Duras din Moesia, în iarna anului 85-86, unde căzuse ucis guvernatorul provinciei, Opiius Sabinus), reorganizându-şi armata în Illiricum, declanşează o ofensivă militară de proporţii împotriva Daciei. Bătălia se dă la Tapae, unde armata romană suferă o clară înfrângere, iar generalul Fuscus, comandantul expediţiei, va fi ucis în bătălie.

Conform relatărilor istoricilor Orosius (sec. V) şi Iordanes (sec. VI), victoria răsunătoare a regelui dac Diurpaneus i-a adus consacrarea, acesta fiind supranumit Deceballus – „Cel Viteaz", „Cel Puternic".

În anul 88, se declanşează o nouă ofensivă romană, avându-l în frunte pe guvernatorul Moesiei Superior, generalul Tettius Iulianus, victoria fiind de astă dată de partea romanilor. Întrucât împăratul Domiţian – autointitulat dominus et deus *– suferise înfrângeri în Panonia în luptele cu triburile germanice ale evazilor şi marcomanilor, acesta primeşte cu uşurinţă* pacea *propusă de Decebal (şi negociată de fratele acestuia Diegis), prin care regele dac primea, conform menţiunii lui Dio Cassius, „nu numai însemnate sume de bani, dar şi meşteri la felurite lucruri folositoare în timp de pace şi de război". Aşadar, o* pace *impusă, pe care Senatul Romei o va considera drept „ruşinoasă".*

*Dacă Tacitus şi Dio Chrysostomul susţin că regele Diurpaneus este cel ce l-a învins pe nesăbuitul general Cornelius Fuscus, istoricul Dio Cassius îi atribuie victoria împotriva acestuia regelui Decebal. Concluzia la care au ajuns istoricii noştri este aceea că „*Diurpaneus este unul şi acelaşi cu Decebal*". Denumirea de DECEBAL nu este decât un* supranomen *atribuit lui Diurpaneus în urma strălucitei victorii de la 85-86 d. Chr. împotriva lui C. Fuscus.*

Gestul lui Decebal aminteşte de regii gali şi de atâţia conducători din antichitate (şi nu numai), care au plătit cu propria soartă, prin gesturi autosacrificiale, insuccesele militare, campaniile în care îşi angajaseră armatele. Eroizarea lui Decebalus *a supravieţuit multă vreme, dovadă că Regalian era mândru de obârşia sa dacică, considerându-se un demn urmaş al regelui Decebal – „*Decebali ipsius*". Tot astfel împăratul Galerius şi alţi împăraţi romani ce şi-au atribuit supranomenul de* Dacius*, marcând astfel noblеţea şi triumful militar.*

THRACO-GETO-DACII ÎN ETERNITATE

Monoteism precreştin, continuitate şi contemporaneitate în istoria ortodoxă

prof. George Nistoroiu

« ... Există o sete de eternitate în fiecare om, setea pentru Neamul şi Ţara lui. Dar există şi o alt fel de eternitate: un salt dincolo de istorie, prin care o ţară şi un neam intră şi rămân în eternitate.» (Mircea Eliade - România în eternitate)

Diferitele manuscrise, precum şi tăbliţele cerate, atunci când vorbesc despre legile patemale (naţionale), fac referire evident la SAMOLSE, despre care se ştie că s-a născut pe pământul THRACIEI, fiind un mare profet. "Pe atunci acolo locuiau GEŢII cei care în THRACIA erau numiţi GEŢI, au fost numiţi pe vremea istoricului Procopius (+562d.hr), GOŢII şi în vremuri şi mai vechi SCIŢI."

După un vechi manuscris chronicon, aflăm că: "Sciţii şi Geţii s-au născut din laphet, care mai târziu după Goţi (Geţi), s-au mai numit şi Sveani". La superlativele acordate de Herodot că "cei mai curajoşi şi mai drepţi dintre thraci" , strămoşii noştri câştigă şi pe acela de neînvinşi, datorită mânuirii arcului şi a săgeţilor.

Diodor din Sicilia ne relatează că SCHIŢII locuiau o insulă numită BASILEA.

Descendenţa biblică a Neamului thracic.

"Noe era de cinci sute de ani, când i s-au născut trei feciori Sem, Ham şi Iafet." (Facerea 5,32).

«Să înmulţească Dumnezeu (binecuvântarea lui Noe) pe Iafet şi să se sălăşluiască acesta în corturile lui Sem, iar Canaan să-i fie slugă».(Facerea 9,27)

Semnificaţia şi urmaşii lui Noe.

"Fiii lui Iafet au fost: Gomer, Magog, Iavan, Tubal, Meseh şi Tiras.

Eber a trăit o sută treizeci şi patru de ani şi atunci i s-a născut Peleg.

Iar după naşterea lui Peleg, Eber a mai trăit 370 de ani şi a născut fii şi fiice.

Peleg a trăit o sută treizeci de ani şi i s-a născut Ragav, iar după naşterea lui Ragav, Peleg a mai trăit 209 ani (339 ani) şi a născut fii şi fiice.

Seminţia şi urmaşii lui Peleg (ai lui Sem, ai lui Noe): Peleg a născut pe Ragav; Ragav a născut pe Serug; Serug a născut pe" Nahor; Nahor a născut pe Terah; Terah a născut pe Avram, Nahor şi Haran. (Facerea 11,18-26)

Avram devine Avraam (Părintele popoarelor) din care descend: Isaac - Iacov – Iuda - Fares (şi Zara) - Esram - Aram - Aminadav - Solomon ... (Evanghelia după Matei 1, 2-6)

Din regele - profet DAVID se naşte peste timp (toate neamurile de la Avraam la David sunt 14; de la David până la strămutarea în Babilon sunt 14 neamuri; iar de la strămutarea în Babilon până la naşterea lui HRISTOS sunt tot 14 neamuri) FECIOARA MARIA.

În secolul I i.H., Armenia atinge apogeul cuceririlor, devenind imperiu, sub Tigsam al II-lea cel Mare, nepot în linie directă a regelui Artases (Artaxias) - Tigram al-II-lea (95-551 id.Hr.) a cucerit Asiria, făcând din Andtiohia a doua capitală a imperiului său. A strămutat populaţii din oraşele ciliciene Adana, Mallos, Tarson, Salen, Epifaneea ... şi din oraşele Cappadocia, Cezarea şi din centrele elenistice în Armenia Mare.

Să ne oprim doar asupra câtorva localităţi al căror renume a rămas etern: Ararat, Cilicia - Tars, Capadocia, Cezarea.

ARARAT = pământ sfânt, amintire, creaţie.

«Iar în ziua a şaptea, în ziua a douăzeci şi a şaptea a lunii acesteia, s-a oprit corabia pe Munţii Ararat». (Facerea 8,4 "Ţara Ararat" din 2 Regi 19,37 este Armenia).

CILICIA = pământ rotund, haină, părăsea, aspru

Sfântul Apostol Pavel (fost Saul) era din neamul lui Veniamin, iar spiţa neamului lui Veniamin, este acesta: Avraam a născut pe Isaac, care s-a căsătorit cu Rebeca, fata lui Batuel Arameul din Mesopotamia şi sora lui Laban Arameul. Rebeca a născut doi

gemeni pe: Isav (=păros, strămoşul edoniților) şi pe Iacob (=Dumnezeu să ocrotească) . Iacob a născut 12 feciori între care pe Iosif şi pe Veniamin, născuți din Rahia, a doua soție a lui Iacob "părintele celor 12 Patriarhi".

Sf. Pavel s-a născut în Tars, în CILICIA, într-o castă nobilă, rudă cu întâiul mucenic Ştefan, ucenic al retorului Gamaliel - fratele filosofului Seneca, trac de origine, ca şi Pavel, care devine cel mai mare APOSTOL al lui IISUS HRISTOS.

CAPADOCIA = Țara Daciei, sferă, mână.

CONCLUZII

Geneza Neamului Thrac este atestată biblic, ca fiind între Națiile primordiale ale Universului creat.

Dincolo de elementul sacru-genetic, este afirmată şi vasta sa întindere spațială.

Rădăcina Neamului Thrac - Pele g- (urmaşul lui Noe) şi semința sa, atestă descendența lui Avraam, David, Fecioara Maria şi implicit Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Altă ramură a Neamului Thrac vine din rădăcina lui Iafet, a cărui misiune divino-istorică a fost ca, prin spațiul hagiografic în creştinat, să ofere creştinismului biruința universală, prin cei mai de seamă Sfinți - aleşi, Stâlpi ai Bisericii lui Hristos, Sfinții Părinți ai marilor veacuri creştine.

EMINESCU şi BLESTEMUL LUI DECEBAL ARUNCAT ASUPRA ROMEI

Prof. Stelian Raducanu

Autorul, pornind de la o reflectie a istoricului J. Carcopino, data ca ***motto si recitind cu atentie creatia "dacologica" a lui Mihai Eminescu, emite ipoteza ca geniul poetului l-a ajutat sa intuiasca sfirsitul Romei imperiale, sfirsitul Imperiului ca o implinire a blestemului lui Decebal asupre acestora.***

Consideratiile autorului sunt foarte interesante. Dar D-sa cunoaste si izvoare istorice si opera ale unor autori repuse recent in valoare de dr. Gabriel Gheorghe, care se refera la un juramint al lui Decebal, cind a intuit ca nu va putea rezista agresiunii imperiale, anume ca geto-dacii sa nu aiba odihna pina cind nu vor adduce Roma imperiala in ruine, fapt care s-a intimplat in secolul al V-lea, sub doi regi importanti ai geto-dacilor (goti = geti !), mai intii Alaric (410 d. Hr.) , apoi Teodoric cel Mare (sfirsitul sec V), proclamat chiar imparat al Imperiului dar cu capitala la Ravena (Roma fiind abandonata in ruine).

Fara a conesta geniul lui Eminescu, de ce n-am admite ca acesta a cunoscut izvoare si lucrari ale antichitatii, ale Evului mediu si chiar lucrari mai noi, care au putut servi ca baza documentara pentru planuita sa "Epopee dacica", din care a realizat doar citeva piese, de importanta deosebita insa. Este o atentionare care deschide calea unei cercetari viitoare. Caci Eminescu, de tot mai multe ori ne uimeste prin stiinta istorica ce se desprinde din creatia sa poetica sau din jurnalistica.

REGELE DECEBAL, DACII, DACIA, ÎN OPERA LUI DIONISIOU FOTINO

Autori: Vladimir GUSIC, Monica GUSIC, Valentin MÂNDRUȚIU, Lucian OPREA, Marian VOINEA, Mihai Alin SCARLAT

Se pare că ultima cronică, aceea a cronicarului de limbă greacă, Dionisiou Fotino şi intitulată „Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Tierrei Muntenesci şi Moldovei" este ultima lucrare de acest gen. Ea a apărut în anul 1818 la Bucureşti, în anul 1859, în traducerea română a scriitorului George Sion.

Autorii comunicării prezintă lucrarea cronicarului grec ca o sursă de date bine întemeiate pe numeroase dintre lucrările istoriografilor clasici ai antichității greco-romane ca Appian, Dion Cassius şi chiar Herodot, Suidas, Seneca, Plutarch şi mulți alți cronicari sau oameni de cultură.

Cronica lui Fotino furnizează numeroase date despre seminții care au populat spațiul limitrof dacilor şi despre care documentele furnizează doar puține informații. Totodată, meritul cronicii lui Dionisiou Fotino

este şi acela că se extinde pe o perioadă îndelungată: de la Burebista şi perioada destrămării regatului său, sub succesorii săi mânaţi de setea de putere, până la înscăunarea regelui Decebal, conflictele dacilor cu romanii în timpul domniei lui Domiţian şi, în sfârşit, deznodământul tragic al conflictului Daciei cu Imperiul Roman, campania lui Traian şi moartea regelui Decebal. În afara Columnei de la Roma, considerăm că lucrarea lui Dionisiou Fotino constituie cea mai grăitoare şi în spirit ştiinţific concepută mărturie despre regele Decebal, universul dacic şi circumstanţialitatea acestuia.

NICOLAE DENSUŞIANU - O MARE PERSONALITATE ŞI UN DESTIN NEDREPT

Opera „Dacia Preistorică", monumentală realizare a distinsului istoric, cercetător ştiinţific, scriitor, Nicolae Densuşianu, este expresia marii sale pasiuni pentru cercetarea preistoriei ţării noastre, precum şi expresia unei munci titanice susţinute de o erudiţie sinergică acestei munci. Opera „Dacia Preistorică" a proiectat asupra istoriei ancestrale a Daciei o concepţie deosebită de aceea a unor autori care au creat anumite tipare noetice, considerate imuabile, dar pe care cercetările şi gândirea lui Nicolae Densuşianu le-au făcut susceptibile la anumite reconsiderări şi reevaluări. Autorii comunicării analizează câteva aspecte ale conceptualităţii lui Nicolae Densuşianu asupra „Daciei Preistorice" şi implicaţiilor acesteia pentru cunoaşterea etnogenezei poporului român, inclusiv ale amplului studiu, ale cărui date rezultă de pe urma chestionarului lansat în 1993 (şi reiterat în 1995, în vederea unei exhaustive cunoaşteri ancestrale din istoria poporului român). Subliniem soarta ingrată a operei fundamentale a lui Nicolae Densuşianu, a cărui creaţie este tipărită postum abia după doi ani de la stingerea din viaţă a Demiurgului acestuia, cu sprijinul prof. dr. Istrati.

Comunicarea se doreşte a fi o pledoarie în a edita „Dacia Preistorică" apărută în facsimil, într-o ediţie bogat adnotată cu un aparat critic corespunzător şi chiar editarea unei opere complete cuprinzând şi opera sa literară, inclusiv originala nuvelă istorică „Simonida" ca şi colaborările sale la revistele „Familia", „Telegraful Român", „Orientul Latin" şi „Federaţiunea".

O VALOROASĂ LUARE ÎN CONSIDERARE A ISTORIEI PELASGILOR

Istoria ancestralei civilizaţii pelasgice ne aduce într-un univers din nefericire mai puţin cunoscut, dar nu mai puţin pasionant. În aria foarte extinsă a civilizaţiei pelasgice a înflorit o civilizaţie cotropită şi în mare măsură distrusă, de populaţii mult inferioare spiritualităţii pelasgilor, dar agresive, prădalnice, războinice. În „Dacia Preistorică", Nicolae Densuşianu a acordat un spaţiu considerabil analizei acestei civilizaţii. Unii autori au contestat aserţiunile lui Nicolae Densuşianu „a priori". Citâm, în cele ce urmează, din ediţia din 1935 a prestigioasei enciclopedii „Nouveau Petit La Rousse", un pasaj (pag. 1595), care cu certitudine, fără „parti pris", vine să sprijine concepţia lui Nicolae Densuşianu referitoare la pelasgi… popor străvechi, care ocupa în perioada preistorică Grecia, Arhipelagul (Egeic n.n.), Litoralul Asiei Mici, Italia. Această populaţie ancestrală nu a constituit, desigur, o naţiune, invazia elenă a izgonit-o sau a supus-o în condiţii de sclavie înaintea cuceririi pământurilor lor de către greci, pelasgii care erau paşnici şi se îndeletniceau cu agricultura au înălţat, în jurul cetăţilor lor, ziduri ciclopice, constituite din blocuri enorme de piatră şi de factură indestructibilă, deşi nu au fost cimentate. Specialiştii consideră pe traci (foarte probabil, pe drept cuvânt, şi pe daci n.n.) pe frigieni, pe lidieni, pe carieni, pe etrusci (tirenieni n.n.), epiroţi, ilirieni, italioţii samniţi, osci şi pe albanezii contemporani, ca ramuri amestecate ale pelasgilor: „QUOD ERAT DEMONSTRANDUM!"

METODA ISTORICĂ COMPARATIVĂ ŞI ROLUL ACESTEIA ÎN CERCETAREA GENEZEI CIVILIZAŢIILOR. PARALELE PELASGO-TRACO-ILIRICE ŞI INDIENE

În domeniul multor evenimente şi perioade istorice învăluite în penumbra incertitudinilor, lumina cunoaşterii poate pătrunde cu reverberaţii lămuritoare prin metoda comparativă.

Metoda comparativă, în studiul civilizaţiilor pelasgică, traco-dacică, ilirică şi vedică, poate face incursiuni comparative în înţelegerea unor evenimente istorice, care au marcat istoria pelasgilor şi geto-traco-ilirilor şi istoria pre-indo-europeană a Indiei.

Autorii comunicării menţionează că invazia teritoriilor pelasgice de către eleni a fost deosebit de sălbatică. Între vestigiile arheologice melenice se intercalează constant un strat de cenuşă, expresie a modului devastator în care elenii au nimicit civilizaţia pre-elenică şi invazia indo-europeană în India nu a fost paşnică, ci a vătămat, uneori, până la anihilare, civilizaţiile pre-existente. Istoria se repetă, dar valenţele axiologice impun alte metode şi renaşteri.

CONSIDERAŢIUNI ASUPRA CIVILIZAŢIEI PELASGICE, ÎN OPERA LUI NICOLAE DENSUŞIANU – „DACIA PREISTORICĂ"

Dintre cercetătorii istoriei care au studiat cu multă atenţie civilizaţia ancestrală pelasgică, se remarcă, prin aportul său bogat în idei bine argumentate, Nicolae Densuşianu. În opera sa „Dacia Preistorică", el prezintă o analiză amplă a acestei civilizaţii ancestrale, care cunoscuse

un înalt grad de înflorire materială şi spirituală pe o întinsă arie central-sud-est-europeană şi perimediteraneană, agresată, fragmentată şi chiar distrusă de invaziile unor seminţii mult inferioare civilizaţiei pelasgice, dar războinice, ofensive, prădalnice. Ariile populate de pelasgi s-au restrâns mereu, dar un mesaj asupra existenţei lor a răzbătut prin trecerea secolelor şi a mileniilor.

Nicolae Densuşianu pledează şi argumentează, în favoarea cunoaşterii interesantei ere a civilizaţiei pelasgice pe temeiul unor dovezi arheologice, de istorie comparată, documentare, lingvistice.

Redăm, mai jos, ideea directoare a autorului „Daciei Preistorice", care sălăşluieşte la temeiul concepţiei sale asupra imperiului străvechi pelasgic şi destinului tragic al acestuia, ca şi al locuitorilor săi, un fragment din care vine să ateste, în mod perimptoriu, aserţiunile savantului român.

„Puţinele date ce ne-au rămas asupra pelasgilor", ne înfăţişează acest mare şi admirabil popor numai în ultima perioadă a istoriei sale, atunci când independenţa sa politică era distrusă aproape peste tot locul şi când numele său începe să dispară. Din nefericire, însă, chiar şi aceste puţine date fragmentare ce ne-au mai rămas despre pelasgi, ne sunt transmise de cei care i-au cucerit, i-au distrus, i-au persecutat, i-au împrăştiat şi în cele din urmă i-au calomniat… (din capitolul XXXI intitulat începuturile poporului pelasg, subcap. 1 „vechimea rasei pelasge" (pag. 669). Redăm, în continuare, şi fragmentul din „Nouveau Petit La Rousse Illustre", ediţia 1935, Paris (pag. 1595, col. 2), pe care l-au tradus din limba franceză şi care apare ca un argument peremptoriu în favoarea afirmaţiilor mai sus citate ale lui Nicolae Densuşianu: „Pelasgii, popor foarte vechi, care a ocupat, în perioada preistorică Grecia, Arhipelagul, litoralul Asiei Minore şi Italia. Această populaţie nu a constituit o etnie sau o naţiune, ea a fost izgonită sau redusă la stare de sclavie,

de către invadatorii eleni înaintea cuceririi teritoriilor lor de către invadatorii greci, pelasgii constituiau o populaţie de agricultori paşnici, construiseră oraşe înconjurate de fortificaţii ciclopice, constituite din blocuri mari de piatră şi care prin trecerea timpului nu au fost distruse, deşi ele nu au fost cimentate".

Specialiştii consideră că vechii traci, frigienii, lidienii, carienii, etruscii (tirenienii n.n.), epiroţii (cuţo-vlahii actuali n.n.), ilirienii, italioţii, samniţii, oscii şi albanezii contemporani sunt ramuri mai mult sau mai puţin amestecate ale pelasgilor.

Autorii fac câteva consideraţiuni personale asupra subiectului respectiv.

„TROFEUL SACRU" DE PE DEALUL MONUMENTULUI

Prof. Ionel Cionchin

Parte componentă a spaţiului de etnogeneză românească, aparţinând Geţiei lui Dromichaites, ţinutul dobrogean a făcut parte încă din cele mai vechi timpuri din pământul românesc, chiar dacă acesta a fost supus vremelnic unor stăpâniri străine. În acest spaţiu a fost înălţat unul din cele mai faimoase, dar şi dintre cele mai enigmatice monumente de la Dunărea de Jos. Se pune o întreită întrebare: Când? În ce împrejurări? Cărei culturi îi aparţine monumentul?

Se va găsi oare răspuns la aceste întrebări? Investigaţia este dificilă, de această problematică ocupându-se personalităţi de seamă, istorici şi filologi români şi străini, fără a ajunge la un consens unanim.

Aşezat în ţinutul dintre fluviu şi mare, în sud-vestul Dobrogei, pe şoseaua Constanţa - Ostrov la o distanţă egală de 63 de kilometri de ambele oraşe, se află satul Adamclisi. Toponimul este o sintagmă cu accepţiunea 'biserica omului', formată din cuvintele turceşti «adam» 'om' şi «kilise» 'biserică'. Alţi cercetători consideră că sintagma „adamclisi" ar fi avut accepţiunea de 'pământul lui Adam' (Adam – personajul biblic, şi clisă 'pământ').

Ţinutul este o zonă de dealuri şi coline cu văi acoperite cu păduri sau plantate cu viţă de vie şi pomi fructiferi. Pe una din înălţimi, cunoscută sub numele de Dealul

Monumentului, se află «MONUMENTUL SACRU». Acesta domină peisajul înconjurător, fiind observat cu uşurinţă atât de la fluviu cât şi de la mare. Din dreptul localităţii Deleni (fostă Enigea), monumentul se înfăţişează clar privitorului. Cercetătorii au stabilit că monumentul a fost amplasat într-o zonă de mare frecvenţă şi sensibilitate seismică, în apropierea epicentrului cutremurelor prebalcanice al căror focar se află în regiunea Silistra – Varna, cât şi la interferenţa undelor cu epicentrele în Vrancea (Focşani), Balcani (Târnovo) şi pe coasta pontică (Cavarna). «TROPAEUM» – în limba greacă „tropaion" – a fost numele unor monumente pe care grecii şi apoi romanii obişnuiau să le ridice slăvind o victorie. Este de reţinut denumirea aşezării din apropierea monumentului care nu a purtat niciodată numele de Tropaeum Trajani, ci simplu Tropaeum !

În general, cercetătorii au emis mai multe ipoteze cu privire la ctitorul şi perioada în care a fost construit «Monumentului Sacru» de la Adamclisi:

• Monumentul a fost atribuit perşilor şi construit în timpul lui Darius (521-486 a.Chr.);

• Monumentul este o construcţie dacică, ctitorie a regelui Burebista (82-44 a.Chr.);

• Monumentul este o construcţie romană atribuită lui Augustus;

• Monumentul este o construcţie romană atribuită împăratului Domiţian, comemorând Legiunea a V-a Alaudae şi comandantul acesteia, generalul Cornelius Fuscus, căzuţi pe câmpul de luptă în anul 87;

• Monumentul este o construcţie romană atribuită împăratului Traian (98-117), în urma victoriei din campania de la Dunărea de Jos, din iarna anului 101-102;

• Monumentul este o construcţie romană, ctitorie a lui Constantin cel Mare (306-337);

• Monumentul este o construcţie romană atribuită împăratului Valens.

Cititorul poate să aleagă una din cele 7, eventual să emită o altă ipoteză, dacă nu cumva există deja o altă ipoteză.

Cercetând izvoarele istorice, analizând toate ipotezele emise în diverse timpuri, oferim o soluţie care pare, de la început, fantastică: «Trofeul Sacru» de pe Dealul Monumentului de la Adamclisi este opera artiştilor geţi, ctitorit de Dromichaites – regele şi sacerdotul Geţiei şi Moesiei, suzeran al Odrysiei şi Traciei. Construit să imortalizeze victoria marelui rege get asupra regelui macedonean Lysimachos. «Monumentul Sacru» a fost simbolul luptei pentru libertatea şi neatârnarea neamului nostru. Unicat în lume prin planul monumentului, prin stilul şi compoziţia arhitecturii, prin reliefurile scenice ale metopelor, prin simbolurile sale, trofeul constituie apogeul artei traco-getice.

Victoria repurtată de Dromichaites asupra cotropitorului Lysimachos s-a desfăşurat vara – aşa cum rezultă din scenele metopelor monumentului, monarhul macedonean a fost obligat să se predea din cauza lipsei alimentelor şi, în special, a apei potabile care a sleit oastea sa.

Este posibil ca împăratul Traian sau un alt împărat să fi renovat monumentul pentru a omagia victoria romanilor asupra dacilor şi sarmaţilor.

Monumentul Sacru de pe Dealul Monumentului este opera traco-geţilor, de neam valac/pelag, şi este mândria poporului daco- românesc.

Ainu de ieri și de azi, din Hokaido și din "Carpați"

Prof. Flaviu Ritziu

Este fascinant să găseşti undeva în Hokaido, o insulă inospitalieră din nordul Japoniei, o populaţie Ainu, foarte asemănătoare în obiceiuri şi port cu vechii noştri daci.

Statura înaltă, fizionomia caucaziană specifică, bărboşi, folosind un alfabet bazat pe 26 de sunete, în loc de 65,00 de ideograme pe care se bazează, practice, scrierea japoneză de azi, cultul ursului şi a râurilor sfinte şi alte obiceiuri dacice, aproape că nici nu mai au nevoie de alte dovezi de afilieră la populaţia caucaziană, aşa cum sunt descrişi în American Enciclopedia.

Prezentarea se bazează pe studii genetice, documente de ultima oră, interviuri luate de la persoane care au locuit în acel ţinut şi care au cunoscut această populaţie.

Am avut ocazia şi am discutat cu câţiva profesori din Japonia care vizitau New York-ul şi un editor de la The Asahi Shimbun- Tokyo. Au avut numai vorbe frumoase despre această populaţie "ainu". Spuneau că i-au cunoscut persoanl iar unul a locuit acolo, printre ei, aproape trei ani. Ainu sunt oameni blânzi, primitori, cinstiţi, demni, curaţi la suflet.

Avem în orice religie, ca şi în cea creştină, sfinţi şi draci, în viaţa de toate zilele - oameni buni şi oameni răi. Hai să luăm caracterele şi exemplele bune din istorie, şi de ce nu, să fim mândri de ele, cum suntem noi mândri că suntem urmaşii dacilor. Dacă toată lumea ar avea caracter, probabil că nu am mai avea războaie. Probabil că ne-am pune toate resursele şi energia în dezvoltarea tehnică, spirituală, telepatică, etc.

Dacă toată lumea ar respecta sfaturile din Biblie, ar fi raiul pe pământ. Numai 1% din accidentele de maşină produse nu sunt prevăzute în regulamentul de circulaţie, restul fiind

produse prin încălcarea acelor reguli. Aşa se acumulează suferinţa în societate, prin nedreptăţile făcute de unii, prin lipsa de caracter, dar mai ales prin bunătatea celui păgubit de a-l lăsa în pace pe răufăcător. Nu treci pe roşu, pentru că efectul e imediat, te omoară maşina ce intră în intersecţie şi nu i-ai dat dreptul de a trece pe verde. Efectul în istorie nu e imediat, ci peste o generaţie sau două, când noua generaţie uită distrugerile războiului precedent şi calcă zilnic în picioare sfaturi biblice de mult închegate şi verificate. Aici intervine înţelepciunea şi calitatea deosebită a unui popor. Populaţia Ainu din Japonia, ca şi Dacii din antichitate, ca şi romanii de azi sunt blânzi, înţelegători, cinstiţi, atenţi cu ceilalţi. Noi nu am dus războaie de cucerire, ci de apărare sau întregire a neamului. Sfântul Andrei când a venit pe teritoriile Carpato-Dunărene să propovăduiască Biblia, descoperea şi atesta documentar că nu are ce creştina, pentru că populaţia de pe aceste ţinuturi avea deja obiceiuri creştine. Religia creştină este superioară prin întoarcerea celuilalt obraz atunci când eşti lovit, prin iertare, nu răzbunare, şi să o faci mai ales atunci când de fapt şi ştii că are rezultat. Exemplul iertării şi ajutorului tău se răspândeşte şi la alţii, şi unii din ei vor fi viitori conducători în stat, după cum şi exemplele lipsite de caracter, furtul, minciuna se vor răspândi ca o molimă. Trebuie să fii bun, drept şi blând "de nevoie".

Vă invităm la al VII-lea Congres Internaţional de Dacologie, Decebal 2006, unde voi prezenta ultimele cercetări despre această populaţie din nordul Japoniei.

DACO ARMOS

Pinaca registratâ tu cartea al D-nul. Dan Romalo sum nm.28

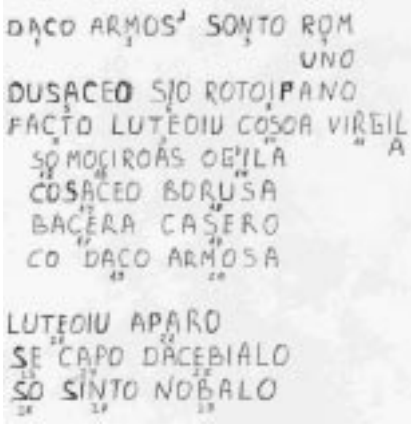

Transcriptsiâ dupu fonetica a textului cu ghrame latine shi ansimnare al cafi un zbor cu numeru ahoria

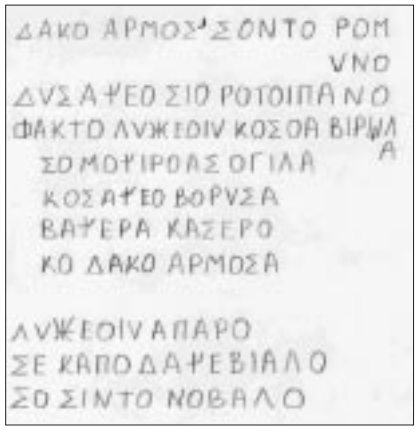

Transcriptsiâ orginalâ

Ghiuvusire a textului orghinal dupu seamnile di gramatica

DACO ARMOS; Sonto Romuno
dusaceo sio rotipano
facto luteiu cosoa Virgila
so mociroas og'ila
cosaceo Borusa
bacera caseroco
daco armosa.

Luteiu aparo
se capo Dacebelo
so sinto nobalo.

Liberâ tradutsire a textullui pi limba armân makedonâ

ARMIE A DAKILOR; Sântu Rommânj
dush di alorlu comandantu a falanghilor
cari s-alumtâ fortificatsia Virgila
s-u nicuseascâ cu tsi va-s-u slâghiascâ
fortificatsia Borusa care iaste
tsentralâ casarmâ a
armiiljei a Dakilor.

Alumta di apârare u duc
capitanlu Dacebelo
cu tuta alui nobilitate.

Liberâ tradutsire a textullui pi limba rumunească

ARMATA DACA: Sunt Romani
conduşi de ducele lor a tuturor oastelor
care se lupta la castelul (fortareaţa)Virgila
Îl vor distruge cu ce îl vor slabi
castelul Borusa care este
casarma centrala
armatei daca.

Lupta de aparare o conduc
În cap Decebelo
cu nobilii sai.

9 (52) ZAZEMAWETO NA RIMEPA

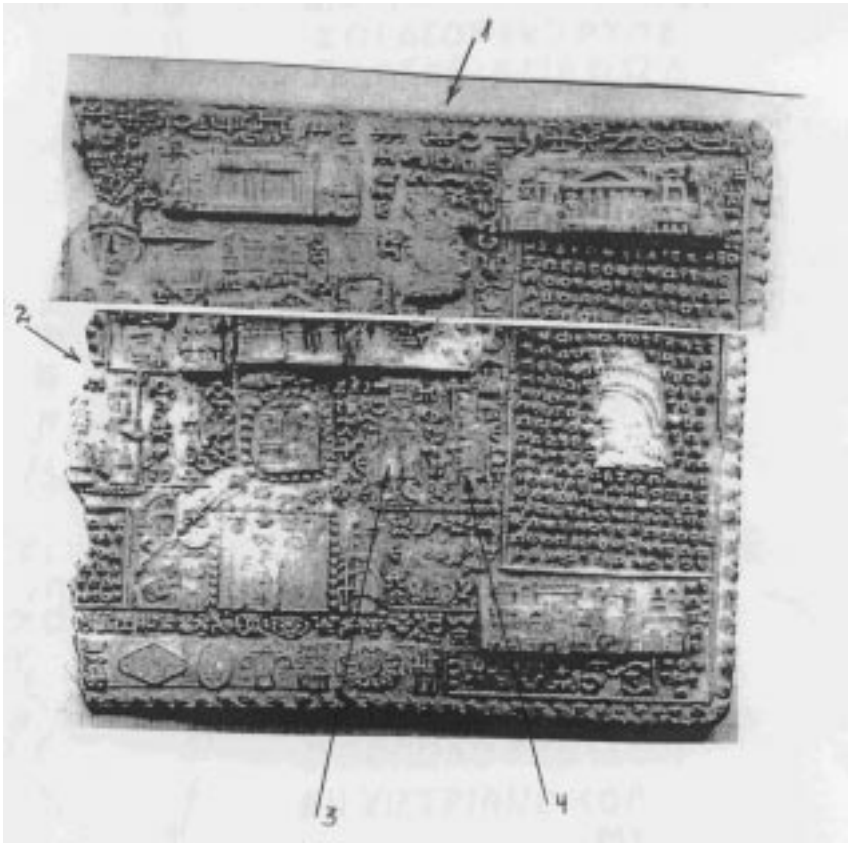

Tekst so sli~na sodr‘ina e zapi{an i so stilizirana ortografija na plo~ata 10 (10). Po analizata na dvete plo~i davam i paralelna analiza na dvata teksta.

Textu orghinal 9 (52)

Transcriptsiâ orginalâ

Prvo }e gi predstavam zapisite so stilizirana ortografija spored numeracijata so koja gi imam predstaveno.

Na samata plo~a ima i drugi zapisi so stilizirana ortografija, no so ogled deka analizata ja pravam od fotografija ne sum vo mo‘nost so celosna sigurnost pravilno da gi utvrdam site znaci.

1. TROPEIO SOTIGEOZOGI
2. M (mato) DUAZO DUZATEO
3. COTOPOLO CENUE
4. MATO BOEROBISTO

Transcriptsiâ dupu fonetica a textului cu ghrame latine shi ansimnare al cafi un zbor cu nu meru ahorya

Ghiuvusire a textului orghinal dupu seamnile di gramatica

1. Tropeo sotigeozogi (sotsigeozogi)
2. M (mato) Duazo Duzateo
3. Cotopolo Cenue
4. Mato Boerobisto

Istrogeta recavosedeo geno Rimepucue
mato davo armeoriu rada pue delo on
Genuclo pue Bisico de Diyo Zeomo G’ezomito Coroaleo.
Mato lue Segepe Montorazeo on anceo glotelo
poesto maero biri davo se Dusateo Geturaseo
on talipico Genuclo se Cotopolo Ceneo
pan histriano cormio sarmongato.

REGELE DECEBAL ÎN POEZIA CULTĂ ROMÂNEASCĂ

Prof. dr. Mihai Popescu
Biblioteca Militară Națională

Alimentată la focul viu al marilor probleme care au frământat istoria poporului român, poezia cultă românească nu putea să ocolească filonul de aur al slăvirii strămoşilor, tema dacică, una din temele majore ale întregii literaturi româneşti, dar şi piatra de temelie a structurilor mentale arhetipale de care suntem mai mult sau mai puțin conştienți şi care se manifestă dincolo de voința şi de intențiile noastre.

Alături de cronicari şi de istorici, de peste trei secole, de la începuturi la debutanții din mileniul al treilea, mai mult de o sută de poeți români şi-au asumat datoria de onoare de a cinsti originile, rădăcinile cele mai adânci ale ființei neamului nostru.

Tema dacică a constituit subiectul unor teze de licență şi de doctorat în istorie şi în litere (filologie), al unor antologii şi studii monografice. De exemplu, antologia Dacica*, realizată de Chirata Iorgoveanu-Dumitru şi publicată de Editura Minerva din Bucureşti, în anul 1978, cuprinde optzeci şi cinci de poeți cu aproape o sută cincizeci de poeme sau fragmente de poeme. În cei douăzeci şi opt de ani care au trecut de atunci, s-au adăugat noi creatori şi noi creații. De la Dosoftei la Mircea Florin Şandru, au fost abordate genurile epic, liric şi dramatic sau o împletire a lor, cu versificație clasică, populară ori în vers liber, ode, imnuri, rugăciuni, psalmi, meditații, cântece, scrisori. De la poeți aproape necunoscuți astăzi, la poeți de geniu şi de talie universală, Eminescu, Arghezi, Blaga sau Nichita Stănescu, de la poeme şi epopei naționale până la scurte poezii privind rostul nostru în lume, remarcăm diversitatea perspectivelor şi a mijloacelor tehnice şi artistice.*

Tema dacică a invitat şi invită poeții români la o confruntare cu necunoscutul şi imprevizibilul din noi, cu acel adânc ocean sau cu acea față nevăzută a lunii, din care creşte, în clipe de furtună sau în amieze de calm, chipul nostru de acum, într-o eternă primenire, într-o nemăsurată sete de absolut. Cine suntem, în fond, ne-o spun, până la urmă, vârstele poeziei.

Astfel îşi încheia scriitorul Paul Anghel o incursiune în universul fascinant al acestei lumi, pe care încercăm să o explorăm împreună cu dumneavoastră.

Trebuie să spunem, de la început, că fiecare poet se opreşte asupra unui element mai concret sau mai abstract al culturii şi civilizației dacilor, un eveniment sau un detaliu istoric, cunoscut sau inedit, real sau imaginar, adevărat sau fals, uneori. Cele mai înălțătoare dintre aceste creații poetice sunt cele în care strămoşii "învie" în fața noastră sau ne invită să călătorim cu sufletul în lumea lor.

Avem datoria să atragem atenția că multe din aceste încercări poetice pornesc de la premiza falsă că înfrângerea şi distrugerea Regatului Dac de către Imperiul Roman ar fi fost un eveniment pozitiv şi, prin urmare, benefic pentru formarea şi evoluția poporului român. Dacă am extrapola acest raționament, ar trebui să aducem "prinos de glorie şi de recunoştință" tuturor împăraților "pe care lumea nu putea să-i mai încapă", de la "Dariu al lui Istaspe" până la cele douăsprezece invazii ruseşti din ultimele trei secole. Pare plăcut să-l însoțim pe Gheorghe Asachi (1788-1869), care, ajuns la Roma, în fața Columnei lui Traian, consideră că:

Un român a Daciei vine la străbuni, ca să sărute
Țărna de pe-a lor mormânturi şi să-nvețe-
a lor virtute!

Dar ne întrebăm, despre ce virtute vorbeşte, a dacilor sau a romanilor ? Aici suntem nevoiți să precizăm că atitudinea îngăduitoare, uneori chiar recunoscătoare, față de aşa-zisa acțiune civilizatoare a cuceririi romane şi acceptarea absurdei teorii a romanizării dacilor, concepția idilică a naşterii poporului român din "înfrățirea dintre daci şi romani", influențează în mod negativ autenticitatea trăirii poetice şi, în ultimă instanță, calitatea însăşi a creației.

Dacă ar fi să alegem între erudiția pedantă a "latiniştilor" şi stângăcia ori naivitatea "daciştilor", îi preferăm pe ultimii. Iată un fragment din Judecată, alegere şi hotărâre pentru începutul Țării Româneşti şi starea întru care este acum supt domnia grecilor fanarioți, leatul 1818, *în care Zilot Românul (1780-1850) meditează la soarta strămoşilor noştri:*

Dachii stătură:
Minuni făcură,
Cum sunt ştiute
În cărți trecute;
Pre chiar romanii,
Lumii tiranii,
Aşa-i aduse
Supt bir îi puse.
Minune mare !
Romanii, care
Purt-atunci nume
Grozav în lume,
Atât să scază:
Supt dachi să cază.
Dar nu-i minune
Dacă vei pune
Nainte ție
Acea frăție,
Acea unire
'Ntr-o glăsuire,
Cu vitejie,
Cu vrednicie,
Fără trufie

———————

De vei răspunde
Că acum unde
Dachii s-ascunde ?
Ei ar răspunde:
Unde-s romanii,
Lumii tiranii ?

Pentru că marele rege Decebal este întruchiparea însăşi a spiritului de libertate şi independență al strămoşilor noştri, este firesc să vedem că personalitatea sa, evenimente şi momente ale existenței sale mărețe şi tragice în acelaşi timp, constituie elemente care declanşează înălțarea edificiului poetic. Există multe alte reprezentari ale lui Decebal în poezia românească pe care o să le comentăm pe larg.

DECEBAL ÎN ISTORIOGRAFIA UNIVERSALĂ

Prof. dr. Mihai Popescu
Biblioteca Militară Națională

Aşa cum procedaseră în majoritatea ţărilor cucerite (Cartagina, Peninsula Iberică, Macedonia, Regatele elenistice, Galia, Palestina etc.), romanii au distrus cetăţile, templele, arhivele şi bibliotecile din Regatul Daciei, astfel încât singurele mărturii directe privind înfrângerea Daciei au aparţinut învingătorilor. Dar majoritatea izvoarelor primare ale confruntărilor dintre daci şi romani au avut un destin blestemat: Comentariile *(*De bello dacico*) Împăratului Traian, întocmite după modelul lui Caesar,* Getica *lui Criton, medicul militar care l-a însoţit pe împărat în cele două campanii,* Getica *retorului şi filozofului Dio Chrysostomos, care fusese oaspetele lui Decebal la Sarmizegetusa, cărţile care tratau aceste evenimente din scrierile lui Appianus, Arrianus şi Ammianus Marcellinus s-au pierdut. Doar referirile indirecte din textele lui Florus şi Pliniu cel Tânăr au ajuns până la noi.*

Din fericire, Comentariile lui Traian au constituit prima carte "ecranizată" din istoria lumii, dar şi a poporului român. Columna lui Traian este un "volumen video", care se desfăşoară şi astăzi spre înaltul cerului. "Niciun alt popor, din multele învinse şi absorbite de Imperiul Roman, nu se poate lăuda cu faptul că a văzut înălţându-se un monument mai demn şi mai durabil al dorinţei sale de independenţă", avea să scrie, în anul 1865, Wilhelm Froener, muzeograf la Muzeul Louvre din Paris.

Multe din textele primare au fost reluate fragmentar, comentate sau rezumate în următoarele secole. În secolul III, consulul Cassius Dio (163-236 d. Hr.) avea să scrie, în limba greacă, o Istorie romană, *în 80 de cărţi. Exact cărţile 67 şi 68, în care erau prezentate războaiele dacice ale lui Domiţian şi Traian, au fost pierdute, fragmente din ele, inclusiv impresionantul portret al lui Decebal, fiind reluate în scrierile istoricilor bizantini Xiphilinos (secolul XI) şi Zonaras (secolul XII). În secolul IV, Rufius Festus şi Eutropius, amândoi istoriografi oficiali ai curţii imperiale (*magister memoriae), *au rezumat şi comentat informaţii mai vechi privind războaiele dacice. Din aceeaşi perioadă datează controversata* Istorie augustă, *în care apar numeroase informaţii despre daci şi războaiele cu dacii.*

În secolul VI, notarul get (sau got) romanizat Iordannes, scrie Getica, *cea mai amplă analiză şi interpretare a informaţiilor despre strămoşii noştri, autorul trăind chiar pe teritoriul vechii Dacii. Studiile sale vor fi reluate, după mai mult de o mie de ani, de savanţii nordici, cercetaţi cu multă migală de doamna Maria Crişan. La începutul secolului VII, Sfântul Isidor din Sevilla include informaţiile despre daci în enciclopedia sa intitulată* Etymologiae *(Origini). Ideile sale vor fi reluate şi amplificate în cartea arhiepiscopului Rodrigo Jimenéz de Rada din Toledo, intitulată* Historia Gothica, *publicată în 1243.*

În afara cronicarilor bizantini amintiţi, informaţiile despre Dacia şi regele Decebal nu au mai fost puse în circulaţie până târziu, în perioada Renaşterii, când românul Nicolaus Olahus, ajuns episcop primat şi regent al Ungariei, se mândrea cu strămoşii săi daci, într-o lucrare tipărită la Bruxelles, în anul 1536. Tot în perioada Renaşterii, redescoperirea textelor clasice şi trezirea interesului pentru istorie aduc în actualitate valoarea artistică şi istorică a Columnei lui Traian. Regele Franţei Francisc I a comandat, în 1541, prima copie în relief a monumentului, însă proiectul a fost început şi abandonat. Alţi suverani francezi (Ludovic XIV, Napoleon I, Napoleon III, ultimul realizând o copie integrală) vor prelua această moştenire, pe care o vor transmite şcolii istorice franceze.

*Călugărul spaniol Alphonso Ciacono (1540-1599), continuator peste un mileniu al eforturilor lui Isidor din Sevilla, va publica primul studiu asupra Columnei lui Traian (*Historia utriusque belli dacici a Trajano Caesare *Roma, 1576, 1585, 1616), reproducerile grafice aparţinând, în prima ediţie, lui Hieronymus Mutianus, iar în următoarele două, lui Pietro Santi Bartoli.*

A urmat o întreagă serie de studii privind istoria dacilor, aparţinând şcolilor istorice din Franţa (Edgar Quinet, Jules Michelet, Gaston Paris, W. Froener)), Italia (A, Ubicini) Germania (Johannes Christian Engel, Jacob Grimm, Theodor Mommsen, Robert Rösler), Spania, Ungaria (Pal Hunfalvy) etc.

Apariţia Enciclopediei Britanice (1729), apoi a celei franceze (1751-1772), a favorizat punerea în circulaţie şi studierea informaţiilor privitoare la daci, pe care le găsim acum în enciclopedii naţionale şi internaţionale din Argentina până în Japonia şi din Canada până în Noua Zeelandă.

Am consultat peste cincizeci astfel de enciclopedii, în care numele lui Decebal apare ca articol separat, este amintit într-un articol despre Dacia sau despre daci, ori în articolul consacrat istoriei României şi

poporului român. În privința calității şi profunzimii comentariilor, precum şi a spațiului rezervat, se disting enciclopediile italiene, urmate de cele spaniole, apoi de cele germane şi franceze. Enciclopediile maghiare, poloneze şi cele ruseşti (inclusiv sovietice) acordă destulă importanță istoriei Daciei şi regelui Decebal. De asemenea, enciclopedia militară sovietică şi enciclopedia militară iugoslavă tratează, în articole aparte, războaiele daco-romane şi personalitatea de comandant militar a regelui Decebal.

Personalitatea lui Decebal este prezentată cu destulă obiectivitate în monografiile dedicate României elaborate de istorici din Franța, Germania, Italia, Spania, Grecia, Ungaria, Polonia sau Rusia, însă ponderea calitativă şi cantitativă acordată istoriei vechi diferă de la autor la autor.

Din nefericire, puținele şi săracele enciclopedii româneşti prezintă informații lacunare şi interpretări eronate (adesea cu bună ştiință şi cu rea-credință), referitoare la influența "civilizatoare" a cuceririi romane şi la rolul important al lui Traian, alături de Decebal, în formarea poporului român.

BRÂNCUȘI ȘI "SARMIZEGETUSA SUFLETEASCĂ"

Sorana Georgescu-Gorjan

Redactor la revistele "Brâncuşi" şi "Portal-Măiastra" din Târgu-Jiu

Studiul de față porneşte de la cuvintele lui Geo Bogza care vedea în atelierul lui Constantin Brâncuşi un "interior românesc, dac şi predac, pe care Brâncuşi şi-l durase, ca pe o Sarmizegetusa sufletească, ale cărei ziduri n-aveau să fie niciodată năruite." Pe baza tezaurului de scrieri brâncuşiene autentice, recent intrate în circuitul public – Brâncuşi inedit, *Ed. Humanitas, 2004 – se demonstrează străvechile rădăcini ale creației sculptorului care şi-a păstrat toată viața înțelepciunea şi moralitatea dobândite în satul natal din tărâmul de legendă al arhaicului Gorj.*

Contemporanii artistului i-au perceput legătura cu arhaicul şi l-au definit ca pe un demiurg. În acest studiu se sugerează transpunerea tradiției dace a mesagerilor la cer în arhaicele cântece rituale ale zorilor, materializate artistic în Coloana brâncuşiană. Se menționează interesul lui Brâncuşi pentru "încatenarea lui Prometeu" în Dacia.

Cugetările formulate de sculptor în scris, în română sau franceză, exprimă magistral conştiința apartenenței sale la o lume străveche, caracterizată prin sentimentul integrării în cosmos, comuniunea cu o natură umanizată şi o relație profundă cu divinitatea. Folosirea parabolei, a exprimărilor aforistice, concentrarea ideilor în versuri dovedesc legătura sa organică cu universul tradițiilor străvechi. Se exemplifică, prin citate din scrierile sale, viziunea proprie a artistului asupra unor concepte fundamentale – adevăr, cinste, iubire, fericire, frumos, muncă, viața văzută ca o luptă , modul de a înțelege arta şi menirea artistului în societate. În multe din scrierile sculptorului transpare umorul de bună calitate, autoironia, hazul de necaz, specifice neamului său. Nu este de neglijat faptul că Brâncuşi a fost pe deplin conştient de propria sa valoare şi a afirmat cu tărie "Orice s-ar zice, orice s-ar face, opera lui Brâncuşi rămâne pentru timpurile viitoare singurul pivot solid. Opera lui Brâncuşi nu este o expresie locală, ea este esența celei mai înalte expresii a purității universale."

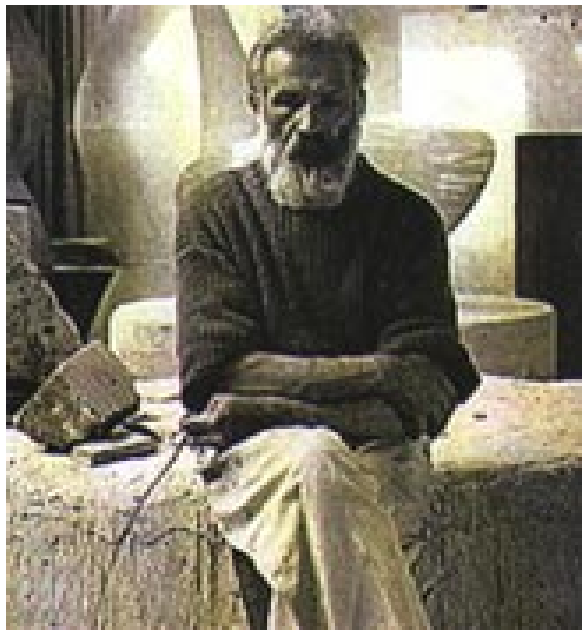

În concluzie se subliniază necesitatea analizării temeinice a întregului tezaur de scrieri brâncuşiene, în corelație cu "vorbele" relatate de interlocutorii săi, pentru a se obține astfel o imagine reală a profundei gândiri a artistului. Alături de sculpturile sale în piatră, lemn sau marmură, aceste adevărate ciopliri în duh, vor îmbogăți "Sarmizegetusa sufletească", inexpugnabilă în veci.

Adresa – str. Vasile Lascar nr. 18, Bucuresti 020501, tel. 3147701, e-mail – soranagorjan@yahoo.com

Modelul Burebista, un model de înălțare a unui popor

Nicolae Postolache
Universitatea Spiru Haret

În cele ce urmează ne propunem să evidențiem succint caracterul axiologic al personalității neamului geto-dacic – a cărui natură nu poate fi explicată fără apelul la valori. Motivul alegerii acestui subiect constă şi în faptul că o serie de valori, cum ar fi respectarea demnității umane, pe care se întemeiază civilizația actuală, par a fi amenințate, impunându-se o apărare a lor.

Când Herodot scria în Istoriile *sale că geto-dacii sunt „cei mai viteji şi mai drepți dintre traci"(IV, 93), el absolutiza la strămoşii poporului român o anumită specie de valoare, conform mentalității vremii.*

Ordonându-le astfel, cel supranumit Părintele Istoriei concepea chiar valoarea religioasă reductibilă la valoarea supremă.

În considerațiile şi evaluările sale, Herodot menționează vitejia şi spiritul de dreptate la geto-daci ca ceva ce există „în sine", o finalitate a unui proces. În postura sa de subiect contemplativ, Herodot doar le prezintă posterității şi nu ne dezvăluie procesul în urma căruia geto-dacii ajunseseră în vremea sa cei mai viteji şi mai drepți .

*Dintru început ținem să precizăm că toți regii geto-dacilor, fără excepție, de la Histrianorum şi Dromichaites la Decebal, vreme de peste patru sute de ani, s-au îngrijit de cultivarea puterilor psihofizice şi morale ale acestui neam. Ne-o spune nu doar logica istorică, dar ne-o confirmă în scrierile lor Pausania (*Descrierea Greciei*), Diodor din Sicilia (*Biblioteca Istorică*), Plutarh (*Vieți paralele*, Lisimah, Demetrius, Antoniu), Trogus Pompeius (*Istoria lui Filip*), Iordanes (*Getica*), Frontinus (*Strategemele*), Dio Cassius (*Istoria romană*), Paulus Orosius (*Istorii împotriva păgânilor în şapte cărți*), L. Annaeus Florus (*Rezumat.…*), Horațiu (*Ode*, III) etc, deci izvoare străine, privitoare la istoria strămoşilor noştri, izvoare neutre, demne de a li se conferi fără rezerve crezarea cuvenită pentru valoarea lor documentară.*

Cel care ne dezvăluie sursa elementelor componente ale acestui model de societate geto-dacică, în care primează cultivarea valorilor psihofizice şi morale, este renumitul istoric şi geograf grec Strabon. În câteva pasaje celebre din Geografia *sa, Strabon explică personalitatea regelui dac Burebista (82-44 î. Hr.), arătând ceea ce a adus el nou pe plan social în raport cu ceea ce exista.*

Astfel, aflăm că prin măsuri statale adecvate ce alcătuiesc un model anume, Burebista s-a străduit să mențină la un acelaşi nivel evoluția şi înaintarea supuşilor săi pentru a nu decade cumva din stadiul de „cei mai viteji şi mai drepți...", stadiu la care îi cunoscuse Herodot. Aceste măsuri au fost consemnate de Strabon în Geografia *sa (VII, 3, 11) ca fiind un adevărat model valoric al epocii:*

«Lăsând la o parte trecutul îndepărtat al geților, întâmplările din vremea noastră sunt următoarele – scria el.

Ajungând în fruntea neamului său, care era istovit de războaie dese, getul Burebista l-a înălțat atât de mult prin exerciții, abținere de la vin şi ascultare față de porunci, încât în câțiva ani a făurit un Stat puternic şi a supus geților cea mai mare parte din populațiile vecine. Ba încă a ajuns să fie temut şi de romani.»

Întrerupem aici relatarea acestui martor al unor evenimente pe care le-a redat cu competența şi obiectivitatea unui istoric prin formație, pentru a sublinia doar elementele reformatoare şi civilizatoare ale modelului ce poartă pecetea lui Burebista. Este un model valoric, un reper al evoluției geto-dacilor, care are forma unui triunghi echilateral cu laturile ideale: instrucție, educație, civilizație prin mijloace şi metode adecvate, cum ar fi reducerea suprafeței cultivate cu viță de vie, intensificarea instrucției, respectarea legilor. Model civilizator, ce îl are ca autor pe Burebista, considerat „cel dintâi şi cel mai mare dintre regii din Tracia". [1]

Aflarea realității din perspectiva celor relatate de Strabon este demnă de crezare, întrucât documentul provine din lumea grecilor a căror părere despre alte popoare, considerate barbare, este cunoscută.

Măsurile lui Burebista s-au realizat întrucât ele erau continuarea unui proces desfăşurat anterior la sud de Dunăre, acolo unde trăiau frații de sânge, de limbă, religie şi cultură ai geto-dacilor: tracii.

Aceste măsuri, impuse oficial, de sus în jos, poate coercitiv, au fost însă acceptate unanim, de vreme ce autohtonii au convenit să-şi reducă suprafețele cultivate cu vie. Ele sunt măsurile care au coagulat marea putere a lui Burebista, ce se întindea pe jumătatea continentului: din Moravia până la Nistru, mai precis de la Bug, izvoarele Vistulei, Moravia, Marea Adriatică şi Marea Neagră.

Pe această suprafață au trăit geto-dacii lui Burebista, „al doilea popor ca mărime după cel indic şi primul în vitejie" [2].

Nu ştim dacă tăindu-şi viile, în vremea lui Burebista sau la îndemnul lui Deceneu, dacii au devenit neconsumatori de vin. Putem aprecia

însă că Burebista, prin reforma morală a puterii sprituale a marelui preot Deceneu, a reuşit să re/instaureze în construcţia statului său configuraţia unor valori care îi asigurau înălţarea la care se referă celebrul citat.

Adoptarea acestor măsuri ca fiind valoroase a presupus o respingere a non-valorilor, se subînţelege.

Înălţarea geto-dacilor a însemnat, de fapt, disciplinarea lor în masă, nu numai a nobilimii, eventual corupte, amorale şi centrifuge. Ea a avut un caracter constructiv atât în plan spiritual, religios, cât şi în plan material: a condus la extinderea teritorială a acestui neam.

Efectul reformei, al sacrificiului generalizat la scara întregului stat, s-a resimţit şi în reducerea proporţiilor spectaculare ale unor manifestări de inspiraţie elenică, precum Jocurile lui Ares, Agonaliile, Dionysiile sau Bachanalele ş.a., şi chiar în defăimarea lui Dionysos.

După această perioadă Burebista, încheiată la anul 44, tot mai puţine inscripţii onorifice sau pe plăci votive, statui ori alte documente epigrafice, provenind din oraşele aflate pe coasta apuseană a Mării Negre, pomenesc existenţa aici a unor instituţii (efebii, gerusii, asociaţii), amenajări (stadioane, piscine, hipodromuri şi săli de gimnastică, masaj etc) şi manifestări specifice {Jocurile lui Ares – jocuri polisportive anuale, care durau şase zile, ca şi cele Olimpice, concursuri atletice, gimnastice şi hipice, numite „agonalii", celebrate primăvara şi toamna în cinstea lui Dionysos, adesea la date fixe), semn că reforma de remodelare a vieţii geto-dacilor se răsfrânsese şi asupra lor.

Reînnobilate mereu de timpul moral-creştin, aceste măsuri s-au păstrat şi prelungit, dăinuind şi în vremea răvăşirii plaiurilor noastre de atâtea neamuri migratoare în căutarea de locuri pentru a se stabili ca popoare. Aşezaţi geografic la această încrucişare de drumuri şi civilizaţii, în calea tuturor răutăţilor - cum sesiza cronicarul Miron Costin - , urmaşii lui Burebista şi Decebal s-au organizat şi ei, o singură dată în Evul Mediu, în imperiu: Imperiul Asăneştilor - ceea ce le explică cel mai bine istoria, presărată cu puţine momente de înălţare şi de bucurie.

În clipele de cumpănă pentru poporul român, ca această coroziune morală datorată corupţiei, ce ameninţă reintegrarea noastră în Europa, aşa cum meritäm, măsuri de felul celor intreprinse de Burebista pentru înălţarea neamului, aduse formal în discuţie în acest arc peste timp, sunt de mare actualitate. Ele degajă un sens al vieţii umane în genere, un sens valabil pentru toţi, pentru a nu apărea în manualele de istorie o nouă cronologie: epoca de la „«Cei mai viteji şi mai drepţi..» la «Seminţe bune, băieţi!»".

Decebal și Codul japonez al onoarei

Oana Patrichi

Pintea Viteazul, când era pe moarte, a lovit într-o piatră cu toporul şi a spus: „Atunci s-a mai naşte unul ca mine, când o ieşi singur toporul din stâncă". Şi de câte ori este vreo primejdie pentru popor, toporul iese puţin afară şi se mai naşte un viteaz care apără pe cei sărmani. „Cum a fost prin 1941, când Parascău din Budeşti s-o luptat cu jenderii lui Horti", îşi aduc aminte oamenii.

În istoria noastră, a timpurilor cunoscute, au fost conducători drepţi care au fost omorâţi, cum a fost Burebista, Pintea, Mihai Viteazul sau Ion Antonescu. Dar au fost şi oameni care şi-au luat viaţa pentru onoare, cum este cazul lui Dapyx din Doborgea sau Decebal.

Este surprinzător cum codul luptătorilor japonezi se aseamănă cu normele nescrise ale dacilor. Poate este vorba despre inconştientul colectiv, cum apare el la C.G. Jung sau poate fi un semn de departe.

Pe Columna lui Traian, este redată scena sinuciderii lui Decebal: regele, rămas singur, după ce apărătorii săi au murit pentru el şi fiind înconjurat de romani, îşi infige pumnalul în gât. Ştie că dacă este prins, va fi umilit în faţa lui Traian. Un asemenea act presupune o mare putere de voinţă. Instituţia sinuciderii nu era aşa de nenaturală şi barbară, după cum pare la prima vedere. Era impusă de condiţiile istorice. Sinuciderile obişnuite din Europa şi America, în 99% din cazuri, sunt rezultatul unei stări patologice şi a laşităţii în faţa vieţii. Sinuciderea la daci sau la luptătorii japonezi cerea mult sânge rece şi se executa de persoane sănătoase, din motive înalte.

Pierderea vieţii nu însemna pentru daci o nenorocire, ci era un început, un început al vieţii celei noi, alături de Zalmoxis. Scriitorul Pomponius Mela spune despre geţi că sunt „cei mai pregătiţi pentru moarte"- „ paratissimi ad mortae Getae".

Prin comparaţie, la japonezi, se remarcă un „sentiment de încredere senină în destin, o supunere liniştită în faţa sorţii, o hotărâre stoică în faţa pericolului sau nenorocirii, un dispreţ de viaţă şi o aşteptare a morţii cu resemnare", spune Inazo Nitobe. Acest sistem de gândire este rezultatul influenţei primite de la religia budistă. Totodată, shintoismul a marcat şi el spiritul nipon prin ideea devotamentului către suveran şi cultul strămoşilor. Cele

două religii au format baza Bushido, care ar putea fi explicat ca „totalitatea normelor pe care nobilii luptători erau obligați să le respecte în viața lor zilnică și în profesiunea lor". De cele mai multe ori, bushido este un cod nescris, sancționat însă prin reguli severe.

Dacă un copil japonez plângea din cauza unei dureri, mama îi spunea așa:"Ce rușine să plângi pentru o mică durere! Ce o să faci atunci când va trebui să ți se taie mâna din cauza vreunei răni primite în război? Ce vei face când vei fi nevoit să faci harakiri?".

Moartea prrin sinucidere era impusă de Bushido când onoarea era distrusă. Dăm aici exemplul unui samurai care a făcut seppuku pentru a-și spăla onoarea în urma unei greșeli:

„Apoi, salutând încă o dată, vorbitorul și-a dat drumul hainelor până la brâu și a rămas gol până la mijlocul corpului. Cu foarte mare grijă, după cum este obiceiul, el și-a așezat mânecile hainei sale sub genunchi, ca să fie împiedicat de a cădea pe spate, deoarece un nobil japonez trebuie să moară cazând înainte. Apoi, cu o mână hotărâtă, el apucă sabia ce era așezată înaintea sa, o privi cu ochi aprinși, aproape cu drag. Pentru o clipă, el își concentră gândirea pentru cea din urmă dată și își implântă vârful sabiei adânc în partea stângă a mijlocului, trâgând apoi încet sabia de-a lungul abdomenului către partea dreaptă și la urmă răsuci sabia în rană. În timpul acestei operațiuni foarte dureroase, nu s-a mișcat niciun mușchi pe fața lui. Când își trase afară sabia, el se aplecă înainte și întinse către noi ceafa. O expresie de durere străbate pentru prima oară fața sa, dar nu scoase nici un țipăt". Apoi este decapitat de secundul său.

Copiii samurailor erau lăsați singuri în văile adânci ale munților, erau lipsiți înadins de hrană și expuși la frig, fiindcă aceste mijloace erau socotite ca fiind foarte eficace pentru a obișnui pe copii cu greutățile. Erau trimiși la distanțe mari cu scrisori, fiind sculați înainte de răsăritul soarelui. Trebuiau să se întoarcă înainte de începutul școlii, petnru a-și face lecțiile. Când decapitarea condamnaților se făcea în public, nu numai că acești copii asistau la execuție, dar erau trimiși în timpul nopții pentru a lăsa un semn stabilit pe capul condamnatului.

Sinuciderea în război era, se pare, un fapt obișnuit și la daci. (cum a fost cazul lui Dapyx, în anul 28.î.e.n). Acest fapt nu micșorează aura legendară a lui Decebal, ci o sporește. Un om este cu atât mai valoros cu cât are în spate o tradiție veche și puternică. Cel puțin așa cred japonezii.

Concepția dacică despre moarte și onoare s-a perpetuat până aproape de zilele noastre, după cum se vede din folclor. De exemplu, poezia populară Chira Chiralina. Aici este vorba despre o fată răpită de turci, care cere pazniculuisă o lase puțin slobodă:

„Măi turcuț, turcuțule
Lasă-mă de mânecă
Să-mi clătesc inelele
Că-mi curmă degetele

De dor de la mama me.
El de mână o lăsat
Și-n Dunăre s-o țâpat

Sau strigătura de veselie:

„ U, iu, iu, până ce-s ziu
Dac-oi muri mort să șiu
U, iu, iu, că și-n mormânt
Am să șuier și-am să cânt."

Și nu în ultimul rând:

„ Săraci cărările mele
Cum crește iarba pă ele
Las să crească boii o pască
Cine-trăi s-o cosască
De-oi trăi oi cosi eu
De-oi muri, nu-mi pare rău."
(„Săraci cărările mele")

Trebuie să menționăm întâmplarea cu Ota Dokan, constructorul castelului din Tokyo. Asasinul acestuia, în momentul când îl străpungea cu sabia, cunoscând talentul poetic al victimei, a întovărășit lovitura cu o poezie:

„Vai, cât de mult inima noastră trebuie să regrete
În momentul acesta lumina vieții"
Eroul a răspuns și el cu niște versuri:
„În clipele de liniște
Învățăm să privim cu dispreț viața"

Mitul dacic în opera lui Lucian Blaga

Nebel Viorica

Argument

„Frunzare se boltesc adânci
Peste o-ntreagă poveste"
*(*În marea trecere)

În opera lui Lucian Blaga, fie că parcurgi poezia, fie că parcurgi dramaturgia, „simți" fantasma „arhitectului mitic" iar sentimentul care te stăpânește este acela de „lector in fabula". Dincolo de versuri, înțelegi „povestea", „vezi" atmosfera, „trăiești" pulsația unei vieți aflată la începuturile ei.

Dacist în credință, trăindu-și copilăria în lumea satului, admirator al tradiționalismului, format în perioada expresionismului, colaborator la „Gândirea", Blaga va

stiliza experienţele vieţii sale transformându-le în „jarul din vatra ciobanului”[1]*. Opera sa devine astfel un mit („mit poetic”, „mit dramatic” – Eugen Todoran), mitul adumbritelor începuturi, mitul dacic. Pare firesc, întrucât ne aflăm într-un spaţiu în care, la sfârşitul secolului al XIX-lea, încă se mai păstrează* vii *credinţele populare.*[2] *Perpetuarea în forme vii a unor străvechi motive mitice şi practici ritualice este semnalată şi de Mircea Eliade*[3] *ca fiind „ existente încă la ţăranii din Europa Centrală şi Sud-Orientală la începutul secolului al XX-lea”. Timpul, în opera blagiană, este martor al păstrării şi al neschimbării. Evoluţie există, dar ea nu vine decât arareori în contradicţie cu statornicia şi prelungirea în prezent a trecutului. Clipă, prezentul nu este altceva decât un punct cu două feţe: trecutul şi viitorul.*

Blaga coboară în adâncul cauzalităţii lucrurilor, fără însă a-şi dori să le distrugă prin „înţelegere”, ci contemplându-le doar misterul, ocrotindu-le cu haina cunoaşterii luciferice. Ceea ce-l preocupă este „semnalarea existenţei” misterului, nu „descifrarea” lui. Poetul-filosof vede mitul ca pe o perioadă preistorică a abstracţiunilor filosofice iar literatura populară ca pe un spaţiu de cultură care ascunde valori şi intenţii ce depăşesc adesea sfera stilistică propriu-zisă. Pentru Blaga, elementul fundamental al existenţei este misterul perceput ca un „necunoscut neactual”. Marele Anonim nu-şi dezvăluie misterele (veghind ca diferenţialele divine să nu prolifereze existenţial), aşa încât omul rămâne permanent atras de ele şi încearcă să le reveleze prin „plăsmuirile culturii”.

Artistul este un creator de lumi imaginare mânuind, în funcţie de harul său, sunetul, culoarea, lumina, mişcarea, cuvântul. Dar poetul, în mod special, „este nu atât un mânuitor, cât un mântuitor al cuvintelor. El scoate cuvintele din starea lor naturală şi le aduce în starea de graţie”[4]. Demersul său teoretic urmăreşte să demonstreze că omul este, prin definiţie, creator şi că sensul existenţei este creaţia. Ceea ce creează Blaga este o Dacie „în vreme de pace”, un popor rămas undeva în preistorie coordonându-şi existenţa după „legi” moştenite din străvechime, ignorând cu blândeţe „civilizaţia”, păstrându-şi identitatea şi „necăutând” noul. Este o „noimă” în tot ceea ce se întâmplă aici. Această lume, aşa cum spunea Noica, „nu se vrea văzută, nici înţeleasă, ci doar împlinită. Există în viziunea aceasta românească o dulce continuitate între fire şi spirit. Există la noi o curioasă şi uneori nefilosofică sete de armonie.”[5]

Idealul nostalgic al omului antic – o lume de vitejie sălbatică, de curăţenie şi dreptate – apare în creaţia lui Blaga ca o „replică” , în plan literar, la fragmentatele şi incompletele ştiri istorice despre daci. Diferenţa este că, în opera sa, termenul vitejie *îşi pierde sensul iniţial de „luptă războinică” preluându-l pe acela de „luptă cu viaţa”, iar* sălbatic *trebuie înţeles ca „neîngrădit, liber, adevărat, original”. Intre* apă *şi* pământ *(ca elemente primordiale) se „alcătuieşte” lumea lui Blaga. Coborând din „muntele sfânt” sau din* peşteră *, la marginea* pădurii *, în timp, se formează aşezarea* –satul. *Învăluit într-o* atmosferă mitică*, ce te duce cu gândul la începuturi, peste toate se simte duhul* zeului *ocrotitor, care, uneori „apare” purtat de mână, prin păduri.*

Întreprinderea noastră are ca punct de plecare identificarea, ca motive literare în opera lui Blaga, a elementelor primordiale văzute în complexitatea ipostazelor şi interdependenţei lor. “Desfacerea” operei în motive (apă, pământ [munte, peşteră, pădure, sat], zeu) devine necesară pentru că poetul prilejuieşte trăiri şi experienţe exprimate într-o formă simbolică. În opera lui, apa este o “prezenţă”, un început; pământul este “greul” care te ţine legat;[6] *muntele este o stare – starea le libertate, de înălţare; peştera este un “semn” al retragerii, al meditaţiei; pădurea este starea de*

“acasă”, de bine, de echilibru, naşte certitudinea că eşti adăpostit, “ascuns”, apărat; satul este o idee, iar zeul este spiritul. Filosofia lui devine un fel de legitimare a “existenţei creatoare”, dar aceasta este condiţionată: “orice lucru empiric dobândeşte pentru mine o importanţă numai ca reprezentant şi purtător al unei mitologii latente (s.n.). Altfel, aş înceta de a fi o “existenţă creatoare”.[7] *Întâlnim aici o lume a începuturilor (simbolizată prin elemente primordiale şi gesturi ritualice) pe care poetul o dăruieşte cu o fabuloasă forţă de simţire şi trăire, o lume care prin „semne şi gesturi” ne-a transmis peste veacuri ecoul nelatin al fiinţei noastre. Este ceea ce Mircea Vulcănescu numeşte „sufletul dac”, suflet care apare la iveală în momentul în care încercăm să ne* înţelegem *trecutul. A înţelege însă trecutul înseamnă a evidenţia ce a mai rămas „viu din el în vremea noastră” (Nietzsche). Experienţele trecutului, numite de Blaga* personanţe*, identifică sufletul, orizontul fizic şi spiritual al unui popor. Numită de Mircea Vulcănescu „ispită dacică” această căutare a ceea ce este „lăuntric”, „rezidual” în spiritul nostru, ne-ar duce la o singură concluzie: „Dacă cultura unui om este , cum zice Valery, ceea ce îi rămâne după ce a uitat totul, noi am aparţine lumii trace atunci când nu ne-am mai sili să fim în nici un alt fel decât cum suntem”.*[8]

Pătrunzând în universal creației blagiene, câți dintre "căutători" nu vor fi ajuns la capătul drumului cu greutatea convingerii că ei înșiși sunt purtători ai aceleiași "mitologii latente"! Și aceasta pentru că Blaga are harul de a deschide perspective pe cât de simple pe atât de neașteptate și de a vedea, pentru noi, misterele și minunile lumii. Ceea ce aduce poezia sa este "o experiență cum literatura noastră n-a cunoscut de multe ori."[9] "Din ciocnirea a două pietre nu se naște o piatră, ci o scânteie"[10] spunea Blaga. În căutarea acestei scântei luminătoare de mit, ne încumetăm să plecăm convinși de vorbele poetului filosof: "mii de ani după ce nu va mai "crede" în mituri, omul va continua să vorbească în termenii acestora".[11]

1 Lucian Blaga, *Discobolulul (Schiță pentru un mit)* în *Elanul insulei*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 53

2 Ioan Petru Culianu, *EROS și MAGIE în Renaștere, 1484*, Editura Nemira,1994, p.351

3 Mircea Eliade, *De la Zalmoxis la Genghis-Han*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980, p.17

4 L. Blaga, op. cit., p. 42

5 Constantin Noica, *Pagini despre sufletul românesc*, Editura Humanitas, București, 1991, pg.81

6 motiv existent și în opera contemporanului nostru Valeriu Anania – a se vedea în acest sens *Greul pământului*,*mit valah în devenire* piesă de teatru publicată în volumul *Greul pământului*, II, Editura Eminescu, București, 1982, p. 178 - 288

7 L. Blaga, *Din duhul eresului* în *Elanul insulei*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 181

8 M.Vulcănescu, *Dimensiunea românească a existenței*, Editura Fundației culturale române, București, 1991, p.46

9 T. Vianu, *Scriitori români din secolul XX*, Editura Minerva, București, 1986, p.60

10 L. Blaga, *Discobolul*, în *Elanul insulei,* Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, p. 38

11 L. Blaga, *Din duhul eresului*, în op. cit, p.181

Cu privire la interpretarea inscripției:

"DECEBALUS PER SCORILO"

Prof. ION FILIPOIU,
București

Traducătorii inscripției DECEBALUS PER SCORILO, aflată pe un vas descoperit la Grădiștea Muncelului, încă n-au căzut de acord dacă este vorba despre* Decebal fiul lui Scorilo *sau despre* Decebal prin Scorilo*, unii zicînd că* per *ar fi, de fapt, o ,,coruptelă", cum ar fi spus Hasdeu, a substantivului* puer *,,fiu", alții că ar fi prepoziția* per *,,prin"***.

Traducerea corectă are o mare importanță, pentru că ea definește filiația reală dintre cei doi regi ai Daciei - Scorilo și Decebal - și dilema trebuie și poate fi tranșată definitiv într-un singur mod: prin analiza morfologică a substantivului SCORILO, altfel spus, prin declinarea sa.

Așadar:

Nominativ	: SCORILUS***
Genitiv	: SCORILI
Dativ	: SCORILO
Acuzativ	: SCORILUM
Vocativ	: SCORILE
Ablativ	: SCORILO

Considerînd că per *ar înseamna* fiu*, construcția ar trebui să fie:*

DECEBALUS PER SCORILI, așadar, cu genitivul: Decebal fiul lui Scoril.

Dar, în inscripție, e SCORILO, adică forma de dativ-ablativ.

Și, cum, aici, dativul nu poate fi luat în calcul, rămîne, sigur, ablativul.

1

Or, ablativul este cazul prepozițional și per *este, deci, prepoziție și nu substantiv, iar traducerea ei, în contextul de față, este cea obișnuită în invocații, jurăminte, rugăminți, adică: ,,în numele"*****.

În concluzie, interpretarea întregului text este, cu certitudine:

„Decebal în numele lui Scorilo".

CIVILIZAȚIA GETO-DACICĂ ÎN CULTURA UNIVERSALĂ

Alexandru Georgescu

Încadrarea în cultura europeană a civilizatiei stramosilor nostri trebuie sa se sprijine, in principal, pe originalitatea culturii geto-dacice care, desi sufera in timp influente grecesti, romane sau celtice, acestea sunt preluate in mod creator, imbinate fiind cu elementele locale, traditionale.

Lucrarea de față isi propune sa demonstreze ca, in cadrul tezaurului cultural european, un loc de seama este ocupat de civilizatia strabunilor daci, valoarea inestimabila a culturii lor, materiale ori spirituale fiind perpetuate in cultura urmasilor sai directi – romanii.

Raportarea civilizatiei geto-dacilor la celti o voi face pentru că, din toate popoarele europene ce nu au intrat sub stapanire romana in sec. I i.e.n., din punct de vedere al importantei daco-getii si celtii ocupa locurile cele mai insemnate.

Intemeierea statului dac sub conducerea lui Burebista exprima cu certitudine superioritatea culturii dacice față de cea a celtilor. Din punct de vedere al arhitecturii, aceasta este superioara celtilor, grandiosul complex arhitectural din Muntii Orastiei este comparabil cu realizari ale altor popoare ce aveau o oganizare statala de secole.(...)

Monumentalitatea si proportiile uriase ale lucrarilor executate de daci in acest loc, relevă o imensa putere de stat si nelimitate resurse materiale.

Modul de integrare al culturii dacice in contemporaneitate si nivelul ei sunt relevate si de volumul si natura produselor importate. Societatea geto-dacilor consuma mari cantitati de produse straine superioare, daco-getii au batut moneda proprie, iar in vremea lui Burebista, cand dinarul roman tindea sa devina universal, au emis moneda romana in conditii tehnice deosebite ce se disting cu greu de emisiunile oficiale.

Descoperirile arheologice confirmă superioritatea in confectionarea uneltelor din fier (plugul geto-dac ce se deosebeste de cel celto-roman, coasele ce au fost descoperite pe teritoriul Transilvaniei, secerile de asemenea, sapele si sapaligile geto-dacice descoperite sunt asemanatoare de cele folosite de taranii nostri astazi), toate acestea relevă originalitatea cu care dacii au creat unelte din fier pentru a putea lucra pamantul. Compasul de fier de la Gradiste relevă, de asemenea, nivelul tehnic ridicat al mesterilor daco-geti, stadiul acesta avansat al culturii materiale daco-getice fiind completat si de ceramica dacica de o calitate impresionanta.

Vasele au forme, dimensiuni si ornamente foarte variate in care se regaseste stravechiul fond autohton. Ceasca dacica lucrata la mână, cănile de lux cu toarta modelata in torsada si ceramica pictata au motive in relief, ceea ce atestă vigoarea si originalitatea culturii geto-dacice.

O etapa superioara in evolutia unei civilizatii este fara indoiala aparitia si utilizarea scrisului. Dovezile existente conduc la concluzia ca geto-dacii au cunoscut si scrisul. Dio Cassius, vorbeste despre o scrisoare a lui Decebal catre Domitian si de o ciuperca primita de Traian in timpul primului razboi cu dacii pe care era incrustat un text cu litere latine.

De asemenea au fost descoperite fragmente de ceramica si blocuri pe care exista inscriptii.(...)

Tezaurul cunostintelor stiintifice de care am amintit este amplificat de tezaurul cunostintelor spirituale relevate in mod realist in lucrarile lui Platon si Strabon care aduc

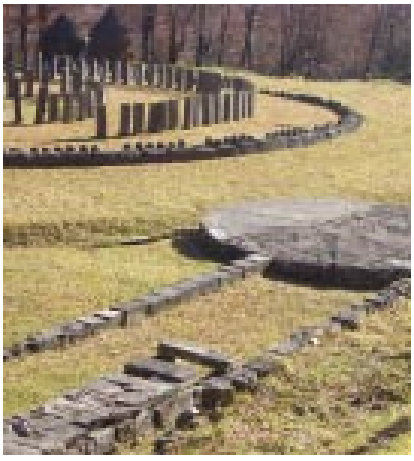

importante informatii in ceea ce priveste stadiul avansat al cunostintelor in domeniul astronomiei, medicinei, plantelor de leac, filosofiei.

Cunostintele de astronomie ale preotilor daci erau concretizate in cele doua sanctuare de la Sarmizegetusa de forma circulara, un sistem originar si foarte precis de masurare a timpului.

Cunostintele de medicina aveau la bază cuceririle medicinii tracice ale carei merite au fost subliniate adesea de autorii antici.

Platon spune in dialogul „Charmides" ca a invatat de la un medic trac, ucenic al lui Zamolxis ca trupul trebuie trata „impreuna cu sufletul" idee de baza si a medicinei actuale.

La Sarmizegetusa a fost descoperite o trusa ce avea in dotare bisturiu, pensete, placa de cenusa vulcanica a carei propietate terapeutica era de cicatrizare, de asemenea preocuparile pentru igiena publica sunt demonstrate de amenajarea cisternelor si conductelor descoperite in Muntii Orastiei.

In ceea ce priveste viata spirituala, geto-dacii aveau un sistem religios ce a atras atentia marilor autori antici care au fost profund impresionati de

complexitatea sa, aratand i n scrierile lor rolul determinant pe care l-a avut religia in formarea statului dac centralizat.

Cultul lui Zamolxis, ca si miturile, simbolurile si ritualurile vehiculate de folclorul religios al romanilor isi cufunda radacinile intr-o lume de valori spirituale care precede aparitia marilor civilizatii ale Orientului Apropiat antic si ale Mediteranei...” Aceasta este aprecierea lui Mircea Eliade care vede in spiritualitatea romaneasca o continuitate a spiritualitatii dacilor.

Figura centrala a spiritualitatii stramosilor nostri este cea a lui Zamolxis, cel ce promitea nemurirea, ceea ce atestă superioritatea religiei dacice care, asa cum considera Vasile Parvan, „ respecta precepte crestine inainte de crestinsm”.

Prezența lui Zamolxis printre marii profeți ai omenirii alaturi de Moise, in textul lui Diodor din Sicilia, atestă intrarea in universalitate a gândirii daco-getilor.

Având meritul de a contopi elementele straine in creatii autentice de o incontestabila valoare, stiind sa altoiasca in fondul tracic cuceriri ale culturilor cu care au intrat in contact, geto-dacii au reusit sa faurească o civilizatie uimitoare, de o valoare ce nu poate fi contestata si care si-a dovedit superioritatea fata de celelalte culturi existente in Europa la acea vreme.(...)

DECEBAL – Personalitate marcanta a romanilor

Semnificații religioase ale numelor etnice

După Strabon, dacii se numiră daos. O tradiție conservată de Hesychiusne informează că daos era numele frigian al „lupului”. P.Kreitschmer explicase acest cuvânt prin rădăcina dhau- a apăsa, a strânge, a sugruma.

În Moesia Inferior putem găsi oraşul Daous-dava, ce înseamnă literalmente „oraşul lupilor”.

Deci dacii se numeau ei înşişi mai de mult lupi sau „cei care sunt asemenea lupilor”.

Au existat multe triburi care aveau numele de lup, atestate în regiuni destul de îndepărtate ca Spania, Irlanda, Anglia, acest fenomen întâlnindu-se şi la alte popoare care nu erau de neam indo-european.

Faptul că un popor îşi trage denumirea de la numele unui animal are întotdeauna o semnificație religioasă. Mai precis acest fapt nu poate fi înțeles decât ca expresie a unui concepții religioase arhaice. În cazul de față putem lua în considerare mai multe ipoteze.

Se poate mai întâi presupune că poporul îşi trage denumirea de la un zeu sau de la un strămoş mitic care s-au manifestat sub forma unui lup. Asia centrală cunoaşte în mai multe variante mitul însoțirii dintre un lup supranatural şi o prințesă, însoțitoare care ar fi dat naştere unui popor. Însă la daci nu avem nici un fel de atestare în acest sens.

O a doua ipoteză ni se oferă: dacii şi-ar fi luat numele de la un grup de fugari imigranți veniți din alte regiuni, fie tineri certați cu legea, dând târcoale ca lupii sau haiducii în jurul satelor şi trăind din pradă. Acest fenomen este atestat în Antichitate şi Evul Mediu. Este important să facem distincție între adolescenții care erau pe durata perioadei inițiatice, imigranții şi fugarii. Dar tot aceşti tineri se comportau ca „lupii”, erau numiți „lupi” sau se bucurau de protecția unui zeu lup.

În timpul probei inițiatice acel tânăr trebuia să trăiască un an întreg ca un lup. La numeroasele popoare indo-europene emigranții şi fugarii erau numiți „lupi”, iar în legile hitite se spunea despre un proscris că „devenise lup”.

În sfârşit, o a treia ipoteză, susceptibilă de a explica numele dacilor, scoate în evidență capacitatea de a se transforma ritual în lup. O asemenea transformare poate fi legată fie de lycantropia propriu-zisă, fenomen foarte răspândit, dar atestat mai ales în zona balcan-carpatică, fie de o imitare rituală a comportamentului şi aspectului exterior al lupului. Inițierea rituală după modelul lupului caracterizează îndeosebi inițierile militare şi prin urmare, confreriile secrete de războinici. Aceste rituri şi credințe solidare cu o ideologie războinică au făcut posibilă asimilarea fugarilor, a exilaților. Pentru a supraviețui, aceşti proscrişi se comportau ca nişte bande de tineri războinici, cu alte cuvinte ca nişte veritabili „lupi”.

Proporția divină în arta autentică precucuteniana- Numărul de Aur de la Isaiia , jud. Iași

prof.dr.*Vicu Merlan*

Simetria perfecta a unor vase, spirala perfect integrată in metopele încadrate de registrele incizate, proporționalitatea anatomica a zeitelor si falusurilor, toate corespund unui arhetip cosmic imitat cu maxima precautie. Spirala este un exemplu admirabil al perfectiunii, ca expresie modelatoare a unei Puteri Cereşti care impregnează armonic toate legitățile guvernante.

Numarul de Aur şi Spira se regăsesc într-o sumedenie de "produse" ale civilizației Precucuteni-Cucuteni.

Numărul de Aur are valente rezonatorii si in numerologia sacra (Seria lui Fibonacci) intalnita cu precadere in continutul tezaurului statuar de la Isaiia si Poduri. Acolo unde Proportia Divina exprimata prin Numarul de Aur, nu intervine in mod direct, ca evidenta masurabila, prin intermediul pentagonului sau al corpurilor si formelor perfecte, frumusetea artei autentice dezvoltata de civilizația precucuteniană, ni se dezvaluie prin fractalitate si ordine. Simbol al ordinii si ciclicitatii universale, Spirala de Aur este forma ce asigură o adevarată "curgere" transformatoare a energiei vitale, ca rezonator specific, ca antena captatoare a undelor armonice din Univers, ca formă cheie a Curgerii universale.

Universul complex al formelor îmbină in mod neaşteptat fractalitatea şi regularitatea. Unele forme aflându-se la limita dintre regularitate şi

fractalitate sunt mai dificil de încadrat, dar frumusețea lor încantă ochiul oricărui specialist.

SCRISUL ÎN LUMEA DACICĂ

Mihalache Maria Alexandra

Încă din secolul trecut, în ruinele Sarmizegetusei se descoperise un fragment de vas cu ştampila PER SCORILO *şi, tot atunci, câteva blocuri de calcar pe care erau incizate litere greceşti.*

Săpăturile sistematice aveau să ducă la găsirea multor altor blocuri cu litere săpate în ele şi să elucideze cuvintele PER SCORILO, despre care se credea că fuseseră imprimate pe o țiglă sau pe o cărămidă.

Din nefericire, toate *blocurile cu inscripții au fost găsite căzute între altarul de andezut şi zidul de susținere a terasei a X-a sau reutilizate de romani în zidul cetății Sarmizegetusa. Această împrejurare îngăduie acceptarea ipotezei potrivit căreia blocurile proveneau dintr-o construcție aflată în marginea dinspre vale a terasei a X-a şi tot ea a făcut imposibilă reconstruirea ordinii inițiale a blocurilor, implicit a posibilelor inscripții de pe ele. Acum este cert că nu se poate vorbi despre un parapet din blocuri paralelipipedice cu litere săpate în ele, ridicat în fața zidului de terasă, ci despre o construcție de tip platformă, pentru că multe dintre blocuri păstrează atât lăcaşurile capetelor, scoabelor pentru legăturile longitudinale, cât şi cele pentru legături laterale.*

Din ce constau aceste inscripții şi cum apar ele pe blocuri?

Astăzi, sunt cunoscute aproape 100 de blocuri de calcar cu litere săpate în ele şi este posibil să mai apară şi altele, unele chiar din emplectonul zidului roman al cetății. Dar, în afară de două blocuri cioplite aidoma celor obişnuite din zidurile dacice şi a unui fragment de lespede, toate celelalte sunt paralelipipedice , adică au şase fețe perfect ecarisate şi, cum s-a spus, în partea superioară

au orificii pentru capetele scoabelor de fier. Într-un singur caz s-au găsit litere incizate şi pe latura cu lăcaşurile pentru scoabe; în toate celelalte, ele se află, în mod obişnuit, pe una dintre laturile lungi , laterale şi, de câteva ori, pe o astfel de latură şi pe una scurtă, de la capătul blocului, dar totdeauna în partea superioară a feţei blocului, ceea ce exclude posibilitatea continuării "textului" de pe un bloc pe altul situate lateral.

În stadiul actual al cercetărilor, doar prima şi ultima dintre ipoteze pot fi luate în considerare, cu precizarea că tălmacirea semnificaţiei cifrice a literelor este adesea imposibilă şi, oricum, nesigură, din pricina inexistenţei unei reguli precise la ordinea literelor pentru redarea cifrelor în alfabetul grecesc. Semne de pietrar pot fi, în sensul marcării lotului de blocuri destinat unei construcţii sau, mai degrabă, unei asize. Nu se poate afirma însă că toate literele *sau grupurile de litere incizate aveau un atare scop, pentru că, sigur, pe două blocuri avem de-a face cu monograme, poate ale meşterului constructor. Cu alte cuvinte, este cert că nici una dintre ipotezele avansate nu este valabilă în toate situaţiile, dar fiecare dintre ultimele două îşi are partea ei de plauzibilitate. Poate o descoperire viitoare să aducă, la fel ca în alte chestiuni o vreme insolubile, lămuririle indispensabile. Dar, indiferent de soluţia sau de soluţiile aşteptate, se impune concluzia scrisului cu litere greceşti şi latine la Sarmizegetusa , la fel ca şi în alte locuri din Dacia.*

În acest context, nu este lipsită de interes nici constatarea că litere din alfabetul elen sau latin, ca şi sigle inexistente în ele s-au găsit incizate după ardere pe unele vase ceramice, inclusiv pictate, şi chiar pe unelte de fier. Acestea credem că reprezintă, mai degrabă, semne de proprietate. Toate sunt indiciile cunoaşterii scrisului în lumea dacică. Nu mai puţin interes a stârnit de-acum celebrul vas cu inscripţia DECEBALVS PER SCORILO. *Un fragment al acesteia fusese găsit în secolul trecut, celelalte în cursul săpăturilor sistematice.*

Pe forma sa conică (înalt de 0, 73, cu diametrul gurii de 1, 26, al fundului de numai 0, 06 m) şi datorită orificiilor practicate în două grupuri de câte două sub buza îngroşată, vasul constituie un unicat în ceramica dacică . Dacă poziţia sa firească era cu gura în sus , atunci se utiliza fie atârnat, fie sprijinit pe un support. Forma este asemănătoare, nu identică, unor vase de mici dimensiuni, confecţionate din argint, dar o atare apropiere poate fi doar întâmplătoare. Sub buză, în pasta cruda a vasului, s-au aplicat de patru ori câte două ştampile, una cu cuvântul DECEBALVS, cealaltă cu cuvintele PER SCORILO, *ambele scrise retrograde, iar a doua imprimata răsturnat.*

Dacă doriți un abonament la

DACIA MAGAZIN

Trimiteți prin mandat poştal suma de 250 000 lei pe adresa Daniela Gridan 2700 Orăştie Piața Victoriei 20.

Veți primi începînd cu luna următoare douăsprezece numere ale publicației noastre.

Vă rugăm să specificați pe mandat adresa poştală corectă la care doriți să primiți revista.

GAZETA de SUD

COTIDIAN AL OLTENILOR DE PRETUTINDENI

Ziar de informație,
evenimente,
anchete,
sport,
mare şi mică publicitate

Redacția în Craiova, cod.200420,
str. Câmpia Islaz nr.97A
Tel: +40 0251-413 100; +40 0251-413 200
Fax: +40 0251-410565
e-mail: office@gds.ro, www.gds.ro
România

Casa Europeană și Farmacia Dacică

ing. Dumitru Vochesc

Romania va intra în Uniunea Europeană şi va duce cu ea multe tradiţii care vor îmbogăţi patrimonial comun. Una din acestea va fi şi Farmacia Dacică pe care o vom găsi deja acolo prin bunăvoinţa urmaşilor lui Zamolxis.

Plantele de leac din farmacia dacică erau recunoscute în toată lumea veche, iar astăzi nişte firme ca Hofigal şi Fares, ne fac cinste cu produsele lor. Există însă o plantă miraculoasă care a rămas de la daci, am păstrat-o cu toată cinstea, dar nu se cunoaşte prea bine în farmacia verde. Este vorba de de o specie de "Aloe" autohtonă.

Planta Aloe, cunoscută de la începuturile istoriei, a început să devină celebră în ultima sută de ani, a început să fie folosită industrial şi să fie comercializată în toată lumea în ultimii 50 de ani. [1]

S-au identificat cca 250 de specii, majoritatea africane şi s-au cultivat în America pe plantaţii uriaşe. Produsele medicale pe bază de aloe au cuprins aproape întregul spectru al produselor farmaceutice şi se foloseşte la scară industrială, beneficiind de o reţea de distribuţie, reclamă şi protecţie industrială modernă. În acest scop, a fost creat în 1981, Consiliul Ştiinţific Internaţional pentru Aloe, pentru protejarea acestei industrii, " impotriva producătorilor necinstiţi şi a concurenţei neloiale."

Trebuie remarcat însă că sucul de aloe se degradează în câteva ore, pierzând cam 95% din calităţile benefice, astfel încât, utilizarea este limitată numai la zonele unde planta creşte în mod natural. Este şi cazul nostru, unde medicina populară românească a folosit-o macerată în miere şi vin. [2]

Menţionăm că marii cultivatori nu au avut în vedere această aloe românească (de climă temperată)

Majoritatea celor care au adus plantele din Africa, au remarcat însă că băştinaşii foloseau planta ca totem, amplasată desupra intrării în colibe, pentru a-i feri de forţele malefice. Folosirea plantei ca totem, înseamnă că ea era considerată cu puteri miraculoase fiind folosită vreme îndelungată, cu aporturi benefice.

Această constatare ne-a atras atenţia şi nouă. Această plantă creşte aproape pe fiecare casă de român. Ea se pantează o data cu acoperişul casei şi trăieşte cât casa, fără îngrijiri speciale, fără a-i păsa de seceta verilor sau de gerul iernii, rămânând mereu verde. În copilăria mea, am fost de multe ori tratat, mai ales de afecţiunile digestive. O frunză proaspătă se freca într-o lingură cu ţuică tare, se bea şi vindecarea era rapidă şi sigură.

La noi , care eram aproape de cetatea dacică de la Grădiştea de Valcea, fiecare casă păstra cu cinste planta pe acoperiş. Mai târziu, am observat că în jurul altor cetăţi dacice, povestirile erau asemănătoare, dar mai ales, aloea de pe acoperiş era aceeaşi. Când am observat că, în aceste locuri se folosea la înmormantare stalpul dacic, în formă de Coloana Infinitului, a lui Brâncuşi, mi-am dat seama că tradiţia păstrării acestei plante pe casă, poate fi tot atât de veche ca şi stâlpul funerar, respectiv ea s-ar păstra de la daci.

Participând la Congresul de dacologie din anul 2005, am hotărât împreuna cu alţi colegi să dăm mai multă atenţie acestei probleme. Am aflat că planta este foarte răspândită în România şi în Republica Moldova. Ea poartă însă denumiri diferite, dovadă a vechimii ei şi a ariei de răspândire.

Denumirea ştiinţifică, în latineşte, este SeptervivumTechtorum sau Septervivum Ruthenicum, din Ramura Crasulaceae.

Denumirea uzuală, din catalogul plantelor de leac, este Urechelnita, fiind în special un leac pentru urechi. Se mai numeşte : prescure, prescurarita, urechiuşe, verzişoara, iarba ciutei, iarba împăratului, iarba grasă, iarba urechii, tata mielului, iarba de stâncă. I se mai spune urechea iepurelui, urechiuşa de stâncă, jintira, barba caprii,salata de iarnă, tata caprei.

Cu privire la terapia cu această plantă, paleta este foarte largă: de la tratamentul cancerului, la tratarea infecţiilor, antiinflamator, cicatrizant, astringent, hemostatic, refacerea celulară, opreşte înmulţirea microbilor.

O problemă care nu trebuie neglijată este faptul că, intrând în epoca modernă, cu multe farmacii, mulţi nu mai cunosc virtuţile terapeutice ale acestei plante, totuşi o cultivă, o pun pe casă ca şi africanii, ca totem, pentru alungarea relelor şi pentru norocul casei.

Este cazul să ne ocupăm mai mult de această farmacie a casei. Medicii trebuie să cultive această plantă şi să o recomande competent şi complet pacienţilor lor. Trebuie să învăţăm să folosim planta proaspătă, mai eficace decât prodsele din aloe, ambulate şi patentate. S-o recomandăm întregii lumi ca moştenire a noastră de la Farmacia Dacică, după patentul lui Zamolxis.

Este interesant de ştiut care este aria de răspândire a tradiţiei de a creşte planta pe acoperişuri şi ar trebui realizată o hartă commpletă. Dupa felul cum dacii s-au răspândit, ne putem aştepta să o găsim în toată Europa şi America. Merită să menţionăm că Aeticus Dunăreanul a

scris cartea lui "Cosmographia" prin anul 400, după ce a făcut o călătorie în jurul lumii, străbătând Africa, Europa, America şi, din Alaska, prin Japonia, China, India, Mesopotamia, întorcându-se după cinci ani în Aetica, Dobrogea noastră, cu 1000 de ani înaintea lui Columb.

Multe mai avem de aflat.

Bibliografie: [1] Secretul succesului meu: Aloe Vera Adina Maria Secara.; Mihai Stoian.

[2] Asul Verde. –leacuri de la cititori.

[3] Dacia Magazin-august-septembrie 2005 pag.28.

O minune care durează numai doua ore [2] Aloe vera conține un complex extraordinar de bogat de substanțe dar, pentru început, putem spune că două sunt cele mai importante: aloina, situată imediat sub coaja frunzei, un lichid galben lăptos cu gust amar, folosit de secole ca laxativ (utilizat sub formă de praf) gelul de aloe, un lichid vâscos situat în interiorul frunzelor.

Principalul dezavantaj care a făcut ca folosirea aloei să nu fie atât de răspândită pe cât este de eficientă în tratarea atâtor afecțiuni, a fost instabilitatea accentuată a gelului extras din frunze. După tăierea unei frunze, sucul obținut prin stoarcerea acesteia se oxidează foarte rapid (dacă nu este prelucrat în decurs de două ore), pierzându-si drastic din calitățile curative (aproximativ 95% din principiile active sunt oxidate si atacate de microorganisme).

Acest fapt a făcut ca utilizarea aloei să fie limitată numai la zonele unde planta creşte în mod natural.

Cu toate acestea, tradițiile diferitelor popoare menționeaza efectul vindecător extraordinar al plantei de aloe si oferă metode empirice de conservare a principiilor active conținute în plantă. Dintre acestea, menționăm medicina populara romaneasca care cunoaşte un remediu naturist din aloe (variantă din regiunea temperată) macerată în miere si vin, remediu folosit cu succes în numeroase

Voroneț, capsula timpului

Silviu Dragomir

Mulți cercetători consideră penuria de informații scrise privitoare la spiritualitatea geto-dacilor o urmare a unor interdicții de ordin ritualic. Anume de a nu fi consemnate prin scris alte date în afară de socotelile curente, de tipul răboj. Dealtfel, acest tabu este pus şi pe seama celților, cu care strămoşii noştri fuseseră în contact multe secole. Nu va trebui uitat că asemenea popoare dispuneau de o castă de preoți care, pe lângă practicile lor curente (tămâduiri, interpretări, preziceri ş.a.), mai aveau şi sarcina de a transmite peste generații cumulările de cunoştințe ale neamului.

Iar asta trebuia realizat doar pe cale verbală, prin incantații memorizate.

Se pare că, în timp, înaintând în diversificare, s-a ivit şi necesitatea realizării unor sanctuare de tezaurizare, unde să se depoziteze – ca într-o veritabilă capsulă a timpului - întreaga acumulare de cunoştințe, acea sinteză a vieţuirii de neam -, pentru ca astfel ea să fie transmisă urmaşilor de peste veac.

Cu o asemenea opera magna se pare că avem de-a face şi aici, în cazul pus în discuție - acela al mănăstirii Voroneț.

Impresii de la Voroneț

Am vizitat Voronețul în mai multe rânduri şi de fiecare dată am fost tulburat de o anume impresie generală cu anumite semnifiații contradictorii, absconse.

Monumentul, în general se încadrează perfect în mediul ambiant, fără stridențe sau afişări spectaculoase, relevând în ansamblu o veche tradiție românească, aceea de a nu împieta asupra mediului. Detaliile, însă, apar destul de contradictorii. Asta, deoarece încadrarea zugrăvelii în vechile, rigidele şi cunoscutele canoane bisericeşti este făcută cu o mult prea largă şi evidentă îngăduință față de o situație normală, ceea ce poate stârni îndreptățite întrebări care, toate, cer unele răspunsuri pe măsură.

Referitor la o naturală încadrare a aşezământului în mediu a scris şi Wladyslaw Podlacha (v. Pictura murală în Bucovina· *Lvow, 1912): "*Călătorind prin regiunea de coline a Bucovinei, vei întâlni o modestă biserică moldovenească proiectându-se pe fundalul verde închis al pădurilor şi pe albastrul potolit al cerului. Ochiul se va opri cu bucurie pe liniile liniştite ale arhitecturii ei, care se încadrează armonic şi pitoresc în peisajul dimprejur". *Ceea ce am remarcat şi noi (v. mai sus).*

*Iar, referitor la nonconformismul observat în prezentarea iconografică, am ales să citez o somitate în materie, pe Grigore Nandriş (*Umanismul picturii murale Postbizantine - pag.80): "Iconografia românească nu a acceptat decât foarte târziu, abia prin secolul al XVIII-lea, şi foarte puține teme inspirate din apocrife şi folclor şi acestea doar în reprezentările din pridvoare sau de pe zidurile exterioare ale bisericilor". *Or, noi ne aflăm la Voroneț în plin secol XV iar pictura abundă aici în referiri laice de neînțeles pentru o ctitorie de un asemenea rang. Cât despre explicația dată de unii ghizi locali, prin care se afirmă că pictura exterioară a bisericii ar fi fost abătută de la canoanele stricte pentru a servi ca material didactic şcolarilor instruiți Ia mănăstire, ea ni se pare*

absolut hilară prin netemeinicia ei.

Şi, tocmai din această contradicţie aparentă a rezultat revelaţia existenţei unui posibil panteon al vieţii culturale, întocmai ca un summum al spiritualităţii moldovene , ceea ce a avut, desigur, un deosebit rol în menţinerea trează a făcliei conştiinţei naţionale în acele frământate vremuri de răscruce ale neamului nostru.

O veritabilă capsulă a timpului

Ipoteza că Voroneţul ar fi putut servi şi el acelei tendinţe specific umane, anume de a încifra esenţa cunoştinţelor cumulate până la un moment dat - prin ceea ce astăzi numim "capsula timpului" - nu am mai întâlnit-o expusă sau analizată; dar, în orice caz..., ea nu trebuie nici să ne sperie şi nici să ni se pară total aberantă -, îndepărtându-ne de la o analiză a ei. Civilizaţia umană este plină de asemenea cazuri.

În speţă, am găsit două interesante referiri la subiectul propus.

Acelaşi V. Podlacha afirmă la un moment dat: "În faţa noastră nu avem opera unei singure persoane, ci moştenirea multor generaţii". *Cealaltă referire am găsit-o la Henri Focillon (L'Illustraiion - Paris, 1929) care menţiona:* "Alături de aceste biserici şi de aceste comori. care depind de comenzile voievozilor şi de gustul lor schimbător, există o forţă imemorială ce se exprimă şi ea prin mijlocirea unei arte care tălmăceşte aspiraţiile profunde şi permanente ale sufletului naţional". *Chiar dacă această ultimă observaţie are un caracter mai larg, de generalizare, nu pot să nu remarc observaţia luată în sensul strict, ce slujeşte ideii pe care o abordăm în continuare.*

Spre a degaja materialul ce urmează, consacrat unor subcapitole fixe, axate pe o singură idee, ţin să mai subliniez aici, în start, doar cateva date mai generale. Întemeierea mănăstirii se bazează pe date care parcă s-ar circumscrie unor proceduri preluate din ... Kabbala: *a) Zidirea mănăstirii a durat - ne-o spune pisania! - între 26 mai şi 14 septembrie, adică 111 zile (!). b) Anul construirii a fost 1488 de la* Naştere *(observaţi începutul perfect al unei serii matematice), sau 6996 de la* Facere *(remarcaţi simetria curioasă, care te duce cu gândul la practicile magice: Legarea şi Dezlegarea!). c) Să mai adăugăm că munca de zidire a pornit într-o luni de dimineaţă - 26 mai 1488 - şi nu oricând, ci în "ziurel de ziuă" (!). Sigur că asemenea date nu sunt neapărat relevante, dar ele ne introduc într-o epocă în care anumite construcţii mai importante* (v. Putna sau Curtea de Argeş) erau demarate numai după anumite tipicuri pe care tradiţia le-a consemnat. Şi nu întâmplător se proceda astfel, ci pentru a le da acea aură inefabilă a Permanenţei. Dealtfel, nu spun aici noutăţi în ceea ce priveşte simbolistica fantastică a numerelor, ca şi a literelor, care se practica în epocă.

DE LA SIGIBIDA LA GROJDIBODU

Conf. univ. dr. Nicu Vintilă

Teritoriul actual al localităţii Grojdibodu din jud. Olt situată pe malul Dunării între oraşul Corabia şi comuna Bechet, riverană fostei bălţi Potelu, este plin de vestigii istorice cu o vechime care merge până în epoca paleoliticului.

Descoperiri vechi şi noi, întâmplătoare, nicidecum sistematizate - deoarece nimeni nu s-a aplecat cu atenţie asupra acestui teritoriu - au demonstrat existenţa şi continuitatea unei populaţii cu vechime milenară.

Urmele ceramice, unelte de silex şi os, de bronz şi fier aflate în fostele aşezări din incinta bălţii Potelu susţin ideea vieţuirii în zonă.

Amfore greceşti, vase de incineraţie şi de folosinţă gospodărească, topoare de piatră, monezi din epoca elenistică şi ulterioare, demonstrează vechimea acestei aşezări în calea invadatorilor care au folosit ca punct accesibil de trecere peste Dunăre zona localităţii Grojdibodu cum este cunoscută denumirea din documentele secolului 16 dar şi a altei denumiri antice şi romane, anume Sigibida.

La Grojdibodu, romanii au construit primul pod peste Dunăre din cele 8 care au fost construite în total pe ţărmul sudic al Daciei, la Dunăre.

Podul a fost construit în anii 86-87 e.n. de împăratul Domiţian, pod peste care a trecut generalul Fuscus cu armata sa şi a fost înfrânt şi ucis de Decebal pe Olt, mai sus de Râmnicu Vâlcea.

Urmele podului se află şi în prezent pe malul drept al Dunării în localitatea Dolni Vadin din Bulgaria.

Tot aici împăratul Hadrian va împroprietări, în anul 129, mai mulţi veterani care au luptat în războaiele romane timp de peste 25 de ani şi a emis o diplomă militară "Honestae missionis" în acest sens.

Demn de relevat este şi faptul că, pe teritoriul acestei localităţi, există 25 de măguri, de tumuli, identice cu altele din toată lumea şi care nu au putut fi explicate pentru ce au fost construite, de cine şi în ce perioadă.

În dreptul satului Grojdibodu, Dunărea a avut două braţe, despărţite de un prund, denumit dintotdeauna "Prundul Vădinului" probabil de la localitatea Vadin de pe malul bulgăresc şi care, prin secolele 17-18, s-a unit cu ţărmul românesc prin colmatarea braţului dinspre acest mal, devenind

teritoriu al ţării noastre şi care a generat un conflict între locuitorii din Grojdibod cu paşa turcesc de la Vadin şi care a fost rezolvat de Domnul Ţării Româneşti şi Sultanul de la Istambul în favoarea noastră, fiind primul document istoric ce demonstrează principiul creării drepturilor reale din punct de vedere juridic pe calea accesiunii şi aluviunii.

Cercetări recente care au refăcut geografic itinerariul parcurs de Alexandru Macedon în anul 335 i.e.n. în zona tracilor, peste Dunăre, au stabilit cu precizie că locul pe unde au trecut Dunărea armatele macedonene a fost în dreptul satului Grojdibodu, peste ostrovul din mijlocul Dunării, numit "Prundul Vădinului" deoarece aici a existat dintotdeauna un vad de trecere peste Dunăre, vad din care provine şi toponimicul satului Grojdibodu, adică "Vadul Vitelor" aşa cum am precizat în altă comunicare, preluat din interpretarea Institutului de Slavistică din Bucureşti şi Academia Bulgară de la Sofia.

În documente scrise în limba greacă veche se vorbeşte de o cetate numită Sigibida care a existat în această zonă, nefiind identificată până în prezent, dar cei care trebuiau s-o facă au considerat că ar fi una şi aceeaşi cu Sucidava de la Celeiu, deşi zona cuprinsă între Celeiu şi Bechet a fost un permanent teatru de lupte pe malul stâng al Dunării pentru apărarea Daciei.

Mărturie stau câmpuri pline de oseminte care nu au toate o formă de organizare specifică înhumaţiei, ci pot genera ideea că provin din multe bătălii care au avut loc în zonă.

De asemenea, este demn de reţinut că pe malul bulgăresc în acestă zonă au existat 5 sau 6 cetăţi romane şi antice destul de mari şi însemnate care nu aveau alt rol decât de a se apăra de atacurile "barbarilor", cum îi numeau pe daci în acele perioade, ori putem afirma că şi pe malul românesc au existat în corespondenţă asemenea cetăţi sau întărituri, este adevărat, din pământ, deoarece nu există zone cu piatră în acele locuri decât la peste 200 kilometri depărtare, spre nord.

În lucrarea sa "De Aedificia", Procopius din Cezarea vorbind despre cetăţile, peste 50 la număr, restaurate de augustul său stăpân, Iustinian, în secolul VI e.n., aminteşte că în zona despre care vorbim, lângă malul fluviului, se afla o fortăreaţă veche, numită a hunilor, "localitate, probabil o rămăşiţă a formaţiunii politice de după moartea lui Atila şi care poate fi presupusă în faţa actualului lac Potelu" unde erau două întărituri de ambele părţi ale fluviului Istrus şi anume Palatiolum în Illyria şi Sigibida de cealaltă parte, împăratul restaurând aceste posturi, care se ruinaseră cu timpul şi, în felul acesta, a oprit năvălirile barbarilor de acolo.

Ion Ghica, în "Scrisori către V. Alecsandri", în scrisoarea VIII, "Generalul Coletti la 1835",

într-un dialog reprodus în această scrisoare, scrie despre localitatea Grojdibodu (Grosdipod) unde era antica Sigibida şi unde s-au găsit tablele de aramă ale lui Hadrian.

Numai din aceste scrieri s-ar putea trage concluzia că pe malurile înalte de 6-8 metri ale fostei bălţi şi care în antichitate au fost ale Dunării, a putut exista una sau mai multe fortăreţe, cetăţi, întărituri sau castre dintre care în mod sigur una era Sigibida, nume de origine traco-dacică ce ne poate duce în istorie cu mult înainte de epoca romană.

Preocupat în ultimii ani de a culege materiale istorice şi informaţii despre localitatea Grojdibodu şi implicit a zonei, printre resturile ceramice care provin din neolitic până în zilele noastre, am descoperit un ciob de vas de lut ars incomplet sau ars prea mult, fiind de culoare cenuşie şi pe care este înscris cuvântul ?iĂiBDA în limba greacă veche şi care, tradus, înseamnă Sigibida, cetate neidentificată ca aşezare în zonă, dar sigur a existat aici.

Este o ipoteză îndrăzneaţă, dar aşa au fost calificate şi comunicările mele anterioare despre diploma militară sau podul roman din anii 86-87 care, ulterior, au fost confirmate prin probe de netăgăduit şi sunt sigur că, în situaţia unor cercetări de specialitate, se pot descoperi şi urmele acestei cetăţi sau aşezări întărite. Oricum, Sigibida a existat în acest loc la Grojdibodu.

Pronunţia cuvântului scris pe vasul din care provine ciobul, în exprimarea actuală, este Sigibida, dar limba greacă veche şi modernă nu cuprinde sunetul -gi- (ca în limbile latine) şi atunci s-ar citi Sighibida.

Σ = această literă este denumită în limba greacă epsilon, adică "s" latin sau chiar grec.

I = se citeşte la fel ca în limbile romanice tot i.

Γ = acest semn grafic reprezintă litera "G" identic cu semnul g din limbile slavone, preluat prin sec. VIII de Chiril şi Metodiu ce au alcătuit alfabetul chirilic datorită persecuţiilor împăratului bizantin Focus care impunea scrierea numai în limba greacă.

Pentru a evita persecuţiile, au alcătuit alfabetul chirilic de la "Chiril" combinând litere greceşti cu litere latine şi litere slavone.

Â = reprezintă litera "B" din greacă şi latină.

Δ = este semnul grecesc delta, adică litera D din greacă, latină şi, mai târziu, chirilică şi slavă.

A = este universal valabil cu litera A.

Cele şapte semne grafice de pe ciobul de lut se pot aprecia că fac parte din cele opt litere care alcătuiesc cuvântul Sigibida, denumirea cetăţii care a existat la Grojdibodu în antichitate.

Cuvântul Sigibida se termină cu litera d, litera a fiind săpată mai jos, o ipoteză fiind că spaţiul nu a permis scrierea cuvântului întreg, deoarece în continuare a fost scris sau desenat

altceva ori a fost o toartă de vas.

Scrierea a fost efectuată ulterior confecționării vasului, acest lucru reieşind din modul cum au fost scrijelite literele cu un obiect dur, probabil de silex.

Dacă s-ar fi scris în pastă moale de lut, literele ar fi avut o altă înfățişare şi ar fi ieşit în relief marginile literelor iar şanțul săpat ar fi avut altă formă şi adâncime.

Forma vasului a fost destul de mare, deoarece concavitatea ciobului dă o circumferință mare pentru vasul inițial şi se pare că a fost din partea de jos a vasului, având în vedere că grosimea acestuia este diferită, mai subțire în partea de sus şi mai groasă în partea de jos.

Culoarea lutului ars este cenuşie, ceea ce denotă o ardere incompletă sau o ardere mai puternică, ambele procedee generând o argilă de culoare cenuşie sau neagră.

Pasta de lut provine din zona locală şi este formată din luturi aluvionare care există în acel loc inundabil al luncii Dunării.

Această urmă de vas care poartă denumirea unei aşezări geto-dacice ne duce cu gândul la timpul scurs de la Sigibida la Grojdibodu.

Sincretismul Mamei Zeilor/Mamei Mari/Reei/CIBELEI cu SIBILA conservat în spațiul carpatic de azi. Sinteza CIBELE-SIBILA prin matrici lingvistice hidro-oro-toponimice. Cazul M-ții ȚIBLEȘ-LĂPUȘ

Dr. Valer Scridonesi-Călin,
Universitatea Bucureşti

1. Premize densuşianiene

[“ Dacia preistorică”, 1913, cap. Xll (par. 9 şi 12)]/ <Dp>

(1)”În părțile din N-ul lstrului... cultul divinității telurice sau al Mamei Mari a fost preponderent încă din cele mai depărtate timpuri anteistorice. Cu deosebire pe teritoriul Daciei, Rhea sau Cibele asimilată cu Gaea a fost o divinitate de primă ordine. Mamei Mari sau Rheei îi erau cu deosebire consacrate înălțimile munților, izvoarele,râurile şi peşterile.”

(2) “ ... originea numelui de Cybele a rămas până astăzi o enigmă istorică ... Încă din cele mai depărtate timpuri, Gaeea sau Mama Zeilor. .. a fost venerată şi ca divinitate profetică ... preoții şi preotesele Mamei Mari practicau ... arta divinațiunii şi ştiințele medicale primitive. “

(3) “ Numele de Cybele, atât după formă, cât şi după sens, este identic cu termenul de Sibylla, un cuvânt ce înseamnă <“profețitoare”>. Acest termen s-a mai păstrat încă până astăzi cu o numire obscură topografică în unele regiuni ale Carpaților. O veche reminiscență despre sanctuarele Mamei Zeilor, unde se consultau, odată, oracolele sale.”

(4) “ În părțile de N ale Transilvaniei, între vechiul district al Maramureşului şi Năsăudului, cel mai înalt munte poartă numele de Țibleş * [* Alte două vârfuri de munți dintre comitatul Bistrța-Năsăud şi j. Neamț se numesc Țibleşul Mare şi Țibleşul Mic] ... Tot în această regiune, unde ni se prezintă urme de mănăstiri vechi dispărute, se afla şi vârful Sibilei şi valea Sibila ... Un alt munte ... în j. Gorj poartă numele de Sibile”.

Matricea ligvistică ȚiblesICibele-Sibila şi Bela-Bila

Analiza enunțurilor (1-4) din <Dp> afirmă un sincretism al Mamei Zeilor / Mamei Mari / Reei/ Cibelei cu Sibila, perechea lingvistică Cibele-Sibila putând fi remarcată în (3-4), din (4) perechea Țibleş (maramureşenii pronunță Cibleş!)-Sibila trebuind să se regăsească pe hărți (vechi sau noi) ori în monografii (geomorfologice, geografice, etnografice etc,), chiar în zonele indicate în <Dp>. Țibleş/Cibele-Sibila reprezintă un nucleu lingvistic de identificat, definind o arie geologico-geografică habituală cu densitate mare de informații hidro-oro-toponimice legate direct de cele două personaje. Zona Maramureş/Bistrița-Năsăud conține M-ții Țibleş/M-ții Lăpuş, cu Țibleş/Cibleş (1839 m), respectiv Sibila (mai greu de identificat). Identificarea pârâului Sibila pe harta munților Lăpuş (ca Stibila) sau direct ca Sibila (pe harta vecinătății cu muntul Gutâi) şi a vf. Sibilei (“ Țara Lăpuşului”, Gr. Posea, 1962, p.67), marcat pe hărțile vechi de 25-30 ani ca vf. Arşița (1002 m), asigură conservarea adevărului afirmat în <Dp>. Aşa apare o axă vf.Țibleş - vf Sibiln într-o matrice lingvistică hidro-orotoponimică, de fixat în orizontul temporal documentabil la 40.000-35.000 de ani prin locuirea Peşterii

cu Oase (din NE10 loc.Lăpuş), după cele mai noi cercetări, cele ADN-ice, asupra oaselor de homo sapiens [v. J. Shreeve" National Geographic (România), nr. 3 (martie) 2006, pAI-53 (harta ADN a migraţiei umane pA5)], urcând apoi până la civilizaţia materială Suciu din epoca bronzului (sec.15-l4 î.Hr.), pentru zona Lăpuş. Pentru zona Ţibleş, orizontul temporal este cuprins între paleolotic (Uriu) şi neolitic (5000-3000 î.Hr, valea Zăgrii) şi epoca bronzului (Agrieş, Petrişor).

Informaţiile despre Cibele în zona munţii Ţibleş/munţii Lăpuş sunt acaparate de subzona Ţibleş (munţi, vârf, râu, vale), cu excepţia top. Groşii Ţibleşului din subzona Lăpuş. Linia de demarcaţie m-ţii Ţibleş/m-ţii Lăpuş este dată de pârâul MingetuiMinghetui/Mengetui Menghetu (născând râul Suciu), dar punând în evidenţă pe MIN/MEN - zeul (bărbat) al Lunii, de care era însoţită zeiţa CYBELE, detaliu extrem de important necuprins în <Dp>. De asemenea, oronimele şi vf. Min/Menget şi culmea Min/Men-getului, dar şi un alt pârâu Minget/Menget (afl. al Râoaiei). Alt detaliu, la fel de important, este top. Sita (sanscrit-ramayan) de sub culmea sudică Ţibleş, în bustrofedon, Atis - "favoritul Cibelei " (Dp>. p.262), ca şi cum s-a dorit această secretizare. Tot legate de Cibele sunt toponimele Zagra si Poienile Zagrei, respectiv hidronimul Valea Zagrei, legate de zeul Zagreus/Dionysos (dar şi de arianul Munţii Zagros din actualullran), care se interferează în cultul Cibelei. Prezenţa cea mai direct cibelină în subzona Ţibleş este dată.de oronimul DI. Belei (546 m) din partea SEtică a masivuliu Ţibleş la NV de toponimul Salva (v. " Mahabharata", Ed. Paralela 45,2005, p.27) şi de vecinul rodnean de peste Sălăuţa DI. Tebeleş (678 m), la rându-i cu vecin ţibleşan-vedic Şurila (853 m) peste aceeaşi Sălăuţa (diminutivare de la vedic Salaya).

Sibilei îi revin cele mai multe "onoruri" hidro-oro-toponimice de pus în evidenţă, dacă apelăm la atributele numite în <Dp> pentru Sibila Roşiiană [zona Zărand (Mărrneşti-Hălmagiu)] stabilite de Densuşianu ca: Lăpuşata/Libyssa, Gerghithia/Gurguiata, Albunea, Amalthea/Hălmagi, Aidoneus/Iadolina etc. Cu Lăpuşata, Sibila apare în numele Lăpuş (munţi, râu, luncă, depresiune, Ţara, sat, târg, Dobricu Lăpuşului, mănăstire) şi foarte important, atributul Libyssa prezent ca toponimul Libotin şi oronimul Dosul Libotinului. Gerghithia apare pe lângă pârâul Min/Men-get ca: DI. Gherdiceu, muchia şi pârâul Gârdişoara (aft. al Minget-Menget), nu mai puţin, vf. Gurguiatu (1048 m), Albunea apărând ca Izvor Alb (afl. al Lăpuş) cu izvor pe partea sudică a Vf Roşia (1212 m), pe partea nordică a Vf Roşia curgând Pârâul Roşia pe lângă Mănăstirea Roşia U. Maramureş), aceste trei Roşia indicând-o pe Sibila Roşiiană (Erithreană), iar atributul Iadolina ca Piatra Iederii şi pârâu Iedera (afl. al Lăpuş-ului). Toate acestea, numai în subzona Lăpuş (munţi, depresiune, Ţară), ca şi cum, mai ales aici, la "picioarele" vestice ale Ţibleş/Cibleş-ului/Cibelei,a propovăduit Sibila, şi încă, tocmai, cea Roşiiană! Atributul Amalthea/Hălmagiu îl putem afla în subzona m-ţii Ţibleş prin toponimul Hălmăsău (j. BN) situat la trei km de toponimul Sita (-Atis). Tot subzona Ţibleş, mai prezintă Sibila, dar ca Iadolină, în partea NE prin hidronimele Fiad şi Fiadţel (afluenţi ai Sălăuţei), respectiv toponimele Fiad şi Fiad-vale, precum şi oronimele Obcina Fiad şi Obcina Fiadului (886 m). Aceeaşi parte NE mai este puternic sibilină, prin oronimele Muntele Săbii şi Măgura Săbii (1114 m), respectiv hidronimul Valea Săbii, toate la V de Sălăuţa, pe versantul ţibleşesc. La E de Sălăuţa, pe versantul vestic rodnean, mai există oronimul Arşiţa Săbii, la nord de pârâul Valea Rea/Valea Reea şi de Obcina Valea Rea/Reea, avându-l în S pe pomenitul DI. Tebeleş, iar în E peştera Jgheaullui Zalion (PreatuIUf' f,almoxis-ul/Salmocsis-ul rodnean. Recunoaştem prin atributul Săbii pe Saba-foarte vechea denumire populară şi biblică a Sibilei, după cum prezenţa Reei/Cibelei este, de asemenea, foarte marcată şi remarcabilă. O bogată reţea de nume Baba (pârâu, deal, vale, Faţa) se genitivează/dativează în jurul DI. Tebeleş,accentuînd-o pe RhealCibele. În NE-ul extrem al masivului Ţibleş, pârâul Idişor (afl. al Boicu) se învecinează cu pârâul Fiad (la Tzvoare), iar un pârâu BILEasa întreabă dacă e vorba de SiBILA sau de CiBELE/CiBILE, dându-i dreptate lui Densuşianu, când sugerează (fără a o scrie direct) sincretismul CIBELE-SIBILA . Avem astfel şi premiza că perechea CIBELE-SIBILA va deveni ulterior, pe documentele topografice, perechea BELA-BILA (cum dovedesc hărţile Carpaţilor, detaliaţi pe masive muntoase), astfel matricea lingvistică Cibele-Sibila fiind înlocuită cu matricea hidro-oro-toponimică Bela-Bila

Concluzie

Spaţiul Carpatic a fost cartat de preotese şi preoţi ai vremurilor ce oficiau credinţa în Mama Zeilor / Mama Mare / Reea / Cibele, sincretismul Cibele-Sibila fiind o consecinţă firească a acţiunii dintru început a cartării ce s-a făcut sub supravegherea "perechii primare a întregii antichităţi Zalmoxis/ Salmocsis-Gebeleizis (Cibele a zis)", pe Gebeleizis avându-I documentat pe hărţi, în forma oronimului munte Geabelea în masivul Leaota, respectiv ca toponim Geabelea (înlocuit ca Rudari) în j.Argeş, la picioarele Leaotei.

MITUL SARABHA ÎN SIMBOLISTICA TEZAURULUI DE LA AGIGHIOL

Gheorghe Şeitan

Unul dintre cele mai reprezentative tezaure pentru arta traco-getică, tezaurul de la Agighiol, socotit a fi o nestemată arheologică, îşi aşteaptă de 73 de ani monografia la care are dreptul, o interpretare care să-l scoată din enigmistica în care este cantonat, o încercare de pătrundere în simbolistica sa decorativă.

Tezaurul amintit ni se pare a fi cu atât mai important cu cât el poate stabili o punte de legătură între lumea geto-dacică antică şi societatea feudală românească, ceea ce demonstrează implicit, continuitatea, permanența. Interpretat corect, acest tezaur este în măsură să taie nodul gordian al unei probleme care-i frământă de mult pe istoricii români de bună credință, şi anume originea dacică a familiei domnitoare Basaraba.[1]

Vom arăta în cele ce urmează, fără teama de a greşi, că numele de Saraba *însemna pentru geto-daci un motiv mitologic cunoscut de ei, în strânsă legătură cu legenda întemeierii statale a monarhului sacerdot care apare pe tezaurul de la Agighiol.*

Despre Zarabos - Sarabi la Saraba

Nicolae Densuşianu a găsit în Getica *lui Iordaneş un citat în care, după opinia sa, Basaraba apare sub forma trunchiată de Zarabos :* „ primum Zarabos Tereos, deinde vocitatos Pileatos hos, qui inter eos generosi exabant :ex quibus eis (Getis) et reges, et sacerdotes ordinabantur."[2]

Pe această bază, Densuşianu - coroborând şi cu alte date - ajunge la concluzia că neamul cel mai nobil şi mai puternic al românilor de la Dunărea de Jos, numit Basaraba, este atât de vechi, încât poate fi găsit în secolul VII î.e.n.

Atât Nicolae Densuşianu, cât şi B.P.Haşdeu, au sesizat că în Istoria bizantină *a lui Chalcocondyla, Dan, nepotul de frate al lui Mircea cel Bătrân, era numit „fiul lui Saraba", în loc de Basaraba.*[3]

Ambii istorici, pornind de la formulări de genul – „Basaraba voievod, fiul preabunului Basaraba voievod", găsite în inscripțiile vechi, afirmă că Basaraba a fost nu doar un nume voievodal, ci un titlu sacru pentru domnitorul țării.

Saraba în Dacia Hiperboreană

Vasile Lovinescu a arătat că întemeierea statelor medievale româneşti nu este decât aspectul exterior al unei reînnoiri tradiționale dacice.

Basaraba constituie numele unei caste si nu al unei familii domnitoare, care a existat în Dacia Hiperboreana. Din traducerea textului lui Iordanes **(Getica)** *care spune că* „primii dintre ei erau Sarabi terrei, dintre care se consacrau regi si preoți", *se poate deduce că Sarabii cumulau ambele funcții, cea sacerdotală şi cea regală.*

Tradiția hiperboreană a unui centru spiritual universal în Dacia presupune existența unui monarh universal, un Rege al Lumii, care era şi zeu, numit Saraba.[5]

Saraba la indo-europeni

Prin intermediul unui studiu al lui Mircea Eliade [6] , putem pătrunde în miezul problemei mitologice Sarabha, subiect abordat în scrierile vedice în literatura buhdistă, în literatura şi folclorul altor popoare indianizate ori europenizate, sedentare ori migratoare.

Important de reținut este faptul că, în limba sanscrită, cuvântul sarabha*, având ca echivalent în limba pali* sarabha, *desemneaza un* cervideu fabulos cu opt picioare *în loc de patru.*

În Maharabata, *Sarabha desemnează un Asura, a cărui încarnare este regele-ermit Paurava*[7]*, iar în* Purana, *Asura Sarabha este un monstru redutabil cu opt picioare, mai puternic decat un leu, şi adversarul lui Vişnu. Scoțând în evidența rolul religios al cerbului, M.Eliade trece în revistă diferitele valorizări ale mitului* sarabha.

El este când încarnarea unui Boddhisatva, când un Asura, adică la o ființă divină şi demonică, când un animal călăuză, ce obligă prinții la săvârşirea unui ritual de întemeiere.

Sarabha *a fost pus în legătură, pe rând, cu luarea în posesie a unui teritoriu nou sau întemeierea unui regat, întemeierea unui oraş, obținerea suveranității universale, o experiență decisivă sau conversiune religioasă. În literatura indiană veche, există o scriere intitulată chiar* „Sarabhamingajataka", *de unde aflăm cum unui rege i se arată un Sarabha pentru a-l învăța Legea, adică, sanscrita, dharma.*

Sarabha, reprezentat pe cupele de argint al tezaurului geto-dacic de la Agighiol, județul Tulcea

Descoperit în anul 1931, în movila lui Uță, tezaurul de la Agighiol, județul Tulcea, cuprinde mai multe obiecte de valoare, din argint şi aur, decorate antropomorf şi zoomorf.

Pe cele trei vase de argint, sub

formă de cupă, domină o unitate decorativă reprezentând un cerb cu opt picioare, *având coarnele sub forma unui ax central, cu mai multe ramuri pe ambele părți.*

Pe cupe se mai află diferite desene reprezentând o pasăre răpitoare ce seamănă mai degrabă cu un cocoş prinzând cu ghearele un iepure, caprine obişnuite cu patru picioare, un animal fabulos, probabil un dragon, aflat pe spatele unui porc şi altele.

Ceea ce ne interesează cel mai mult este acest cervideu cu opt picioare cunoscute, după cum am arătat mai sus, sub numele de sarabha. *Iată descrierea facută de arheologul Dimitrie Berciu a acestei decorațiuni de pe cupele de argint:* **pentru vasul nr.1,** „Animalul de la mijloc este un cerb care are coarneşe bogat desfăşurate şi acoperite cu pătrățele şi are opt picioare. Desigur, este vorba de o exagerare, care va fi avut o oarecare semificație."; **pentru vasul 2,** „Animalul central care formează unitatea decorativă principală, reprezintă un țap cu opt picioare...

Pe partea opusă a vasului, în dreptul primului animal cu opt picioare, se află un altul,cu acelaşi număr de picioare şi cu corpul acoperit cu decor similar aceluia de pe coarne"; **pentru vasul aflat în posesia Metropolitan Museum din New – York,** „Primul animal care ne atrage atenția este cerbul cu opt picioare, deja amintit."

*Însumând, pe cele trei cupe de argint ale tezaurului ,*sarabha, *cervideul fabulos cu opt picioare, este reprezentat de patru ori, ceea ce-i conferă calitatea de simbol dominant. Aşadar,* mitul sarabha *este atestat în Dacia şi arheologic, nu doar lingvistic, deşi el nu a tras atenția până în prezent. Cele opt picioare ale cerbului de pe cupele de argint nu reprezintă nicio exagerare artistică, aşa cum credea D.Berciu, ci o ilustrare a* cerbului sarabha, *care a fost o legendă daco- hiperboreană, ceea ce demonstrează o cultură mitologică de înalt rafinament.*

Sarabha şi Bha-Sarabha

În limba sanscrită, particula „bha" sintetizează mai multe sensuri : a străluci , a apărea , a se manifesta, a părea, a avea darul să, a trece drept, a arăta ca.[9] *Prin urmare, Bha-Sarabha înseamnă „*a părea, a trece drept, a arăta ca Sarabha."

Bha- Sarabha *nu poate fi decât monarhul întelept care îşi călăuzeşte norodul, precum un sarabha, spre un teritoriu mirific, care, în sens istoric, constituie mitul întemeierii statale, iar în sens religios înseamnă eliberarea de suferințele existenței. Voievodul este cel care te conduce spre celălalt mal, făcătorul de vad, acel* târtankara *călăuză – monarh. Dintotdeauna, regii geto-daci, urmând pe Zamolxis, rege şi zeu, au fost şi călăuze religioase. Însuşi Neagoe Basarab a primit numele de simbolul înțelepciunii, numit în dacică* „naga" (şarpe), *iar voievodul moldovean Ştefan a fost supranumit Ştefan cel Mare şi Sfânt. În limba română, pe lângă omonimul şi toponimul Basarabha, mai avem şi cuvântul* cosoroaba, *însemnând fiecare dintre bârnele aşezate orizontal deasupra pereților casei, în lungul acoperişului, pentru a susține căpriorii.*

Asemănarea dintre coarnele cervideelor şi structura de lemn a acoperişului caselor la români este evidentă : cosoroaba *seamănă cu coarnele unui* sarabha, *pe când căpriorii seamănă cu coarnele unui cerb obişnuit. Un neam constructor de case nu putea fi unul migrator, ceea ce ne îndreptățeşte să credem că acest mit este unul autohton, extrem de vechi, precum am arătat.*

Câteva concluzii :

• *Existența unei caste sacerdotal-regale, numită* Bha-Sarabha *în societatea dacică, se susține nu doar lingvistic, ci şi arheologic.*

• Voievodul Basaraba nu trebuie căutat în evul mediu, ci în perioada dacică de dinaintea lui Burebista.

• Tradiția sacerdotal-regală s-a păstrat nealterată la daci şi ea a ieşit la suprafață după un mileniu de la agresiunea romană, de data aceasta sub o haină creştină.

• Nu există nicio ruptură între societatea feudală valahă şi societatea geto-dacică, iar cei care au văzut în numele Basarabha o etimologie cumană au greşit.

• Regele înmormântat la Agighiol - Tulcea în sec. VI î.e.n. a făcut parte din casta Sarabha, dovadă fiind reprezentarea mitului în cauză pe obiectele de argint ce i-au aparținut.

• *Basaraba este un cuvânt compus din* bha *si* sarabha *însemnând* „Cel asemeni unui Sarabha".

• *A existat pe teritoriul Daciei, în perioada hiperboreană, un centru spiritual universal condus de un monarh-sacerdot, numit* Bha-Sarabha.

• *Cuvântul* cosoarba *, din limba română arată ca avem de-a face cu un mit autohton al unei populații sedentare, constructori de case. Este încă un argument că aici s-au format marile mituri indo-europene şi că Dacia a fost centru de civilizație a indo - europenilor.*

*

[1] De reținut forma Basaraba - şi nu Basarab - este cea care se întâlneşte în cronici şi hrisoave, deci cea corectă

[2] N. Densusianu, Dacia preistorica,Ed.Meteor,2000,p.56

[3] B.P.Haşdeu, Istoria critică a românilor.Ed.Minerva,1984,pg.94-138 şi celelalte

[4] V.Lovinescu – Dacia Hiperboreană,Ed.Rosmarin,1996,p.58

[5] V. Lovinescu greşeşte crezând că Basarabia este o formă coruptă din Ban-Saraba

[6] M.Eliade, De la Zalmoxis la Genghis – Han, Ed.Ştiințifica şi Enciclopedica,București,1980,p.137

[7] Puerava – Paorava este un nume propriu armânesc, adică dacic. O familie de armâni numită Puerava se află în prezent în Tulcea

[8] N.Berciu, Arta traco-getică, Ed. Academiei, 1969, p.33

[9] Daniela Icze – Dicționar sanscrit – român, Ed. Universității București.

ARMELE DACILOR

Stoica Vasile

Arheologia a demonstrat că a existat o diversitate tipologică a mijloacelor de luptă care cuprindea: praştia, arcul cu săgeţi, lancea toporul măciuca, diferite tipuri de sabie, cuţitul de luptă, coiful, cămaşa de zale, genunchiere şi care de luptă. Clasificarea se poate face în arme pentru lupta de la distanţă şi arme pentru lupta corp la corp. Armele de atac erau sabia curbă, sabia dreaptă, lancea lungă, lancea scurtă, măciuca, ciocanul de luptă, buzduganul, praştia şi arcul cu săgeţi iar pentru apărare casca, scutul, cămaşa de zale şi zaua întreagă. Luptătorul era echipat simplu: un suman cu mâneci lungi, încins la mijloc, o mantie aruncată pe umeri prinsă cu o agrafă şi un pantalon încreţit şi băgat în încălţăminte. şefii (tarabostesii) purtau suman cu centiron cu ornamente de aur şi argint şi o manta cu ciucuri, pantaloni şi pe cap căciula răsfrântă.

În luptele defensive, dacii preferau lupta cu gherila care obosea armata adversă până la bătălia decisivă, în plus obiceiul păstrat până târziu în Ţările Române de a pârjoli câmpurile din faţa duşmanului şi de a otrăvi apa din fântâni, pentru a reduce resursele alimentare ale inamicului, le crea avantaje considerabile. De asemenea se foloseau tactici de intimidare a duşmanului (scrisori de ameninţare) precum şi de inducere în eroare (se spunea că Decebal a tăiat la liziera unei păduri arborii de statul unui om şi îmbrăcându-i în haine „a creat" o armată numeroasă). Nici de tentativele de asasinat nu sunt străini regii daci. În ultima instanţă cetăţile, refugiile supreme, erau astfel construite încât „geţii erau vulnerabili" (Sidonius Appolinaris). În această privinţă, aflăm în elegiile lio Ovidiu următoarele pasaje: „Geţii, inamicii cei crânceni, cu arcurile şi săgeţile lor muiate în venin, aleargă în continuu spionând în jurul murilor cetăţii, călărind pe caii lor ce abia mai pot respira; adeseori înlăuntrul împrejmuirii murilor şi pe mijlocul străzilor, noi adunam de pe jos săgeţile ce zboară pe deasupra porţilor, închise fără nici un folos; în afară, nimic nu este sigur, iar cetăţuia situată pe colina de la Tomis de abia se mai poate apăra în contra incursiunii geţilor".

Armamentul care predomina în oastea dacică arată că majoritatea luptătorilor erau oameni luaţi de la muncile câmpului şi abia apoi soldaţi:

SECUREA

A fost gândită nu numai ca unealtă, cât mai ales ca armă, cu mânerul prelung îmbrăţişat de muche şi cunoscută sub numele de CATEIA. Este prezentă pe Columna sub trei forme de astă dată fără prelungirea muchiei pe mâner, dar cu tăişul lat în formă de cornul lunii şi legătura lamei cu teaca gâtuită.

Se cunosc patru tipuri principale de securi:

1. SECUREA DE LUPTĂ SCYTICĂ, despre care anticii spun că ar fi avut proprietatea bumerangului de a se întoarce la cel care a aruncat-o. Această secure îşi are originea în securea de luptă getică din bronzul IV.

2. SECUREA-TOPOR, cu tăişul lat şi rotunjit, cu gura de înmănuşare pătrată dar fără urechea caracteristică „celturilor".

3. SECUREA DE LUPTĂ TURTITĂ, cu tăişul lat şi rotunjit, cu muchea prelungită în formă de ciocan subţire. Această secure delicată a fost folosită aproape exclusiv pentru luptă.

4. SECUREA DE TIP CIOCAN-TOPOR, cu noduri în locul de prindere pe mâner.

CUŢITUL

Ca şi securea, cuţitul era în acelaşi timp şi unealtă dar şi armă, motiv pentru care a fost foarte folosit. Se purta în teacă, la chimir şi avea multe forme:

1. cuţite cu lama lată, dreaptă şi tăiş convex

2. cuţite cu lama îngustă, muchie convexă şi tăiş drept. Din aceste cuţite derivă tipurile de cuţite dacice, cu tăiş aproape ca al cosorului de vie, reprezentat des pe monumente şi foarte folosit de daci

3. cuţitul cu lama în formă de "s", derivate din cuţitele din perioada bronzului

4. cuţite cu mânerul de fier îmbrăcat în lemn sau os şi terminat în formă de bulb sau buton. O categorie aparte o reprezintă cuţitele-cosor specifice dacilor, foarte eficace în lupta corp la corp. Sunt arme foarte late şi cu vârful brusc încovoiat având lama de 20-30 cm. Mânerul de lemn prinde coada cosorului prin înfigere dar şi cu ajutorul unui inel de fier.

SPADELE

Spadele scurte aveau o lungime de cca. 0,50 cm din care mânerul cam 12-15 cm cu tăiş dublu.

Aceste spade serveau la tăiat prin lovire de sus în jos. În timp sub influenţa celtică lamele spadelor au ajuns la lungimi considerabile de până la un metru şi o lăţime de 5-6 cm.

SABIA CURBĂ

Armă caracteristică dacică cu vârful treptat îngustat şi curbată în formă de seceră şi cu un singur tăiş pe partea concavă. Tipurile mai mici se mânuiau cu o mână dar cele mari

cu două. Aceste arme de calitate au fost produse în număr foarte mare astfel încât aproape toți bărbații valizi erau înarmați unitar ba au fost și exportate la celți, sarmați și baștarni.

LĂNCILE

Se fabricau într-o puzderie de forme și modele de la mici vârfuri de țepușă la fiare enorme de lănci de 50 cm, de la forme simple fără aripi până la forme care copiază frunza de salcie sau dafin, de la forme de simple lănci de împuns la darde de aruncat și până la forme complexe cu fierul în formă de flacără. La capătul de jos majoritatea erau prevăzute cu un pinten ascuțit de fier pentru a putea fi înfipte în pământ împotriva cavaleriei.

SULIȚA

Este de fapt o lance mai mică și mai scurtă folosită la împuns dar mai ales la aruncat fie cu mâna, fie mai des cu balista.

ARCUL

Arcul ca armă ofensivă a fost folosit atât de pedestrime cât mai ales de cavalerie. Simbioza fericită dintre călărimea geto-dacă și arc le-a adus luptătorilor un bun renume în lumea antică europeană. Vârful de bronz sau fier, triunghiular, turtit și cu doi pinteni tot triunghiulari, mult prelungiți în jos, ca niște spini lați aveau la bază o teacă de prins lemnul în ea și mai rar un cui de înfipt în varga de lemn. Orientativ se găsesc trei tipuri de vârfuri de săgeți:

1. vârf cu pinteni
2. vârf cu aripi ca al lăncilor
3. vârf cu coaste, de profil helicoidal în trei muchii; este neîndoielnic că săgețile swe înveninau, nu rareori, cu venin de viperă sau altă otravă.

Un alt tip de săgeată era cea folosită de baliste care erau mai grele și mai masive.

Trebuie amintit că dacii mai foloseau ca armă lansatoare și Praștia cu care aruncau pietre sau plumbi ascuțiți la ambele capete.

SCUTUL

Era alcătuit dintr-o mică parte de metal, respectiv mănușa interioară și umbo-ul exterior, iar corpul de lemn căptușit cu piele. Forma cea mai des întâlnită era cea ovală de mari dimensiuni și mai rar rotund și mic, dar ambele variante erau bogat ornamentate. Dezvoltarea davelor, a atelierelor, a extragerii și prelucrării materiilor prime cu valențe strategice, a meșteșugarilor în general a facilitat dotarea armatei cu mijloace de luptă suficiente ajungându-se și la exportarea acestora în exterior.

DACISM ȘI LITERATURĂ

Lucia Olaru Nenati

La edițiile precedente ale acestui congres mi-am concentrat comunicările asupra legăturii dintre Eminescu, (preocuparea mea constantă!) și universul dacic, încercând a produce și câteva nuanțe mai puțin cunoscute, lucru foarte anevoios în acest areal unde totul a fost spus de multe ori și în multe feluri. Unii își vor fi amintind și de acea tulburătoare coincidență a găsirii sub casa copilăriei poetului de la Ipotești, cu prilejul săpăturilor inițiate pentru reconstituirea acesteia, efectuate pe când eram muzeograf al așezământului, a unei așezări dacice și a unei amfore (reprodusă fotografic în publicația congresului), fapt de o simbolistică aparte aflată sub semnul unui mai larg determinism, aproape ocult.

Acum voi reveni concentrând semnificațiile acelei laturi, dar lărgind aria către preocupările altor scriitori români pentru originile dacice și a semnificațiilor pe care le-au atribuit acestora. Dacă asupra unor astfel de texte apărute în epocă, precum, de pildă, conferința lui Hașdeu Perit-au dacii, ca și scrierile pe această temă ale lui Bolintineanu, Alecsandri, Asachi, s-a aplecat în primul rînd Eminescu, acela care va fi citit desigur geografia grecului Strabon și încă alte surse, ceea ce i-a permis să-și contureze ca topos mental o geografie a unei Dacii ideale - căci asta a fost ea pentru marele poet-gînditor!, voi mai aduce acum în atenție și alte contribuții de acest fel ale literaților români. Astfel se conturează activitatea unui mare jurnalist român, preocupat pînă la obsesie și de arheologie, dar azi necunoscut în această ipostază, scriitorul pe care-l numără Eminescu în inventarul său din poemul Epigonii, Cezar Bolliac, cel pe care unii confrați din epocă îl ironizau pentru această obsesie, precum se poate vedea din titlul șarjat semnat de Odobescu: Fumuri arheologice scornite din lulele preistorice de un om care nu fumează. Apariția unui op ce se datorează cercetătorului și eminescologului Nicolae Georgescu, ne ajută să cunoaștem azi această latură neștiută, să înțelegem dimensiunile reale ale „misiei arheologice" a lui Bolliac și să tragem o linie de legătură cu preocupările pentru originile dacice ale altor literați români de odinioară și din vremea mai apropiată nouă.

Unul dintre aceștia din urmă este, pentru mulți, un nume necunoscut, datorită împrejurărilor în care s-a desfășurat existența sa: în exil și, mai ales, în deplină și înverșunată veghere a mai multor dictaturi ca nu cumva să i se afle valoarea și să fie așezat la locul care i se cuvine, adică în istoria literaturii române. Numele lui este Vasile Posteucă și a fost un pribeag român bucovinean, vinovat doar de

prea multă şi patetică iubire pentru valorile noastre profunde, trăitor peste ocean, autor al unor cărţi ce adie a capodopere; preţuit ca atare de Mircea Eliade, întemeietor al Câmpului Românesc din Canada, nemurit tot acolo în bronz de statuie. Cele scrise de el despre originile dacice ca şi despre alte momente de foc ale diacroniei naţionale, le considerăm demne de a fi aduse la lumină cu acest prilej, drept care ne înscriem şi în acest an printre cuvântătorii acestui congres, nu atât din dorinţa de-a ne revela propria identitate, (ceea ce am făcut deja în cele precedente!), cât pentru a contribui la revelarea unora ce nu mai pot face singuri acest lucru şi care merită din plin a fi cunoscuţi de către lumea de azi.

DECEBAL, STRĂMOŞII ŞI URMAŞII LUI

Michaela Al. Orescu

Originea gintei latine priscă (pelasgo-traco-arimică) s-a aflat în Spaţiul Carpatic şi Hercules, fiul lui Zeus şi al Armanei (Alcmena făcea parte din această gintă). Mare erou al pelasgilor, el apare în listele regilor păstori egipteni, ca Arim. Vechii germanici îl numeau Almannus iar etruscii, Ercle. În cântecele epice ale poporului român, Hercules este numit "fecior de Râmlean". În inscripţiile romane, el apărea cu numele de "Hercoles Romanillianus". Cea mai veche tradiţie despre Hercules a fost transmisă de Dionysios din Halicarnas[1)] după care, în urma aventurii lui Hercules cu turmele lui Gerion (aflat în Spaţiul Carpatic), eroul are, împreună cu Echidna, hiperboreana fiică a regelui Faunus, patru fii, care vor pune fiecare, bazele unui neam (popor): Agathyrsus, Gelonus, Scythes şi Latinuss-Telephus. Gelonii locuiau dincolo de Borysthene, până la Urali; Telephus-Latinus şi-a aşezat poporul în Peninsula Italică.

Dion Chrysostomos (a cărui operă a folosit-o Iordanes scriind "Despre originea şi faptele Geţilor"[2)]) spunea că Telephus fusese un rege al geţilor, având un regat foarte extins, incluzând Moesia până la gurile Istrului, mărginit la apus cu Istria, la sud cu Macedonia şi la nord cu Istrul, Iordanes menţionând: Moesia, Illiria, Dalmaţia, Pannonia şi Noricum.

Herodot spune că Echidna, hiperboreana din ţara arimilor, mama lui Telephus, aparţinea unei regiuni a Scythiei numită „Hylea" (Silvosa), termen care indică regiunile muntoase şi păduroase ale Daciei vechi, mai târziu Transilvania şi Ţara Românească.

Tradiţiile argonautice au menţionat cytaeii, locuitorii regatului vast al lui Aietes, rege al colchilor şi rege peste o mare parte a Schytiei, la Marea Heagră, „Cytaea terra"[3)] regele Aietes numindu-se şi Kitaios şi având capitala lângă Istrul meridional. Locuitorii Moesiei, peste care domnea Telephus, se numeau „citei". Din aceeaşi familie pelasgo-scito-arimică au descins cei care s-au aşezat în Peninsula Italică: calablrii, siculii, appulii, şi latinii (anteriori latinilor romani).

Din Agathyrsos, fiul lui Hercules, au descins următorii regi:

Spargapithes

c.694 î.H. ,rege al agathyrşilor de lângă râul Maris (Mureş) Transilvania

Lycos (Lupul) 660 î.H

Gnuru 627 î.H

Anacharsis c.594 î.H. S a u l i o s (frate)c,594 î.H rege celebru filosof, om de legi scit, în timpul lui Darius - atacator Spargapithes Idanthyrsus

Sparab-Basarab rege agathirs, thursanul de la Muntele Ida-Troia

rege agathirs 508-506 î.H.

Herodot a întocmit acest tablou genealogic, menţionând apoi doi regi Spargapithes, în sec.VII î.H. şi respectiv sec.V î.H. Un al treilea rege Spargapithes, fiul reginei Tomiris, a domnit peste massageţi în vremea lui Cyrus. [1)] Sbar(g)abithes - patronim Sbarab-Sbarabita – Sbarabiscus - Sbarabescus.

Spargapithes era numele dinastiei regale a agathyrşilor.

Reluând din scrierea pierdută a lui Dion Chrisostomos "Getica", Iordanes spune că toţi regii dacilor erau din neamul Zarabilor-Bazarabiior.

In „Istoria bizantină" a lui Chalcocondyla, Dan, voievodul Tării Româneşti, (a.1444) era numit şi "fiul lui Saraba".[2)]

În istoria poporului român de la Dunărea mijlocie, neamul cel mai vechi, cel mai nobil şi cel mai puternic a fost cel al Basarabilor, din care se alegeau în Evul Mediu, vechii Bani ai Severinului, ai Craiovei, domnii Ţării Româneşti.[3)]

După izvoarele istorice italiene, sârbeşti şi poloneze, Basarabii au domnit şi au dat numele Basarabiei. Şi Ţara Românească se numea Basarabia. În Evul Mediu, Basarabii domneau şi în Ţara Haţegului, numindu-se cnezi, în Banat şi Oltenia - Bani, în Ţara Românească - voievozi, în Făgăraş şi în Omlaş - domni şi duci. [4)]

„Udrişte Năsturel, în stihurile sale din Pravila tipărită la Govora în a.1640, numeşte dinastia Basarabilor : "casă prea luminată şi preaantică".[5)]

Decebal, regele dacilor, se înscrie între aceşti strămoşi şi aceşti urmaşi.

COLUMNA TRAIANA

Michael Al. Orescu

Monument istoric dar şi de artă, construit ca o cronică în imagini desfăşurate în spirală pe o bandă care o înconjoară, Columna Traiană este o operă remarcabilă care celebrează, peste milenii, cele două războaie ale împăratului Traian, purtate împotriva dacilor, care reprezentau o forţă şi un pericol, în acelaşi timp, pentru Imperiul Roman.

Construită la ordinul împăratului şi sub conducerea lui Apollodor din Damasc, la ea au colaborat mai mulţi artişti, timp de câţiva ani.

Corpul coloanei de marmură, cu înălţimea de 39,83 m., reprezintă prin basoreliefuri, istoria celor două războaie de cucerire a Daciei de către Traian.

Pe soclul columnei, Senatul Roman a pus o inscripţie care datează din anii 113 d.H., când a fost inaugurată columna, iar la anul 117 ea a devenit mormântul împăratului Traian. O urnă de aur, conţinând cenuşa împăratului, a fost amplasată într-o încăpere din soclul columnei.

Pentru construirea Forului lui Traian, s-a săpat o şa care lega Colina Quirinal de Colina Capitoliului.

Este probabil că înălţimea acestui loc corespundea înălţimii de 39,83 m. a columnei.

Inscripţia de deasupra intrării, inscripţie săpată în marmură, cu litere monumentale, arată astfel:

SENATVS POPVLVSQVE
ROMANVS
IMP(eratori) CAESARI DIVI
NERVAE F(ilio)
NERVAE TRAIANO AVG(usto)
GERM(anico) â
DACICO PONTIF(ici)
MAXIMO TRIB(unicia)
PORT(estate) XVII IMP(eratori)
VI CO(n)S(uli) VI P(atri)
P(atriae)
AD DECLARANDUM
QVANTAE ALTITVDINIS
MONS ET LOCVS TAN TIS
OPER IBVS
SIT EGESTUS
în traducere:

SENATUL ŞI POPORUL
ROMAN
ÎMPĂRATULUI CAESAR FIUL
DIVINULUI NERVA
NERVA TRAIAN AUGUST
ÎNVINGĂTORUL GERMANILOR
ÎNVINGĂTORL DACILOR,
MARE PONTIF
INVESTIT PENTRU A XVII
OARĂ CU PUTERE DE TRIBUN,
SALUTAT PENTRU
A ŞASEA OARĂ CA
ÎNVINGĂTOR, CONSUL
PENTRU A ŞASEA OARĂ
PĂRINTE
AL PATRIEI, SE
DEMONSTREAZĂ CE ÎNĂLŢIME
A MUNTELUI ŞI A LOCULUI A
FOST EXCAVATĂ PRIN
EFORTURI ATÂT DE MARI.

Considerăm că interpretarea justă a inscripţiei este aceasta din traducere, deoarece columna a fost dedicată împăratului Traian, a fost ridicată la ordinul său şi ea are înălţimea muntelui (colinei) care a fost excavat.

Sensul inscripţiei nu a fost înţeles corect, sensul fiind: SENATUL ŞI POPORUL ROMAN <u>dedică</u> ÎMPARATULUI CAESAR...

Interpretarea inscripţiei de către unii cercetători a generat concluzii dea dreptul "dezarmante" şi anume că această operă istorică şi de artă romană, cronică în imagini a războaielor purtate de împăratul Traian cu dacii ar fi fost ridicată <u>numai</u> pentru a da măsura lucrărilor de excavaţie. Mai mult, învăţatul italian Giuseppe Lugli pretinde că acesta era scopul iniţial al columnei. Că în timpul lucrărilor, poate chiar Apollodor şi-a dat seama de absurditatea unei coloane uriaşe dar netede, neoferind ochiului nimic atractiv (!), s-ar fi hotărât ca fusul columnei să fie împodobit cu basoreliefurile atât de evocatoare ! Că un anume formalism rigid al romanilor n-ar fi îngăduit ca hotărârea

de a ilustra columna, eventual necuprinsă în decretul iniţial al Senatului, să apară în inscripţie," tot aşa după cum nu se spune niciun cuvânt despre faptul că monumentul a devenit mormântul împăratului care îi poruncise".[1)]

Inscripţia datează din anul 113 când a fost inaugurată columna, iar împăratul a decedat la 117 şi inscripţia nu a mai fost completată.

Este absurd să se considere că Senatul n-a intenţionat să închine columna împăratului Traian şi luptelor lui victorioase împotriva dacilor, ci a vrut să marcheze doar efortul făcut pentru realizarea Forului şi a Colinei.

Traian a supus definitiv Dacia (iar dinastia regilor daci s-a încheiat o dată cu Decebal) şi a ordonat realizarea columnei tocmai ca să glorifice şi să ilustreze luptele sale cu redutabilii daci, ilustrare care s-a dovedit necesară, după pierderea sau ocultarea celor mai multe documente scrise despre cele două războaie ale lui Traian cu dacii şi chiar COMENTARII DESPRE RĂZBOIUL DACIC, scrise de el însuşi, acestea dispărând.

Triumful organizat cu mare pompă şi Columna Traiană nu constituiau o povară a Senatului şi a poporului roman, Traian aducând la Roma aurul lui Decebal.

PE URMELE LUI ZALMOXE – CARPATIA

Prof. Maria Piştănilă

Lucrarea de faţă se încadrează în programul ştiinţific al Congresului, la secţiunea 2. – Cultura şi civilizaţia dacicăreflectată în mitologie, credinţe, tradiţii, folclor, medicină, literatură şi artă şi are trei părţi:

1. Consideraţii generale privind alegerea cărţii, care dă şi titlul lucrării, precum şi argumentele ce au stat la baza deciziei mele de a veni la Congres cu o prezentare de carte.
2. Prezentarea propriu-zisă.
3. Consideraţii finale.

Cartea PE URMELE LUI ZALMOXE – CARPATIA este scrisă de Alexandru Ştefan, român trăitor pe meleaguri elene, şi pe care cu ajutorul lui D-zeu, cu acceptul autorului şi cu binecuvântarea părintelui meu duhovnic, mă voi învrednici să o prezint la al 7-lea Congres Internaţional de Dacologie: "Decebal 2006".

Aşa înţeleg să mă fac şi eu părtaşă la rezidirea spirituală a neamului nostru românesc, şi să aduc o fărâmă de bucurie şi o rază de lumină printre participanţii la acest Congres.

Prezentarea cărţii va fi însoţită şi de o mini-expoziţie a revistei "Făclia lumii", ce apare la Cluj-Napoca, sub coordonarea aceluiaşi Al. Ştefan. Menţionez că nu am ales întâmplător această carte spre a fi prezentată unui public avizat şi ales, ca cel în faţa căruia îmi voi susţine dizertaţia, cartea înscriindu-se perfect în tematica Congresului.

Câteva argumente în acest sens sunt aşadar necesare. Filolog de formaţie, în cei 40 de ani de carieră didactică, am devenit un apărător al lecturii şi al cărţii. Aşa am căzut pradă cărţii lui Al. Ştefan, care vorbeşte despre Dacia Hiperboreană, pe care autorul o numeşte ""rima civilizaţie de pe Pământ" (p. 2), având în componenţă 33 de regate cu o singură capitală – Carpatia. Această carte, în opinia mea, este o dovadă incontestabilă a faptului că în noi, românii, zac comori ce nu pot fi nici ascunse nici furate.

Voi încerca să argumentez ideile exprimate în carte, precum şi cele de cercetare mai atentă, de descoperire şi valorificare a tezaurului strămoşesc pe care cartea le susţine, atât cu ajutorul opiniilor obţinute de la diverşi cititori (elevi, dascăli, simpli ţărani, istorici, artişti, preoţi etc.), cât şi cu propriile-mi capacităţi de percepere a mesajului cărţii.

Spaţiul "multicultural" în care trăiesc şi muncesc, mă obligă şi, cu îngăduinţa d-voastră, îmi rezerv dreptul de a explica, la momentul oportun, şi afirmaţia şi ghilimelele.

Tot ca un argument în favoarea prezenţei mele la acest Congres de Dacologie, stă şi revolta mea la răspunsul pe care D-l Napoleon Săvescu, l-a primit de la Ministerul Culturii şi Cultelor, la scrisoarea Domniei Sale, din 09.12.2005, adesată Prea Fericitului Părinte Teoctist. Acel răspuns m-a nemulţumit profund şi m-a determinat să mă alătur tuturor celor care nu "pupă poala lui Traian" !

În concluzie: cartea "Pe urmele lui Zalmoxe – Carpatia" se deschide cititorului credincios; ea nu angajează cititorul decât la trezire a conştiinţei de sine; face apel la înţelepciunea din noi în faţa evidenţei. Lectura acestei cărţi poate fi o piatră de încercare, o ispită nepăcătoasă, o bucurie pe care numai o rugăciune fierbinte ne-o poate procura.

Cu toate că dacii nu au fost un popor de cotropitori (cuceritori), eu sper să vă "cuceresc" cu această carte de suflet.

O NOUĂ DOVADĂ DESPRE ORIGINEA DACICĂ A TOPONIMULUI RÂMNIC

Prof. gradul I, Vasile Roman

La al VI-lea Congres Internaţional de Dacologie, am prezentat comunicarea „Râmnic – toponim de origine dacică". Ipoteza se baza pe inscripţia REB de pe cinci fragmente ceramice descoperite, în perioada 1972 – 1980, pe şantierul arheologic din Buridava dacică (Cosota – Ocniţa), cât şi pe existenţa în vocabularul nostru activ, în multe zone din Oltenia a cuvântului Reb. Anul acesta, 2006, am fost informat de profesorul Gheorghe Vieru, care a condus o delegaţie a Inspectoratului Şcolar Judeţean Vâlcea în Austria, că la Biblioteca Landului Salzburg, într-o sală de lectură devenită muzeu, pe pereţii laterali, au fost descoperite, sub straturile de zugrăveală, mai multe hărţi pictate (frescă), inclusiv harta Ţării Româneşti datând din secolul al XV-lea sau al XVI-lea. Mi-a arătat şi o fotografie pe care, suprapunând lupa pe punctul indicat, am citit Rem.

Constat că oraşului nostru nu i se spune nici Ribnic şi nici Rebnic, cum l-a întâlnit profesorul univ. dr. docent Aurelian Sacerdoţeanu în documentele vechi şi nici Râmnic, a cărui etimologie, unii filologi şi istorici o consideră încă de origine slavă. Ci, pur şi simplu, Rem.

Noua denumire Rem a oraşului nostru Râmnic descoperită pe harta Ţării Româneşti veche de aproape 600 de ani, confirmă ipoteza emisă de noi privind proveniența toponimului Râmnic din antroponimul dacic REB. După universitarul arheolog Dumitru Berciu, inscripția REB semnifică numele unui personaj important, „o căpetenie, un şef" şi, adăugăm noi, un şef cu mare autoritate şi influență în rândul dacilor autohtoni din moment ce amintirea şi numele lui s-au perpetuat până în zilele noastre. Pentru ilustrare, redăm un fragment din studiul „A. Sacerdoţeanu, Originea şi condițiile social – economice ale dezvoltării vechiului oraş Râmnicu-Vâlcea", în Buridava, *vol. I, 1972 pag. 38.*

„Cea dintâi atestare documentară în limba slavonă a oraşului Râmnic este din 20 mai 1388 şi se referă la râul cu acest nume în redacția Ribnic, care este veche şi dominantă, formele Răbnic şi Râmnic fiind mai noi. Este probabil că râul a luat numele de la oraş… mai sus fiind cunoscut ca râul Olăneştilor şi uneori Cheia. Prioritatea hidronimului asupra toponimului (şi invers) va continua să fie discutată atâta vreme cât nu se cunoaşte originea cuvântului": „Na Rîbnițeh vodenița" (1388); „Vâ oraşi glagolemago Rîbnic" (1389), „Rîbnițe na Oltî", pus alături de apă: „Vodu Rîbniceskoiu" (1392); „Na Rîbnițe" (1402-3) „ză hotari Ribnițkom" (1440); „Ot Ribnik" (1475); „Răbniku" (1478)."

Reținem ideea că savantul Aurelian Sacerdoţeanu a publicat textele despre Râmnic scrise cu alfabet chirilic în limba slavonă, care era la noi limbă oficială în cancelarii şi biserici până la mijlocul secolului al XIX-lea. În exemplele menționate, cuvântul traco-dacic REB, plus sufixul –nic, transcris cu alfabet chirilic (şi nu tradus în limba slavonă) au dat Rebnic, Ribnic sau Râbnic, iar cuvântul Rem, scris cu alfabet latin, plus sufixul –nic a dat Remnic, Rimnic sau Râmnic, păstrându-se, astfel, sensul şi forma originară daco-română până în zilele noastre.

Se desprinde şi o a doua idee: cele două rădăcini, REB şi Rem, au coexistat, adaptându-se legilor şi canoanelor fonologiei care au guvernat evoluția limbii române.

• Rebnic a dat în limba română, mai întâi, Ribnic (A. Sacerdoţeanu), similar evoluției fonetice a cuvintelor tempus>timp, bene>bine, denarus>dinar, mentem>minte, dentem>dinte etc. şi, sub influența limbii slave, >Răbnic sau Râbnic, desemnând unul dintre cele mai pitoreşti şi mai interesante oraşe ale țării, RÂMNIC.

• Se cuvine să prezentăm în favoarea noii ipoteze şi alte aspecte ale moştenirii lingvistice. De pildă, se consideră că aparțin acestei moşteniri dacice sufixele atât de frecvente şi caracteristic româneşti: -esc (omenesc, crăiesc…), -eşte (bărbăteşte, trupeşte…); probabil şi -nic, sufix extrem de productiv în sensul participării la îmbogățirea vocabularului limbii române cu cuvinte aparținând diferitelor etnii: geto-dacă şi latină: puternic, zilnic, localnic, amarnic, datornic, casnic…; slav: vârstnic, darnic, obraznic, platnic, zadarnic...; bulgar: slugarnic, grabnic…; maghiar: hotarnic… etc., este tot o moştenire dacică.

• În procesul de comunicare orală sau scrisă, s-au produs şi încă se mai produc unele fenomene lingvistice specifice cuvintelor traco-dacice şi latine, valabile, în cazul nostru, şi pentru Rem, numele oraşului nostru pe harta veche a Țării Româneşti. Consoana m a cuvântului Rem, din punct de vedere al pronunțării face parte din grupul de sunete b, m, p., care se numeşte bilabial (la pronunțare participă ambele buze spre deosebire de alte sunete labio-dentale, guturale, siflante, vibrante, palatale etc., care se articulează într-un anumit punct al canalului vorbitor). Sunetul bilabial b din Reb a fost substituit (involuntar) de sunetul m din Rem, deci aparținând aceluiaşi grup bilabial de sunete b, m, p. Asemenea alternanțe de sunete (c/g, g/c, b/p, p/b, m/b, b/m) se mai întâlnesc şi astăzi, îndeosebi, în limba română vorbită.

* * *

Rebnic, Ribnic şi Râmnic, sau Remnic, Rimnic şi Râmnic sunt derivate ale aceluiaşi cuvânt dacic Reb sau Rem, căruia i s-a adăugat sufixul –nic.

Se poate trage concluzia, fără drept de tăgadă, că toponimul Râmnic este cert de origine geto-dacă, şi nu slavă = peşte, cum susțin unii slavişti pe baza teoriilor clasice nefundamentate ştiințific: cuvântul slav Râba + sufixul –nic ar fi dat Râbanic (v. Comarnic) şi nu Râmnic. Ori, în toate documentele, vechi şi noi, nu se întâlneşte forma slavă „Râbanic" pentru toponimul „Râmnic".

Cititorului dornic de a descoperi şi alte dovezi despre originea dacică a toponimului Râmnic le recomandăm cărțile, studiile şi articolele pe care le-am publicat în ultimii ani: „Mărturii şi evocări. Din istoria culturii vâlcene", ediția a II-a, 2003, „Râmnic – toponim de origine dacică" 2004, şi în publicațiile: „Râmnic", „Columna", „Renaşterea", „Viața Vâlcii", „Monitorul de Vâlcea" şi „Dacia Magazin" – 22, mai – iunie, 2005, cuprinzând lucrările celui de al VI-lea Congres Internațional de Dacologie.

ORIGINEA DACICĂ A NUMELUI MARAMUREŞ

Prof. dr. Nuțu Roşca

Numele Maramureş a trezit de mult timp interesul cercetătorilor. Numeroşi istorici şi lingvişti au încercat să explice originea lui. S-a pornit de la descoperirile de arheologie, de la lucrările lui Herodot, Strabon, Iordanes, Philemo, Pliniu cel Bătrân, de la studiile de istorie dacică şi de toponimie. Analizând temeinicia datelor de la care au plecat, valoarea ipotezelor lansate şi a argumentelor de susținere, ne-am putut da seama de contribuția pe care a adus-o fiecare cercetător în parte, precum şi de stadiul, în ansamblu, la care a ajuns soluționarea problemei privitoare la numele Maramureş.

După cercetări penetrante a unui bogat material, am ajuns la următoarele considerații finale:

1. Numele Maramureş are o istorie îndelungată şi o evoluție complexă cu mai multe faze.

2. Tisa inferioară s-a numit, într-un timp din antichitate, Mureş, fapt dovedit de Istoriile lui Herodot şi de Geografia lui Strabon.

3. Numele Mureş, purtat de râul care astăzi se numeşte Tisa, este mai vechi decât numele Tisa cu mai bine de un mileniu, fapt dovedit de lucrările lui Herodot şi Iordanes.

4. Numele Mureş, care provine de la cuvântul comun din limba dacică - mariş - şi însemnează apă, era purtat şi de Tisa şi de Mureş, dovadă că îl avem şi în hidronimul Maramureş purtat în vechime de Tisa superioară.

5. Un râu din Maramureş, afluent al Izei, se numeşte, în documente medievale, Maramureş, dovadă că vechiul nume al acestui râu s-a păstrat asupra unuia din izvoarele lui. De la Onciul am reținut precizarea că Tisa s-a numit Mureşul Mare, spre a o deosebi de afluentul să –Mureşul. De la Iorga reținem că numele Maramureş vine „din moştenirea noastră dacică". Hidronimul Maramureş s-a format din două cuvinte comune dacice: mara = Mare + mariş > apă, râu > Mureş = Mare Râu = Râul Mare = Maramureş. Acest nume l-a avut în vechime Tisa superioară şi numele corespunde semantic. Acesta este cel mai mare râu al ținutului. Cu timpul, acest nume a trecut asupra ținutului, iar asupra râului s-a extins numele Tisa din partea inferioară a marelui râu. De aici avem toponimul Țara Maramureşului, Terra Maramorusiensis. Tot aşa si-au luat numele de la râuri şi alte țări: Da la Lăpuş Țara Lăpuşului, de la Moldova Țara Moldovei, de la Bârsa Țara Bârsei şi altele.

REZONANȚE DACE ÎN MENTALITATEA POPORULUI ROMÂN

Frandăş Ilie-Simion

"Iar noi locului ne ținem,
Cum am fost aşa
rămânem"
(M. Eminescu)

Aşa cum spunea Lucian Blaga, există două lucruri care apasă asupra omenirii şi fără de care nu se poate trăi: aerul şi istoria. Pornind de la această realitate, constatăm că atunci când cineva abordează perspectiva viitorului, este obligat să răspundă la două întrebări: "cine e?" şi "de unde vine?". Numai pe baza acelor răspunsuri se poate trasa planul mersului înainte. Din această cauză,cunoaşterea istoriei ar trebui să fie o datorie sfântă pentru oricine,dar mai ales pentru noi cei ce trăim pe acest meleag binecuvântat de la Carpați şi gurile Dunării, unde s-a plămădit civilizația europeană încă din neolitic cu referințele culturale ale Gânditorului de la Hamangia sau ale celebrelor tăblițe de la Tărtăria. Din păcate, istoricii au insistat destul de puțin pe cercetarea şi punerea în valoare a acelor vechi vestigii, permițând interpretări şi teorii tendențioase şi potrivnice adevărului.Din acele epoci vechi, la noi, în ținutul Reghinului, în mai multe localități au fost descoperite topoare din piatră perforată, pe care oamenii le păstrează şi acum ca pe nişte odoare sfinte şi miraculoase,transmițându-le cu limbă de moarte urmaşilor. Acest fapt confirmă oarecum conservatorismul genetic al rădăcinii viței neamului nostru statornic de milenii pe aceeaşi arie geografică. Din această regiune vastă ce cuprinde Carpații şi Peninsula Balcanică, din rădăcina traco-getodacă au roit ramurile popoarelor europene de mai târziu şi, poate, chiar a unor popoare asiatice. Dintr-o limbă comună s-au desprins dialecte care, cu timpul, s-au individualizat în teritorii mai restrânse. Astfel, strămoşii noştri daci s-au desprins

direct din rădăcina de bază a acelui mare neam purtând pecetea genetică pe structura biologică caracteristică rasei albe, cu statura mijlocie, părul şaten sau negru şi ochii căprui.Aceste caractere ne-au fost transmise nouă peste secole şi milenii şi nicio conjunctură istorică nu le-a putut şterge. Astfel, dragostea de cântec şi joc,face ca şi astăzi să ne putem mândri cu adevărate nestemate din această comoară. Cornul de taur sau de zimbru pe care strămoşii noştri îl purtau în lupte sau la vânătoare a rămas în obiceiul bucinatului la turcă din seara de Crăciun, iar Serbările Dionisiace se regăsesc în Obiceiul Plugarului care animă pleiada sărbătorilor noastre de primăvară. La fel sânt povestile despre potop sau despre Baba Dochia, care izvorăsc din acelaşi izvor strămoşesc. Acum în mileniul trei al erei creştine, am văzut în satul Săcalul de Pădure, judeţul Mureş, bătrâni îmbrăcaţi în straiele aceluiaşi port ca al dacilor de pe columna traiană, iar în satul Idicel Pădure, din acelaşi judeţ, există încă multe garduri de nuiele, construite după modelul dacic. În aceeaşi ordine de idei, se încadrează şi construcţiile din bârne prezente în multe locuri de la noi,ceramica modelată direct,fără roata olarului sau modelele de purtat părul atât la femei, cât şi la bărbaţi. De la aceiaşi străbuni am moştenit şi unele particularităţi ale hranei şi medicina populară. In acest sens, merită să remarcăm concluziile trimisului împăratului Iosif al II-lea în ţinuturile transilvane care, înaintea vizitei acestuia, îl informa despre ponderea însemnată a lactatelor şi a produselor naturiste în alimentaţia românilor, toate contribuind la fertilitatea acestui neam. Pe lângă acestea,credinţa în nemurirea sufletului, rămasă vie în întregul spaţiu carpato-danubian, vine să încununeze cu o adevărată filozofie populară bocetul şi jocurile de priveghi care fac parte din ceremonialul petrecerii mortului. Am auzit destui bătrâni care îşi doreau moartea, percepând-o ca pe o mântuire, iar faptul de a nu întrista venirea morţii îl regăsim în cuvintele: "Bine că l-a luat Dumnezeu" , spuse tot cu ocazia pomenirii mortului. De la aceiaşi străbuni am mostenit şi acel grad de duplicitate cu ajutorul căruia astăzi se migrează atât de uşor de la un partid la altul sau uşurinţa datorită căreia, în campaniile electorale, cineva îşi vinde votul. Dar acestea nu pot echivala dorul ducului, ce îi cuprinde primăvara pe ciobanii din zonele submontane, care aşteaptă cu emoţie ieşitul turmelor la păşune, confirmându-se de fiecare dată că îndeletnicirea de crescători de animale a fost moştenită şi transmisă prin milenii. Prin această îndeletnicire, omul spaţiului carpatic a avut şi a păstrat legătura directă cu natura care l-a răsplătit cu bogăţiile ei şi l-a pedepsit doar atunci când s-a depărtat de ea, tratând-o cu dispreţ.

În încheiere, mai menţionez că despre demultul existenţei noastre, nu vorbesc numai pietrele,pe care bine le-a remarcat Paul Mac Kendrik, ci şi aceste caractere de care am vorbit aici. Lumea se schimbă mereu şi pe cărările pe care am cutreierat în copilărie, constatăm mai târziu că a crescut iarba, dar iată că puterea genei noastre strămoşeşti a rezistat mileniilor. Alte neamuri au fost tentate sau silite să migreze pe alte locuri,dar noi am rămas statornici ca pământul cu câmpiile, cu munţii şi cu codri săi.

Şi pentru că acest congres poartă numele vestitului rege Decebal, citez din Dio Casius câteva însuşiri ale marelui om: „Priceput în cunoştinţa războiului şi dibaci în mânuirea lui, înţelegând când să lovească şi când să se retragă, meşter în aşternerea curselor şi iute la faptă, ştiutor a se folosi de izbândă cât şi a îndrepta înfrângerea".

Testamentul Zalmoxian Dacoromân

Gheorghe Gavrilă Copil

Studiul, 45 de pagini, a fost prezentat pentru prima dată în urmă cu 35 de ani în cadrul **Cercului Deceneu** pentru studierea limbii şi scrierii dacilor. Nu mai există nicio îndoială că deschide un nou domeniu de cercetare în cultura dacoromână. Doar lipsa unei mediatizări adecvate a întârziat şansa cercetării tezaurului folcloric sub un alt unghi. Studiul are în vedere basmele Povestea Porcului, Tinereţe fără bătrâneţe şi viaţă fără de moarte, Porcul cel fermecat şi poemul Mioriţa. În rândurile ce urmează, câteva extrase din studiu, pe marginea primelor două basme.

Fata de împărat din Povestea porcului pleacă după Făt-Frumos (după ce îi arsese pielea de porc). Ajunge la o căsuţă, pe nişte locuri unde "pasăre măiastră nu vine…necum om pământean". Pe celălalt tărâm. Purtată de iubire. Nu ascultase sfatul cel bun. Făt-Frumos din Tinereţe fără batrâneţe şi viaţă fără de moarte ajunge şi el pe tărâmul celălalt, unde dobândeşte viaţa eternă. Atras în lume de dorul părinţilor, se întoarce pe pământ, unde îşi pierde nemurirea.

Fata de împărat pătrunde în lumea cealaltă, unde caută Mânăstirea de Tămâie. Îşi va purta sarcina, pruncul mult aşteptat, în lumea cealaltă. Va naşte în al patrulea an. Zalmoxe a stat într-o altă lume, nevăzută, într-o peşteră, trei ani, în al patrulea reapărând, dăruind oamenilor lumina.

Iisus, după trei ani de misiune între oameni, a stat trei zile în lumea morților, a treia zi înviind. Și duppă alte zile, trece în lumea cealaltă, a vieții eterne, la Tronul Ceresc, care, în basm pare a fi Mânăstirea de Tămâie, unde ajunsese Făt-Frumos. Fata de împărat, în lumea cealaltă, nu află unde este Mânăstirea de Tămâie, nici de la Sfânta Miercuri, nici de la Sfânta Vineri, nici de la Sfânta Duminecă, aceasta spunându-i: "Că aici este capătul unei lumi necunoscute, încă și mie și oricât ai voi tu și oricine altul să mai meargă înainte de aici, este cu neputință." De fapt, fiica de împărat nu află, nu poate afla, încă, Mânastirea de Tămâie, perntru că spiritul ei este umbrit de păcat. Din lumea nepământeană, din ființele ce ascultau de Sfânta Duminecă, Ciocârlanul (o ființă bună și binefăcătoare, care, mânată de dor, ajunsese mai departe, într-o altă stare, superioară spiritual, la Mânăstirea de Tămâie, cu prețul unor eforturi, cu sacrificiu - își frânsese piciorul), știind drumul, o ajută să ajungă la Mănăstirea de Tămâie. Însoțiă de ciocârlan, călătorește un an de zile, până la gura unei peșteri. Până la Împărăția lui Dumnezeu. Iisus ne învață că aceasta este în sinea noastră, omul fiind templul acestei împărății.

Fata de împărat nu e purtătoare de prunc pământesc, ci spiritual, într-un ciclu de studii și experiențe de patru ani. Descoperă Podul Minunat (Calea), podul și castelul fericirii sale, în cealaltă lume, în cea spirituală. Iisus, știm, este Calea, Adevărul și Viața.

Basmele liturgice dacoromâneşti preced timpul vieții și activității lui Iisus Hristos.

În calea fetei de împărat se interpune Talpa Iadului, în a lui Iisus se interpune Lucifer.

Fata de împărat, la Mânastirea de Tămâie, va întâlni podul și castelul mântuirii sale, va întâlni pe însuși Făt Frumos, Împăratul eternei iubiri. Al fericirii. Atributul esențial nou-testamentar al divinității este iubirea. Dumnezeu este însăși această iubire.

Sibilele, fecioarele preotese ale vechilor temple, așteptau ca una din ele să nască pe mântuitorul lumii.

Patru ani (sau până în al patrulea an), fecioarele Testamentului Zalmoxian Dacoromân erau, din generație în generație, purtătoare, la modul spiritual,al sarcinii pruncului mult așteptat. Despre nașterea fiicei de împărat textul liturgic păstrat în tiparul imuabil al basmului ne spune: "Și ea a născut pruncul fără a simți câtuși de puțin durerile facerii." Și Fecioara Maria l-a născut pe pruncul Iisus fără dureri, rămânând întru feciorie. Iar conceperea pruncului în lumea pământească de către Împăratul de dincolo (Făt Frumos), din lumea nevăzută, nu este esențialmente diferită de conceperea pruncului Iisus de către Sfântul Duh, în pântecele Fecioarei Maria. Împăratul Mânăstirii de Tămâie este Făt Frumos. Că pruncul a fost plămădit într-un chip nepământesc, ni se atestă prin fecioria permanentă a tânărului Făt (feciorie) Frumos, reliefată atât prin numele de Făt, cât și prin calificativul de Frumos. Chiar cuvântul mânăstire , din Măstirea de Tămâie, indică așa ceva. În Testamentul Zalmoxian Dacoromân, călugăria, feciorii călugări și fecioarele călugărițe își aveau o statornică tradiție. Și în Noul Testament fecioria este la loc central, Fecioara Maria, Iisus Cristos. Și în vremile noi testamentare.

TEOLOGIA ZAMOLXIANĂ, KOGAIONUL ȘI SPECIFICUL ROMÂNESC UNIC

Iulian Gavriluță

„ Orice am face. Ori cine am fi, oriunde și oricând ne definim prin acestea trei: HRISTOS, APROAPELE ȘI ROMÂNIA, pe coordonatele lor creștem sau descreștem"

Lucrarea de față vrea să arate predispoziția neamului nostru la îmbrățișarea unică a creștinismului. Și de unde unică? Din faptul că suntem moștenitori ai unui neam străvechi(cca. 4578 de ani), cu o credință henoteistă (într-o divinitate unică, revelată – ca și evreii), cu o înțelepciune și vitejie aparte. Vom prezenta pe scurt aceste baze și rădăcini puternice pline de înțelepciune, istețime și frumos, rămânând ca, în altă ocazie, să reluăm mai pe larg și mai în adânc aceste demonstrații.

Afirmăm ca o concluzie temeinică: coordonata dacică- mai mult decât cea romană - este esența sufletului românesc.

Motto: „Cine nu știe ce este, pentru ce este, de unde vine și încotro merge, este un zero absolut, care vine din zero absolut și se îndreaptă tot spre un zero absolut - adică un nimeni enorm!"

Pr.Iulian Gavriluță, "Cugetări duhovnicești" - Jurnal teologic I

(I). Introducere

Până în a doua jumătate a mileniului al II lea I.Hs., triburile trace, dordonii fondează Troia, tracii ahei și dorienii făuresc lumea greacă, iar traco ilirii ajung în Italia de azi[1]. Până în mileniul al III-lea, se vorbește

de „ pretraci", după această dată şi cea mai mare parte a primei jumătăţi a mileniului II sunt numiţi„traci străvechi", iar locuitorii spaţiului Carpato-Dunărean de la sfârşitul epocii bronzului până la Hallstatul mijlociu, cca sec. XIV-VIII Î.Hs, în denumirea de „ geto-daci vechi". Începând cu secolul al VII-lea Î.Hs., se poate vorbi despre geto-daci, respectiv geţii de la Dunărea de Jos. În sfârşit, din secolul al VII-lea până la începutul sec. I I.Hs şi de dacii din Transilvania, Crişana şi Banat.[2] Din „ Honograful" scris de Caldei la anul 3360 de la Creaţie (pe vremea lui Avraam Patriarhul) tradus în limba greacă de Gheorghe Chedrinul din Constantinopol în anul 1000, iar în chirilică în anul 1837, se desprinde pomenirea neamului strămoşilor noştri. Dacă anul I al lumii este considerat anul ieşirii lui Adam din Rai şi anul 2572, anul cînd Noe împarte lumea fiilor săi, atunci putem zice că avem prima menţionare a „firului roşu" a străvechilor noştri strămoşi. În capitolul 10 din Facere, Biblia pomeneşte neamul lui Iafet (fiu al lui Noe din care se trag strămoşii noştri dacii) care primeşte moştenire actuala Europă. Mai departe descendenţii lui Iafet, Magog-sciţii, Tiras-tracii moştenesc astfel bătrânul continent în întregimea sa. A doua pomenire în Biblie este la Cartea II Macabei capitolul 4, 47 unde se spune: " Şi pe Menelau, capul a toată răutatea. L-a scos nevinovat; iar pe nenorociţii aceia care măcar şi la sciţi, de şi-ar fi spus pricina s-ar fi slobozit nevinovaţi…" [3]

În concluzie, prima menţiune a strămoşilor noştri este datată acum 4578 de ani (2572+2006=4578), iar a doua menţionare este de 2181 ani (2006+175=2181), deoarece Cartea II Macabei a fost scrisă aproximativ între anii 175-161 Î.Hs.

(V). Încheiere

"Voi care mergeţi să îngenuchiaţi la morminte vedeţi-i aşa cum au murit ca să înţelegeţi ce suflet s-a îngropat la temelia României şi să respiraţi teribilul duh al morţii lor care e viaţa noastră." - agrăia Nichifor Crainic. [35]

"Românul absolut" - Ţuţea Petre spunea: " Întotdeauna când gândesc în spiritul poporului român mă mut cu arme şi bagaje în viitor..." [36], Deci se cuvine să rostim peste veacuri o "Rugăciune de Seară: "Rugă aducem Ţie, Hristoase, să păstrezi România şi pe români la pieptul Tău pacinic şi să-i încălzeşti cu Duhul Cel Sfânt ca după seara necredinţei şi a întunericului să răsară şi soarele dreptăţii în dimineaţa neamului, ca să te slăvim şi în "Ruga de Dimineaţă" Amin!"

ANIVERSAREA UNEI VICTORII A DANSULUI ŞI CÂNTECULUI POPULAR GETO-DAC

Marin-Mihail Giurescu

O dată cu comemorarea a 1900 de ani de la cotropirea DACIEI de către Imperiul Roman şi moartea regelui erou DECEBAL, se cuvine să aniversăm şi victoria din anul 1935 a dansului şi cântecului popular geto-dac, ce s-a contopit în jocul numit Căluşul.

CĂLUŞUL, dansul viguros al strămoşilor noştri geto-daci, răzbătând prin milenii, a reuşit prin echipa de căluşari din Pădureţi-Argeş, să uimească întreaga lume prin frumuseţea şi farmecul acestui joc, cu ocazia Festivalului organizat de ENGLISH FOLK DANCE and SONG SOCIETY (Societatea engleză de dans şi cântec popular), ce s-a desfăşurat în anul 1935, în arenele ROYAL ALBERT HALL din Londra şi să se situeze pe primul loc între formaţiile a 42 de ţări, venite din toate colţurile lumii, pentru a se întrece la acest concurs internaţional care, prin larga participare, s-a transformat într-o adevărată întrecere mondială.

Anul trecut s-au împlinit 70 de ani, iar anul acesta se împlinesc 71 de ani de când ţara noastră, care nu are importanţă cum se numeşte astăzi, dar care în trecut s-a numit DACIA, s-a acoperit de glorie, datorită căluşarilor argeşeni din fosta comună Pădureţi de pe valea râului Cotmeana, care astăzi aparţine de comuna Lunca Corbului, situată la 25 km sud - vest de Piteşti, pe şoseaua Pieşti - Slatina, iar numele acestei comune, de care puţini auziseră, a devenit dintr-o dată cunoscut şi a rămas legat de numele echipei de căluşari; căluşarii din Pădureţi-Argeş, care au ieşit primii la

Londra în 1935.

De o asemenea faimă s-a mai bucurat ţara noastră doar atunci când echipa feminină de gimnastică a ieşit campioană mondială, pe timpul Nadiei Comăneci şi când fotbaliştii de le Steaua au câştigat cupa campionilor europeni.

Călușul, la originile sale milenare, era practicat la un ceremonial religios legat de cultul unor făpturi mitice numite iele sau zâne rele, care se răzbunau pe cei care nu le respectau, în care unii oameni mai cred şi astăzi. Conform tradiției, acestui cult vechi îi corespunde astăzi Sărbătoarea Rusaliilor şi de aceea călușul este asociat acestei sărbători.

CINE A AVUT IDEEA „SCHIMBĂRII NUMELUI ȚĂRII, DIN ROMÂNIA ÎN DACIA", ÎN PERIOADA ANILOR 1970-1980 ? AUGUSTIN DEAC ACUZAT PE NEDREPT DE PROFESORUL LUCIAN BOIA ?

Harta Daciei după Ptolemeu

„În numărul 2 al revistei DACIA Magazin, din februarie-martie 2003, la pagina 2, a apărut, în cadrul rubricii POLEMICI, sub titlul „Să ne rupem de trecut (opinia „ştiinţificilor" de la Facultatea de Istorie Bucureşti), răspunsul prof. dr. Augustin Deac la acuzațiile profesorului universitar Lucian Boia, din interviul cu ziaristul Ovidiu Nahoi, publicat în ziarul Evenimentul Zilei nr. 2787 din 2001, acuzații aduse, atât Congreselor de dacologie şi inițiatorului acestora, dr. Napoleon Săvescu, cât şi autorului articolului din DACIA Magazin, Augustin Deac.

Augustin Deac a pornit în acest articol, aşa cum se deduce, de la îndemnul sau recomandarea profesorului Lucian Boia: „Să ne rupem de trecut şi să ne canalizăm forțele spre modernizare", care a determinat şi titlul articolului menționat.

După ce se referă la acuzațiile aduse Congreselor de dacologie şi inițiatorului acestora, Dr. Napoleon Săvescu, revine la acuzațiile ce i se aduc persoanei sale, din care citățm; „Nici subsemnatul profesor Augustin Deac nu scapă de observații critice fiind considerat „stâlp al politizării istoriei în vremea regimului comunist", adaugă Lucian Boia, pentru că „prin anii 70-80 a început să se ocupe, nu de greve şi ilegalişti, ci de originile poporului român. Acest domn Deac a *intrat în legătură cu Iosif Constantin Drăgan care susținea teza conform căreia dacii reprezentau cea mai mare civilizație a antichității. De altfel, tot domnul Deac a avut atunci ideea schimbării numelui țării din România în Dacia".*

Am subliniat această ultimă frază deoarece a constituit o acuzație la care Augustin Deac nu a răspuns, rămânând în continuare o problemă nelămurită.

Nu cunosc motivele care l-au reținut să se disculpe fiindcă, după câte ştiu, cunoştea din anul 1978 cine a fost autorul acestei idei, care a avut, după cum vom vedea, o formulare cu totul diferită față de felul cum a fost redată în fraza subliniată, formulare care a schimbat înțelesul acestei idei.

Astăzi, Augustin Deac nu ne mai poate răspunde şi deoarece asupra acestei afirmații planează un semn de întrebare, voi încerca să lămuresc situația care s-a creat, ca unul care mă simt implicat.

Pentru a face lumină în această situație, consider necesar să mergem puțin pe firul evenimentelor.

DECEBAL, UN EXEMPLU ATEMPORAL DE EROISM

Mantarlian Simona

Intervalul de timp cuprins între anul 106 şi anul curent, 2006, riscă să rămână în opinia publică nu mai mult decât o cifră rotundă, o coincidență numerică, lucru care scoate în evidență o dramatică modificare, de-a lungul acestui timp, în mentalitatea colectivă şi modul de viață al omului contemporan. Şi nu este greu de demonstrat faptul că modelul superior este cel aparținând strămoşilor, model pierdut sau cel puțin estompat prin dezinformare şi pierderea prețuirii adevăratelor valori, de către majoritatea oamenilor.

Lucrarea de față îşi propune să însumeze argumentele principale care susțin necesitatea noastră de a găsi

un model moral în persoana regelui Decebal şi importanţa comemorării sacrificiului său eroic, prin desemnarea şi respectarea anului curent ca Anul Decebal.

Cercetarea necesară elaborării studiului s-a bazat pe toate acele izvoare istorice (la care am avut acces) care imortalizează imaginea regelui Decebal: izvoare scrise anterioare, contemporane dar şi posterioare domniei regelui dac, şi izvoare artistice, dintre care cea mai cunoscută sursă, oferind o prezentare exhaustivă a evenimentelor de la începutul secolul al II-lea este columna.

Informaţiile despre războaiele purtate de Decebal au avut de înfruntat o istorie vitregă, de-a lungul căreia s-au pierdut mai multe surse chiar decât cele păstrate, dintre care numai câteva sunt Dacicele (Traian), Geticele (Criton) sau cărţile care tratau despre războaiele dacice din Istoria romana *de Appianus.*

În urma studierii scrierilor care însă s-au păstrat , aparţinând lui Dio Cassius, Pliniu cel Tânăr, Dio Chrysostomos, putem concluziona că imaginea lui Decebal corespunde portretului conducătorului ideal, pe care Marcus Tullius Cicero l-a teoretizat în lucrarea sa intitulată De Republica, *influenţată de scrierile lui Platon. Conform teoretizării lui Cicero, structura personalităţii umane ideale este tripartită, cele trei dimensiuni esenţiale fiind : cea militară, cea politică şi cea umană. Cel mai elocvent exemplu în acest sens, este cunoscuta caracterizare făcută de Dio Cassius (LXVIII, 14) lui Decebal: „Era foarte priceput în ale războiului şi iscusit la faptă, ştiind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe duşman şi a se retrage la timp. Abil în a intinde curse, era viteaz în luptă, ştiind a se folosi cu dibacie de o victorie şi a scăpa cu bine dintr-o înfrângere, pentru care lucruri el a fost mult timp un potrivnic de temut al romanilor".*

Decebal e continuatorul unui şir de predecesori remarcabili, consemnaţi în scrierile antice precum Burebista, Deceneu, Comosicus, Scorilo, Duras/Diurpaneus. Astfel, el urmează vechea tradiţie pe care o perfecţionează aducându-i contribuţii notabile.

Despre poporul dac, în fruntea căruia se afla Decebal, Dio Chrysostomos (care fusese în Dacia în 98) notează: „Am ajuns la nişte oameni întreprinzători, care nu aveau răgazul să asculte cuvântări, ci erau agitaţi şi tulburaţi, ca nişte cai de cursă înainte de plecare, nerăbdători să treacă vremea, cai pe care râvna şi înfocarea îi fac să lovească pământul cu copitele. Acolo la ei puteai să vezi peste tot săbii, paloşe, lănci, toate locurile fiind pline de cai, arme şi oameni înarmaţi." Decebal a dat dovadă de abilităţi militare, mobilizând armata şi ocupându-se de instruirea tactică şi psihologică a luptătorilor daci, a reuşit să transforme un mod de luptă adânc înrădăcinat în conştiinţa lor, bazat pe un atac vertiginos, în lupta organizată, presupunând o riguroasă disciplină. De calitatea lui Decebal de priceput strateg militar ţin şi capcanele pe care le întinde romanilor, câteodată inamicii căzând pradă ingenioaselor idei ale lui Decebal. Merită să menţionăm dintre acestea cursa întinsă lui Cornelius Fuscus, pe care îl lasă să se aventureze în munţi şi îl atacă pe neaşteptate; modalitatea ingenioasă prin care a împiedicat campania condusă de Tettius Iulianus să ajungă până la Capitală, şi anume tăierea copacilor la înălţimi umane şi aşezarea armelor pe trunchiuri, astfel încât acestea să pară a fi soldaţi; cât şi faptul că Decebal era la un pas de a-l omorâ pe Traian, prin trimiterea unor dezertori ca să încerce să îl omoare, având în vedere că în acea perioadă împăratul roman primea pe oricine vroia să-i vorbească. Planul din urmă nu a fost însă îndeplinit, fiindcă cei care aveau să îl înfăptuiască au fost bănuiţi şi prinşi. Putem observa că, de-a lungul istoriei, gustul pentru strategii inteligente şi imprevizibile în luptele cu duşmanii a fost moştenit şi de domnitorii medievali care au obţinut numeroase victorii în acest fel.

Pe plan diplomatic, Decebal anticipează, de asemenea, politica la care vor apela şi domnitorii medievali, dându-şi seama de importanţa strategică şi geografică a Daciei şi de faptul că de libertatea acesteia depinde şi libertatea statelor vecine (am putea afirma, având acestea în vedere, că Decebal îşi dă seama, încă din antichitate, de valoarea Daciei ca „poartă a Europei"). Regele dac adresează un apel popoarelor vecine, propunându-le să adere la alianţa antiromană, atenţionându-le că „dacă îl vor mai părăsi pe dânsul, şi ei vor fi în primejdie, că mai uşor şi mai sigur îşi vor păstra libertatea ajutându-l în luptă, înainte ca el să fi suferit vreo nenorocire. Însă privind nepăsători cum sunt nimiciţi dacii, mai pe urmă vor ajunge ei înşişi robi, căci vor rămâne fără aliaţi"(Dio Cassius, LXVIII, 11, 2). Coaliţia militară antiotomană, a cărei încercare de creare a fost din iniţiativa lui Decebal, nu s-a realizat, vecinii Daciei fie simţind că libertatea lor nu era ameninţată, fie râvnind la teritorii din Dacia.

Decebal dă dovadă de eroism şi demnitate până în ultima clipă a vieţii, preferând părăsirea lumii acesteia cu onoare, precum solii care erau trimişi la Zalmoxis. Regele Decebal renunţă la o viaţă care i-ar fi adus umilinţă şi preferă durerea morţii, o durere mai uşor de suportat decât cea provocată de a accepta să-şi vadă ţara înfrântă. Dacii erau conştienţi de nemurirea sufletului, astfel în viziunea lor moartea trupului nu însemna sfârşitul. Moartea în luptă, chiar şi datorată unei sinucideri din onoare, era apreciată în toată lumea antică, spre deosebire de

viziunea pe care o are lumea modernă asupra sinuciderii, pe care o refuză chiar dacă aceasta ar preveni în unele cazuri umilința și dezonoarea. Scena trecerii lui Decebal pe tărâmul lui Zalmoxis este ilustrată de scena CXLV a columnei, de o stelă funerară aparținând lui Ti. Claudius Maximus, descoperită la Grammeni (lângă anticul Philippi), și de o serie de vase galice de terra sigilata, dintre care unul descoperit la La Graufesenque redă cea din urmă scenă a vieții lui Decebal, cu o claritate maximă. Aceeași scenă apare imortalizată și în izvoarele scrise, la Dio Cassius și Pliniu cel Tânăr.

Având în vedere aceste aspecte, ce constituie numai o parte a unei interminabile liste de argumente, putem afirma că importanța lui Decebal în istoria antichității nu este cu nimic mai prejos față de importanța pe care au avut-o alți oponenți ai Romei, precum Hannibal, Jugurta sau Mithridate. Imaginea regelui Decebal întruchipează importante valori umane, datoria noastră fiind să o păstrăm mereu vie, nemuritoare, considerând-o un etalon pentru stabilirea sau revizuirea principiilor noastre morale.

O variantă târzie a scrierii getice

Dr. Iosif Niculescu

Deoarece până acum, în afara inscripției ceramice: „Decebal per Scorilos", nu s-a mai găsit altă mărturie scrisă aparținând limbii daco-getice. Cât despre scrierea getică, alfabet getic, în afară de cel redat de I. Taylor, nu se mai cunoaşte altul decât cel raportat de Vulcanius Brugensis la 1597.

Într-un mic opuscul purtând acest titlu, autorul ne redă trei tipuri de scriere getică, pe care susține că le-a aflat într-un manuscris al unui autor anonim. Cel de-al doilea din cele 3 tipuri prezentate este cel descifrat în „Codex argenteus", rămăşița Bibliei tradusă în jur de 450 p.H. de Episcopul Ulfila. Partea păstrată din această traducere, denumită „Codex argenteus" se află în prezent la Upsala, în Suedia.

În acelaşi volum se mai află raportate, într-un capitoi separat, şi o serie de elemente grafice, însoțite de scurte comentarii, în care sunt reproduse nişte semne, neobişnuite ca formă, grupate în două secțiuni, în care distingem un prim grup care se referă la gruparea de elemente fixe de vorbire (prepoziția, conjuncții şi adverbe) purtând în dreptul fiecărui semn semnificația în limba latină şi un al doilea grupaj de semne care fiecare reprezintă semne definitorii ale funcțiilor şi numelor imperiale romane, de asemeni având alăturate sensul latin al semnului grafic.

Am însoțit prezentarea acestor neobişnuite semne de un comentariu în care am încercat o descifrare a acestui concept grafic şi aflarea unei asemănări ipotetice cu stenodactilografia modernă.

Prin faptul că nici unul din aceste semne nu se află în scrierea pe care a folosit-o Ulfila în Biblia sa, am presupus că ele au apărut după ce Ulfila şi-a încheiat opera sau că au fost prezente într-un alt spațiu geografic getic, ştiut fiind că geții au fost prezenți în mai multe spații geografice. Ne-am gândit la spațiul hispanic, de unde I. Mionnet a copiat în peniță, la 1802, toate cele aflate ca monezi şi medalii pe pământul spaniol până la acea dată.

Constatarea comună astăzi a tendinței generale de lepădare a tradiției, imprimată de civilizația americană, a stârnit în Europa o reacție de protest, izvorâtă din conştiința că o cultură, asemenea unui arbore, îşi menține existența, viața sa numai dacă reuşeşte a-şi trage seva din adâncurile unei tradiții, pe care trebuie să o cultive, să o facă a fi funcțională şi prin aceasta prezent permanentă în conştiința urmaşilor săi. Această necesitate imprimă caracterul combativ pe care trebuie să-I îmbrace toate acțiunile celor care vor să creeze cultură.

Spre a reuşi în această lucrare, trebuie să-ți întinzi rădăcinile absorbante de viață, cât mai adânc în tradiția care, prin prezența ei, asigură succesul unei culturi.

Cu o condiție: să existe o tradiție. Ori poporul român, spre deosebire de majoritatea populațiilor conlocuitoare în spațiul carpatic, are o tradiție care merge mult înapoia epocii în care oamenii îşi pregăteau, spre a fi comestibilă, carnea, punându-o la sărat sub şeile cailor. Spre a transforma această presupunere în dată certă, istorică, trebuie să facem un efort deosebit de a identifica elementele constitutive originale ale strămoşilor noştri cunoscuți în istorie ca daco-geți, chiar dacă numele lor în mod eronat a fost pronunțat ca goți sau schimbat cu acela de valachi.

Societatea aceasta, Congresul Internațional Dacia Revival din anul 2006, în fața căreia am onoarea a expune cele ce vor urma, îşi cinsteşte existența tocmai datorită acestui nobil îndemn de a se ocupa de transformarea tradiției daco-getice într-o realitate culturală, într-un patrimoniu viu.

Îndeletnicirea scrierii a marcat specia umană în aptitudinea transformării sunetului în element vizual. Această vizualizare a sunetului a stat, alături de vorbirea articulată, la baza însuşirilor care au însoțit de

la început fiinţa umană, a fi fiind elemente constitutive ale acestei existenţe vii prin creaţie şi nu fruct al unei evoluţii. Omul a vorbit, adică a scos sunete articulate spre a putea comunica cu cei din jur, pentru că aşa a fost construit ab iniţio. Mai apoi, a purces la vizualizarea sunetului articulat, a cuvântului, căruia i-a imprimat caracterul care arăta existenţa în conştiinţa lui a ceea ce azi numim memorie. Mecanismul de vizualizare a îmbrăcat mai multe forme şi s-a constituit într-o preocupare permanentă de a fi perfecţionat şi deci a fi transformat într-o unealtă care să fie cât mai uşor de mânuit de orice fiinţă umană.

Ceea ce este important şi definitoriu este ideea pe care perfecţioniştii în ale scrisului getic au avut-o de a reda, printr-un singur semn grafic, formule lingvistice, alcătuite din categoria celor fixe, dar cu valoare semantică, reuşind ca printr-un singur semn să redea nu numai un singur cuvânt, ci chiar o întreagă propoziţie definitorie a unei subtilităţi de vorbire. După cum am spus mai înainte, singura posibilă comparaţie în limbajul şi scrierea modernă o putem găsi în stenodactilografie, a căreia epocă de glorie a apus prin noile modalităţi oferite de tehnica computerelor. Cunoaşterea acestor semne ar putea să-şi afle, pe lângă interesul istoric, şi o aplicare practică în eventualitatea că s-ar afla texte (texte sau inscripţii) în limba getică şi cu scrierea getică, altele decât Codex-ul argenteus. Lipsa acestor semne din acel Codex ne arată că ele au fost introduse fie dintr-o altă arie a culturii getice*, fie după scrierea acelui Codex. În speranţa că romanii nu vor fi reuşit a distruge tot ceea ce a provenit din această categorie de manifestări culturale a spiritului getic, am prezentat această curiozitate a scrierii getice, ca să fie cunoscută şi folosită la eventuale descoperiri arheologice, pe care le dorim şi care sunt necesare pentru definirea identităţii spirituale getice şi completarea patrimoniului tradiţiei noastre ancestrale.

REZUMAT

CETATEA SARRA - SARRAAND - ŞI MARII SACERDOŢI AI RELIGIEI ZAMOLXIENE

Cercetători: TI. Ardelean şi C.D. Avram

La retragerea gheţarilor din Europa, mil. XIII î.e.n., oamenii erau sălbateci. Pentru salvarea acestora, în Golful Crişului Alb s-a ivit o misiune supercivilizată. Aceasta a ridicat cetatea Sarra-Ziridava-Sarraand, a numit un grup ocult care să se ocupe de civilizarea omenirii şi pe marii Sacerdaţi ai religiei zamolxiene (Marii Sarra-ra) cărora le-a furnizat informaţii teoretice şi aplicative despre creaţie şi viaţă (Izvoare istorice: Harta Dacia Antică, piesele arheologice din subteranele cetăţii, toponimici, Cadex Rohonczi pentru titlul "Marii SaraRa"). Civilizarea s-a realizat prin misionari şi triburile plecate de sub autoritatea acestei cetăţi (Izvoare istorice: obiecte din muzee, lucrări scrise despre obiecte, podoabe, îmbrăcăminte, obiceiuri, denumiri în civilizaţiile apuse, prezente şi astăzi în activităţi, toponimici şi limba vulgară a ţăranilor ce trăiesc în spaţiul fostei Cetăţi Sarra).

Cetatea şi-a schimbat numele de câteva oari: pe timpul romanilor: Deu-Sarra şi Sarra-and, după creştinare: Sarra, după venirea ungurilor: Zarand, după anul 1920 Zărand (Izvoare istorice: Ist. Rom. Ed. Acad. 1960, Codex Rohonczi, Pallas Nagy Lexikona). Autoritatea statală a cetăţii Sarra se întinde între râurile Tisa – Ştrei - Crişul Negru şi Mureş, inclusiv asupra spaţiului Cetăţii Sarmizgetusa (Izvoare istorice: monede emise de daci în mil. I î.e.n., Cronica "Gesta Hungarorum", Codex Rohonczi). Portul de astăzi este identic cu cel din anul 1166: căciulă, izmene lungi şi largi. În zonă, activitatea Marilor Sacerdoţi s-a afirmat prin apariţia culturii Criş, Tisa, Villanova, drumuri internaţionale, târgurile internaţionale, sute de locuri în care s-au aflat monede în antichitate şi mileniul I e.n. (Izv. Istorice: Muzee, Harta lui Ptolemeu, Pallas Nagy Lexikona). Identitatea dintre piesele arheologice şi Vechiul Testament a facilitat creştinarea Marilor Sacerdoţi Ra din cetatea Sarra, astfel şi prin influenţa acestora asupra popoarelor Europei Centrale acestea au trecut la creştinism (Izv. Istorice: Piesele arheologice, Biblia, Codex Rohonczi). Rezultă: dacii nu au dispărut şi nici nu pot să dispară. Cetatea Sarra-andului este una din multiplele dovezi ale permanenţei şi continuităţii dacilor pe teritoriul Daciei.

Bazinul hidrografic al Dunării – hidronime și toponime românești

Mihai Bocioacă
Institutul Național de Hidrologie şi Gospodărire a Apelor, Bucureşti, România

Rezumat

Bazinul hidrografic al Dunării este al doilea ca mărime din Europa, după Volga, are suprafața de 805.300 km^2 şi un debit mediu multianual de 6.490 m^3/s la Ceatal Izmail.

Izvorăşte din Munții Pădurea Neagră, landul Baden-Würtemberg, Germania Federală, de la confluența râurilor Brigach şi Brege, la Donaueschingen, (ieşirea Dunării) care la rândul lor îşi au obârşia în apropiere de Furtwangen, de sub vârful Kesselberg 1015 m, primul, iar celălalt de sub vârful Furtwänglehof, unde, mai nou, este notat Donauquelle - izvorul Dunării, lângă Schönwald şi se varsă în Marea Neagră, prin Delta Dunării.

Fluviul Dunărea este cel mai cunoscut, fiind menționat în documente, încă din antichitate, de mulți autori. Grecii numeau cursul său inferior, adică de la Porțile de Fier până la vărsare, Ister/ Istru/Hister/ Danaistru, fiind cunoscut şi sub numele de Okeanos Potamos, adică Râul Ocean, iar în izvoarele latine-romane era numit Danubius.

Acest bazin hidrografic este leagănul culturii şi civilizației mondiale, aici găsindu-se cele mai vechi urme ale activității umane, iar la Cuina Turcului, comuna Dubova, de pe valea Dunării, s-au descoperit cele mai vechi unelte pentru practicarea agriculturii, care s-au datat la 8175 î.C. sincron cu cele din Asia Mică, după cum, argumentat, susține V. Enăchiuc.

Ca dovadă a continuității de locuire şi de limbă, în tot acest bazin hidrografic, a populației ariene sau carpato-istriene, care sunt strămoşii românilor, facem cunoscut că numele "Dunărea" înseamna, de fapt, Apa Dacilor, care curge şi îşi culege toți afluenții săi din spațiile locuite de ei. Amintim că, la obârşia sa, sunt o mulțime de hidronime şi toponime româneşti ca: râurile Alb, Berner Alb, Murg, un întreg ținut se numeşte Hotzenwald sau Pădurea hoților, iar localități ca: Albbrück, Stadt Albstadt, Ulm, Passau - în Germania, Melk - în Austria şi pe tot cursul său, confirmă acest fapt şi în întreg bazinul său hidrografic vom găsi afluenți mai mari sau mai mici şi localități cu nume româneşti sau uşor modificate.

Pe râul Inn (numele plantei textile) care izvorăşte din Elveția, există şi azi o populație care vorbeşte o limbă românească arhaică – romanşii - care sunt conştienți de originea lor comună cu a românilor, au nume de Ion sau Maria, hidronime, toponime, folclor şi obiceiuri asemănătoare.

Afluenții din Cehia şi Slovacia: Morava, Vah, Hron, au în bazinele lor hidrografice arii întinse cu hidronime şi toponime româneşti, un întreg ținut de la granița ceho-slovacă se numeşte Valašske Kralovstvy - Regatul Valah, sau localități ca Trnava, Valašska Bela, ş.a.

Cel mai mare afluent este Sava, care are debitul mediu de 1.564 m^3/s, are acelaşi nume cu Sfânul Sava Gotul, român din părțile Buzăului, care a fost martirizat la începutul secolului IV, prin înecare în râul Buzău.

În bazinul hidrografic al Dravei sunt o multitudine de hidronime româneşti ca Mura sau Mur, dar în tot spațiul ex-iugoslav aceste nume sunt foarte numeroase, la fel cu cele din nordul Munților Balcani.

Toate acestea ne arată că populația primordială getică/gotică sau dacică, numită de alții valahă, vlahă, morlacă, strămoaşa românilor, a fost aceea care a numit râurile şi localitățile după limba lor, nu numai din bazinul hidrografic al Dunării. Aceştia fiind un neam sedentar pe aproape tot spațiul Europei şi nu numai, era cel mai vechi practicant al agriculturii, a dăruit migratorilor loc de aşezare, cea mai mare parte a lexicului lor, modul de producție al hranei, uneltele de muncă şi, putem spune fără teama de a greşi, le-a împrumutat toată civilizația şi cultura.

LIMBA GETO – DACĂ, O LIMBĂ VECHE

Mioara Călușiță-Alecu

Ca să învățăm cum să studiem limba geto-dacă, să ne aplecăm asupra celei mai vechi limbi bine cunoscute azi: limba sanscrită.

Țara s-a numit la început Aryavarat sau Aryavrat, apoi Bharata, după numele unui conducător vestit al ei. În Europa, numele țării a venit, prin filieră greacă. Fluviului Sindu (Indus), grecii i-au spus Hindu şi de la el au numit poporul - hindus şi țara - India.

Ca să poată exprima clar învățăturile sfinte, înțelepții hinduşi şi-au studiat limba, şi-au disciplinat-o şi au creat gramatica. Limba şi-au numit-o sama scrita – cea mai disciplinată, ordonată –. Primul

cuvânt s-a redus prin nazalizare şi numele limbii a devenit samscrita. Cum europenii nazalizează numai după n, au numit-o sanscrita, limba învăţăturilor sfinte hinduse.

Limba sanscrită devenise o limbă moartă înainte de întemeierea Romei şi continua să fie utilizată numai de învăţaţi. După Amita Bhose, sanscrita are 47 de sunete, după tradiţia yoga, 50. Nu are ă, î ,j ,ţ, z dar are vocalele a, i, u lungi şi scurte; are patru feluri de d şi ţ , trei feluri de n, două de ş... Sanscrita foloseşte o scriere silabică: un semn pentru o consoană urmată de o vocală şi o ligatură, pentru un grup de consoane...

În limba sanscrită, sunt multe denumiri pentru apă (apă de băut, apă curgătoare, apă năvalnică, apă de ploaie...), pentru cer, pământ, soare...

Aşa cum se deduce din cartea Cronica getă apocrifă pe plăci de plumb, publicată de Dan Romalo, la editura Alcor, Bucureşti, 2005, limba geto-dacilor era veche, avea mai multe feluri de scrieri, poate aparţinând la triburi diferite sau chiar unor grupe de iniţiaţi, din mai multe epoci.

Atunci când au scris textele de pe plăcile de plumb, geto-dacii începuseră să se încadreze în uzanţele din acea vreme şi să folosească şi alfabetul grecesc adaptat limbii lor. Ei au introdus semne pentru ce şi ge, evident neasimilabile nici unor sunete greceşti; au folosit două semne diferite pentru o şi i, trei pentru t şi z. Este logic să deducem că ele trebuiau să indice mai multe moduri de a pronunţa aceste sunete, dar din studiul plăcilor nu se poate desluşi. Numele Boerebista apare scris în circa 20 de feluri (niciodată Burebista scris cu u), la fel al lui Ceneu (Deceneu). Diverşii scribi nu-şi însuşiseră reguli de vorbire şi scriere universal admise. Aceasta explică dificultatea de a deduce precis, după terminaţiile cuvintelor şi diferitele litere, regulile gramaticale şi fonetice ale limbii geto-dace.

În cartea Dharma hindusă, tradusă din engleză de George Anca şi apărută la editura Bibliotheca, Târgovişte, 2000, se spune că limba sanscrită este intuitivă şi uşor de învăţat. Mă întreb cât de corect o vorbeau oamenii de rând – analfabeţii –, care nu au lăsat scrieri? Cum reuşeau să pună substantivul corect la unul din cele 8 cazuri ale declinărilor din limba sanscrită?

În „Dacia Preistorică" (XLI, 6), N. Densuşianu cita din Isidor, că latina prisca nu avea formă regulată şi stabilă cum se poate vedea din carmina saliorum.

Nu cumva, în vechime, în India şi în Italia, oamenii neînvăţaţi vorbeau o limbă cu gramatică şi fonetică confuze ca cea a textelor de pe plăcile de plumb?

Dacă citim cartea Codex Rahonczi, transliterată şi tradusă de Viorica Enăchiuc, apărută la editura Alcor, Bucureşti, 2000, textul din limba latină pare că nu ridică probleme asemenea textelor de pe plăcile de plumb. Cercetată mai atent, cartea Vioricăi Enăchiuc este rezultatul unei munci titanice de transliterare verificare şi precizare a terminaţiilor după regulile gramaticale, încadrarea textului în evenimentele istorice din acea vreme şi interpretarea figurilor.

Un mitropolit al valahilor a scris Codexul în latina medievală, limbă de circulaţie universală la acea vreme în mare parte din Europa. Dar latina clasică este mai aproape de română decât limba din Codex. Astfel, de pildă, se spunea că valahii erau organizaţi pe lănci. În latina clasică lancea era numită hasta, cuvânt căruia, în română, îi corespunde oastea; dar în Codex, lancea se numea telant. Un mitropolit care era legat de lumea bizantină, deci cunoştea alfabetele latin, grec, poate şi pe cel glagolitic, a folosit o scriere arhaică greu de descifrat? Este foarte posibil că exemplarul din Codex Rahonczi a ajuns la noi transcris codat spre a fi ferit de distrugere, într-o vreme în care, aşa cum scria Dimitrie Cantemir în „Descrierea Moldovei", Mitropolitul Teochist, diacon al lui Maxim din Efes, bulgar de neam, ca să stârpească aluatul papistaşilor din Biserica Moldovenească, l-a sfătuit pe Alexandru cel Bun să izgonească din ţară nu numai oamenii de altă lege, dar şi literele latineşti şi să pună în locul lor pe cele slavoneşti.

Cronica getă apocrifă pe plăci de plumb şi Codex Rahonczi sunt două cărţi reprezentative pentru istoria noastră. Inscripţiile pe plăci de plumb marchează încercarea geto-dacilor de a se încadra în viaţa şi scrierea contemporană lor, Codexul arată o încercare de ferire prin ocultare a documentelor vechi.

Ambele cărţi dovedesc clar că istoria oficială, pe care o învăţăm la şcoală, nu este corectă. Noi nu cunoaştem încă adevărata noastră istorie.

ÎN DRUM SPRE ADEVĂR

Mioara Căluşiţă-Alecu

A fost odată ca niciodată este o expresie absurdă! Că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti arată că acest ab – din ceva – surd – amestecat, neclar – există încă.

Ceea ce omul nu a înţeles, nu a clarificat, constituie o problemă nerezolvată.

Dumnezeu, Brahman după tradiţia hindusă, este unul; nu se poate spune despre El decât că există. Ca să se apropie de El, oamenii I-au creat nişte emanaţii mai umane: zeii, care le dădeau iluzia că sunt aproape de adevăr şi uitau că n-au înţeles esenţa. Când Hristos a înlăturat zeii, oamenii au cerut ajutorul sfinţilor.

Absurdul din unele tradiţii româneşti aminteşte că ele reprezintă o îndrumare, nu un capăt de drum. Occidentalii evitau aluziile la probleme

nerezolvate, orientalii recurgeau la simbolism.

Şi dacii au venerat simbolul. Coarnele bourului din tradiția dacă şi moldovenească erau considerate de Romulus Vulcănescu coarne de consacrare, deoarece erau asociate şi crucilor din vârful unor biserici româneşti. În fapt ele prezentau cele două petale ale centrului de energie cakra (pronunță ceacra) âjńa din fruntea omului, așa cum reiese din tradițiile hinduse şi yoga. La fel aura era emanată de cakra sahasrâra din creştetul capului, emanație care tindea spre duhul suprem. Se spunea că aceste cakra activate de unii inițiați erau văzute de unii oameni cu proprietăți paranormale. Ca simbol al superității lor, prin activatea centrelor energetice, în trecut, unii oameni şi-au pus coarne, şi mai apoi, când au apărut oameni cu sahasrâra activată, şi-au pus coroană.

Oare Dracul, steagul dacilor, simboliza energia telurică ridicată de şarpe în văzduh şi transmisă lupului, totemul luptătorilor?

Probele pe care trebuia să le treacă Făt-Frumos simbolizau pe cele impuse candidatului la inițiere, axarea acestuia pe drumul spre adevăr, pentru a-şi însuşi forța telurică śakti, simbolizată prin marea zeiță din tradiția hindusă, prin Ileana Cosânzeana din basmele româneşti?

În Povestea porcului, numele de porc ocultează pe acela de mistreț. Acest cuvânt este format din rădăcinele: a misiunii-mis, a transcenderii-tre şi a străpungerii-ț. În tradiția hindusă îi corespunte śveta varaha (mistrețul alb) simbol al unei kalpa – perioadă – din istoria omenirii.

În basmul Moşul şi Baba, Baba era rea, absurdă, era legătura cu Pământul care împiedica înălțarea, Moşul spiritual, blând era inactiv.

Valahia Neagră, tradiția voievodului Negru prin numele lor indicau culoarea mamei-Pământ, sau ocultau unele taine ale inițiaților?

Aşa cum reiese din inscripțiile de pe plăcile de plumb, publicate de Dan Romalo în Cronica getă apocrifă pe plăci de plumb, geto-dacii au avut multe feluri de scrieri. Două dintre ele au fost descifrate. Se vor lămuri toate? Câte informații şi exprese simbolice conțin?

În textele de pe plăcile de plumb, Decebal apărea scris Dacibal, adică Dacul Puternic sau Regele Daciei aşa cum cita N. Densuşianu după Dio Cassius. (În vechea ariană, baal a însemnat puternic, conducător, rege). Sinuciderea acestui Dac Puternic a marcat în istoria noastră intrarea forțată, prin îngenuchere, a dacilor în imperiul universal de atunci, dar dacii şi-au păstrat tradițiile în sufletul lor. Astăzi, de bună voie, ne străduim să intrăm în Uniunea Europeană. Ne vom păstra tradițiile sau vom renunța să fim noi înşine?

MOARTEA REGELUI DECEBAL – SINUCIDERE SAU AUTOSACRIFICIU?

Ec. Zoia Carlugea
Prof. dr. Zenovie Carlugea

Dacă ideea de sacrificiu constituie însăşi esența religiei dacice şi dacă avem în vedere că Decebal întruchipa, deopotrivă, calitatea de rex dacôrum şi pe aceea de pontifex maximus, într-un cuvânt zis, de rege-preot, atunci gestul final al morții acestuia ni se lămureşte cu întreaga lui încărcătură spirituală.

Imaginea regelui dac Decebal ce se înjunghie pentru a nu fi luat prizonier de soldații romani, inserată în frizele Columnei lui Traian, a făcut carieră în istoriografia antică şi modernă. Ea convenea de minune istoriografului sculptor, a cărui intenție era glorificarea romanilor şi prezentarea împăratului ca biruitor absolut, căruia înşişi zeii îi erau favorabili (Selena, Aurora), facilitându-i demersul campaniei militare (zeul fluviului Danubius îşi retrage apele, pentru ca împăratul şi soldații să poată trece!)...

Scena 145 de pe Columnă înfățişează, la capătul celei mai lungi frize de pe spirala basoreliefată, aşa-numita „sinucidere" a lui Decebal, iar scena 120 sinuciderea preoților daci (şi nu împărțirea „ultimelor rezerve de apă", aşa cum a fost comentată de C. Daicovici şi istoricii național-comunişti), de vreme ce cetatea fusese incendiată, iar Sarmizegetusa avea izvoare în chiar incinta cetății, nefiind nevoie de amenajări apeductice...

Este important de observat că artistul a sculptat cele două clădiri rotunde şi cele cinci patrulatere, adică incinta sacră a Sarmizegetusei, căci aşezarea civilă a cetății nu avea ziduri de piatră.

Avem redată în scena 119 incendierea incintei sacre, iar în scena 120 sinuciderea preoților (13 pileati şi 5 comati beau dintr-un vas), pe când în scena 122 avem basoreliefați 17 comati şi 2 pileati părăsind în fugă cetatea! Aşadar, nu toți slujitorii altarelor şi pileații din cetate au fost animați de ideea autosacrificiului...

Revenind la gestul autosacrificial al marelui rege-preot Decebal, vom

constata că, spre deosebire de toţi autorii care au reflectat, în mod raţionalist, gestul regelui printr-o motivaţie profană, de gest eroic (aceea de a nu se preda romanilor pentru a fi umilit), filosoful Lucian Blaga aduce o nouă semnificaţie a gestului sacrificial.

Comparând gestul regelui-preot Decebal cu acela al unor şefi de triburi celtice, care se sinucideau după înfrângere „pentru ca prin jertfa lor să îmblânzească supărarea unor zei şi pentru ca astfel zeii să se îndure cel puţin de cei care rămâneau în urmă", Lucian Blaga se întreabă retoric: „De ce n-am vedea şi în sinuciderea lui Decebal o jertfă magică adusă de el pentru a domoli supărarea zeilor şi a salva poporul dac?" (Lucian Blaga, „Getica", în Izvoade, Editura „Minerva", 1972, p. 85.).

Aşadar, am avea de a face nu atât cu un „gest eroic", cât cu un act de autosacrificiu, de implorare a zeului, de salvare a poporului dac supus mâniei divine.

Întruchipând nu doar calitatea de rege (rex dacôrum), ci şi pe aceea de mare preot (pontifex maximus), care făcuse din Sarmizegetusa un centru spiritual puternic al întregii Dacii, cu noi temple de andezid şi altare de sacrificiu, Decebal s-a văzut pus să aleagă între viaţa trupului şi cea a sufletului:

„Cum l-ar fi primit zeul războiului pe cel mai vaşnic războinic dacă nu tot prin intermediul unui gest plin de cruzime? Cum i-ar fi acceptat zeul cerului sufletul în împărăţia sa dacă Decebalus, fiind pus să aleagă între viaţa trupului şi cea a sufletului, ar fi ales-o pe prima? Regele ar fi fost laş doar dacă nu s-ar fi sinucis. Fiindcă a făcut-o, el şi-a salvat sufletul, iar mai târziu, în epoca lui Hadrian, destui soldaţi de origine dacică îşi iau ca nume titulatura eroului lor. Decebalus va fi eroizat postum în vremea când capitala provinciei, Ulpia Traiana, va primi numele de Sarmizegetusa." (Dan Oltean, Religia dacilor, Editura Saeculum I.O., Bucureşti, 2002, p. 125.).

REGELE DECEBAL ÎN VIZIUNEA LUI MIHAI EMINESCU

PROF. DR. Zenovie Cârlugea
Ec. Zoia Cârlugea

După ce ideile cronicarilor şi marilor noştri umanişti (Ureche, Costin, Constantin Cantacuzino, D. Cantemir) privind romanitatea poporului şi latinitatea limbii se îmbolnăviseră de „elefantiază", cum zice Blaga, sub pana istoricilor şi filologilor Şcolii Ardelene, a venit rândul preromanticilor şi romanticilor din secolul al XIX-lea să restaureze „istoria" naţională, aducând în prim-plan imaginea Daciei legendare şi eroice.

Dintre toţi scriitorii români de până atunci, Eminescu este acela care, în vizionare şi grandioase structuri ale imaginarului romantic, "fusese fulgerat de ideea unei epopei dacice". (G. Călinescu, Opera lui Mihai Eminescu, I, Editura Minerva, Bucureşti, 1976, p. 54).

Epopeea daco-romană a lui Eminescu înainta către epoca lui Decebal, prin câteva poeme, dedicând apoi nu mai puţin de 104 strofe din totalul de 218, câte are poemul Memento mori, Daciei legendare şi eroice. Va fi cântată imaginea Dochiei, a urmăririi acesteia de către imperatorul Traian (din care au rămas puţine versuri), dar şi figura marelui poet roman relegat la Tomis, în proiectata dramă „Ovidiu în Dacia". Apoi epoca creştinării Daciei într-o dramă clasică „Crucea-n Dacia sau Joe şi Crist", având ca model piesa Polyeucte a lui Corneille.

Şi epopeea nu s-ar fi oprit aici, căci ar fi urmat epoca Daciei creştine supuse migraţiilor barbare, apoi aşazisul „Dodecameraon românesc", adică un ciclu de 12 piese de teatru, având ca subiect dinastia Muşatinilor coborâtori din marii Basarabi…

Între toate aceste ample proiecte de epopee naţională, figura marelui rege-preot Decebal se pare că l-a obsedat, de vreme ce au rămas, în manuscrisele poetului, pagini întregi, dedicate unei epopei în patru cânturi intitulate „Planul lui Decebal", fie într-o dramă „Decebal" (datând din epoca berlineză) ori într-un ciclu de zece poeme ce-şi propunea să evoce câteva personalităţi istorice reprezentative, de la Grachus (episodul 1) la Napoleon (episoadele 9 şi 10), între care al doilea poem al ciclului era intitulat „Decebal".

Mult mai coerentă este intenţia epopeii din care s-a păstrat „Planul lui Decebal" în patru cânturi. Aici poetul urma să evoce, conform conspectului lăsat în manuscris, mai întâi Dacia legendară („Zeii Daciei – Dochia, vrăjitoare tânără") şi pe Ogur cântăreţul, însufleţind la luptă „Poporul Dacic" („Cântul I"), apoi Roma, pregătirile de război şi trecerea podului de peste Dunăre („Cântul al doilea"), războaiele daco-romane şi „Episodul: Traian şi Dochia" („Cântul al 3") şi, în sfârşit, imaginea cântăreţului Ogur, care „povesteşte zeilor nordici nenorocirea Daciei", viziunea Walhallei, hotărârea de război a Nordului şi „pornirea popoarelor barbare" („Cântul al 4").

În altă însemnare, poetul renunță la viziunile şi împrumuturile mitologice şi se axează strict pe evenimentele istorice, consemnând, într-un conspect, faptele de arme ale lui Decebal: năvălirea din anul 86 în Moesia şi uciderea generalului Oppius Sabinus, apoi cunfruntarea cu Cornelius Fuscus (ucis) şi dezastrul armatei romane. Urmează notată confruntarea cu Tertius Iulianus şi retragerea acestuia „prin pădurile germanice". „Decebal capătă-o pace nouă ca învingător – 90", iar împăratul Domițian serbează la Roma un „triumf fals". Apare apoi zeița germanică Freya, soția lui Wotan, „care arată vasăzică interesul Walhallei pentru treburile getice" (G. Călinescu).

Primul război daco-roman este văzut de poet astfel: „102. Bătut la Tapae. Sora lui Decebal e prinsă. Vulturii legiunilor lui Fuscus luate. Pace. Tarabostii. Triumf. Dacicus."

Conspectul pentru „Al doilea război" menționează: figura ambițiosului Traian, podul de peste Dunăre, construit de Apollodor, o luptă a lui Decebal cu iazigii, alianța încheiată cu regele parților (aliați ai dacior), generalul roman Longin căruia regele Decebal îi cere țara până la Dunăre şi despăgubiri de război, confruntarea armată la care iau parte germani, sarmați, mauretani din Lybia liberă. Drama proiectată Decebal, din care (în mss. 2241, f. 148-180) au rămas pagini întregi de versuri „foarte interesante şi foarte frumoase"[1], ne dezvăluie atât un plan bine documentat al scrierii, cât şi o viziune poetică de ansamblu asupra epocii şi personalității regelui dac.

După victoria asupra iazigilor („Azi oastea noastră a învins iazigii"), în urma căreia Iaromir este luat prizonier, Decebal prevede ridicarea popoarelor lumii împotriva Romei („Popoarele pornesc în contra Romei").

Întâmpinând idolatria aliatului Iaromir (declarat „amicul" şi „supusul" Romei), cu rezerve, Decebal constată că acesta ori nu-i cunoaşte cu adevărat pe romani, ori îi place să se înşele, căci romanii au rămas în istorie „neschimbați prin rău şi nici prin bine".

Deşi nearticulat estetic, în fragmentarismul său dispersat, poemul Decebal rămâne, în fond, o dezbatere de idei, înnobilând personalitatea regelui Decebal cu aura unui erou excepțional de epopee antică, viziunea poetului resimțindu-se atât de umbre şi nelinişti romantice, cât mai ales de reflecții asupra ideii de predestinare a popoarelor şi asupra acelui fatum ce domină viața unor individualități exponențiale.

Cultul morților-moştenire geto-dacă

Moșii de vară

Dr Laurentiu Chițimia
Dr Elena Chițimia Armenescu
Medic, scriitor şi publicist

Meleagurile vechii Dacii sunt locuite azi de români, popor care, de-a lungul vremurilor, a cunoscut mai multe denumiri, aşa cum rezultă din numeroase studii. Locuitorii au fost numiți geți, daci, valahi, fiind urmaşii atâtor generații care se înlănțuie neîntrerupt până în timpuri imemoriale, chiar antedeluviene, şi au o credință nestrămutată în continuarea "vieții" după moarte. Credința într-un singur zeu- monoteismul- şi această convingere de dăinuire a sufletului după moarte au corespuns şi corespund creştinismului, fapt care a condus la asimilarea şi suprapunerea sărbătorilor şi ritualurilor precreştine, celor creştine.

Există cel puțin douăzeci de zile pe an, consacrate comemorării, pomenirii şi aducerii ofranelor pentru cei "adormiți" şi repauzați nu numai de curând, ci pentru toți morții familiei.

Această pomenire şi jertfă (sacrificiu), constă în împărțirea (trimiterea) de hrană –colaci, cozonaci, prăjituri - şi băutură, vase şi obiecte pentru prepararea sau servitul bucatelor.

Cele mai importante sărbători sunt:

1) Moşii de iarnă, cunoscuți sub numele de câşlegi sau cârnelegi, cad totdeauna sâmbăta dinaintea lăsatului de sec (carne) de postul Paştelui

2) Moşii de paresimi- cad totdeauna la 9 martie, de mucenici, ziua pomenirii celor 40 de martiri creştini

3) Moşii de vară- Rusaliile sau Pogorârea Sf Duh

4) Moşii de toamnă, de Sâ-Medru, adică Sf. Dumitru

Moşii de vară

Una din cele mai mari sărbători ale verii, Moşii de Rusalii, sărbătoare aşteptată atât de morți cât şi de vii,

cu tot fastul cuvenit, o întâlnim în toată splendoarea manifestării ei în sens material, magic (călușul se joacă în aceste zile) și religios, pe toată întinderea țării, inclusiv în Basarabia.

Cimitirele au mormintele proaspăt aranjate, îngrijite, unde alături de plante perene rezistente la îngheț, florile sădite în primele zile ale primăverii, acum înflorite așteaptă ca într-o explozie de bucurie să vină cineva din fiecare familie la căpătâi (la capul morților), lângă cruce, cu produse din gospodăria și pământurile întreținute de ei altădată.

În straie de sărbătoare, cu fața luminată de zâmbete sau reculegere, femeile însoțite de copii, merg la cimitir în dimineața zilei de Rusalii.

Se dau de pomană colaci, cozonaci, prăjituri, oale, farfurii, ceşti, pahare, linguri, furculițe, fructe şi flori, însoțite de rostirea numelui celui îngropat şi de evocarea unor întâmplări din viața lui (ei).

De reținut că femeile nu mănâncă atât din primele fructe ale fiecărui sezon, cât și mâncare, în ziua când împart, până nu dau mai întâi de pomană, până când nu-i evocă, adică îi pomenesc, pline de pioşenie, pe străbunii lor.

Sărbătoarea durează trei zile, iar în sudul țării şi o săptămână, timp în care are loc Târgul de moşi, unde lumea se distrează şi cumpără sau vinde obiecte şi produse.

La fel de puternice ca graiul şi portul, sărbătorile comemorative ale străMOŞILOR , cu întreaga moştenire culturală pe care ne-o oferă folclorul şi tradiția, asigură unicitatea unui popor antic viu, cu toate obiceiurile străvechi practicate şi azi, nealterate de timp, încât putem spune

Tu strănepotul atâtor viteji ce dorm sub grui
Te dăruieşti muncii, credinței te supui
Iubeşti tot ce e viață, cântecul te înalță spre Zeu
Zamolxis te veghează de sus, din cerul tău.
(din vol Memoria statuilor)

UNELE ELEMENTE DE ECOLOGIE ÎN CONFRUNTARI ARMATE ÎN SPAȚIUL DE CIVILIZATIE GETO-DACIC

Colonel(r.) Viorel Ciobanu
Student Catalin Ciobanu

Este cunoscut faptul ca, în lumea veche, era cu neputinta sa se declanseze un conflict armat, fara ca natura sa fie implicata, implorata si chemata în ajutor sa „își dea obolul" ei de tarie si nadejde ostilor care se confruntau. Fiecare beligerant spera sa-si asigure ajutorul naturii, întorcând-o în acelasi timp, contra inamicului.

Au intrat deja în legenda virtutile ostasesti ale geto-dacilor, ca buni si abili luptatori, dar si ca buni cunoscatori ai secretelor naturii, datorita comportamentului adaptiv, apreciat astfel pentru ca ei „învatau atât din fiecare biruinta, cât si poate mai ales si din fiecare înfrângere" . De pilda, izvoarele istorice confirma ca scitii nu aveau nici case, nici cetati ,nici forturi, nici ziduri, nici zagazuri, pentru ca „își purtau casa cu ei", precum melcul , dar erau neîntrecuti arcasi calari, neîntrecuti crescatori de vite, neîntrecuti cultivatori de pamânturi si buni gospodari, chiar daca locuiau în adaposturi improvizate, platind din aceasta cauza, uneori, cu moartea schimbarile bruste ale naturii si anotimpurilor.

În nenumarate alte episoade conflictuale, atunci când dispropozitia dintre formatiunile luptatoare ale dacilor si cele adverse era prea mare, inteligentii conducatori autohtoni se îmbarbatau si credeau în victorie, urmarind semnele naturii. Daca acestea erau favorabile, nadejdea lor în puterea naturii de a-i apara sau de a le facilita biruinta, devenea hotarâtoare pentru declansarea actiunii.

Multe erau aceste semne, dar poate este suficient sa ne amintim doar reprezentativa aparitie a curcubeului sau semnificatia tunetului, toamna târziu sau chiar si iarna. Atunci nu mai ezitau, porneau lupta cu deosebit curaj si parca toate elementele naturale îi ajutau.

Istoria ne pune si în fata altor momente de acest fel, când padurile, mlastinile, lacurile, luncile, dealurile si muntii, trecatorile si vaile, anotimpurile, vremea si noaptea deveneau aliati împotriva dusmanilor si împreuna cu alte forte ale naturii, ale universului, contribuiau la victorie, suplinind si compensând diferentele de dimensiuni -tehnica si umana, fata de armata adversa.

Pe aceste meleaguri se manifesta o grija deosebita pentru alegerea animalelor de lupta, selectionate atent doar dintre acelea care dovedeau rezistenta, viteza si un mare atasament fata de stapân, animale „inteligente", usor de dresat. Dacii posedau cu prisosinta astfel de exemplare. Caii lor de lupta trebuiau sa „stie" sa cada (fara a fi loviti), sa reziste la foame si la sete zile în sir, sa mearga pe gheata lacurilor si a Dunarii, sa regaseasca drumul spre casa, în cazul în care

stapânii lor se rataceau sau erau raniti ori omorâti. De asemenea, caii dacilor simteau si prevesteau pericolele naturale si apropierea dusmanilor, de la departari impresionante, cabrându-se, sforaind sau nechezând cu subînteles.

Dar si alte animale, de exemplu câinii, erau utilizati pentru descoperirea si urmarirea dusmanilor, pentru apararea taberelor de odihna si refacere sau pentru prinderea unor iscoade infiltrate în dispozitivele proprii. Astfel, cei mai robusti, mai docili si mai rezistenti câini constituiau un ajutor nepretuit, atât în actiunile razboinice, cât si în activitati gospodaresti.

Chiar si Decebal, încercând sa abata atentia romanilor de la cucerirea capitalei sale, a utilizat o stratagema de mare viclenie, taind copacii „de un stat de om" si îmbracându-i ca soldati, le-a creat romanilor impresia unei armate numeroase care îi întâmpina, fapt care a dus la esuarea atacului si la retragerea acestora. Astfel de evenimente s-au petrecut frecvent pe Valea Timisului, Valea Cernei ori Valea Jiului, acolo unde conditiile naturale erau favorabile aplicarii unor tertipuri militare de acest gen.

Mai sunt si alte exemple consemnate de istorie referitoare la utilizarea unor leacuri, „de fiecare zi", cu multa îndemânare de „vrajitori" si magi, ca mijloace de anihilare a puterii dusmanilor, strecurându-li-se în mâncare sau apa seva de plante nocive, somnifere, iritante etc. sau miresme de flori, în aparenta placute si îmbietoare, dar având efect inhibitor, de blocare sau de distrugere a sistemului imunitar al organismului.

De aceea nu este o întâmplare descoperirea, la medicul grec Diosculides, contemporan lui Nero, a unui mare numar de nume daco-getice de ierburi si buruieni medicinale, cunoscut fiind faptul ca si leacurile si descântecele lui Zamolxis se faceau cu unele din aceste ierburi, exemplul cel mai cunoscut fiind fumigatia cu samânta de cânepa, care avea darul de a narcotiza pe cei care inhalau fumul producând acelasi efect ca al unei betii cu alcool concentrat.

Pe buna dreptate, istoriografia nationala si europeana consemneaza la loc de seama capacitatea extraordinara a geto-dacilor, inteligenta lor nativa de a se adapta conditiilor dinamice de mediu, de a folosi si transmite forta spirituala si stiinta, creatii materiale de lupta si traditionale, fapt care a contribuit poate decisiv la supravietuirea acestora în conditii istorice vitrege.

Probabil si din aceasta cauza aspectele de eco-morala ale geto-dacilor reflectau echilibru si masura, barbatie si demnitate, puritate si omenie - atribute care s-au perpetuat prin generatii si vremuri pâna în zilele noastre. Din asemenea stramosi, din asemenea caracteristici psiho-volitionale si atitudinale, înnobilate de incontestabila determinare ancestrala dobândita prin scurta, dar temeinica convietuire cu romanii si îmbratisata de o natura ocrotitoare, binefacatoare, au rezultat marile virtuti morale si biologice ale poporului român.

Iată deci cum, de-a lungul timpului şi al istoriei, interferența multivalorică natură-om sau om-natură şi-a găsit în acest areal geografic o sublimare şi o esențializare umană la cele mai înalte dimensiuni bio-structurale.

LIMBA TRACO-GETĂ ÎN IZVOARELE EPIGRAFICE

Dr. Afrodita Carmen Cionchin

La începutul mileniului III, în era globalizării, întregul neam românesc, dar în special tinerii, trebuie să cunoască istoria poporului, să ştie cine am fost, pentru a înțelege ce suntem şi, implicit, cine vom fi ! Să încercăm să ne redescoperim istoria, ştiut fiind faptul că supraviețuirea noastră pe pământul ancestral, pe care zeii l-au hărăzit şi care nu întâmplător a fost numit «Grădina Maicii Domnului», a fost socotit drept «miracolul românesc». Încercând să intre în marea familie a popoarelor europene (deşi se pare că noi am fost primii europeni) şi a lumii, românii se mobilizează pentru a-şi expune valorile istorice, materiale şi spirituale, şi, în mod necesar, pentru conservarea limbii şi culturii daco-româneşti.

Între marile enigme ale neamului nostru, un loc de frunte îl ocupă limba şi scrierea traco-geto-dacilor. Catalogată când limbă satem, când kentum, ba chiar una intermediară între cele două grupări, limba traco-daco-getă este considerată o limbă barbară dispărută în negura timpurilor sau, cu bunăvoința unor cercetători, conservată în circa 160-180 de cuvinte «dăruite» limbii române. Despre o eventuală scriere dacică «nici nu se poate vorbi» – după părerea majorității cercetătorilor străini şi a celor români aflați în slujba discreditării propriei istorii. Conştienți de misiunea noastră, vom încerca să prezentăm «scrierea Tărtăria», prima scriere din lume, şi impactul pe care l-a avut în principalele scrieri apărute în epoca veche. Necontestând romanizarea care s-a realizat numai asupra unor limbi, idiomuri, dialecte şi graiuri înrudite cu latina, am reuşit să «dezlegăm» unele din inscripțiile traco-geto-dacilor şi să demonstrăm că limba lor – o limbă pelasgă – n-a dispărut, ci s-a conservat în limba

românâ şi dialectele sale: daco-românâ, macedo-românâ, megleno-românâ şi istro-românâ.

Pornind de la premisa că limba pelasgă/străvechea valacă a fost limba «zeilor», din care s-a desprins euroindiana comună şi limbile sale, am ajuns la concluzia că româna, prin traco-daco-getă, este moştenitoarea modernă a acestui idiom străvechi. Limba traco-daco-getă a fost înrudită cu latina, în baza criteriului euroindian, dar în principal ca două ramuri ale aceleiaşi limbi pelasge, străvechea valacă, prima ca o limbă populară, iar cea de a doua – limba marilor poeţi latini.

Între inscripţiile din secolele VI-V a.Chr., considerate cu certitudine de origine traco-getică, se numără documentul trac de la Kiolmen, moneda traco-macedoneană din 500 a.Chr. şi inscripţiile de pe fialele traco-getice din secolul V a.Chr.

În anul 1965, pe o înălţime de lângă aşezarea Kiolmen (districtul Şumen, Bulgaria) a fost descoperit un mormânt tumular de incineraţie cu cistă dreptunghiulară, acoperit de trei lespezi de piatră, una purtând o inscripţie traco-daco-getă cu litere eline. Lespedea de piatră funerară se află la muzeul din Preslav, Bulgaria. «Acest monument unic /…/ datează din secolul al VI-lea î.e.n. şi prin urmare este cel mai vechi document epigrafic trac. Fără îndoială că avem de a face aici cu mormântul unui nobil războinic get, după cum ne dovedesc, de altfel, atât resturile de armură, cât şi scutul şi lancea găsite acolo»[1]. Interesantă este şi opinia tracologului Hristo M. Danov: «După părerea noastră este posibil ca această inscripţie să provină realmente din epoca arhaică, eventual cel mai târziu din primele decenii ale epocii clasice. Apreciem aceasta de la forma literelor şi de la faptul că s-a folosit scrierea în bustrofedon, ceea ce indică o perioadă foarte timpurie. Astfel, inscripţia de la Kiolmen trebuie considerată drept cel mai vechi text trac din interiorul Bulgariei, redat cu litere greceşti. După părerea primilor săi editori, acest text reprezintă o inscripţie de pe mormântul unui bărbat de origine daco-moesică sau tracă. Satul Kiolmen şi hotarul său, în care s-a găsit mormântul şi inscripţia, se află nu departe de trecătoarea Vărbiţa, adică tot în regiunea moesică, dar la frontiera dintre Moesia şi Tracia. Tocmai de aceea, în limba folosită în inscripţie se reflectă în mod just influenţa reciprocă şi chiar amestecul dintre limba daco-moesică şi tracă»[2].

Textul inscripţiei, publicat de V. Beševliev, conţine 52 de litere şi 7 semne de punctuaţie:

// ΛΑΣ // ΛΕΤΕΔ // ΛΕΔ //
ΕΠΙΔΑΚΑΤΡΟΣΟΕΒΑΓΟΣΕΣΑΣ
// Ε //
ΕΤΕΣΑΙΡΕΚΟΑ // ΒΛΑΒΑΕΓ

Textul este în «scriptio continua» cu «alfabet boustrophedon» de tip est-ionian, pe baza căruia inscripţia a fost datată în secolul al VI-lea a.Chr.[3]

Cercetătorul bulgar Vladimir Gheorghiev a considerat că sunt 56 de semne grafice şi, grupându-le sub o altă formă:

ΕΒΑΡΖΕΣΑΣΝΗΝΕΤΕΣΑ
ΙΓΕΚΑΝΒΛΑΒΑΗΓΝ
ΝΥΑΣΛΝΕΤΕΔΝΥΕΔΝΕΙΝΔΚΑΤΡΣ

traduce astfel textul: «Ebar, (fiul) lui Zesas, eu trăit-am aici 58 de ani: nu strica aceasta (mormântul sau cadavrul), nu-l pângări pe însuşi cel mort, ca să nu ţi se întâmple şi ţie la fel»[4].

Alţi cercetători au emis diverse ipoteze privind descifrarea inscripţiei, nici una nereuşind să se impună. Interesantă este ipoteza inginerului G.B. Stefanoski care, folosind limba macedo-română/armână, a propus o variantă a inscripţiei funerare:

Lasă, dacă stai o veşnicie întins pe scândură (blană) este mare durere pentru rude, poate vei ieşi azi ca să ai o viaţă precum ai avut-o aici. Vlava trăieşte (este vie). Cu durere în suflet îţi spun să ieşi astăzi afară şi-ţi doresc să ai o viaţă precum / Vlava şi cu mine vom veni. Sunt în stare etate (bătrân), dă-mi, hei dă-mi o scândură (blană) pentru asta[5].

Fără a contesta aportul cercetătorilor la descifrarea enigmaticului document, am emis o altă ipoteză verosimilă, pe care o vom prezenta în cadrul Congresului.

Din descifrarea textului inscripţiei, se constată:

a. Inscripţia a fost scrisă cu caractere eline (greceşti) în limba străveche valacă/pelasgă. Dacă se acceptă că au existat etnonimele de trac şi get, ar rezulta că limba

acestora a fost străvechea valacă/ pelasgă, aşa cum se dovedeşte prin descifrarea textului inscripţiei.

b. Limba străveche valacă/pelasgă era frapant de asemănătoare cu latina. Unele cuvinte ale inscripţiei sunt mai vechi decât cele latineşti. Limba străveche valacă – pelasga – era o limbă populară, naturală, pe când nu apăruseră «mari poeţi, făuritorii latinei literare». De altfel, la sfârşitul secolului al VI-lea a.Chr., Roma trecea de la regalitate la republică iar limba latină nu depăşise ţinutul Latium. Se adevereşte afirmaţia lui Petru Maior făcută în urmă cu două secole: «De acie, măcar că ne-am deprins a zice că limba românească e fiica limbei latineşti, adică aceii corecte, totuşi de vom vrea grăi oblu, limba românească e mama ceii latineşti»[6].

c. Textul inscripţiei, scris în urmă cu mai bine de 2500 de ani în limba străveche valacă, este uşor de citit pentru actualii vorbitori ai limbii române – valachii moderni (poate mai uşor decât pentru un englez care citeşte un text vechi englez şi chiar mai uşor decât pentru grecul modern care încearcă să-l citească pe Homer).

Cunoscând limba în care au fost scrise inscripţiile neamului nostru, vom încerca să descifrăm moneda traco-macedoneană emisă în anul 500 a.Chr., fialele traco-getice din secolul V a.Chr., dar şi alte mesaje transmise de înaintaşi.

---

1 Manfred Oppermann, *Tracii între arcul carpatic şi Marea Egee*, Editura Militară, Bucureşti, 1988, p. 120.

2 Hristo M. Danov, *Tracia antică*, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1976, p. 191.

3 Ion Horaţiu Crişan, *Spiritualitatea geto-dacilor*, Editura Albatros, Bucureşti, 1986, p. 297.

4 Vladimir Gheorghiev, *Trakite i tehniiat ezik*, Sofia, 1977, p. 129, apud M. Oppermann, *op. cit.*, p. 222.

5 G.B. Stefanoski, *Limba traco-dacă – fondul limbilor indo-europene*, Editura Mirton, 1995, pp. 56-60.

6 Petru Maior, *Istoria pentru începuturile Românilor în Dacia*, vol. II, Editura Albatros, Bucureşti, 1971, p. 57.

CREDINŢA ÎN DUMNEZEU ŞI SFÂNTA CRUCE PE PĂMÂNT TRAC ŞI EGIPTEAN (MIL. III – I î.H.)

Naşterea Igiptiei Iglesia – ortodoxă de rit răsăritean

Gh. V. CÎRLAN

„Nu vă mândriţi cu puterea voastră, căci nimeni nu ştie ce i se poate întâmăla în viitor, şi nici ce urmăreşte Dumnezeu atunci când loveşte...”

(Filosof Kagemni, Egipt, 2837 î.H.)

Credinţa în Dumnezeu şi Sf. Cruce este atestată documentar în anii 2837, 2637, 2500, 2271, 2440, 1430 – 1353 î.H. , din vreamea lui Orfeu, a lui Pitagora (530 î.H) când întemeiază Şcoala Pitagoreică la Crotona în susul Italiei, apoi urmaşi ai săi vor fi întâlniţi până în sec. XVI d.H. în Carpaţi şi Balcani. (v. Sorin Boaru, Fenomenul românesc, ed. Porto Franco, Galaţi)

Eduard Schure ne spune că, „Orferu – fiul lui Apollon, din Bistonia, parte a Traciei, unde locuiau Ciconii cu mioare multe”, „Orfeu, drag fu adus pe lume de Calliope si Oiagru, Crai(rege) al Bistoniei” (V.Orfeu), Argonauticele, Ed. Minerva, 1987, Buc, p. 131), a „ fugit, pe ascuns, în Samotrace, apoi în Egipt, unde la Memfis a întocmit legenda sacră – cum însuşi spune la pag 130 în care spune că „Noi facem cerul să plângă (plouă – dacă ne rugăm! n.n) şi înveselim pământul; şi asemeni unor pietre preţioase, noi purtăm în inimile noastre lacrimile tuturor fiinţelor (dragi – n.n) ca să le prefacem în surâsuri. Dumnezeu moare în noi; şi tot în noi renaşte El” (v. Ed. Schure, Marii iniţiaţi, Ed. Lotus, Buc, 1994, p. 167). Tot Orfeu a afirmat: „ Dumnezeu este Unul şi toteauna asemeni Lui însuşi. El domneşte pretutindeni. Însă zeii sunt nenumăraţi şi diferiţi, căci divinitatea este veşnică şi nesfârşită... Prin aceste spirite divine – respiră, acţionează şi apare DUMNEZEU” (p. 175)

Peste circa un mileniu, a trăit Pitagora, un alt mare iniţiat în templele Egiptului, care a cunoscut credinţa în DUMNEZEU UNIC: „Evoluţia este legea Vieţii. Numărul este legea Universului. Unitatea este legea lui DUMNEZEU”.

Pitagora (sec VI î.H.) la 18 ani şi-a adus aminte ce-i spusese un hierofant al templului lui Adonai (a Domnului) din Liban, mamei sale, Partenisa: „ O, femeie din Ionia, fiul tău va fi mare prin înţelepciune, însă adu-ţi aminte că dacă grecii mai au încă Ştiinţa Zeilor, ştiinţa despre Dumnezeu, Unic nu se află decât în Egipt”. Înţelepţii Egiptului au spus în cei 12 ani, că „ Omul însuşi face parte din natură, simbolizată prin Mama Terra (Mama Pământului) „ Din ea tu ai ieşit. Din nimic nu poate ieşi cineva sau ceva. Sufletul vine din apă sau din foc, ori din amândouă... Cunoaşte-te pe tine însuţi, dar şi Natura înconjurătoare ce se regăseşte în cele trei lumi: lumea naturală, lumea umană şi lumea divină a omului şi a Universului, a microcosmosului şi a macrocosmusului, care este ea însăşi o trinitate. Cosmosul, domicat

şi pătruns de Dumnezeu, forma Tetrada sfântă, imensul şi neprihănitul simbol: Izvor al Naturii şi model al Zeilor!"... „ Se zice că Bărbatul, negăsindu-l pe Dumezeu nici în ştiinţă, nici în religie, Îl caută cu disperare în femeie. Dar atât bărbatul cât şi femeia, îl vor găsi pe Dumnezeu în ei înşişi şi unul pe celălalt „ prin iubire adâncă şi prin iniţiere, prin contopirea lor într-o singură fiinţă, forţă creatoare şi radioasă (bucuroasă – n.n.)" (ed. Shure, op. cit, p. 226 – 227).

Şi mai plastic exprima acest concept o ţărancă analfabetă din Drăguşi, Ţara Oltului, Nordul Munţilor Făgăraş: „ ...Când iese mirele şi mireasa (pe poarta casei părinteşti n.n.) frumos rânduiţi, se bucură şi lumea, se bucură şi Dumnezeu. Ce-i ca nunta de frumos?!..." (v. Ernest Barnea, Nunta În Ţara Oltului, în rev. Sec. XX nr. 313-315. Buc, 1987, pp. 81-96)

Tracii cunoşteau şi ei pe Dumnezeu şi Sf. Cruce, căci asta ne arată Mozaicul cu Cruce de la Partoş (Alba Iulia) sau Bălgrad (Transilvania din sec al XV-lea Î.H.), care ne trimite la tezaurul de la Hinova (Turnu Severin) din sec. XVI – XV Î.H.

DACII ŞI CONDUCĂTORII LOR AU LĂSAT URME ŞI SEMNE CARE AU AJUNS PÂNĂ ÎN PREZENT

Prof.Crişan Ioana

Rădăcinile noastre sunt foarte adânc înfipte în acest pământ milenar, apărat cu sângele vărsat de eroii noştri pentru a-şi păstra glia şi vatra strămună.

Din cele mai vechi timpuri, strămoşii traco-geto-daci ne-au sădit în suflet „înţelepciunea divină primordială, care se află în fiecare din noi în stare latentă". Ea trebuie activată. Activarea se face pe calea inimii, nu pe cale raţională. Înţelepciunea ne-a fost transmisă prin adevăratele proverbe pline de învăţături, prin mituri şi legende, dar şi prin arhitectura tradiţională specifică gospodăriilor ţărăneşti, care au păstrat câte ceva din casa dacului. Marea Înţelepciune şi-a avut lăcaşul originar pe teritoriul fostului stat geto-dac.

Semnele dacilor la Reghin. Poarta Muzeului Etnografic din Reghin are înscrise pe ea semne ale dacilor: simbolul dacilor, şarpele, spirala dublă, cercul, rozeta, unghiul, voluta şi intersecţia.

Biserica de lemn din Reghin (cunoscută ca fiind biserica lui Petru Maior), monument istoric datând de la 1725, la care a slujit Petru Maior prin 1790, când era şi protopop la Gurghiu.În prezent,renovată şi întreţinută de preotul paroh protopopul Ilie Damian, ea păstreză semne dacice.

Strămoşii construiau casele din bârne, îmbinate la colţuri în "Coadă de rândunică", fără cuie, având reprezentate spirala, cercul, volutele, viţa de vie, frunza de stejar ,crucea, doi şerpi încolăciţi,

X-ul, liniile scurte paralele, pe bârna care este marginea uşii şi unghiul pe bârna de sub geam.

Biserica " Înălţarea Domnului" din Reghin, construită în 1910 şi al cărei paroh este protopopul oraşului, preotul Teodor Beldeanu, are în pictură şi sculptură toate semnele patrimoniale strămoşeşti de o rară frumuseţe.

Urmele dacilor la Hodac. Localitatea Hodac este situată pe pitoreasca vale a Gurghiului, la o altitudine de 700 de metri, pe cursul mijlociu al râului Gurghiu şi râul Isticeu, la poalele Munţilor Gurghiu şi la 18 kilometri de Municipiul Reghin.

Adevărata denumire a comunei Hodac, devenită legendă transmisă din generaţie în generaţie, spun bătrânii, provine de la cuvântul „HO", de origine dacică, care a fost folosit la delimitarea graniţei nordice a Imperiului Roman: "HO – DAC'', adică „HO" = până aici (Imperiu Roman), iar "DAC" = de aici, dacii.

Etnologii consideră cuvântul "Hodac" de origine slavă: "hod" = cale şi sufixul „ac" = cale de refugiu în păduri şi munţi.

Verificând părerea localnicilor, aflăm că aceştia susţin că aşa au aflat din străbuni, de la moşii şi strămoşii lor. După „Dicţionarul explicativ al limbii române", cuvântul „HO" este un strigăt cu care sunt oprite vitele, mai ales caii, având înţelesul „stai !, opreşte-te !".

Pentru locuitorii din Valea Gurghiului, această opinie este cea care este acceptată, faţă de aceea de origine slavă a cuvântului „Hodac".

Primele dovezi arheologice atestând că aici au locuit oameni încă din timpuri străvechi sunt vârfurile de săgeţi şi toporul de piatră şlefuită, descoperite lângă peştera Irina, din apropierea satului Adrian, toporaşul din piatră descoperit la Pietroasa-Isticeu, cel descoperit pe pârâul Bucin din Ibăneşti, sau alte asemenea vestigii. În acest sens, Valeriu Lazăr, în Repertoriul arheologic al judeţului Mureş, mai menţionează şi alte descoperiri asemenătoare, printre care se numără fragmente ceramice din epoca bronzului şi un vas de lut din epoca fierului, descoperite în Gurghiu. Sub poalele Dealului Sărat, în direcţia localităţilor Comori şi Orşova, pe locul unde a fost gura Gurghiului, au fost descoperite fragmente ceramice din epoca bronzului şi o unealtă în formă triunghiulară, din opal.

Vestigii descoperite în valea Gurghiului pot fi văzute la:

- Muzeul judeţean Mureş: oală cu trei torţi, urnă decorată, vas bombat, vas mic cu două torţi, capac de vas - toate din epoca Latene, descoperite în vatra localităţii Caşva, obiecte din bronz, de la Jabenița;

- Muzeul Unirii, Alba Iulia: ciocan din bronz, descoperit în localitatea Adrian;

- Muzeul Național Budapesta: vârfuri de săgeți și un vârf de lance din bronz, descoperite în vatra localității Glăjărie.

Cu toate descoperirile de mare valoare arheologică, încă din epoca bronzului, localitatea Hodac este atestată documentar foarte târziu. Astfel, se găsesc consemnări în :

1453 - Possesio sen villa Hodak [2],

1469 - Hodac Banffy [3], 1723 - Hudac C. K.

Concluzii. Dacii au lăsat urmaşilor semne şi urme care vorbesc de la sine şi au ştiut să trăiască aproape de Dumnezeu care i-a ajutat să creeze o societate divină aproape perfectă, în care trăiau în armonie cu întreaga natură şi cu tot Universul.

Cred că românii ar trebui să se întoarcă la Dumnezeu, care i-a unit şi i-a ajutat în cele mai grele încercări, pentru a-şi păstra identitatea spirituală.

Aceşti cârmuitori ai neamului românesc au scris istoria marilor împliniri prin faptele lor de vitejie, dreptate, credinţă şi adevăr, fără să dorească niciodată ceva ce nu le aparţine, ci doar apărându-şi pământul, neamul şi graiul, ceea ce le-a fost dăruit de DUMNEZEU de la începutul lumii.

DECEBAL, acest viteaz dac, a rămas un simbol al sentimentului de dreptate, de libertate pentru apărarea spațiului pe care l-au locuit dacii de milenii, a graiului, a datinilor şi a credinței străbune.

[1] Interviul a fost preluat din Formula AS, nr. 671 / 2005
[2] Istoria familiei Csanki, vol. II, pag. 708
[3] Istoria familiei Csanki, vol. II, pag. 34

SFÂNTA CRUCE

Prof. Margareta Cristian

Motto: " Cultura este motorul civilizaţiei omenirii"

(Cristera)

În mişcarea de Revoluţie a Terrei corelată cu mişcarea de Rotaţie în jurul propriei axe, traiectoria descrisă de țara Carpaților este o Cruce. Iată că acest semn este de când Pământul şi a fost cunoscut de oameni încă înainte de venirea la trup a Fiului lui Dumnezeu, Iisus, Mântuitorul Nostru (Planşa I). Deci, cunoscătorii acestui semn înainte de întruparea lui Iisus, din anul O sau din 5508 de la Facere, erau creştini, în fapt.

Solstiţiul de iarnă marchează începutul creşterii luminii diurne şi descreşterea perioadei nocturne. In fapt, noaptea este umbra planetei, în timp ce cealaltă faţă a ei este luminată de Soare.

Axa planetei face o mişcare precesională descriind, într-un plan, litera X iar în spaţiu - două pâlnii puse cap în cap. În lunile decembrie – ianuarie, Costelaţia Casiopeea se vede din România ca un M mare de tipar. Este important de reţinut deoarece la Solstiţiul de vară nu se mai vede aşa. La această dată, suprafaţa României se îndreaptă către Soare, astfel că în ziua de Sânziene ( ), omul, muntele, stâlpul etc. nu au umbră. Rezultă că razele Soarelui cad perpendicular pe suprafaţa României, după care, datorită mişcării precesionale pereche cu cea de la solstiţiul de iarnă, ziua dă înapoi ca Racul.

La Echinocţiul de toamnă, Soarele intră în zodia Cumpenei, la Răsărit apare Constelaţia Balanţei. Pe Orizont se împlineşte Crucea. Planeta începe un nou ciclu de viaţă o dată cu începutul unei spire din traiectoria ei spiralată în jurul Soarelui, către Vega (Planşele II şi III).

Mişcarea aparentă a României pe orbita elipsoidală a Terrei descrie cifra 8 văzută de pe Vega. Cifra 8 este cifra Maicii Domnului (Planşa I).

Acest pamânt – România - formează Sfânta Cruce, de aceea "poporul român s-a născut creştin"[1].

[1]G.D.Iscru - "Zalmoxis şi Iisus sau dreapta credinţă milenară a neamului românesc", revista "Rădăcini", Anul II, nr. 4, aprilie 2003.

DECEBAL - ULTIMUL REGE ZALMOXIAN

Conf.univ.dr. Ion D. Dunăreanu

Lucrarea se bazează pe studii aprofundate, realizate de autor pe parcursul a peste 15 ani şi este centrată pe demonstrarea veridicităţii unor afirmaţii ale specialiştilor în dacologie referitoare la trecutul nostru, în context european.

Principalele idei-cadru ale lucrării sunt următoarele:

· Dacia a fost dintru început parte integrantă a unei strălucite civilizaţii care cuprindea

Europa şi teritorii din actuala Asie, situându-se în centrul acestei civilizaţii, aşa cum arată documentat în studiile ei savanta Maria Gimbutas, bazându-se pe achiziţii arheologice.

· Caracteristicile definitorii ale acestei civilizaţii rezidă în următoarele:

-fundamentul ei spiritual,

decurgînd din legătura nemijlocită cu divinitatea, obiectivată într-un sistem de organizare social-politică bazată pe legile lui Zalmoxe (cf. lucrării „Zamolxis,Primus Getarum Legislator"). La cel de-al VI-lea Congres de Daciologie (2005), am prezentat teza potrivit căreia numele Zalmoxe constituie un nume generic, desemnând o instituție, şi nu o persoană. Voi aduce noi argumente în susținerea acestei teze, bazate pe o interpretare semantică proprie a unor ideograme, vechi de peste 5000 de ani;

-caracterul unitar al limbii, multitudinea dialectelor proprii diferitelor populații permițând comunicarea facilă între acestea;

-viața oamenilor, caracterizată prin confort deplin, se baza pe cunoaşterea şi valorificarea eficientă a unor adevăruri simple referitoare la natură şi relația om-natură, ceea ce făcea să lipsească preocupările legate de producția materială la scară mare şi posesia bunurilor;

-o dată cu expansiunea romană în Europa şi Asia, civilizația pelasgo-traco-dacă, devenită ținta obsedantă a acestei expansiuni, intră într-un proces istoric de dispariție treptată. Dacia, ultimul crâmpei nealterat al ei, a rezistat datorită menținerii legăturii cu divinitatea. În consecința unei cauzalități ce nu poate fi explicată azi, această legătură a fost distrusă. Faptul a constituit premiza decisivă care a permis Romei sa aneantizeze Dacia, ca tip diametral opus de civilizație;

-Decebal a fost ultimul rege european care a avut menirea să mențină organizarea socio-politică bazată pe legile lui Zalmoxe. Nereuşita efortului său n-ar trebui privită ca o înfrângere, încetarea luptei având mai degrabă caracteristica unei replieri pe alte dimensiuni spațio-temporale;

-în frunte cu Decebal, dacii au lăsat urmaşilor factorul cel mai important şi sigur de continuitate, premiză a regăsirii la capătul istoriei, la reîntâlnirea cu Zalmoxe - limba.

· Există o legătură congenitală între daci, traci şi pelasgi, orice încercare de regionalizare distinctă, rigidă a acestora neavând niciun suport. Un argument de importanță esențială în sprijinul acestei teze rezidă în caracterul unitar al limbii acestei civilizații, unitate în diversitate care permitea comunicarea între diversele grupuri etnice, deşi fiecare avea un dialect propriu pentru comunicarea intracomunitară. Este îndreptățit să afirmăm că dialectele limbii originare pelasg-traco-dacice s-au conturat istoricește, în consecința experienței specifice de viață, fără ca acest proces să impieteze asupra caracterului unitar al limbii comune.

· Cel mai frapant aspect al limbii strămoşilor noştri daci rezidă în aceea că ea cuprinde

cuvinte prezente actualmente în toate limbile şi idiomurile europene, precum şi în unele limbi ale populațiilor asiatice şi amerindiene, aspect care nu se regăseşte la nicio altă limbă europeană.

În majoritatea cazurilor acestor congruențe, se observă o intervenție savantă de mare finețe asupra structurii cuvintelor, în maniera descrisă de Nicolae Densuşianu în „Dacia preistorică". Încă este greu de înțeles rațiunea acestei intervenții şi doar abordarea temei în dezbateri de tipul congreselor de dacologie ar putea lămuri misterul. Pentru noi este important, deocamdată, faptul că, odată conştientizând procedeul pelasgic de prelucrare a cuvintelor limbii originare, putem identifica cu uşurință elementele comune ale limbii dacoromâne şi ale altor limbi - precum albaneza, daneza, engleza, finlandeza, franceza, germana, greaca, irlandeza, islandeza, norvegiana, suedeza ; araba, urdu ; japoneza; quechua ş.a., elemente care, aşa cum rezultă din studiile autorului, nu sunt latine, ci pre-latine. Această uşurătate pare a sugera caracterul intenționat al prelucrărilor operate de pelasgi, în perspectiva revenirii, istoricește, la civilizația originară.

· Privită din acest unghi, integrarea europeană ar trebui înțeleasă ca re-integrare, proces care ar trebui sa se fundamenteze pe un corp unitar de legi de felul celor zalmoxiene, precum şi pe recuperarea limbii originare comune. În acest sens, studiul comparativ al limbii dacoromâne şi al celorlalte limbi poate contribui substanțial la redefinirea şi realizarea unității europene.

Din Dacia creştină în Galia :

Sfântul Ioan Casian (360-435), getul creștin, Părinte al Bisericii Universale

"Conferințe spirituale" : "Despre cele trei renunțări"
Conferința cu Abba Pafnutiu, în Egipt.

Alexandru Stan
SwissEngineering, Elveția

Astăzi, noi vom trăi câteva momente de fericită gândire şi simțire creştină, continuând colațiunile celor doi geți creştini, Gherman şi Casian, originari din Dacia pontica crestina, ținute în Egiptul creştin în jurul anilor 390-400 după Isus Cristos.

După un lung voiaj în deşertul Sciti, ei au găsit în sfârşit pe abba Pafnutiu, cunoscut prin sfințenia vieții lui, prin înțelepciunea şi prin viața sa

izolată, pe care o ducea de zeci de ani, în rugăciune şi în contemplaţie.

După ce i-a primit cu bine pe tinerii Gherman şi Casian, el i-a lăudat pentru efortul lor de a fi părăsit Dacia, spre a căuta învăţăturile lui Isus Cristos, la anahoreţii de pe malurile Nilului, în deşertul Sciti, abba Pafnutiu a început să le transmită învăţăturile trăite de el personal.

Există trei feluri de vocaţii şi trei feluri de renunţări.

Prima vocaţie sau chemare vine de la Dumnezeu, a doua este mijlocită de om iar a treia are ca izvor trebuinţa.

Astfel sunt enumerate exemplele chemării lui Abraham, a fericitului Antoniu, pe drumul lui Cristos.

A doua chemare se produce în om atunci când exemplele sfinţilor sau faptele lor aprind în sufletul omului, dorinta salvării, a mântuirii.

Al treilea fel de chemare este cel care vine de la trebuinţă, când legaţi de bogăţiile şi de plăcerile acestei lumi, noi ajungem să ne gândim din nou la Dumnezeu, la învăţăturile Lui.

Apoi sânt prezentate mai multe exemple concrete şi cel al lui Iuda precum şi cel opus acestuia, al Sfântului Apostol Paul precum şi mai multe alte exemple.

Astfel "totul depinde de sfârşit" şi anume de felul cum noi înţelegem să trăim, să evoluăm, în raport cu învăţăturile creştine ale lui Isus Cristos.

Cele trei renunţări, scrie Casian, aşa cum ele au fost transmise de tradiţia părinţilor creştini, de la sursa Sfintelor Scrieri, noi toţi, trebuie să le îndeplinim cu tot zelul.

Prima renunţare este cea prin care noi disprețuim orice bogăţie şi mărire a lumii, a doua este cea prin care noi respingem obiceiurile, viciile şi atracţiile vechi ale sufletului şi ale trupului iar a treia renunţare este cea prin care noi contemplăm numai cele viitoare şi prin care să ajungem să dorim cele care nu se văd, renunţând la toate cele prezente şi vizibile.

Casian prezintă apoi, exemplul lui Abraham şi cel al lui David.

Cele trei renunţări se găsesc în cele trei cărţi ale lui Solomon şi anume : prima, noi o găsim în «Pildele» ; prin ea sunt combătute dorinţele trupeşti şi viciile pământeşti.

A doua renunţare noi o găsim în «Eccleziastul», unde sânt numite deşertăciune "toate cele care se petrec sub soare".

A treia renunţare se găseste în «Cântarea cântărilor» unde mintea se uneşte cu cuvântul lui Dumnezeu, prin contemplarea celor cereşti, trăind dincolo de toate cele văzute.

David ne spune (citez) : «Că eu sânt locuitor pe pământ şi străin, la fel ca şi toţi părinţii mei»

Casian scrie, transmiţând cu modestie, grija, atenţie, discreţie, învăţătura lui Isus Cristos, prin cuvintele lui abba Pafnutiu : «Aşadar noi vom merita să obţinem adevărata desăvârşire a celei de-a treia renunţări atunci când mintea noastră, neîntunecată de nici o grăsime a trupului, ci curăţită prin slefuri foarte pricepute, prin neîncetata meditaţie asupra celor divine şi prin cuget spiritual, trecând prin toate cele pământeşti, va ajunge la cele nevăzute….Virtutea şi încrederea în această lucrare nu o va căpăta decât acela care, prin propria lui experienţă, va primi cele pe care le-am spus.»

Sau :

«Aşadar, deloc nu ne va folosi renunţarea trupească şi, într-un fel, plecarea din Egipt, schimbând numai locul, dacă n-am fost în stare să obţinem şi în suflet renunţarea, care este mai sublimă şi mai folositoare»

Şi iar :

«Trebuie să ne grăbim, aşadar, cu toată străduinţa ca şi omul nostru interior să alunge şi să împrăştie tot avutul viciilor sale, pe care le-a strâns în viaţa de mai înainte. Acest avut este al nostru propriu, legat strâns de corp şi de suflet.»

Abba Pafnutiu le vorbeşte/ transmite tinerilor geţi creştini, Gherman (Germanus) şi Casian şi despre cele trei feluri de bogăţii, care sânt prezentate în Sfintele Scrieri.

«Părăsind aceste bogăţii văzute ale lumii, noi le îndepărtăm fiindcă ele nu sânt ale noastre, ci sânt străine de noi, oricât ne-am lauda noi că ele au fost câstigate prin munca noastră, sau că le avem prin moştenire de la părinţi. Căci, precum am spus, nimic nu este al nostru, în afară de ceea ce posedăm în sufletul nostru şi în inima noastră şi care nu ne poate fi luat de nimeni.»

Şi : …»De aici se înţelege bine că noi precum mergem pe calea mântuirii chemaţi de Spiritul Domnului, la fel noi ajungem la desăvârşirea supremei fericiri conduşi de înţelepciunea şi lumina Lui.»

Gherman sau Germanus îl întreaba apoi pe abba Pafnutiu : „Dar în ce constă libera alegere şi faptul că noi sântem de laudă prin inteligenţa noastră, dacă Dumnezeu începe şi termină tot ceea ce trebuie pentru desăvârşirea noastră ?»

Acesta îi răspunde : «Aţi avea dreptate să vă puneţi această întrebare, dacă ar exista în orice lucrare şi ştiinta numai începutul şi sfârşitul şi n-ar fi şi un mijloc despărţitor. Astfel, precum noi ştim că ocaziile de mântuire le aduce Dumnezeu în felurite chipuri, la fel este în puterea noastră să servim, cu mai multă sau mai puţină încordare, ocaziile aduse de Dumnezeu.»

Si el continua : «Se cade să ştim bine că, practicând cu toată puterea noastră orice virtute, noi nu putem în nici un chip ajunge la desăvârşire numai prin zelul şi prin înţelepciunea noastră şi că nu este de ajuns omului ca numai prin sârguinţa sa şi prin strădaniile sale să se ridice la înalta răsplată a fericirii, dacă el n-are şi ajutorul lui Dumnezeu, care-i conduce inima spre ceea ce este bine.»

«Niciodată oamenii sfinți n-au fost siguri că ei vor găsi prin propria lor inteligență drumul drept, care să-i ducă la virtute şi la înfăptuirea ei, ci ei l-au cerut mai degrabă prin rugăciuni către Dumnezeu, zicând : «Îndrumează-mă în adevărul Tău» sau «Condu în fața Ta drumul meu»

Abba Pafnutiu spune lui Gherman şi lui Casian «Se cuvine să credem cu nestrămutată convingere că nimic nu se pertrece pe această lume fără Dumnezeu. Trebuie să mărturisim că toate se fac şi se îndeplinesc cu voia sau cu îngăduința Lui, cu lămurirea că binele se îndeplineşte cu voința şi cu ajutorul lui Dumnezeu, iar răul cu îngăduința Lui, atunci când ocrotirea divină ne părăseşte din cauza netrebniciei şi a învârtoşării inimii noastre ți îngăduie să fim stăpâniți de diavol sau de patimi ruşinoase.»

Abba Pafnutiu ne transmite nouă mesajul de echilibru minunat între harul, grația lui Dumnezeu, credința noastră creştină de fiecare zi precum rolul important al faptelor noastre bune, de fiecare zi, în raport cu Planul lui Dumnezeu pentru noi.

Astfel, noi am primit acest mesaj creştin în credința dreaptă, prin intermediul lui abba Pafnutiu din Egipt, prin colaborarea lui Gherman şi Casian şi prin scrisul Sfântului Ioan Casian, din Dacia pontica creştină.

Repere etimologice transilvane și vechile dovezi dacice

Decebal-Radu Ciurchea

În această lucrare, evidențiem:

(a) importanța fonemelor **"sighet"** – confluență şi **"sărmaş"**-sărătură care aparent formează numele Sarmizegetusa, presupusa capitală a regelui Decebal precum şi

(b) formarea numelor de familie transilvane pornind de la satul de origine.

Aceste cuvinte au rămas în limbajul păstorilor locali români (valahi), pentru care aceste notiuni geografice sunt esențiale în orientarea geografică şi de aceea au rămas intacte în timp.

Sărmaş înseamnă apă sărată şi este un fonem foarte frecvent în Transilvania, care este platoul Mării Sarmatice. In present, avem: Sălişte, Sărata, Sărătura, Sărățel, Sărățeni, Sările, Sărmaş (5), Sărmăşel, Sărmăşag. Diminutivele sunt necesare pentru a distinge eventualele izvoare din acelaşi areal pastoral. Nu am găsit (încă) Sărgețel, Sărmăgel sau Sărmăgâța (cautând Sargetia lui Traian). Presupunem că Sărmăgâța a fost rebotezată Sânmarghita (lângă Dej). Sărmătau este imposibil, deoarece "tău" desemnează o apă curgătoare. Prin urmare, Sarmis/Sărmaş ar trebui să fie un pârâu, trecând peste un depozit salin; conform descrierii lui Dio Cassius, antica Sargetia (poate Sărgâța, Sargâța – în toponimicele actuale), ar trebui să fie un pârâu sărat în apropierea unei cetăți şi acolo ar trebui căutat tezaurul lui Decebal (de fapt trebuie să evidențiem o necropolă, căci Dio Cassius menționează că tezaurul era amestecat cu vestminte) şi nu confluența a două râuri sărate, a căror salinitate a dispărut în timp.

Să considerăm acum semnificația cuvântului **"sighet"**, care înseamnă confluență:

Szeged în Ungaria - confluența Mureşului cu Tisa

Sighisoara (diminutiv) - confluența dintre Tarnava Mică şi Şes

Sighetu Marmatiei - confluența dintre Tisa şi Iza

Sighetu Silvaniei (near Zalau) confluența dintre Crasna şi Zalau

Sighii (plural, scris SIBIU pe hărți – o alterare incompetenta a numelui original), confluența mai multor afluenți ai râului Cibin.

Am obținut astfel, din surse antice, două cuvinte dacice, sugerând că limba română actuală este de fapt aceeaşi cu vechea limbă dacă (considerând desigur evoluția naturală a limbii).

In Ardeal avem patru râuri Someş: Someşul Mare, Someşul Mic, Someşul Cald şi Someşul Rece. De asemenea, credem că din motive triumfaliste, Traian şi anturajul au vrut să zică Sarmis în loc de Someş, căci nu le plăcea cum sună Someş-sighet/Someş-segetuza.

Avem deci 2 ipoteze pentru confluența a două râuri Someş (Sarmis):

1. Lângă Dej (confluența Someşului Mare cu Someşul Mic). Există mai multe sărmaşuri însă nu s-a găsit un castru roman din 106 AD şi nici cetate dacică.

2. Confluența Someşului Cald cu Someşul Rece la Gilău, lângă Cluj. Aici găsim si un pârâu numit Sărata, care ar putea fi antica Sargetia a lui Dio Cassius. Există o cetate de piatră, între Vlaha şi Tauți, numită "Cetatea Fetei" – insuficient investigată arheologic, probabil fiind atribuită unui alt erou român, Gelu, învins de unguri în 895 AD. Există un castru roman din 106 AD construit de Traian. Istoriografia maghiară relateaza că, mai sus de Vlaha, în grădina grofului Mihacs, s-au găsit 4 schelete 'gepide'. De fapt sunt niste foarte veritabili tumuli, aşteptați din povestirea lui Dio Cassius, vizibili din satelit. In plus, satul Vlaha din această configuratie geografică sugerează matricea vechiului voievodat

transilvan – valah – al geţilor bazileici.

La Dăbâca, la 30 de kilometri depărtare atât de Gilău cât şi de Cluj-Napoca se mai găseşte o cetate de piatră, de asemenea atribuită voievodului Gelu.

Menționăm că în Transilvania numele de familie se formează pornind de la satul de origine, în timp ce prenumele este dat la botez. Astfel, Ioan Gilăoan este Ioan din Gilău iar Ioan Calborean este Ion din Calbor. Astfel, Gelou poate fi numele de familie al eroului nostru din secolul IX. Pentru Dabâca, numele localnicilor este format ca Dăbală. Astfel obținem originea numelui ultimului rege dac şi a satului său natal, care probabil a generat Decebalus. De retinut că celebra ştampilă "Da_balus per Scorilo" nu permite inserarea secventei "ce" ci numai a unui singur caracter, probabil "r" - Dorna este un sat aproape de Dăbâca. Reamintim că, atunci când Decebal s-a simțit învins şi a încercat să iasă din încercuire, a fost prins aproape de Moigrad/Porolissum - lângă Cluj după autorii unguri, la maxim 60 de kilometri depărtare de Cluj, ceea ce n-ar avea sens dacă armata romană s-ar fi aflat la Orăştie, la 300 de kilometri distanță. Prin urmare, credem că am identificat configurația reală a ultimei bătălii a regelui dac. Băcilă (din Baci, lângă Cluj) ar fi atunci numele actual al anticului trădător al secretului tezaurului.

Istoricii maghiari, care au valorificat în jurul anului 1870 descoperirile arheologice din Cluj şi împrejurimi, menționează că în cursul răscoalei din 168 AD, "un trib est german **'victovoloke'** s-a aşezat în valea Someşului în regiunea Daciei Porolissensis"; interpretăm această mențiune ca pe o dovadă că valahii noştri erau acolo – la Vlaha – pe care au încercat s-o recucerească - şi n-au reuşit - în 168 (romanii scriind: victo voloke). În plus, în anul 2004, la Vlaha s-au găsit 200 (două sute) de morminte ale războinicilor 'gepizi'.

Dabâca a jucat un important rol administrativ în evul mediu, fiind capitala unui comitat. Deşi la cetate (fieful Clarei de Dăbâca, soția lui (Nicolae) Alexandru I - fiul lui Basarab I) mai curge încă vechiul izvor, nu avem nici un sighet şi nici un sărmaş. Ar putea fi deci fieful de origine al lui Decebal, adică atât Decebal cât şi Gelu au stăpânit ambele citadele, aflate la 30 de kilometri distanță. Ambele localități au câte un pârâu, numit simptomatic Luna, Luna de Sus şi Luna de Jos, care au erodat dealul potrivit pentru cetate şi băltesc în jurul său, făcându-l greu de asediat. La Dăbâca a apărut una dintre primele arhiepiscopii din Ardeal.

Această configuratie geografică, propusă pentru Sarmisegetusa, apare astfel în acord cu descrierea lui Strabon despre getii basileici-deci cu ritual avansat de înmormântare precum şi cu descrierea campaniei lui Traian de către Dio Cassius:

(1) sighetul (Someşurilor)

(2) citadela sorei lui Decebal – Cetatea Fetei,

(3) situarea într-o zonă deluroasă,

(4) pârâul sărat,

(5) devierea pârâului sărat pentru modelarea tumulilor

(6) prezența hainelor împreună cu tezaurul - normală la un mormânt voievodal (tumul al geților/goților bazileici) – **grădina Mihacs.**

LA 1900 DE ANI DE LA COTROPIREA DACIEI DE CĂTRE IMPERIUL ROMAN

Marin-Mihail Giurescu

La 1900 de ani de la cotropirea DACIEI de către Imperiul Roman, vorbim de Dacia la timpul trecut; de ce oare? Considerați normală această situație?

Dacia, țara pe care strămoşii noştri geto-daci, împreună cu regele lor erou Decebal, au apărat-o acum 1900 de ani cu prețul vieții lor împotriva cotropitorilor romani, țara în care trăim noi astăzi, noi cei care ne considerăm urmaşii acestora, nu mai are din anul 1862 numele ce l-a avut în trecut, ci se numeşte ROMANIA (ROMÂNIA) de la numele cotropitorilor romani, iar unii dintre cei care trăiesc alături de noi, se consideră urmaşi ai romanilor şi îşi spun români sau rumâni.

Ne întrebăm dacă nu cumva înfrângerea dacilor în cel de-al doilea război cu romanii din anul 106- când, Decebal a fost nevoit să-si pună capat zilelor pentru a nu cădea viu în mâinile romanilor şi Statul dac a fost desființat, iar partea centrală a Daciei a fost cotropită şi transformată în provincie romană, fara a-i schimba numele; cu care prilej a fost jefuită de tot ce a avut mai bun,- să fi avut un impact atât de puternic încât, supraviețuitorii să nu-şi mai amintească nici cine sunt, ori au intervenit alte cauze, în decursul timpului, care au dus la această situație?

Pentru a afla adevărul sau pentru a ne lămuri în această privință, e necesar să mergem pe firul evenimentelor.

Ştim că dacii nu s-au împăcat cu stăpânirea romanilor şi au luptat tot timpul pentru a se elibera şi răscoalele dacilor au durat, cu mici întreruperi, până la părăsirea Daciei şi ele sunt

menționate în mai toate cărțile de istorie.

Au existat şi încercări de refacere a Daciei chiar în timpul stăpânirii romane. Este cunoscută încercarea lui Ingenuus din anul 258, din timpul împăratului Gallienus, precum şi încercarea lui Regalianus, considerat strănepot al regelui Decebal, şi a soției sale Sulpicia, care au decretat independența Statului dac cu 12 ani înainte ca împăratul Aurelian să decretaze retragerea legiunilor militare şi personalului de ocupație din provincia romană Dacia în anul 271.

Datorită faptului că o dată cu retragerea legiunilor militare şi a personalului de ocupație s-au mai retras şi unii daci care îi sprijiniseră pe romani şi nu s-au mai simțit în siguranță după plecarea legiunilor romane, împăratul Aurelian a numit această parte a Moesiei „Dacia sua" adica Dacia lui Aurelian, nu Romania, aşa cum a fost denumită mai târziu Tracia şi mai apoi şi Dacia, de către filoromanii din țara noastră.

Această situație a fost favorizată de criza în care intrase Imperiul Roman din cauza „anarhiei militarilor" care s-a declanşat în anul 235 când a fost asasinat ultimul împărat din dinastia severilor, Severus Alexander şi care a durat până în anul 284 când a ajuns împărat Dioclețian care a reuşit să pună capăt stării de anarhie.

*La începutul secolului IV când a ajuns împarat al Imperiului Roman geto-dacul Galeriu I (305-311), G.D. Iscru în lucrarea TRACO-GETO-DACII, editia III-a, citează din Lactantius, la pagina 196: „*a declarat că este dușmanul numelui de roman şi că vrea să schimbe titulatura Imperiului roman cu aceea de Imperiu dacic" *şi în continuare spune: Continuând după Eusebiu din Caesarea, părintele istoric Dumitru Balaşa este de părere că „*într-adevar Galeriu-Ler împărat din colindele populare - a schimbat numele Imperiului roman în Imperiul dacic şi a dat armatelor sale încă de la început vechiul drapel al dacilor. Cu armata sa formată din daci, luptând sub stindard dacic, a obținut o mare victorie împotriva perşilor, imortalizată pe arcul său de triumf de la Salonic, capitala de acum a Imperiului".

După abandonare, Imperiul Roman nu s-a mai redresat ca să poată reveni în Dacia şi, în anul 395, împăratul Teodosius a împărțit imperiul la cei doi fii ai săi; lui Honorius i-a revenit partea de apus cu capitala la Ravena, iar lui Arcadius partea de răsărit cu capitala la Constantinopol.

În anul 476, după două secole de la părăsirea Daciei, Imperiul Roman de apus a căzut şi istoricii au considerat că, o dată cu prăbuşirea lui, s-a încheiat şi Perioada antică sau sclavagistă.

În perioada care a urmat, Evul mediu sau Perioada feudală, pe teritoriul Daciei au luat ființă, ca-n toată Europa, state de tip feudal precum: Moldavia, Transilvania, Valahia, Sirfia (Dobrogea), ai căror locuitori se asemănau prin grai, religie, obiceiuri, port şi altele, elemente care dovedeau originea lor comună; erau de fapt urmaşii daco-geto-tracilor, autohtonii acestui teritoriu.

Domnitorii Principatelor şi-au dat seama de această realitate încă din secolul XV, când unii dintre ei, ca de pildă: Iancu de Hunedoara şi Ştefan cel Mare au încercat să unească eforturile Principatelor în coaliții de luptă comună împotriva pericolului otoman care devenise tot mai amenințător.

În secolul XVI, când Principatele ajunseseră în stăpânirea Imperiului Otoman, unii domnitori au încercat să le aducă sub aceeaşi conducere în ideea „refacerii Daciei", deoarece considerau că prin unirea lor într-un singur stat, lupta pentru eliberarea de sub stăpânirea otomană, va avea mai mult succes; se născuse deci „conştiința unității etnice şi dorința de unificare politică".

Prima încercare de unire în ideea „refacerii Daciei" a fost făcută de către Principele Transilvaniei, Sigismund Bathory. Acesta, ajungând în anul 1581 la conducerea Transilvaniei, care reuşise în 1540 să-şi cucereacă autonomia față de Ungaria, intenționa să unească Principatele sub conducerea sa şi să se intituleze „Regele Daciei".

Prin tratatele de vasalitate pe care le-a încheiat în anul 1595 cu Mihai Viteazul, domnul Vlahiei, şi cu Ştefan Răzvan, domnul Moldovei, el a reuşit pe cale paşnică, să aducă cele trei Principate sub conducerea sa, realizând în mod formal prima Unire a Principatelor.

Prin tratatul umilitor impus lui Mihai, l-a provocat pe acesta care, pentru a spăla ruşinea umilirii, a reuşit, însă pe calea armelor în anul 1600, să înfăptuiască el o unire la modul real, dar deşi a fost considerată de istorici „prima Unire a Principatelor", spre regretul nostru a fost tot de scurtă durată.

Din exemplele menționate reiese că până în a doua jumătate a secolului al XVII-lea, domnitorii Principatelor au fost animați de ideea originii autohtone a locuitorilor din Principate şi de aceea au luptat pentru „refacerea Daciei", însă visul acestor principi nu se putea îndeplini deoarece împrejurările politice din Europa erau nefavorabile.

Începând din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, când cronicarii moldoveni Grigore Ureche şi Miron Costin au lansat teoria latinității poporului nostru, cu renumitul slogan „DE LA RÂM NE TRAGEM din nobila obârşie a Romei", teorie preluată şi propagată cu mai multă vehemență de protagoniştii Şcolii latiniste din Transilvania: Samuil Micu, Gheorghe Şincai şi Petru Maior, gândirea exponenților politici şi culturali ai claselor conducătoare din Principate s-a schimbat datorită Curentului latinist care se formase, fapt care a echivalat cu începutul unei noi romanizări; „a doua romanizare a

dacilor şi a Daciei" (vezi Marin – Mihail Giurescu – „Renaşterea Daciei(de la Dacia la ROMANIA (ROMÂNIA) – a doua romanizare a Daciei)" în Dacia magazin nr. 22 din mai iunie 2005, pag. 83-84 şi „Imnul dacilor", pag. 89-90).

„Generaţia revoluţionară paşoptistă", care a condus lupta pentru Unirea Principatelor şi eliberarea lor de sub dominaţia străină, a fost aminată de concepţia latinistă privind originea poporului şi a graiului său, fapt ce a determinat atribuirea numelui de ROMANIA (ROMÂNIA) în locul celui vechi de DACIA, care s-ar fi cuvenit noului Stat ce se formase la 24 ianuarie 1859, prin unirea celor două Principate: Moldova şi Valahia, care timp de trei ani purtaseră denumirea de „Principatele Unite".

De atunci s-a tot bătut monedă pe latinitatea poporului nostru şi a graiului său, făcându-se o adevărată îndoctrinare a tineretului, începând chiar din clasele primare, îndoctrinare asemănătoare cu îndoctrinarea religioasă. Generaţiile îndoctrinate cu această teorie au devenit refractare la adevărata concepţie privind originea poporului şi a graiului său, fapt care l-a făcut pe Mihai Eminescu să spună: „Aici totul trebuie oarecum dacizat!".

Constat cu părere de rău că mulţi dintre cei care se străduiesc azi prin comunicările susţinute sau publicate, să demonstreze că „nu suntem urmaşii Romei", nu se pot dezbăra de numele ei blestemat. Asta denotă că n-au înţeles până acum că termenul de „român" din graiul nostru actual vine de la termenul de „roman (romanus)" aşa cum spun chiar iniţiatorii teoriei latiniste (filoromanii) din ţara noastră: Grigore Ureche şi Miron Costin, de la care a plecat tot răul, pe care cu greu îl mai putem îndrepta, doar numai dacă va exista voinţa necesară..

Cei care încearcă să acrediteze ideea că numele de român, în înţelesul de astăzi, este un vechi etnonim, nu fac altceva decât să dea apă la moară latiniştilor. Termenul de român este echivoc şi ar trebui să-l abandonăm fie şi numai pentru faptul că ne aminteşte de cotropirea Daciei de către Imperiul Roman. Aceştia trebuie să înţeleagă că renaşterea Daciei nu înseamnă romanism, aşa că recomand, ca măcar acum la 1900 de ani, să folosim în locul termenului de România, termenul de ţara noastră , iar în loc de poporul român, poporul nostru şi graiul nostru, pentru limba română, evitând în felul acesta folosirea acestor termeni, care nu ne fac cinste, până când ţara noastră îşi va recăpăta în mod oficial numele pe care l-a avut în trecut.

Rămâne să vedem dacă efortul pe care îl facem noi, azi, va fi încununat de succes.

ORGANIZAREA ARMATEI GETO - DACE ÎN TIMPUL LUI DECEBAL

Stoica VASILE

Întreaga istoriografie este de acord că începuturile formării poporului român trebuie plasate în perioada războaielor daco-romane. Dacă despre împăratul roman Traian se cunosc mult mai multe lucruri, Imperiul Roman atingând în timpul domniei sale cea mai mare întindere, viteazul rege dac Decebal nu a fost atât de glorificat în cronici, deţi este una dintre marile personalităţi istorice ale acestor meleaguri. Totuşi, o excepţională descriere i-a făcut istoricul grec Dio Cassius: "Decebal era priceput în ale războiului ţi iscusit la faptă, ţtiind când să năvălească ţi când să se retragă la timp, meţter în a întinde curse, viteaz în luptă, ţtiind a se folosi cu dibăcie de o victorie ţi a scăpa cu bine dintr-o înfrângere; pentru care lucruri el a fost mult timp pentru romani un potrivnic de temut." Formele de organizare, care sunt de regulă greu de surprins arheologic, se desprind lesne, dacă se recurge la informaţii şi date referitoare la modul cum a fost concepută ţi realizată apărarea perimetrului locuit de comunităţile umane.

PUTEREA ARMATĂ A DACILOR

Puterea armată a dacilor, până la cucerirea ţării de către romani, era compusă din cavalerie ţi pedestrime însă forţa principală a populaţiunilor gete de lângă Dunăre ţi Marea Neagră a constat în cavalerie.

Cavaleria dacilor era de 2 feluri: uţoară ţi grea. Cavaleria uţoară era – pe cât se poate – liberă de greutăţi, în armată numai cu arcuri ţi săgeţi, săbii ţi topoare fără scuturi ţi fără suliţe. Călăreţii daci nu aveau pe caii lor nici şa, nici plocat. Pentru război, ei nu aveau trebuinţă de pregătiri multe; ei erau în tot momentul gata de plecare ţi gata de luptă. Arma principală a dacilor, în cavalerie ţi în pedestrime, a fost arcul. Cu arcurile lor, ce băteau departe, ei acopereau pe inamici cu o ploaie de săgeţi. Arcurile dacilor erau solide şi uşoare, formate din coarne de animale, împreunate la mijloc cu o bucată dreaptă, iar coarda arcului era din vână de cal. Cavaleria grea era compusă din trupe ce purtau

catafracte sau lorice. La unele din trupele acestea, călăreţii şi caii erau acoperiţi cu lorice sau cu armuri peste întreg corpul. Loricele dacilor aveau forma unui pieptar sau cămăţi ţi acopereau numai pieptul, spatele, coatele ţi pântecele până la genunchi.

Incontestabil, în cadrul acestei organizări militare un rol de seamă revenea clasei nobiliare, care furniza atât comandanţii militari, cât şi excelente trupe. Se afirma că "în afara pericolului roman regele căuta reazim puternic în această nobilime, cetele de luptători fiindu-i aduse de ea".

Ceea ce putem afirma, cu toată siguranţa, este faptul că Tarabostes deţineau monopolul conducerii armatei, ţinând seama şi de alegerea, dintre ei, a regilor. Este sigur că ţi demnităţile superioare ce ţineau de administrarea propriu-zisă a regatului dac erau exercitate tot de către tarabostes. Este însă interesantă menţiunea că grija pentru fortificaţii – nu putem preciza dacă le comandau sau se îngrijeau doar de ridicarea lor – era încredinţată numai celor care se aflau în jurul regelui, ceea ce poate să ateste o stratificare în cadrul clasei nobiliare. În ceea ce îi priveţte pe aceţti supraveghetori ai agriculturii, este foarte probabil că ei se îngrijeau de adunarea contribuţiilor în armată, datorate statului ţi atât de necesare în vremuri grele, strânse în cantităţi de-a dreptul impresionante. Se cuvine remarcat, totuşi că tarabostes nu se puteau manifesta despotic faţă de popor, care avea încă solide drepturi politice ţi în vremea statului dac. O dată cu făurirea marelui regat, Burebista putea să ridice în caz de război o armată de 200.000 de soldaţi aşa cum ne spune Strabon. Pe vremea lui Decebal, numărul soldaţilor din armată a scăzut sub 100.000 ţi în primul război din 101 – 102 e.n., o armată romană de 150.000 de soldaţi, specializată în cuceriri nu a reuţit să înfrângă armata dacică. În al doilea război, cu forţe sporite, chiar a ajuns la Sarmizegetusa, dar capitala Daciei nu a fost cucerită decât prin trădare ţi cu eforturi deosebite.

CONCEPŢIA ŞI MODUL DE LUPTĂ

Situat în locuri de ispititor belşug, poporul dac şi-a elaborat de timpuriu o gândire şi o artă militară propice apărării. În acest scop s-a recurs la organizarea ţi ducerea apărării strategice pentru a provoca pierderi forţelor inamice, uneori la distrugeri pe mari adâncimi pe direcţiile de înaintare ale inamicului, aplicând ceea ce posteritatea a numit "tehnica pământului pârjolit". La dacogeţi, modul obişnuit de luptă era hărţuiala dar la trebuinţă angajau lupta cel mai adesea în dispozitiv în formă de pană. Când se luptau în retragere contra cavaleriei inamice, alergau răspândiţi înainte, se comasau în plutoane şi se apărau, reuţind prin această tehnică să îţi reducă pierderile. Adesea recurgeau la atacuri nocturne, cunoţteau bine serviciul de santinelă inamic ţi ţineau întotdeauna lângă ei caii înţeuaţi şi gata de luptă sau fugă. În timpul apărării, felul de luptă consta în hărţuiri permanente cu scopul de a-l slăbi pe inamic şi de a-l aduce în poziţii dezavantajoase de luptă. Întrebuinţau frecvent cursele şi înşelăciunile recurgând la tot felul de stratageme. În timpul acţiunilor de ripostă, geto-dacii, folosind terenul împădurit, preparau lovituri ţi manevre bine întocmite pe care le alternau cu atacuri neaţteptate, fie în zona vadurilor, fie în zone strâmte. Cavaleria avea atât rolul de cercetare cât ţi pe acela de legătură între diferite corpuri militare.

Dar principala acţiune a călăreţilor era lupta de hărţuire, luptă în care după aruncarea suliţei şi descărcarea arcului, călăreţul se repezea înapoi pentru a scăpa de lovitura duţmanului ţi pentru a reveni dintr-o altă direcţie. În ofensivă aveau predilecţie pentru dispozitivul în formă de unghi cu vârful înainte, cu scopul de a străpunge falangele, cohortele sau manipulele ţi a le disocia forţele pentru a le nimici din părţi laterale. În apărare, recurgeau la dispozitivul în formă de potcoavă cu flancurile avansate cu scopul participării a cât mai multor forţe la lovirea simultană ţi pe o adâncime cât mai mare a inamicului. În toate aceste dispozitive, însă, luptătorul dac avea în juru-i suficient spaţiu pentru libera mişcare şi acţiune. Dispunerea fortificaţiilor în teren, structura şi varietatea dispozitivelor de luptă arată o temeinică ţi justă cunoaţtere a terenului ţi avantajelor amenajărilor genistice. În timpul bătăliilor de apărare a cetăţilor, apărătorii aruncau asupra asediatorilor bolovani de mare greutate, plumb topit, oale ţi butoaie pline cu smoală fierbinte, seu şi alte substanţe inflamabile, suliţe şi săgeţi incendiare. Se foloseau de asemenea pe scară mare ţi catapulte ţi baliste, atât în luptele duse în jurul fortificaţiilor , cât şi în luptele în câmp deschis când erau transportate pe care cu două roţi. În ce priveşte cucerirea cetăţilor, strategii daci au recurs la procedeul asediului, prin care se urmărea încercuirea ţi izolarea garnizoanelor adversarului. În timpul asediului, alături de armele individuale, foloseau catapulte de mare putere, berbeci din stejar cu cap de bronz sau fier. Geto-dacii au mai folosit şi falces murales cu care scoteau pietre din ziduri şi perforatoare de ziduri numite terebrac, de fapt un berbec cu vârf ascuţit.

Dacii trăind la graniţa cu cel mai mare imperiu al antichităţii, într-un spaţiu geografic aflat la intersecţia traseelor triburilor migratoare, şi după un mod de viaţă mereu în contact cu animalele sălbatice îl îndreptăţeau pe Lucian să spună "de câte ori am privit ţara geţilor, i-am văzut războindu-se".

DECEBAL SAU DACIA ETERNĂ

Gheorghe Gavrilă Copil

Cuvânt spre luare aminte

Nu se poate! Dumnezeule sfânt, partea din Sfânta Liturghie, intitulată Pe tine Doamne Te lăudăm, este parte din Sfânta Liturghie strămoşească, dacică, în limba noastră maternă, în latina scrisă, Te Deum, răspândit în toate bisericile Daciei secolului al IV-lea. Şi deşi ierarhia bisericii ştie, poporul român habar nu are şi nici puhoiul de intelectuali români. Şi ne strigă ungurii şi slavii că unde am fost noi în mileniul întâi. Iar ierarhia bisericii noastre nu a păstrat rugăciunea Te Deum, în original, nici în Sfânta Liturghie şi nici în manualele şcolare. În textul latin se văd ca într-o oglindă, atât limba română literară de azi, cât şi aspectul ei vorbit, popular. În cartea mea, Deceneu, apărută în 1995, îngemănată în spirit cu cea de faţă, cititorul va găsi destule exemple elocvente.

Cine are interesul să nu avem conştiinţa continuităţii noastre de limbă şi etnie? Iar acest text sacru, alcătuit de Sfântul episcop dac Niceta de Remesiana, este parte constitutivă nu numai în Liturghia Ortodoxă în limba română, ci este cântat şi de catolici şi de luterani. Şi bietul popor român nu ştie ce rugăciune a dăruit întregii lumi creştine! Dar unde a existat un Te Deum, păstrat până azi, nu mai există, în cultura scrisă dacică şi alte creaţii? Nu cumva nici ele nu sunt în manualele şcolare şi universitare, în limba literară de atunci şi în cea de azi, din aceleaşi motive oculte!

FIINŢA ROMÂNEASCĂ DINTR-O NOUĂ PERSPECTIVĂ LINGVISTICĂ

Adrian LESENCIUC

Cunoaştem prea bine ironia lui Cioran la adresa lui Noica, trimiterea la "sentimentul paraguayan al fiinţei". Să fie oare greşită, atunci, calea spre universal prin naţional? Să încercăm atunci o cale logică, propusă de filosoful de la Paltiniş, prin "Scrisori despre logica lui Hermes": "adjectivele filosofiei sunt mai limpezi decât substantivele ei" .Să fie mai limpede adjectivul "românesc" decât însuşi "sentimentul", substantivul? Sau ce poate fi acel "sentiment românesc al fiinţei" dacă nu calea însăşi (şi fac aici trimitere la metafora şenilei din "Scrisori…", drumul spre casă cu tot cu casa, şi cu adverbul-limpede "acasă" inclus)? Latiniştii găsesc calea logică a originii limbii după logica lui Ares. Cine să se mai complice cu logica dinamică a lui Hermes, vorbind despre un spaţiu deja încadrat, deja definit? Originea limbii române este un caz clasat. Cine l-a pus atunci pe Noica să scormonească dovezi ale spiritului? Sau, mai înainte, cine l-a pus pe Blaga să rupă "matricea românească" de devenirea lineară a istoriei unui popor care se trage din "ginta nobilă latină"? Sau cine l-a împins pe Cantemir să creioneze portretul moral al unui popor, atât de asemănător cu portretul făcut de Herodot geţilor, în cartea a 4-a din "Istorii"? Şi poate că lucrurile mergeau spre limpezire dacă nu se găseau mai întâi Nicolae Densuşianu, istoricul, şi apoi matematicianul (şi logicianul) Anton Dumitriu să caute justificări despre atributul Terra mirabilis dincolo de nobila descendenţă. Cât de limpede este acum adjectivul "românesc" în condiţiile în care latiniştii consideră că alienarea spiritului românesc se trage tocmai din tulburarea apelor limpezi ale originii. "O tragedie sfârşeşte un destin sau o istorie(…). Cu poporul român s-a petrecut un fapt extraordinar: o tragedie a constituit începutul unui nou destin pentru el." notează Anton Dumitriu. Un fenomen neobişnuit, într-o altă logică a derulărilor faţă de clasica istorie, care ne înhamă la cauzalităţi. Un fenomen care ne duce cu gândul, mai degrabă, la complexele structuri disipative şi la teoria catastrofei (R. Thom). Tot Dumitriu deschide perspectiva: "(…) între cuceritori şi cuceriţi s-a stabilit o osmoză naturală, poate, după cum ne spun unii filologi, şi prin apropierea limbilor". Aşadar, dacii şi romanii să fi vorbit limbi apropiate, limbi surori? Să cercetăm deci, documente.

MOARTEA LUI DECEBAL

Prof. Margareta Cristian

Motto: "Viata curge in Sus"
Cristera

In spirala timpului momentul caderii Daciei ocupa un rol important un civilizatia terestra. Dacii au fost foarte puternici in bunatate. Toata cunoasterea o inchinau Dumnezeului Unic, Viu si Adevarat si intregii Lui Creatii.

Omul Decebal era rege si mare preot in acelasi timp. Capacitatile sale senzoriale si extrasenzoriale il ajutau sa comunice cu tot ce-l inconjura: de la piatra, plante, animale, oameni,

nori, Luna, Soare, stele, TOT. Aceste capacitati l-au facut sa fie sef de promotie al Academiei de Spiritualitate din Carpati, pe locul doi fiind fratele sau Diegis si pe al treilea loc mare preot Vezina.* (Determinari inforenergetice)

Inainte de a pleca la Zalmoxe, regele Decebal se pregateste, face tot posibilul sa puna in aplicare sfaturile de taina primite de la mama lui Smaranda, si tot ce a invatat la Academia de Inalta Spiritualitate din Carpati..

El stia ca trupul sau este lucrator al Luminii necreate si mai stia ca avea puterea sa conduca poporul pe Calea de Lumina.

Stia, asa cum il invatase mama sa, ca regele este parintele poporului, este simbolul Daciei Libere. Puterea regelui trebuia daruita neamului sau, neamului in care s-a nascut, pamantului care l-a zamislit. In nici un caz nu trebuia sa ajunga in mainile strainilor si nici sa se sinucida, deoarece le spusese Andrei ca lui Zalmoxe nu-i place jertfa umana.

Decebal hotaraste sa aplice ultima strategie de lupta posibila: schimba hainele cu insemnele regale cu prietenul sau din copilarie, generalul Dobre si il roaga pe acesta sa-i ia viata.

Generalul Dobre, in vesmintele regale ramane ultimul dac in viata din intregul grup, si ranit, cu ultimele puteri, scoate rapid pumnalul si razand biruitor si-l infige in gat.

Iata ce au vazut martorii romani ai acestei scene sculptate pe Columna de la Roma.

Capul lui Decebal ramane vesnic pe pamantul sacru al Daciei veghind la trezirea Fortei Neamului, slujitor al Dumnezeului Unic, Viu si Adevarat.

Catrinta, element al portului romanesc stravechi

Muzeograf LIVIA RUSU
Muzeul Etnografic Reghin

Catrinta piesa de port de forma dreptunghiulara, purtata la costum femeiesc peste poale, in fata si in spate sau numai in spate, cu surt in fata s-a purtat in zona Vaii Gurghiului, pe Valea Superioara a Muresului si in Campia Transilvaniei.

Se incadreaza in tipologia costumului cu camasa cu ciupag si catrinta cu trup vanat, costumul cel mai bogat in elemente de veche traditie autohtona, care are o arie de raspandire mult mai mare, incepand din Muntii |Apuseni pana la Somesul Superior.

Oameni harnici si intreprinzatori, locuitorii zonei situate intre Reghin si Deda s-au dovedit a fi pastratori aii vechilor traditii, obiceiuri stramosesti, dar si a unui foarte frumos port traditional, remarcabil prin ornamentica, cromatica, eleganta si rafinament.

Compozitia ornamentala este cea care individualiziaza catrinta atat prin ornamentica, cat si prin cromatica, in functie de varsta purtatoarei sau de ocazia in care era purtata .Tehnicile folosite pentru realizarea decorului sunt si ele diferite; in general se inbina tehnicile de tesut cu broderia, realizanduse motive organizate in registre dispuse simetric pe verticala fata de un registru central.

Majoritatea motivelor sunt autohtone, zonale sau inprumutatea din zonele limitrofe, in general motive geometrice, intregite de cele fitomorfe geometrizate sau cele liber desenate, organizate in benzi orizontale paralele, dispuse alternativ.

Catrintele de sarbatoare erau mai bogat ornamentatate, iar decorul era complectat de galoane de fir, paiete, margele. Pe marginile laterale au aplicatie de dantela, iar la poale se termina cu franjuri, ciucuri sau dantela.

Daca trupul catrintei, aproximativ trei patrimi din suprafata totala este in general sobru de culoare albastru inchis (vanat sau mnieru), negru sau mov, partea ornamentata se caracterizeaza prin policromie. O bogata gama de culori si nuante, o cromatica armonioasa, vie, luminoasa, dar in acelasi timp echilibrata, dau un aspect deosebit de Frumos acestor piese.

Structura campurilor decorative, creomatica si ornamentele, au adanci radacini in stravechea cultura de substrat traco-iliric, in increngatura geto-dacica, dar si in sensul predominat geometrizant al stilului artei populare romanesti.

EROII DACIEI ÎN MUZICA ROMÂNEASCĂ CULTĂ

prof. univ. dr. Carmen Stoianov decan al Facultatii de Muzica, Universitatea Spiru Haret

Daca la nivelul creatiei universale de teatru liric pe subiecte legate de Dacia antica, de Decebal, de eroii ei sau confruntarile cu Roma exista mai mult de 10 titluri compuse in rastimpul a 3 secole (sec. XVII - XIX), in creatia romaneasca de opera,doar 5 titluri atrag atentia asupra preocuparii compozitorilor de a reinvia spiritualitatea stramosilor nosti, toate creatii de secol XX dar realizate in maniere stilistice diverse. Ceea ce le uneste este filonul mitico-istoric al inspiratiei, aflate sub semnul jertfei si al evolutiei spirituale, de la “Traian si

Dochia" la figurile simbolice singulare ale lui Decebal si Zamolxe, totul raportandu-se la orizontul existential al tracului Orfeu.

Din aceste mai putin de 10 ore de muzica am considerat oportun sa ma axez pe sondarea si reliefarea conceptiei dramaturgice a doi compozitori romani contemporani, prin creatii ce ii definesc si ii diferentiaza stilistic, dar care ii unesc sub semnul aceleiasi profuinde spiritualitati:am in vedere operele DECEBAL de Gheorghe Dumitrescu (1975) si ZAMOLXE de Liviu Glodeanu (1968-1969), ambele pe libretul propriu al compozitorilor, ambele prezentate scenic si imprimate Electrecord.

„SÎMBRA" – UN CUVÎNT DE REZONANȚĂ DACICĂ?

Eugen Holban

„Dacă s-ar întreba cineva de ce dăm atîta importanță cîtorva cuvinte romîneşti –spunea Constantin Noica- am răspunde: pentru că aceasta este partea noastră de cer"…

Numărul cuvintelor cunoscute din limba geto-dacilor este foarte redus. Din acest motiv şi cercetarea etimologiilor întîmpină mari dificultăți deşi este sigur că printre cuvintele străvechi cu origine necunoscută se mai află unele capabile să îmbogățească acest fond. Între cuvîntul sîmbră, cu etimologie necunoscută, frecvent folosită în trecut, în Moldova, Transilvania şi Banat şi cuvîntul sîmbure, inclus în fondul geto-dacic, există oarecare asemănare fonetică uşor sesizabilă, dar sensurile lor sunt atît de diferite, încît nu se poate discuta despre o înrudire. Cuvîntul sîmbră este menționat în toate dicționarele noastre în sensul de tovărăşie, asociere (în special la arat, la păşunatul vitelor etc.).

În cartea „Țara Oaşului" (Cultura materială) Gh. Focşa spune că „Sîmbra oilor este o sărbătoare pastorală străveche şi complexă ce se desfăşoară deodată cu deplasarea turmelor de vară. Obicei cu semnificații multiple, economice, sociale, estetice, distractive, în care participă întreaga obşte a satului".

O cercetare minuțioasă efectuată în sudul Moldovei a confirmat cele menționate în dicționare, dar numai parțial. În zona Vrancei asocierea se face într-adevăr de către crescătorii de oi în vederea întocmirii unei stîni.

În cea mai mare parte a satelor din zona Covurlui, cuvîntul a fost folosit frecvent pînă acum aproximativ 50 de ani în cu totul alt sens şi anume, de timpul cel mai potrivit semănării cerealelor. Timpul arăturilor şi însămînțării cerealelor este împărțit aici în trei sîmbre: Sîmbra I cînd se însămînțează floarea-soarelui şi mazărea; Sîmbra a II-a cînd se însămînțează orzul şi ovăzul şi Sîmbra a III-a cînd se însămînțează porumbul, meiul, dovleceii, pepenii etc.

„Sîmbra –spun ei- este aşa… cum să spun cînd trebuie să semănăm sămînța. Porumbul trebuie semănat în sîmbra lui".

„Sîmbra orzului, adică timpul lui. Dacă nu l-ai însămînțat în sîmbra lui, nu e bun, n-ai făcut nimic". „Orice sămînță se bagă –în pămînt- la sîmbra ei". Satele în care apare cuvîntul sîmbră cu semnificația de potriveală a însămînțărilor se găsesc –cu unele excepții- pe colinele Covurlui, extinzîndu-se pînă dincolo de tîrgul Fălciu, județul Iaşi. În partea de vest, la poalele colinelor Tutovei, cuvîntul a fost găsit sporadic, pînă aproape de Mărăşeşti.

Cercetări mult mai reduse ca intensitate efectuate şi în județele Iaşi, Bacău, Suceava şi Bistrița Năsăud (Valea Zagrei) nu ne-au relevat sensul de TIMP OPTIM. Județele amintite nu şi-au epuizat însă sursele de informare.

Afirmînd că prin această semnificație necunoscută pînă acum ce se referă la timpul optim pentru semănatul seminței –probabil îmsîmburirea- sîmbră se apropie de cuvîntul sîmbure, de fapt tot o sămînță sau un miez al lucraărilor, nu credeam că greşim prea mult.

Dacă etimonul va fi sau nu integrat fondului de cuvinte geto-dacice, rămîne în sarcina unor cercuri viitoare. Deosebit pentru limba noastră este faptul că prin introducerea acestui nou sens, sfera semantică a sîmbrei se lărgeşte, localizînd-o totodată mult mai temeinic în spațiul românesc.

Câteva cuvinte despre TRACI în Rapsodiile lui Homer

Prof Maria Crişan

Consider util a da acestă notiță despre traci care sunt o parte din strămoşii noştri, pentru că mai sunt încă intelectuali români care neagă existența lor.

Dacă etnia valacă este pomenită la Homer doar o singură dată, în Cântul al 2-lea al Iliadei, versul 739, în acuzativ singular, sub forma de Î(= pe valahul cel blond), în schimb, despre traci, rapsodul pomeneşte de peste treizeci de ori, aceasta şi pentru faptul că tracii au luptat la Troia ca aliați ai troienilor, dar ca şi cei mai numeroşi şi ca cei mai viteji, astfel încât, nu rareori Homer îi numeşte chiar troieni, confundându-se cu ei. Ne place sau nu această etnie,

pomenită, după Homer (trac de origine) - şi de Herodot şi de Thucidide (care şi el era trac de origine) şi de imensa majoritate a istoricilor şi geografilor care le-au urmat - şi care a fost o parte din strămoşii noştri, - ea a fost o relitate indubitabilă.

Θςέξ, ακος,
în dialectul atic,
Θςηίξ, ίκος
în cel ionic, la plural
οί Θςάκες/Θςήκες,
desemnează, ca substantiv, etnosul, individul/indivizii trac-i.

Ca adjectiv, ca grafie identic cu substantivul, înseamnă, - în afară de tracic şi păr creț, de om sau animal (oaie).

Despre TRACIA ca țară
Θςέκη,
aflăm din Il.2,845; 11; 22; 23; 230 - că este o regiune situată la nord de Helada, învecinată la sud cu Peneios (azi Salamvria) şi Marea Mediterană. E drept că nu mi se oferă limitele exacte ale ei, dar din Il. 2, 845 aflăm o serie de părți ale acestei țări: Pieria, Ematia, Paeonia, cu populații paeoniene şi ciconiene (un rest al pelasgilor); ca munți ni se menționează Haemusul şi Athosul, ca râu Axios (azi Ossa) cf. Il. 14, 227. Țara este foarte bogată în vite şi viță de vie (Il.11, 222 şi 9, 72); ea este şi lăcaşul vânturilor, de unde şi firea aspră a locuitorilor ei, dar şi a bărbăției lor. Tracia este după Homer (Il. 13, 301, şi Od.8, 361) locul de baştină a zeului războiului Ares/Marte; acelaşi lucru susține şi Ovidiu în Scrisorile lui din exil (2, 9, 45; 3, 6, 32; 3, 6, 35; 4, 6, 29; 1, 7, 14; 4, 7, 45...) ca zeu important al geților, geții fiind şi ei traci, cum spune Herodot (sau, poate invers, tracii fiind şi ei geți, căci etnia getă/hitită pare să fie cea mai veche - mileniul trei î.e.n. Dintre mai mulți regi/prinți traci, participanți la Războiul Troian, cel mai des menționați sunt Anténor şi Akamáa. Anténor, de pildă, este pomenit, i.a. şi în Il. 3, 148; 7, 347-348; 3, 148 şi frecvent apărând Poarta Scheiană, căci, ca punct strategic, era cea mai importantă poartă a Troiei fiind cea mai monumentală (ca şi, mai apoi, cea a Upsalei).

Anténor este acel rege care a construit cea de a 2-a cetate Troia, în nordul Italiei, numită mai târziu Patavium şi, în cele din urmă, Padua, după cum ne relatează Plinius (1, 53, 1), subliniind că el se născuse la Troia, cetate numită Patavium în vremea sa. (Prima cetate Troia, construită după distrugerea celei autentice, a fost cea din Sicilia ridicată de şi ortacii săi şi ale cărei ruine se mai văd şi astăzi).

Regele/prințul trac Akamás, fiu al lui Tezeu (Il.2,823,844) era considerat cel mai înțelept şi cel mai curajos dintre toți prinții traci, participanți la Războiul Troian (Il. 3, 148 f.f.; 7, 347; 6, 31), însuşi numele său - poreclă, cel de Akamás, însemnând neostoitul.

Un alt prinț, numit tot Akamás, conducător al dardanilor, fusese fiul lui Anténor şi ucis de Meriones (Il. 2, 283 etc.); [(un altul, numit identic fusese fiul lui Eusoros şi ucis de Aiax Telamonianul (Il. 2, 841; 5, 462 şi 6,8) şi a mai fost şi un al 4-lea Akamás şi tot prinț trac)].

Meriones este fiul lui Molos din Creta, un erou foarte curajos, prieten cu Idomeneu (Il. 2, 651; 7, 165; 17, 610; 23, 112, etc.), cel din ordinul căruia Dicktys Cretensis, - înmormântat alături de Idomeneu în Knossos (Insula Creta) - după cum reiese şi din inscripția de pe mormântul lui, a scris Efemeridele Războiului Troian, cu litere feniciene, dar în greceşte; papirusul descoperit de nişte ciobani, profanatori de morminte, le-au înmânat proprietarului oilor - Praxide - care, la rândul lui, a făcut totul să-i parvină lui Nero. Împăratul apoi, a dat ordin lui Cornelius Nepos să le traducă în latineşte, ceea ce s-a şi înfăptuit. Faptul că Dictys Cretensis şi Dares Phryguis, - participanți la Războiul troian şi autori ai Efemeridelor sunt mai puțin cunoscuți decât Homer, este pentru că poemele homerice fuseseră date la iveală sub tiranul Pisistrate - adică în sec. VII î.e.n., în vreme ce Jurnalul lui Dictys, după cum vedem, opt secole mai târziu. Jurnalele celor doi - Dictys şi Dares sunt cuprinse în BIBLIOTHECA HISTORICA al lui Diodor din Sicilia, suplinind cărțile V-XI care oricum lipseau, dau au fost publicate şi separat sub titlul DICTYS CRETENSIS, DARES PHRYGIUS ET HOMERUS BELLI TROIANI SCRIPTORES PRAECIPUI... BASILEAE, PER PETRUM PERNA, 1573, iar cartea se află şi la Biblioteca Academiei din Bucureşti la Cabinetul de Carte rară, la cota: I 339190.

CIVILIZATIA LEMNULUI – SCRIEREA PE LEMN RABOJ - PUPAZEE(PISTOLNICE)

Istoric-cercetator Gheorghe Serbana

Spatiul Traco-geto-dac/romanesc, a fost, timp indelungat, un spatiu al rabojului – scrierea/notarea pe lemn.

Cind spunem colac peste pupaza, este ceva rau, insa colac peste pupat de zee(zine) este ceva normal. Acesta este matriarhatul existent si azi. Piesa de rezistenta este o pupaza de peste 900 de ani vechime, din comuna Harsesti, satul Batia, ce reprezinta o femeie in costum popular, iar talpa

cu inscris (sigiliu), pentru colacul zilei(zeei), boboroada, bradosi sau colindete.

Mai tirziu, au aparut inscrisuri pe aceste pupeze.

Pe pupaza veche se poate observa sarpelede pe plexul statuetei (pupezei).

Colacul „stampilat“ era ofranda adusa zeei – zilei, (MAMEI MARIMANDRA).

Cind sint evenimente mari, se dau colaci zilei (zanei) (sa dai colac zilei) si sint depusi la troite).

Cu privire la pupezele expuse va indemn la meditatie. Lumea geto-dacilor a avut scrierea pe piatra si placute din metal sau vase de metal si ceramica.

In 1877, in timpul Razboiului pentru Independenta, un abalar, un satean din Harsesti, Valea Codmenei (Valea Uriasilor), a tinut evidenta unui battalion, cu scriere pe verticala, orizontala si dextro, pe placuta de lemn – un adevarat initiat.

REGNUM DECEBALII – CEI DIN NEAMUL CALULUI

De George V. Grigore

DECEBAL - un nume si un rege care a facut sa se infioare conducatorii marelui imperiu Roman, care a adus la granita dunareana, danubiana sau istriana un numar de legiuni romane nejustificat de mare, o forta necunoscuta ce a atras dintotdeauna strainii spre acest pamant romanesc, dacic, get, trac, moldav, transilvan, dobrogean, crisan, muresan, fagarasan, banatean, oltean, siretean, basarabean, cadrilateral, ragatean, almajan, oosean, maramuresean, ardelean, sau cum s-a numit el peste veacuri din cele mai vechi timpuri: ” Tara de dincolo de negura “ sau TARA ZEILOR.

Niciodata pana la conducatorul Traian marele imperiu roman nu a indraznit sa se avante spre tara Carpatina de dincolo de Istru. Au ocolit prin Panonia spre a atinge granite triburilor galice si cele germanice, au cautat noi teritorii in Asia si Africa, dar nu au trecut apa sfanta a fluviului cu “ cap “ de trident (IS – TRI, sau “ Sunt TREI intr-unul “), cel ce purta “ marca “ lui DAN (“ Dan – UBIUS”, de unde DAN – E – MARCA, sau Dar – DAN – ia, Dar – DAN - ele), numita si “DUNA CEA REA“ (Dunarea, cu expresia “Ma fac Dunare de suparare!“), semn-simbol al TROIANULUI – Munte al Cerului – Piramida rasturnata peste noi – Gaura Neagra Cosmica Distrugatoare si Creatoare, Apolinica si Artesiana.

Ce l-a facut pe Traian, cel uitat de istorie si fals mentinut in folclorul romanesc - datorita confuziei dintre TROIAN si TRAIAN – sa caute aur sub Tatanile Lumii, sub Polul Get, a fost starea de faliment general in care se afla Imperiul Roman si dorinta de a muta la Roma “ Taina Lumii “ aflata la Sarmisegetusa, sau Centrul de Putere Spirituala Mondiala.

Aurul tezaurului dacic “ a salvat ” starea de desfrau imperiala si a facut sa se inalte noi monumente ale unei religii furate, religie care isi mentine scaunul de domnie in peninsula in forma de SICA - sabia curbata a dacilor sicani stabiliti in Sicilia , semn tacut al semilunei Taur Ceresc ce se afla dincolo de Praporul ce desparte Vazutele de Nevazute.

Dar ce legatura este intre Decebal si Basarab? Ce legatura duce mai departe spre marea familie conducatoare a Musatinilor ? Ce este Casta IO, cine erau Tracizii, Cavalerii Danubieni, Cavalerii Traci,Sagetatorii, Centaurii, Dioscurii, Sfantul Gheorghe – Purtatorul de Biruinta, Fat – frumos, Calul troian, Calul – Om, Cabalinii (de unde si Cabala, Caloianul) si chiar COLUMNA TROIANA, care anagramat inseamna UN OM CAL – TROIANA, ce se ridica si astazi, dupa 2000 de ani – protejata de o forta nestiuta – deasupra capitalei latine, infasurata ca un Sarpe Naja Rege ce se ridica spre bolta – Scara a Cerului, Surub al miscarii ce ne apropie de Lumea Lui Dumnezeu si desfiinteaza piciorul Pocalului (A – POCAL – LIPSA), aducand Fiala si Patera, PANTEONUL sau LUMEA ZEILOR peste noi ?

Pentru a satisface si pe cei pasionati de Dan Brown pun si intrebarea: ce legatura este intre “ Codul lui Leonardo da Vinci “ si Decebal?

Dar legatura cu Staretia Sionului, Rennes-le Chateau, Templierii, Francmasonii, Iluminatii, Roza-crucienii, Ordinul Fratiei Polare, Graalul, Sinarhia, Staretia Galilor, Societatea Alpha-Galates, Sarpele Rosu, si alte fratii si organizatii mai mult sau mai putin secrete?

Taina Lumii noastre Materiale se afla aici: DE CE ? BAAL ? sau ZECE PENTRU ROMANIA, semnul lui IO sau Jupiter – Fugerul Imateriei, Negru Voda sau Vidul Cosmic, Coarnele Cerbului Fermecat-Solomonit sau Radacina noastra din Cer.

Sinuciderea regelui Decebal, o falsă interpretare

Dumitru Radoi

REZUMAT CONGRES

Deşi au trecut 1900 de ani de la cucerirea Daciei de către romani, se pune şi azi, tulburătoarea întrebare: cum a murit regele Decebal? Pornind de la scenele cunoscute, toţi istoricii au susţinut teza sinuciderii acestuia pentru a nu cădea viu în mâna inamicului.

Confirmarea uciderii în luptă o găsim în scrierile lui Dio Cassius şi Pliniu cel Tânăr care, într-una din scrisori (LX III, 14), spune clar: " Decebal a alungat din cetatea sa de scaun şi din viaţă"; deci fugărit şi omorât, dar autorul nu oferă detalii (cum ar fi sinuciderea regelui, dar pe imaginea cunoscută nu se vede sica în carnea gâtului, cu sângele gâlgâind.

Chiar dacă am menţine ipoteza sinuciderii lui Decebal, care, în logica noastră, pare a fi plauzibilă, considerăm că, în aşteptarea unor noi izvoare, ar trebui să ne luăm unele rezerve. Ştim că dacii erau luptători care nu se temeau de moarte. Luptau, cum se spune, până la ultima suflare. Căci numai moarte în luptă, nu sinuciderea, le asigura –credeau ei – urcarea la Zamolxis. Să-şi fi permis Marele lor Rege o excepţie? Să mai reflectăm.

"DECEBAL – icoana pământului"

repere iconografice

istoric Olivia Tulbure Strachină

Reconstituirea integrală a Columnei lui Traian a fost o necesitate şi o datorie de conştiinţă.

Pregătirea profesională de istoric arhivist- restaurator şi facsimilist specializat în epoca medievală, ceea ce a presupus implicit şi cunoşterea tuturor limbilor în care s-au redactat documentele realizate în această perioadă, mi-a dat ocazia să refac prin tehnici manuale o parte din tezaurul izvoarelor istorice din ţară şi străinătate ce este expus în prezent în peste 30 de muzee din România. Aceasta a fost premiza de plecare pentru executarea celei mai complexe lucrări din domeniu: realizarea unei copii la o scară mai mică a Columnei lui Traian de la Roma. Pe durata a 10ani am reuşit să duc la bun sfârşit realizarea acestui grandios proiect.

Soluţia finală a rezultat în urma unor numeroase experimente şi investigaţii realizate din aproape în aproape. Având în vedere contextul tehnologic de la data executării ei, cu limitele de rigoare impuse, am recurs şi la soluţii "inovatoare" mai puţin "ortodoxe". Metoda prioritară aplicată a fost desenul. Tehnologic, desenele au fost realizate prin tehnică fotografică şi metaloplastie,în şţraifuri fragmentare ce constituie registrele frizei spiralate pe toată înălţimea coloanei (vezi ilustraţiile ce se referă la lucrarea executată de mine).

Până la urmă, am ales realizarea ei din 5 module demontabile, relativ uşoare, din lemn de tei şi stejar, lemnul fiind un material ce mi-a permis realizarea volumetriei generale dar şi incizarea detaliilor de la baza columnei sau din vârf ,fiind şi un suport posibil pentru celelalte tehnici alese. Înălţime totală este de 2.50m. Aprofundând acest subiect a cărei realizare practică a durat atâţia ani şi din considerente financiare, nefiind susţinută de nici o autoritate din domeniu de la vremea respectivă, deci, numai din resursele proprii, am continuat totuşi documentarea şi experimentarea prin realizarea unui fragment din columnă la o scară mai mare, ca o piesă unică de sine stătătoare, ce este expusă în Colecţia particulară pe care am denumit-o "Daruri Străbune" din satul unde m-am născut, Habic, judeţul Mureş, piesa respectivă fiind gândită ca un mijloc util de informare teoretică şi practică, constituindu-se la urma urmei ca un "bun cultural" de colecţie.

Reconstituirea şi analiza columnei nu poate fi nici pe departe considerată încheiată. În viitor este necesară studierea altor detalii referitoare la:

- formaţiunile dacice de luptă.
- elementele de preheraldică şi vexilologie.
- costumaţia de luptă.
- ornamentaţia tradiţională.
- aedificiile militare, civile şi sacre prezente în fundal.
- prezenţa femeilor şi copiilor pe columnă.
- precizări cartografice pe teren în conformitate cu cerinţele arheologice şi în lumina ultimelor descoperiri arheologice.